

การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมา ค.ศ. 1988-2008

โดย
นายวีรศักดิ์ ฉัตรรุ่งนพคุณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมา ค.ศ. 1988-2008

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

MYANMAR MILITARY GOVERNMENT AND THE MAINTENANCE OF POWER 1988

- 2008

By
MR. Weerasak CHATRUNGNOPPAKUN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Arts (HISTORY)

Department of HISTORY

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

56205208 : ประวัติศาสตร์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : เมียนมา, รัฐบาลทหาร, การเมือง, การรักษาอำนาจ

นาย วีรศักดิ์ ฉัตรรุ่งนพคุณ: การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมา ค.ศ. 1988-2008 อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. ชูสิทธิ์ วิรุณหะ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมาตั้งแต่ค.ศ. 1988-2008 ในช่วงเวลาดังกล่าวรัฐบาลทหารปกครองประเทศภายใต้สภาปรึกษาและระเบียบแห่งรัฐ (State Law and Order Council หรือ SLORC) ซึ่งเปลี่ยนเป็นสภาสันติภาพและการพัฒนา (State Peace and Development Council หรือ SPDC) หลังค.ศ. 1997 รัฐบาล SLORC และ SPDC ใช้วิธีการที่หลากหลายในการรักษาอำนาจประกอบด้วยการใช้กำลังปราบปรามพร้อมกับการดำเนินการเพื่อสถาปนาระบอบประชาธิปไตย ซึ่งแตกต่างจากรัฐบาลทหารที่นำโดยนายพลเน วิน ระหว่างค.ศ. 1962-1988 ที่รักษาอำนาจโดยการใช้กำลังปราบปรามเป็นหลัก การทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจสถานการณ์การเมือง เศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงแรงผลักดันที่มาจากนอกประเทศ ทั้งนี้โดยใช่วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา สืบค้นข้อมูล วิพากษ์หลักฐานซึ่งประกอบด้วยหลักฐานชั้นต้น เช่น แถลงการณ์ของทหารและฝ่ายตรงข้าม สุนทรพจน์ กฎหมายและรัฐธรรมนูญ 2008 เป็นต้น และหลักฐานชั้นรอง หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาความ

จากการศึกษาพบว่าระหว่างค.ศ. 1988-2008 การเปลี่ยนแปลงวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมาแสดงถึงการปรับเปลี่ยนโมทัศน์เกี่ยวกับการสร้างความชอบธรรม อันเป็นผลมาจากการประเมินสถานการณ์และแรงกดดันทั้งภายในและภายนอกประเทศ ภัยคุกคามที่สำคัญในสายตาของรัฐบาลทหารได้แก่ การสร้างความชอบธรรมให้แก่การปกครองโดยรัฐบาลทหารที่ขึ้นมาใช้อำนาจหลังจากการปราบปรามประชาชนอย่างรุนแรงจนทำให้เกิดการประณามจากโลกภายนอก การปรากฏตัวของคู่แข่งทางการเมือง เช่นนางออง ซาน ซู จีและพรรค NLD การเมืองโลกหลังสงครามเย็นที่เน้นแนวคิดประชาธิปไตยและเสรีนิยม ปัญหาเศรษฐกิจที่ทำให้รัฐบาลทหารไม่สามารถปิดกั้นและโดดเดี่ยวตนเองได้อีกต่อไป ปัญหาการกบฏของชนกลุ่มน้อยที่ยังคงสืบเนื่องมาอย่างยาวนาน และปัญหาที่เกิดจากการแย่งชิงอำนาจในกลุ่มผู้นำทหารด้วยกันเอง เงื่อนไขเหล่านี้คือปัจจัยที่ทำให้ผู้นำของรัฐบาลทหารไม่สามารถปกครองประเทศด้วยการปราบปรามและใช้กำลังบังคับผู้เห็นต่างทางการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว

วิธีการรักษาอำนาจที่หลากหลายประกอบด้วย 1. การใช้การปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจเพื่อสร้างความชอบธรรม 2. การกดขี่และการใช้กำลัง 3. การสร้างความภักดี (Loyalty) และการดึงเข้าเป็นพวก (Co-optation) 4. การแบ่งแยกและปกครอง (Divide and Rule) และ 5. การเตรียมการเพื่อรักษาอำนาจภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตย วิธีการเหล่านี้ทำให้รัฐบาลทหารของเมียนมาสามารถคงอำนาจทางการเมืองและอยู่รอดจากการต่อต้านทั้งภายในและภายนอกประเทศ จนกระทั่งรัฐบาลทหารสามารถสละอำนาจการปกครองประเทศให้แก่รัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้งในค.ศ. 2010 โดยมีรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 2008 ที่รัฐบาลทหารเป็นผู้ควบคุมกระบวนการร่างเป็นเครื่องมือที่จะระงับบทบาททางการเมืองของกองทัพและอำนาจทหารในด้านการรักษาความมั่นคงของประเทศ

56205208 : Major (HISTORY)

Keyword : Myanmar, military government, politics, maintenance of power, SLORC

MR. WEERASAK CHATRUNGNOPPAKUN : MYANMAR MILITARY GOVERNMENT AND THE MAINTENANCE OF POWER 1988 - 2008 THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR CHULEEPORN VIRUNHA, Ph.D.

The aim of this thesis is to study Myanmar military government and the maintenance of its power during 1988 – 2008. During that time Myanmar was governed by the military's State Law and Order Restoration Council (SLORC) that changed into State Peace and Development Council (SPDC) in 1997. SLORC and SPDC employed a variety of means to maintain its power including both the use of armed forces and measures toward democratic reform, which made the new military governments different from the previous one under General Ne win (1962-1988). Understand these changes requires an insight into changing political, economy and social circumstances within the country as well as the force of outside elements. The method used for this study is historical method by gathering data and critically reading of the sources, using both primary materials such as speeches, statement law, Myanmar's constitution 2008 and information from secondary sources, analyzes them and presents the findings in a narrative form.

The research's result shows during 1988-2008, a variety of means used by Myanmar military government to maintain its power reflected the changing concepts of what constituted political and power legitimacy. This resulted from their assessment of circumstances and pressure within and outside the country. What Myanmar military government viewed as danger was as following: the need to legitimized the government that came to power by severely crushing people to the extent that it earned outside world's condemnation; the rise of political rivals such as Aung San Suu Gyi and the NLD Party; global politics after the end of the Cold War with its emphasis on Democracy and Liberalism; economic problems that made Myanmar isolation no longer viable; the continuation of ethnic problem and power politics within the military leadership. These were factors that prevented the military government from using suppression by force as the only mean towards maintaining power.

A variety of means used for maintaining power were 1. political and economic reforms to affect legitimacy, 2. suppression and the use of armed forces, 3. building loyalty and co-optation, 4. the use of divide and rules policy, and 5. measures that enabled the maintenance of military power under democratic rule. These means enabled the SLORC and later the SPDC government to continue governing the country until they were ready to relinquish power to the democratically elected government in 2010, with the 2008 Constitution which they engineered as a tool toward maintaining the military role in politics and the security of the nation.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือและการสนับสนุนอย่างมากจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ชูสิทธิ์ วิรุณหะ ผู้คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษาและความช่วยเหลือต่างๆ แก่ผู้ศึกษาขณะทำงานวิจัย ซึ่งผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอย่างยิ่งต่อความช่วยเหลือทั้งมวลที่มอบให้ รวมถึงความเสียสละและความเอาใจใส่ที่มีให้แก่ผู้ศึกษาโดยตลอดมา ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดเป็นรูปร่างที่สมบูรณ์ได้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ สัญชัย สุวังบุตร ศาสตราจารย์ อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์ ซึ่งคอยถามไถ่ด้วยความห่วงใยและให้คำแนะนำ คำปรึกษาทั้งเรื่องการศึกษาและการใช้ชีวิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรพร ภู่งศ์พันธุ์ ซึ่งคอยให้กำลังใจและคำแนะนำแก่ผู้ศึกษาในช่วงเวลาของการทำงานวิจัย รวมถึงคณาจารย์ท่านอื่นๆ ในภาควิชาประวัติศาสตร์ที่คอยถามอย่างห่วงใย ซึ่งทั้งหมดนี้ผู้ศึกษาได้ระลึกถึงอยู่เสมอ

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบใจเพื่อนเอกประวัติศาสตร์เมื่อครั้งร่วมศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งได้พบเจอกันอีกครั้งเพราะการศึกษาระดับปริญญาโทที่ได้แบ่งปันความรู้สึก กำลังใจและเสียงหัวเราะทุกครั้งเมื่อพบกันทั้งต้อม กวางน้อย และมีน ขอบคุณพี่ต้อม วานและแก๊งค์แปดเหลี่ยมที่ให้กำลังใจและคำปรึกษาในหลายโอกาส รวมถึงเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาโทซึ่งร่วมเดินทางไกลมาด้วยกัน

ท้ายที่สุดขอขอบคุณป้า ม้าซึ่งคอยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือต่างๆ ทั้งด้านทุนทรัพย์ กำลังใจและถามไถ่ด้วยความห่วงใยอยู่เสมอ รวมถึงสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวทั้งโบทและผักบุงที่ให้ ความช่วยเหลือและทำให้หัวเราะยามที่ผู้ศึกษารู้สึกเหนื่อยล้า ขอบคุณมะลิที่ให้กำลังใจและผลักดันให้ผู้ศึกษามีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาประวัติศาสตร์ และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านอย่างเมียนมา(พม่า) ได้ไม่มากนักน้อย และหวังว่าจะทำให้เรื่องราวของเมียนมาเป็นที่สนใจมากขึ้น หากเกิดความผิดพลาดประการใดก็ตามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

วีรศักดิ์ ฉัตรรุ่งนพคุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ทบทวนวรรณกรรม.....	7
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	15
ขอบเขตของการศึกษา.....	15
วิธีดำเนินการวิจัย.....	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
บทที่ 2	17
ผู้นำทางทหารกับการรักษาอำนาจทางการเมืองก่อนค.ศ. 1988	17
การขึ้นสู่อำนาจของนายพลเน วิน.....	17
ปัญหาของเมียนมาหลังการได้รับเอกราช.....	20
การกบฏของพรรคคอมมิวนิสต์และชนกลุ่มน้อย.....	20
การเข้ามาของกองกำลังจีนคนละชาติ.....	23
ความขัดแย้งระหว่างนักการเมือง.....	24
เมียนมาภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารนำโดยนายพลเน วิน ค.ศ. 1962-1988	25
การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารนำโดยนายพลเน วิน ค.ศ. 1962-1988	30

การปราบปรามการประท้วงและการต่อต้านจากประชาชน	31
การใช้กำลังทางทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่า	34
การกำจัดคู่แข่งทางอำนาจของนายพลเน วิน.....	36
การจลาจล ค.ศ. 1988 และการขึ้นสู่อำนาจของนายทหารกลุ่มใหม่	40
การจลาจล 8888	40
สาเหตุและชนวนเหตุของการประท้วง.....	41
การตอบโต้ของรัฐบาลพรรคโคโรงการสังคมนิยมพม่า	42
บทที่ 3	49
การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหาร ค.ศ. 1988-2008 : ปัจจัยบ่งชี้ความเปลี่ยนแปลง.....	49
ผู้นำทางทหารกับความสับสนและความเปลี่ยนแปลงในแนวคิดทางการเมือง	49
ผลของการจลาจลครั้งใหญ่ ค.ศ.1988 : คู่ต่อสู้ทางการเมืองของทหาร.....	57
บทบาทของนักศึกษาในการประท้วง	57
การกลับมามีบทบาทของนักการเมือง.....	61
การแข่งขันเพื่ออำนาจระหว่างผู้นำระดับสูงของรัฐบาล.....	65
ความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างความปลอดภัยในประเทศ.....	70
การตอบโต้ต่อปฏิกริยาของต่างชาติ	74
ปฏิกริยาของสหรัฐอเมริกาต่อรัฐบาลทหารเมียนมา	74
ปฏิกริยาของจีนต่อรัฐบาลทหารเมียนมา	78
ปฏิกริยาของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ต่อรัฐบาลทหารเมียนมา	82
บทที่ 4	87
รูปแบบและวิธีการในการรักษาอำนาจของรัฐบาล SLORC และ SPDC (ค.ศ. 1988-2008).....	87
การใช้กระบวนการปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจ	87
การสร้างความปลอดภัยผ่านการเลือกตั้ง ค.ศ. 1990	88

การปฏิรูปเศรษฐกิจ	92
การควบคุมกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ	98
การกดขี่และการใช้กำลังปราบปราม	106
การใช้กำลังและปราบปราม	107
ยุทธวิธี 4 ตัด (Four Cuts Strategy) กับการปราบปรามชนกลุ่มน้อย	107
การปราบปรามประชาชนของรัฐบาลทหาร	110
การกดขี่ด้วยการประกาศใช้คำสั่งหรือกฎหมาย	120
การสร้างความภักดี (Loyalty) และการดึงเข้าเป็นพวก (Co-optation)	123
การแบ่งแยกและปกครอง (Divide and rule)	126
การเตรียมการเพื่อการรักษาอำนาจภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตย	128
สมาคมเอกภาพและการพัฒนา (USDA) เครื่องมือรักษาอำนาจของรัฐบาลทหาร	129
การรวมอำนาจให้เป็นหนึ่งเดียวภายในกองทัพ	133
การย้ายเมืองหลวงสู่เนปิดอร์	136
บทที่ 5	142
บทสรุป	142
จากสนามรบสู่การต่อสู้ทางการเมือง	143
กองทัพ : ผู้พิทักษ์เอกภาพของสหภาพ	147
ทหารภายใต้รัฐธรรมนูญ ค.ศ. 2008	151
รายการอ้างอิง	154
ประวัติผู้เขียน	164

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

แม้ว่าการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ค.ศ. 2008 การเลือกตั้งในค.ศ. 2010 และในค.ศ. 2015 ที่เพิ่งผ่านพ้นมาจะแสดงให้เห็นว่าประเทศเมียนมา¹ กำลังเคลื่อนตัวไปในทิศทางของการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ผู้นำทางทหารของเมียนมาก็มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานในการรักษาอำนาจทางการเมือง การปกครองโดยรัฐบาลทหารในประเทศเมียนมาเริ่มขึ้นภายใต้รัฐบาลของนายพลเน วิน (General Ne Win) ผู้นำของสภาปฏิวัติ (Revolutionary Council) ซึ่งทำรัฐประหารล้มล้างรัฐบาลพลเรือนของนาย อู นู (U Nu) เมื่อวันที่ 2 มีนาคม ค.ศ. 1962 การเข้าควบคุมอำนาจการปกครองของนายพลเน วินและนายทหารระดับสูงในนามของสภาปฏิวัติทำให้ประเทศเมียนเข้าสู่ช่วงเวลาที่ถูกปกครองโดยเผด็จการทหาร ซึ่งดำเนินต่อมาจนถึงค.ศ. 1972 จึงมีการเปลี่ยนแปลงจากการปกครองโดยรัฐบาลทหารโดยตรงไปสู่ระบอบการเมืองเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ภายใต้พรรคการเมืองพรรคเดียว ได้แก่พรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (Burma Socialist Program Party หรือ BSPP) แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้อำนาจของสภาปฏิวัติหมดไป แต่นายพลเน วินและอดีตนายทหารของสภาปฏิวัติได้ย้ายตนเองมาอยู่ในโครงสร้างอำนาจใหม่คือพรรค BSPP ซึ่งทำให้ทหารยังคงมีบทบาทในทางการเมืองการปกครองอย่างเด็ดขาดเช่นเดิม

ตลอดระยะเวลาที่รัฐบาลของนายพลเน วินปกครองประเทศเมียนมาตั้งแต่ ค.ศ. 1962-1988 รัฐบาลทหารใช้อำนาจเบ็ดเสร็จในการปกครองโดยมีนโยบายต่อต่างประเทศจากโลกภายนอก รัฐบาลทหารของนายพลเน วินปิดประเทศทางเศรษฐกิจและดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างระมัดระวัง พร้อมทั้งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารัฐบาลพร้อมที่จะใช้กำลังทางทหารปราบปรามการต่อต้านรัฐบาลในรูปแบบต่างๆ ทั้งการปราบปรามขบวนการต่อสู้ของชนกลุ่มน้อยอย่างต่อเนื่อง และ

¹ ชื่อของประเทศพม่าได้รับการเปลี่ยนเป็นเมียนมาในเดือนมิถุนายนค.ศ. 1989 โดยนายพลชอ หม่องเพื่อให้ไม่เกิดความสับสนและสะดวกต่อความเข้าใจจึงขอใช้คำว่า “เมียนมา” แทนคำว่า “พม่า” ในวิทยานิพนธ์นี้ทั้งหมด ยกเว้นกรณีที่แปลมาจากชื่อเฉพาะ

การปราบปรามผู้ต่อต้านทางการเมือง เช่นกรณีการปราบปรามนักศึกษาและระเบิดตึกสโมสร นักศึกษามหาวิทยาลัยอย่างกึ่งในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1962 และการสลายการชุมนุมในงานศพของอุ ถัน (U Thant) ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1974 เป็นต้น²

บทบาทของนายพลเน วินในฐานะผู้นำประเทศสิ้นสุดลงเมื่อเกิดการประท้วงครั้งใหญ่ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1988 ผลจากการประท้วงของประชาชนซึ่งมีกลุ่มนักศึกษาเป็นแกนนำได้สร้างแรงกดดันอย่างมากทำให้รัฐบาล BSPP ต้องมีการเปลี่ยนประธานาธิบดีถึงสามคนในปีนั้น จากนายพลเน วินมาเป็นนายพลเส่ง ลวิน (General Sein Lwin) และสุดท้ายคือ ดร.หม่อง หม่อง (Dr. Maung Maung) ซึ่งเป็นผู้นำที่เป็นพลเรือน การแต่งตั้งผู้นำรัฐบาลที่เป็นพลเรือนเป็นความพยายามที่จะลดแรงกดดันเพื่อสลายการชุมนุม นอกจากนี้ดร. หม่อง หม่องยังได้ประกาศว่าจะให้มีการเลือกตั้งในระบบหลายพรรค (multi-party system) อีกด้วย หากแต่ฝ่ายผู้ประท้วงไม่ไว้วางใจและยังคงเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในท้ายที่สุดการประท้วงในค.ศ. 1988 ต้องยุติลงเมื่อสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ (State Law and Order Restoration Council หรือชื่อย่อว่า SLORC) ภายใต้การนำของนายพลซอ หม่อง (General Saw Maung) ได้ทำการยึดอำนาจจากรัฐบาลดร.หม่อง หม่อง ในวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1988 พร้อมทั้งจับกุมและปราบปรามผู้ประท้วงอย่างรุนแรงจนนำไปสู่การสูญเสียชีวิตของนักศึกษาและประชาชนจำนวนมาก ขณะที่ผู้ประท้วงบางส่วนได้หลบหนีไปยังพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยและประเทศเพื่อนบ้าน

สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ หรือ SLORC เป็นรัฐบาลปกครองประเทศเมียนมา ตั้งแต่ค.ศ.1988 มาจนถึงค.ศ. 1997 จึงได้เปลี่ยนมาปกครองภายใต้ชื่อสภาสันติภาพและการพัฒนา (State Peace and Development Council หรือ SPDC) มาจนถึงค.ศ. 2011 ซึ่งได้มีการจัดตั้งรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งนำโดยอดีตนายพลเต่ง เส่ง (General Thein Sein) ผู้นำพรรคเอกภาพ

² การขึ้นสู่อำนาจของรัฐบาลทหารนำมาสู่ผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชน จนนำมาสู่การเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลทหาร ดังเช่นกรณีการเคลื่อนไหวประท้วงของนักศึกษามหาวิทยาลัยอย่างกึ่งเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1962 ซึ่งมีสาเหตุจากการใช้อำนาจของคณะทหารโดยเฉพาะการปิดประตูหอพักในเวลา 2 ทุ่มตามมาตรการเคอร์ฟิว (Curfew) ในขณะที่เหตุการณ์การประท้วงเกี่ยวกับงานศพของอุ ถัน (U Thant) ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของเมียนมาและเคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการสหประชาชาติ เกิดจากความไม่พอใจที่รัฐบาลของนายพลเน วินไม่จัดพิธีศพให้กับเขาอย่างสมเกียรติ โดยความไม่พอใจดังกล่าวส่วนหนึ่งมาจากปัญหาเศรษฐกิจและการปกครองของรัฐบาลซึ่งนำมาสู่การประท้วงข้างต้น

และการพัฒนา (Union Solidarity and Development Party หรือ USDP) การก้าวขึ้นมามีอำนาจของกลุ่มนายทหารภายใต้ชื่อสภาฟื้นฟูและระเบียบแห่งรัฐหรือ SLORC ถือได้ว่าเป็นการสืบทอดอำนาจของกองทัพในทางการเมือง เนื่องจากผู้นำระดับสูงของ SLORC ต่างมีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับนายพลเน วิน กล่าวคือ นายพลซอ หม่องซึ่งเป็นประธานของ SLORC เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนายพลเส่ง ลวินและจรงค์ภักดีต่อนายพลเน วิน อีกทั้งเคยเป็นทหารในหน่วยปืนเล็กที่ 4 ซึ่งเป็นหน่วยที่นายพลเน วินเป็นผู้บังคับบัญชา³ ขณะที่นายพลชิน ยุ้น (General Khin Nyunt) ก็ได้รับการอุปถัมภ์จากนายพลเน วิน เมื่อมีการกำจัดนายพลทิน อู (General Tin Oo) ซึ่งดูแลหน่วยข่าวกรองออกจากอำนาจ นายพลเน วินได้เลือกนายพลชิน ยุ้นขึ้นมาเป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยข่าวกรองแทนที่เมื่อค.ศ. 1983 นอกจากนี้นายพลชิน ยุ้นยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับซาดา วิน (Sanda Win) ลูกสาวคนโปรดของนายพลเน วินอีกด้วย⁴ สำหรับนายพลตัน ฉ่วย (General Than Shwe) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจลำดับสองใน SLORC นั้นเป็นผู้ที่ไม่ได้มีความใกล้ชิดโดยตรงกับนายพลเน วิน แต่เป็นคนสนิทของเอ โก (Aye Ko) ซึ่งเคยอยู่หน่วยปืนเล็กที่ 4 ของนายพลเน วินเมื่อค.ศ. 1946⁵ อีกทั้งเป็นเลขาธิการของพรรค BSPP (ค.ศ. 1981-1988) ฉ่วย นอกจากผู้นำสูงสุดทั้ง 3 คนที่กล่าวมานี้ สมาชิกคนอื่นๆ ใน SLORC ก็เป็นผู้ที่จงรักภักดีต่อนายพลเน วินและได้รับการเลื่อนขั้นอย่างรวดเร็วหลังเหตุการณ์ที่มีกลุ่มนายทหารพยายามรัฐประหารยึดอำนาจจากนายพลเน วินเมื่อค.ศ. 1976⁶ อาจกล่าวได้ว่า การก้าวขึ้นมามีอำนาจของกลุ่มนายทหารภายใต้ชื่อ สภาฟื้นฟูและระเบียบแห่งรัฐหรือ SLORC นั้นเป็นการสืบทอดอำนาจทางการเมืองซึ่งทำให้มีการย้อนกลับไปใช้อำนาจปกครองเบ็ดเสร็จของกลุ่มนายทหารเช่นเดียวกับสมัยของสภาปฏิวัติที่มีนายพลเน วินเป็นผู้นำ

อย่างไรก็ตามตลอดระยะเวลา 20 ปีระหว่างค.ศ. 1988-2008 ที่รัฐบาลทหารภายใต้สภาฟื้นฟูและระเบียบแห่งรัฐ (SLORC) และสภารักษาสันติภาพและการพัฒนา (SPDC) ปกครองประเทศเมียนมา มีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนอย่างหนึ่งจากช่วงการปกครองของนายพลเน วินคือการที่

³ Bertil Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* (London and Bangkok: White Lotus, 1990), 188.

⁴ Donald M. Seekins, *The Disorder in Order: The Army-State in Burma since 1962* (Bangkok: White Lotus, 2002), 278.

⁵ Lintner, 186.

⁶ Seekins, 178.

รัฐบาลไม่ได้ใช้เพียงแค่กำลังทางทหารและการปราบปรามที่รุนแรงจัดการปัญหาเพื่อรักษาอำนาจทางการเมือง หากแต่ได้มีการใช้วิธีการและรูปแบบการรักษาอำนาจอย่างอื่นรวมถึงการวางนโยบายและดำเนินการเพื่อการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยด้วย ดังจะเห็นได้ว่าภายหลังจากการรัฐประหารในค.ศ. 1988 SLORC ได้ประกาศเป้าหมาย 3 ข้อ⁷ โดยมีการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยในระบบหลายพรรค (Multi-Party) เป็นหนึ่งในนั้น⁸ นำมาสู่การเลือกตั้งในค.ศ. 1990 และการขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปทางการเมืองด้วยการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งเริ่มขึ้นในค.ศ. 1993 นอกจากนี้ตั้งแต่ค.ศ. 1989 รัฐบาลยังได้เปิดการเจรจาทำข้อตกลงหยุดยิง (Ceasefire Agreement) ระหว่างรัฐบาลทหารกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ซึ่งต่อต้านอำนาจของรัฐบาลกลางมาอย่างยาวนาน เช่น กองทัพสหรัฐว่า (United Wa State Army-UWSA) กองทัพฉานเหนือ (Shan State Army-North) ในขณะที่ทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1988 SLORC เปิดเสรีทางเศรษฐกิจด้วยการรับการลงทุนจากต่างชาติ

การดำเนินการดังกล่าวไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลที่นำโดยผู้นำทางทหารจะเลิกใช้การสร้างเงื่อนไขต่างๆ ทางการเมืองเพื่อยืดเวลาในการอยู่ในอำนาจของตนออกไป (เห็นได้จากระยะเวลาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งใช้เวลากว่า 15 ปี) และไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลจะเลิกใช้กำลังข่มขู่ คุกคามและปราบปรามฝ่ายตรงข้าม เช่น ชนกลุ่มน้อยที่ไม่ยอมทำข้อตกลงหยุดยิง ผู้ประท้วงต่อต้านรัฐบาลทหาร อีกทั้งคุกคามด้วยกำลังและการจำกัดบทบาทฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองด้วยการออกกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพ โดยมุ่งไปที่นางออง ซาน ซู จี (Aung San Suu Gyi) และสมาชิกพรรคสันนิบาตชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy-NLD) ซึ่งเป็นกลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตยและเป็นพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งเมื่อค.ศ. 1990 สิ่งที่เกิดขึ้นคือรัฐบาล SLORC/SPDC ได้ใช้วิธีการและรูปแบบที่หลากหลายในการรักษาอำนาจทางการเมืองซึ่งมีลักษณะที่ขัดแย้งกัน กล่าวคือใช้ทั้งการปราบปรามผู้ต่อต้านด้วยกำลังและความรุนแรง และการสร้างความชอบธรรมในการคงอำนาจผ่านการบังคับใช้กฎหมาย การใช้โอกาสจากกระบวนการประชาธิปไตย การ

⁷ SLORC, "Announcement " in 1/88, ed. State Law and Order Restoration Council (1988).
เป้าหมายดังกล่าวคือ 1. การฟื้นฟูความเรียบร้อยและความสงบสุข 2. การบรรเทาปัญหาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน และ 3. จัดการเลือกตั้งแบบหลายพรรค

⁸ Josef Silverstein, "Burma's Struggle for Democracy : The Army against the People," ed. R. J. May and Viberto Selochan, *The military and democracy in Asia and the Pacific* (Canberra: ANU Press, 2004), <http://press.anu.edu.au/wp-content/uploads/2011/03/ch0533.pdf> 83.

ปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจ เป็นต้น เมื่อพิจารณาว่ารัฐบาล SORC / SPDC ประกอบด้วยกลุ่มนายทหารที่มีอำนาจเต็มในการปกครองประเทศ ไม่แตกต่างไปจากสภาปฏิวัติหรือ BSPP ภายใต้การนำของนายพลเน วิน การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารตั้งแต่หลัง ค.ศ. 1988 เป็นต้นมาจึงมีความน่าสนใจอย่างมากว่าเหตุใดรัฐบาลทหารของเมียนมาจึงต้องใช้วิธีการที่มีความหลากหลายมากขึ้นและไม่ใช้การปราบปรามด้วยกำลังเพียงอย่างเดียวเช่นในอดีต

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของทหารในการปกครองประเทศเมียนมาระหว่างค.ศ. 1988-2008 ยืนยันลักษณะที่เด่นชัดของการปกครองของรัฐบาลทหารภายใต้ SORC และ SPDC อย่างน้อย 2 ประการ อันได้แก่การที่รัฐบาลทหารใช้วิธีการรักษาอำนาจหลากหลายรูปแบบขึ้น และหนึ่งในวิธีการรักษาอำนาจทางการเมืองของทหารคือการวางรากฐานการปกครองแบบประชาธิปไตยที่รักษาพื้นที่ทางอำนาจของทหารในเมืองการปกครอง

อย่างไรก็ตามมองคความรู้งกล่าวปรากฏในผลงานต่างๆ อย่างกระจัดกระจายเนื่องจากแต่ละผลงานวิเคราะห์การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารในบริบทเฉพาะหนึ่งๆ ที่ผู้ศึกษาสนใจ เช่น บริบทของการเผชิญกับการต่อต้านและคู่แข่งทางการเมืองภายในประเทศ บริบทของการรักษาความมั่นคงอันเนื่องมาจากการก่อกบฏของชนกลุ่มน้อย หรือบริบทของการขับเคลื่อนประชาธิปไตย ดังนี้ เป็นต้น

ผลงานชิ้นหนึ่งที่น่าสนใจและอาจกล่าวได้ว่านำเสนอแนวคิดของรัฐบาลทหารในการรักษาอำนาจอย่างเป็นระบบได้แก่งานของวิรัช นิยมธรรม เรื่อง “มโนทัศน์ทางการเมืองของรัฐบาลทหารพม่า” (2555) บทความของวิรัชนำเสนอการอธิบายมโนทัศน์ที่อยู่เบื้องหลังการเมืองเมียนมาจากการศึกษาสื่อทางการที่ถูกคุมเข้ม ได้แก่ตัวบทจากเอกสารและการติดตามข่าวสารของทางการเมืองเมียนมาเป็นฐานข้อมูลหลัก วิรัชเสนอว่ารัฐบาลทหาร “อาศัยตัวบทประเภท “ความเรียงเพื่อชาติ” เพื่อตอกย้ำว่าททกรรม “ความทันสมัย” ที่ประกาศเป็น “เป้าหมายแห่งชาติ” ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม 12 ประการ”⁹ พร้อมกันนั้นก็ได้วางนโยบายปฏิบัติการสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างความปรองดองภายในชาติ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาประเทศ และการปรุ่่งแต่งประชาธิปไตยในแบบของเมียนมา รัฐบาลทหารอ้างว่าปฏิบัติการเหล่านี้ “เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการ

⁹ วิรัช นิยมธรรม, มโนทัศน์ทางการเมืองของรัฐบาลทหารพม่า (กรุงเทพฯ: โครงการความมั่นคงศึกษา, 2555),

ปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่จะนำประเทศไปสู่ความรุ่งเรืองและยั่งยืนอย่างแท้จริง”¹⁰ อย่างไรก็ตาม วิรัชวิเคราะห์ว่ามโนทัศน์ทางการเมืองที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อของรัฐและการดำเนินงานทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมา “มีนัยแฝงของวาทกรรมความทันสมัยเป็นข้ออ้าง.....เพื่อให้เวลาและโอกาสแก่กองทัพในการสร้างบรรยากาศเพื่อการสืบทอดอำนาจ”¹¹ และในท้ายที่สุดวิรัชยังมองด้วยว่าในจำนวนการปฏิบัติการต่างๆ ของรัฐบาลทหารระหว่าง ค.ศ. 1988-2008 รัฐธรรมนูญฉบับ 2008 เป็น “บทสรุปของตัวบทความเรียงเพื่อชาติทั้งหมดที่สืบทอดมโนทัศน์ของกองทัพ ซึ่งยังต้องการรักษาอำนาจนำทางการเมือง”¹² ในแง่นี้แม้ว่าผลงานการศึกษาของวิรัชจะให้มุมมองการวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งในแง่ของการสะท้อนความคิดของรัฐบาลทหาร แต่ก็นำไปสู่ข้อสรุปที่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากผลงานอื่นๆ นั่นคือการดำเนินงานหลากหลายรูปแบบรวมถึงการปลูกฝังความคิดผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองของกองทัพและเหล่าทหาร

การศึกษาบทบาทของรัฐบาลทหารเมียนมาในการรักษาอำนาจการเมืองระหว่างค.ศ. 1988-2008 จึงเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองเมียนมาที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากการปกครองเผด็จการเต็มรูปแบบของนายพลเน วินมาสู่รัฐบาลทหารที่ใช้กระบวนการรักษาอำนาจที่มีลักษณะซับซ้อนมากขึ้น ประเด็นที่ผู้ศึกษา ณ ที่นี้สนใจคือสภาพแวดล้อม สาเหตุ ปัจจัยที่ผลักดันให้รัฐบาลทหารภายใต้ SLORC และ SPDC ต้องสร้างแนวทาง (approach) ในการรักษาอำนาจในรูปแบบและทิศทางใหม่ๆ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานในการรักษาอำนาจของกองทัพและผู้นำทหารยังคงเดิม

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมา ค.ศ. 1988-2008” จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมา คำถามหลักของการศึกษาคือทำไมรัฐบาล SLORC และ SPDC จึงเปลี่ยนมาใช้มาตรการหลายอย่างในการรักษาอำนาจทางการเมืองซึ่งหนึ่งในมาตรการเหล่านั้นคือการใช้กระบวนการที่จะนำไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตย ทำไมรัฐบาล SLORC และ SPDC ซึ่งยังคงเป็นรัฐบาลที่ควบคุมโดยทหารและสามารถใช้อำนาจได้อย่างเบ็ดเสร็จจึงไม่ต้องการหรือไม่สามารถรักษาอำนาจทางการเมืองโดยการใช้อำนาจปราบปรามและ

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid., 28.

¹² Ibid., 31.

ใช้มาตรการควบคุมกลุ่มผู้ต่อต้านรัฐบาลอย่างเข้มงวดอย่างที่เคยทำมาในสมัยของนายพลเนวิน ความเปลี่ยนแปลงในวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารซึ่งเห็นได้ว่ามีวิธีการที่ซับซ้อนขึ้นหลังค.ศ. 1988 สะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อม หรือบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการต่างประเทศที่ผู้นำทางทหารของเมียนมาประสบในระบอบเวลานั้น และการตอบสนองต่อสถานการณ์และปัญหาความมั่นคงต่างๆ ที่เป็นปัจจัยบั่นทอนอำนาจของรัฐบาลทหารในแง่ไหน อย่างไร เป็นที่หวังว่าการศึกษาคั้งนี้จะสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายและข้อมูลจากเอกสารราชการเมียนมามาสรุปรวมกันเพื่อให้เห็นวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารในทุกรูปแบบ และที่สำคัญคือเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการรักษาอำนาจกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมเมียนมาในช่วงเวลาที่ศึกษา

บททวนวรรณกรรม

จากการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่อง “การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมา ค.ศ. 1988-2008” พบว่างานประเภทหนังสือที่เกี่ยวกับเมียนมาภายใต้รัฐบาลทหารจะให้ความสำคัญไปที่สภาพการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของเมียนมาซึ่งอยู่ภายใต้รัฐบาลทหารเมียนมา และกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองที่เกิดขึ้นภายใต้รัฐบาลทหาร ผลงานที่ถือได้ว่าเป็นงานบุกเบิกได้แก่ผลงานเรื่อง Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation (1977) ของ Josef Silverstein ซึ่งแสดงให้เห็นพัฒนาการทางการเมืองและเศรษฐกิจของเมียนมาในสมัยของรัฐบาลนายพลเน วิน โดยมีเป้าหมายเพื่อหาที่มาของความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงในการเมืองเมียนมา เน้นการพิจารณาไปที่สถาบัน (Institution) และกระบวนการ (Process) ที่ก่อให้เกิดความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง ผลงานที่ให้ความรู้ต่อเนื่องจากงานของ Josef Silverstein คือหนังสือเรื่อง Burma: The State of Myanmar. (2001) ของ David I. Steinberg เป็นงานศึกษาที่มุ่งอธิบายเมียนมาในด้านต่างๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่ค.ศ. 1988 เป็นต้นไป งานดังกล่าวโดยเฉพาะในส่วนของมวลชนและภาคประชาสังคมได้กล่าวถึงความสำคัญของสมาคมเอกภาพและการพัฒนา (Union Solidarity and Development Association หรือ USDA) ที่มีต่อรัฐบาลทหารไม่ว่าจะเป็นสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลและการทำประชามติในเรื่องรัฐธรรมนูญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า USDA เป็นฐานมวลชนที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้รัฐบาล SLORC/SPDC มีความได้เปรียบในทางการเมือง

ผลงานเรื่อง A History of Modern Burma (2009) ของ Michael W. Charney เป็นงานที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมเมียนมาโดยทั่วไปโดยเริ่มตั้งแต่ภายหลังเมียนมาได้รับเอกราชกระทั่งค.ศ. 2008 งานดังกล่าวแม้ว่าจะกล่าวถึงการเมียนมาโดยทั่วไปแล้ว แต่ในส่วนของเนื้อหาตั้งแต่ค.ศ. 1988 เป็นต้นไปทำให้เห็นการดำเนินการทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมภายใต้ SLORC/SPDC อย่างชัดเจนโดย Charney ได้สรุปถึงการรักษาอำนาจของ SLORC/SPDC ว่าเป็นการใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนถ่ายอำนาจทางการเมืองและการร่างรัฐธรรมนูญ โดยใช้กระบวนการดังกล่าวถ่วงเวลาเพื่อยืดเวลาการอยู่ในอำนาจของตนเองออกไป

ผลงานเรื่อง Burma Redux: Global Justice and the Quest for Political Reform in Myanmar (2011) ของ Ian Holliday กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในเมียนมาทั้งการเมือง สังคม เศรษฐกิจตั้งแต่สมัยอาณานิคม จนกระทั่งถึงการเลือกตั้งในค.ศ. 2010 ในสมัยของ SLORC Holliday ได้เขียนถึงประเด็นปัญหาสำคัญซึ่งเกิดขึ้นภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหาร ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางการเมือง ปัญหาทางเศรษฐกิจ กระบวนการควบคุมสังคมของรัฐ ซึ่งในส่วนต่างๆ เหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงวิธีการควบคุมและจำกัดการเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง เช่น การบังคับใช้กฎหมายโดยนำกฎหมายเก่าตั้งแต่สมัยอาณานิคมมาใช้และออกกฎหมายใหม่ที่ให้ประโยชน์แก่กองทัพ การใช้กำลังคุกคาม

ส่วนผลงานเรื่อง Understanding Reform in Myanmar: People and Society in the Wake of Military Rule (2016) ของ Marie Lall นั้นพยายามชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของเมียนมาซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากมีการเลือกตั้งค.ศ. 2010 เป็นต้นมา ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ส่วนใหญ่ของงานเขียนดังกล่าวอยู่นอกขอบเขตเวลาที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา แต่อย่างไรก็ตามงานดังกล่าวของ Lall ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนที่จะมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งในค.ศ. 2010 เช่น ปัญหากระบวนการเจรจาสันติภาพระหว่างรัฐบาลและกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

งานเขียนประเภทหนังสือที่ให้ความสำคัญกับบทบาทของทหารในทางการเมืองและการปกครองประเทศย่อมมีการกล่าวถึงวิธีที่ทหารใช้ในการรักษาอำนาจหรือปราชัยที่ทหารมองว่าเป็นภัยต่อตนเอง แต่จะเป็นการกล่าวถึงในลักษณะที่เป็นการวิเคราะห์หรือการให้คำอธิบายต่อ

เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งมากกว่าที่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหาร โดยตรง ผลงานสำคัญในกลุ่มนี้ได้แก่งานเรื่อง *The Disorder in Order: The army-state in Burma since 1962* (2001) ซึ่งเขียนโดย Donald M. Seekins เป็นงานที่แสดงให้เห็นถึงการสภาพการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารอย่างชัดเจนตั้งแต่สมัยของนายพลเน วินเป็นต้นมา งานดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหาร SLORC โดยตรง หากแต่วิธีการเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาเกี่ยวกับข้อก้ำกักับการต่อต้านจากฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองหรือการกบฏ อย่างไรก็ตาม งานของ Seekins มีประเด็นที่น่าสนใจที่ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลทหารได้ใช้การปราบปรามกลุ่มต่อต้าน อันได้แก่ขบวนการต่อต้านชนกลุ่มน้อยและขบวนการคอมมิวนิสต์ด้วยยุทธวิธีสี่ตัด (Four Cuts) ซึ่งเป็นวิธีการในการต่อต้านการกบฏด้วยการจำกัดการเข้าถึงทรัพยากรสี่อย่างคือ ข้าวสาร อาหาร เงินทุนและกำลังคนหรือแนวร่วม และการใช้วิธีการแบ่งแยกและปกครองกับชนกลุ่มน้อย

ประเด็นเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยมีความสัมพันธ์กับวิธีการในการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับกรอบโต้ตอบได้ของรัฐบาลทหารต่อการเคลื่อนไหวต่อต้านของกลุ่มกบฏ เช่นบทความเรื่อง *Post-Colonial Rebellion and Counter-Insurgency in Southeast Asia* ของ Karl D. Jackson (1985) งานดังกล่าวพูดถึงเงื่อนไขและปัจจัยที่นำมาสู่การก่อกบฏซึ่งคือเงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจ ประเด็นของชาติพันธุ์ก็เป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่การกบฏเช่นเดียวกัน Jackson เสนอว่าเครื่องมือที่สำคัญในการต่อต้านการกบฏที่มาจากชาติพันธุ์คือการเลือกที่จะให้ผลประโยชน์บางกลุ่ม (Selective Concession) ซึ่งก็คือการแบ่งแยกและปกครอง ส่วนผลงานเรื่อง *Security and Southeast Asia: Domestic, Regional and Global Issues* ของ Alan Collins (2003) ได้แสดงให้เห็นว่าปัญหาความมั่นคงของเมียนมาซึ่งเกิดจากชนกลุ่มน้อยเป็นผลมาจากความพยายามของรัฐบาลกลางที่ใช้นโยบายสร้างชาติและรัฐ (Nation and State Building) โดยพยายามทำให้เมียนมามีเพียงอัตลักษณ์เดียวผ่านกระบวนการทำให้เป็นเมียนมา (Myanmarfication) ผ่านการใช้ภาษาพม่าและการศึกษาประวัติศาสตร์

นอกจากงานที่เกี่ยวกับบทบาทของกองทัพในการปกครองแล้ว งานที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับกองทัพโดยตรงก็มีให้เห็นด้วยเช่นกันโดยงานลักษณะดังกล่าวหลักๆ แล้วจะศึกษาถึงพัฒนาการที่เกิดขึ้นภายในกองทัพ พลวัตและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกองทัพ รวมถึงความคิดความเข้าใจ

เกี่ยวกับภัยคุกคามของกองทัพ งาน Burma's Armed Force: Power without Glory (2002) ของ Andrew Selth งานดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าภายในกองทัพมีความขัดแย้งและความตึงเครียดระหว่างกัน อยู่แล้ว เช่น ความขัดแย้งระหว่างทหารบกและหน่วยข่าวกรอง ศูนย์กลางอำนาจที่ยุ่งและผู้บัญชาการภูมิภาคนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากต่างสถาบันอันแก่ Defence Services Academy หรือ DSA กับ Office's Training School หรือ OTS ส่วนความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามของกองทัพ Selth ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ จากภายในและภายนอก โดยภัยคุกคามจากภายในมาจากการกบฏของชนกลุ่มน้อย ความไม่สงบทางการเมือง ส่วนภัยคุกคามจากภายนอกเกิดจากการเข้าแทรกแซงหรือรุกรานโดยต่างชาติ ขณะทำงานซึ่งศึกษากองทัพเมียนมาเหมือนกันคือ Building the Tatmadaw: Myanmar Armed Force since 1948 (2009) Maung Aung Myoe งานดังกล่าวมุ่งศึกษาที่ลักษณะของกองทัพในโดยศึกษาในแง่มุมมองทางประวัติศาสตร์ อันได้แก่หลักการและยุทธศาสตร์ของกองทัพ โครงสร้างขององค์กร การปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัยและการฝึกฝนและการศึกษาของกองทัพ โดยการศึกษาประเด็นดังกล่าวจะทำให้เข้าใจถึงศักยภาพและขีดความสามารถของกองทัพเมียนมาได้ นอกจากนี้ในงานศึกษาดังกล่าวยังทำให้เข้าใจมุมมองเกี่ยวกับภัยคุกคามของกองทัพและพลวัตในกองทัพเช่นเดียวกันกับงานของ Selth ด้วย แต่อย่างไรก็ตามในบางประเด็นงาน Myoe ไม่ได้เสนอเช่นเดียวกับ Selth ดังเช่นปัญหาความขัดแย้งระหว่างทหารจาก DSA และ OTS ซึ่ง Myoe เห็นว่าไม่มีประเด็นความขัดแย้งระหว่างทหารที่จบมาจากสองสถาบันนี้

ผลงานเรื่อง Making enemies: War and state building in Burma (2003) ของ Mary P. Callahan ศึกษาว่าทำไมทหารจึงสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้อย่างยาวนาน โดยขอบเขตของเวลาในการศึกษาเริ่มตั้งแต่เมียนมาภายใต้อาณานิคมของอังกฤษจนกระทั่งค.ศ. 1962 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของรัฐบาลทหารนำโดยนายพลเน วิน Callahan สรุปว่าต้นเหตุที่ทำให้ทหารสามารถปกครองได้อย่างยาวนานมาจากการสภาวะแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ซึ่งสร้างให้รัฐถูกสร้างขึ้นท่ามกลางการคุกคามและความรุนแรงซึ่งนั้นนำมาสู่การการอยู่ในอำนาจของทหาร ซึ่งทำให้ทหารไม่ลังเลที่จะใช้กำลังและความรุนแรงหากการเคลื่อนไหวของประชาชนนั้นถูกมองว่าเป็นการคุกคามรัฐ ในส่วนนี้งานของ Callahan จึงแสดงชี้ให้เห็นว่าความรุนแรงเป็นวิธีการหนึ่งในการตอบสนองต่อการคุกคามของทหาร ส่วนผลงานเรื่อง Strong Soldiers, Failed Revolution: The state and military in Burma (2013) ของ Yoshihiro Nakanishi มุ่งศึกษากองทัพภายใต้การปกครองของนายพลเน วิน

ระหว่างค.ศ. 1962-1988 โดยประเด็นหลักคือความเป็นหนึ่งเดียวกันของกองทัพซึ่ง Nakanishi มองว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบอบการปกครองภายใต้อำนาจของนายพลเน วิน มีความเข้มแข็งและทำให้ระบอบการปกครองของทหารดำเนินต่อไปได้ยาวนาน

งานเขียนเรื่อง “มโนทัศน์ทางการเมืองของรัฐบาลทหารพม่า” (2555) ของวิรัช นิยมธรรม ก็เป็นอีกงานหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลทหารเมียนมาได้พยายามที่จะปลูกฝังมโนทัศน์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่ากองทัพเป็นผู้ที่ปกป้องประเทศให้พ้นจากวิกฤติและภัยของชาติ โดยมโนทัศน์ที่ใช้ได้แก่ ประวัติศาสตร์ชาติ แนวทางการเมืองและผู้นำประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลทหารยังใช้วาทกรรมความทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมเหนือพรรคการเมืองและทำให้รัฐบาลทหารสามารถใช้ข้ออ้างเรื่องความทันสมัยเพื่อให้ประชาชนเห็นถึงความจำเป็นว่า หากต้องการให้ประเทศทันสมัยก็จำเป็นที่จะต้องให้ทหารปกครอง งานของวิรัช นิยมธรรมจึงเป็นงานที่ลงลึกถึงวิธีการทำให้ประชาชนยอมรับอำนาจของรัฐบาลทหารผ่านการปลูกฝังทางความคิด

ผลงานการศึกษาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารยังปรากฏอยู่ในบทความวิชาการ เช่น บทความเรื่อง Cracks in the Firmament of Burma's Military Government: From Unity through Coercion to Buying Support (2011) David C. Williams แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้จะต้องเกิดจากภายในกองทัพเองและเกิดจากวิธีการเดียวกันกับการที่รัฐบาลทหารสร้างความเข้มแข็งให้ตนเอง คือ การให้ผลประโยชน์ แต่ในทางกลับกันรัฐบาลทหารจะใช้วิธีการบีบบังคับต่อองค์กรและสถาบันอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่กองทัพ ขณะที่บทความเรื่อง Setting the Rules for Survival: Why the Burmese Military Regime Survives in an Age of Democratization (2009) ของ Kyaw Yin Hlaing ได้แสดงให้เห็นว่าการอยู่รอดของอำนาจทหารเมียนมานั้นอยู่ที่การจัดการภายในกองทัพที่ดีซึ่งทำให้กองทัพยังคงเป็นหนึ่งเดียว Hlaing ชี้ให้เห็นว่าสิทธิประโยชน์และอภิสิทธิ์ต่างๆ ที่กองทัพมอบให้ได้สร้างความจงรักภักดีให้กับทหารในกองทัพ ที่มากกว่านั้นการอยู่ในกองทัพยังสามารถสร้างอิทธิพลส่วนตัวซึ่งจะนำมาซึ่งผลประโยชน์อีกด้วย หากยังคงภักดีต่อกองทัพ นายทหารเหล่านั้นยังคงได้รับผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งประชาชนโดยทั่วไปไม่ได้รับ ในขณะที่หากทหารเหล่านั้นปฏิบัติตัวน่าสงสัยจนถูกปลดหรือถูกไล่ออก สิทธิประโยชน์และอภิสิทธิ์ต่างๆ ที่ได้รับจะสูญเสียไปและถูกยึด ดังนั้นทหารเหล่านั้นหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะทำให้ตนเองสูญเสียผลประโยชน์

บทความเรื่อง Myanmar's Fifty-Year Authoritarian Trap (2011) ของ Sean Turnell เป็นงานที่หาคำตอบเกี่ยวกับการวิธีการที่รัฐบาล SLORC / SPDC ใช้ในการรักษาอำนาจ เขาได้กล่าวว่ารัฐบาลทหารคงอำนาจไว้ด้วยการใช้กำลังในการปราบปรามฝ่ายตรงข้าม ขณะเดียวกันก็ให้รางวัลแก่ผู้ที่สนับสนุน เช่น การให้สัมปทาน ออกใบอนุญาตในการทำธุรกิจการค้า หรือโอกาสในการเข้าถึงการบริการต่างๆของรัฐ ซึ่งผู้ที่สนับสนุนส่วนหนึ่งคือสมาชิกของสมาคมเอกภาพและการพัฒนา หรือ USDA ซึ่งถูกจัดตั้งโดยรัฐบาล การให้รางวัลเพื่อสร้างความภักดียังได้ถูกนำไปใช้กับชนกลุ่มน้อย ในลักษณะของการทำข้อตกลงหยุดยิงด้วย Turnell ยังได้กล่าวอีกว่าความสัมพันธ์กับจีนมีความสำคัญซึ่งทำให้รัฐบาลทหารเมียนมายังคงอยู่ได้ เพราะให้การปกป้องและช่วยเหลือเมียนมาในด้านต่างๆ ทั้งการเมืองระหว่างประเทศ การทหารและเศรษฐกิจ

ผลงานเรื่อง The Military Occupation of Burma (2005) ของ Nancy Hudson-Rodd และ Myo Hunt เป็นงานที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ที่รัฐบาลทหารใช้ในการควบคุมและกดขี่ประชาชนด้วยวิธีการทรมานและการใช้ความรุนแรงต่อประชาชนซึ่งกระบวนได้สร้างความกลัวให้แก่ประชาชนและไม่กล้าเคลื่อนไหวทางการเมือง ที่มากไปกว่านั้นคือการดำเนินการด้วยวิธีการดังกล่าวทำให้ประชาชนรู้สึกไม่ปลอดภัยแม้แต่ภายในบ้านของตนเอง เพราะวิธีการที่รัฐใช้ได้รุกกล้าถึงพื้นที่ที่เป็นส่วนตัวซึ่งความรู้สึกดังกล่าวทำให้รัฐบาลสามารถคงอำนาจของตนเองได้โดยวิธีการนี้ในการสร้างอำนาจและความกลัวเพื่อควบคุมประชาชน

สำหรับองค์ความรู้สำคัญอีกส่วนหนึ่งได้แก่การศึกษาวิเคราะห์การขับเคลื่อนกระบวนการประชาธิปไตยของผู้นำทหาร โดยเฉพาะ SLORC / SPDC และความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิรูปทางการเมืองกับการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารนั้น จากการศึกษาพบว่าจะปรากฏในรูปของบทความวิจัย-บทความทางวิชาการมากกว่าในรูปแบบของหนังสือ เริ่มจากงานเรื่อง From Military Rule to Electoral Authoritarianism: The Reconfiguration of Power in Myanmar and Its Future (2013) ของ Adams P. Macdonald งานดังกล่าวชี้ให้เห็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการอยู่รอดทางการเมืองของกองทัพ ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนรูปแบบจากการปกครองโดยกองทัพไปสู่อำนาจนิยมที่มีการเลือกตั้งก็เพื่อที่จะรักษาอำนาจเดิมของกองทัพในทางการเมือง ซึ่งแม้ว่ารูปแบบจะเปลี่ยนไปแต่กองทัพก็ได้รับปกป้องจากการตรวจสอบของพลเรือน อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังกล่าวช่วยให้ชาติตะวันตกหันมามีปฏิสัมพันธ์อีกครั้งซึ่งเป็นการลดความกังวลจากการ

แทรกแซงจากภายนอก และที่สำคัญคือทำให้กองทัพได้รับความชอบธรรมในการปกครอง ถัดมาบทความเรื่อง Why Do Military Regimes Institutionalize? Constitution-Making and Elections as Political Survival Strategy in Myanmar (2013) ของ Aurel Croissant and Jil Kamerling ได้กล่าวถึงช่วงเวลาหลังค.ศ. 2008 เป็นต้นไป โดย Croissant และ Kamerling กล่าวว่า การเปิดเสรีภาพทางการเมืองตั้งแต่ค.ศ. 2008 นั้นไม่ได้นำไปสู่กระบวนการเป็นประชาธิปไตย หากแต่เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการอยู่รอดของกองทัพมากกว่า และเป็นแค่อีกรูปแบบหนึ่งของการปกครองโดยกองทัพเท่านั้น รัฐธรรมนูญค.ศ. 2008 ก็คือยุทธศาสตร์ของการอยู่รอดของกองทัพและยังเป็นสิ่งยืนยันว่าอิทธิพลของกองทัพจะยังคงอยู่อีกด้วย

บทความเรื่อง Commentary: Expanding Military, Shrinking Citizenry in Burma (2009) ของ Susanne Prager Nyein ได้ยืนยันว่ากระบวนการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดต่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจและไม่ได้หยุดยั้งบทบาททางการเมืองของกองทัพ ซึ่งในด้านของการรักษาอำนาจนั้น Nyein ยังคงกล่าวถึงการเข้าควบคุมและแทรกแซงองค์กรหรือบุคคลที่คิดว่าว่ามีอิทธิพลและอาจจะคุกคามรัฐ รวมถึงความพยายามควบคุมสังคมโดยใช้อำนาจของ USDA และองค์กรอื่นๆ ที่รัฐจัดตั้งขึ้นมา อีกทั้งยังใช้สวอน อาร์ ชิน (Swan Arr Shin) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกอาวุธ ร่วมกับ USDA เพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวและคุกคามฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลด้วย

ส่วนของบทความภาษาไทย ทหารกับการเมืองพม่า : บทบาทของรัฐบาลทหารในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ (2551) ของหม่อมหลวงพินิจพันธุ์ บริพัตร ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการร่างรัฐธรรมนูญถูกรัฐบาลทหารใช้เป็นยุทธศาสตร์ทางการเมืองเพื่อรักษาประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดยให้ตนเองมีบทบาทเป็นผู้ควบคุมกระบวนการทางการเมืองที่เกิดขึ้น นอกจากนี้หม่อมหลวงพินิจพันธุ์ยังเห็นว่าความสำคัญของรัฐธรรมนูญสำหรับรัฐบาลทหารแล้วเป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงให้แก่รัฐ เพื่อใช้ในการรักษาอำนาจของตนเองมากกว่าที่จะสร้างการเมืองเมียนมาให้เป็นประชาธิปไตย

ความรู้ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ประเด็นทั่วไปซึ่งบอกเล่าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมียนมา งานดังกล่าวจะมุ่งไปที่

การบอกเล่าเรื่องราวและพัฒนาการและทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของเมียนมาที่เกิดขึ้น ซึ่งงานศึกษาในลักษณะดังกล่าวแม้ว่าจะให้ภาพกว้าง แต่ทำให้เห็นได้ชัดภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหาร เมียนมาได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมไปในทิศทางใด ซึ่งมีประโยชน์ต่อการนำมาทำความเข้าใจเมียนมาในปัจจุบัน

2. ประเด็นเกี่ยวกับวิธีการใช้อำนาจและวิธีการอยู่รอดของกองทัพในทางการเมืองโดยงานในประเด็นดังกล่าวได้นำเสนอถึงวิธีการในการใช้อำนาจของรัฐบาลทหารต่อประชาชนทั้งการใช้ความรุนแรงและการบังคับใช้กฎหมาย การสร้างเอกภาพและความเข้มแข็งภายในกองทัพด้วยการให้ผลตอบแทนและสิทธิพิเศษแก่ทหารในกองทัพเพื่อให้ภักดีและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการเมือง

3. ประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลทหารและกองทัพในทางการเมืองและความมั่นคงงานดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงมุมมองและความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามต่างๆ ของกองทัพเมียนมาขีดความสามารถและความเข้มแข็งของกองทัพ รวมถึงองค์กรต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกองทัพ และที่สำคัญคือพลวัตที่เกิดภายในกองทัพซึ่งแสดงให้เห็นว่าภายในกองทัพก็มีความขัดแย้งและความไม่ลงรอยระหว่างหน่วยงานหรือผู้นำเกิดขึ้นด้วย

4. ประเด็นเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในเมียนมา งานในประเด็นดังกล่าวกล่าวถึงการเคลื่อนไหวทางการเมืองและการต่อสู้ของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ต่อรัฐบาล งานที่เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยจึงมักเกี่ยวข้องกับกลุ่มติดอาวุธซึ่งมีการเคลื่อนไหวและมีบทบาททางการเมือง และนโยบายของรัฐบาลทหารในการตอบโต้หรือประนีประนอมกับชนกลุ่มน้อย

ในภาพรวมผลงานการศึกษาที่ผ่านมาถือได้ว่าให้ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและรูปแบบในการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหาร ตั้งแต่การใช้กำลังปราบปราม ไปจนถึงการปฏิรูปทางการเมือง และให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเอาตัวรอดของทหารในทางการเมือง เช่น การสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรกองทัพ เป็นต้น ความรู้เหล่านี้ปรากฏอยู่ในผลงานการศึกษาต่างๆ อย่างกระจ่างกระจาย เนื่องจากแต่ละผลงานวิเคราะห์การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารในบริบทเฉพาะหนึ่งๆ ที่ผู้ศึกษาสนใจ เช่นบริบทของการเผชิญกับการต่อต้านและคู่แข่งทางการเมืองภายในประเทศ บริบทของการรักษาความมั่นคงอันเนื่องมาจากการก่อกบฏของชนกลุ่มน้อย หรือบริบทของการขับเคลื่อนประชาธิปไตย ดังนั้นเป็นต้น ดังนั้นสิ่งที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถทำได้คือทำให้ความสำคัญต่อองค์กร

ความรู้เหล่านั้นและทำให้เด่นชัดขึ้นมาโดยการศึกษาอย่างเป็นระบบและครอบคลุม ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าวจะมีประโยชน์อย่างมากต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ในอำนาจอย่างยาวนานของรัฐบาลทหาร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาภูมิหลังทางการเมืองของเมียนมาและการเข้ามามีอำนาจของรัฐบาลทหารใน ค.ศ. 1988
2. ศึกษาสาเหตุปัจจัยทั้งจากภายนอกและภายในที่ทำให้รัฐบาลทหารเมียนมาปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการในการรักษาอำนาจทางการเมือง
3. ศึกษารูปแบบและวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมาระหว่างค.ศ. 1988-2008 และนัยที่มีต่อการเคลื่อนไหวด้านประชาธิปไตยของเมียนมา

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตในการศึกษาจะกำหนดช่วงเวลาระหว่างค.ศ. 1988-2008 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เกิดการประท้วงโดยนักศึกษาและประชาชนจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองซึ่งนำไปสู่การได้รัฐธรรมนูญค.ศ. 2008 ที่เป็นรากฐานของการเมืองการปกครองปัจจุบันของเมียนมา

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยทางประวัติศาสตร์ โดยเริ่มตั้งแต่การค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารชั้นต้น อย่างเช่น รัฐธรรมนูญ 2008 กฎหมายและคำสั่งที่ออกโดยรัฐ แถลงการณ์ (Statement) ทั้งของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล รายงานที่ได้จากองค์กรนานาชาติ เช่น องค์กรสิทธิมนุษยชน (Human Right Watch) หรือองค์กรของคนเมียนมาทั้งในและนอกประเทศเมียนมา ข่าวสาร รวมถึงเอกสารสำคัญที่ยอมให้มีการเปิดเผยได้ เช่น เอกสารของหน่วยข่าวกรองสหรัฐอเมริกา (Central Intelligence Agency-CIA) เป็นต้น ส่วนหลักฐานชั้นรองได้แก่ ตำราทางวิชาการ หนังสือ วารสาร รวมถึงบทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้จากการศึกษาและรวบรวมโดยนักวิชาการและนักประวัติศาสตร์ซึ่งปรากฏทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ยังใช้แหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์ ฐานข้อมูลซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเมียนมาโดยตรง อันได้แก่

www.burmalibrary.org จากนั้นนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาวิเคราะห์ เรียบเรียง และสรุปผลการศึกษา เพื่อชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลทหารเมียนมาสามารถรักษาอำนาจในทางการเมืองอย่างยาวนานได้อย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถวิเคราะห์ลักษณะและวิธีการในการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมา และผลที่รัฐบาลทหารคาดหวังไว้จากการใช้วิธีการนั้นๆ เช่น การใช้กำลังปราบปราม การใช้กระบวนการทางประชาธิปไตยและการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น
2. สามารถวิเคราะห์และอธิบายปัจจัยหรือแรงผลักดันที่ทำให้รัฐบาลเมียนมาได้ตัดสินใจใช้วิธีการในการรักษาอำนาจในวิธีที่ต่างกันออกไป
3. สามารถอธิบายผลลัพธ์และความต้องการของรัฐบาลทหารที่เกิดขึ้นจากกระบวนการรักษาอำนาจในช่วงเวลา ค.ศ. 1988- 2008

บทที่ 2

ผู้นำทางทหารกับการรักษาอำนาจทางการเมืองก่อนค.ศ. 1988

การขึ้นสู่อำนาจของนายพลเน วิน

ประเทศเมียนมาตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษตั้งแต่ค.ศ. 1886 ภายใต้การปกครองของอังกฤษ สถาบันกษัตริย์และโครงสร้างการเมืองแบบดั้งเดิมของเมียนมาถูกยกเลิก และพื้นที่ตอนกลางบริเวณลุ่มแม่น้ำอิรวดีซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวเมียนมาถูกปกครองเป็นแคว้นหนึ่งของบริติช อินเดีย (British India) หรืออินเดียของอังกฤษ ในทางตรงกันข้ามพื้นที่บางส่วนของชนกลุ่มน้อยในเมียนมาซึ่งประกอบด้วยกลุ่มชนหลายเผ่าพันธุ์ยังสามารถปกครองตนเองอย่างกึ่งอิสระภายใต้การดูแลของอังกฤษ เช่น ชาวไทใหญ่ (Shan) ชาวคะฉิ่น (Kachin) และกะเหรี่ยงแดง (Kerenni หรือ Kayah) เป็นต้น ทำให้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่ออังกฤษมากกว่าพลเมืองชาวเมียนมาแท้ จะเห็นได้ว่ากองทัพเมียนมาภายใต้การปกครองของอังกฤษนั้นจะประกอบด้วยทหารที่มาจากชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ เช่น กะเหรี่ยง (Karen) ชิน (Chin) คะฉิ่นมากกว่าชาวเมียนมา¹ นอกจากนั้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยงและชาวระชิ่น (หรือที่คนไทยเรียกว่า ‘ยะไข่’) ร่วมมือกับอังกฤษในการต่อต้านการเข้ามาปกครองของญี่ปุ่น รวมทั้งสู้รบกับกองทัพของรัฐบาลเมียนมาที่ทำงานร่วมกับญี่ปุ่นอีกด้วย

การปกครองของอังกฤษสิ้นสุดลงเมื่อญี่ปุ่นเข้ายึดครองเมียนมาในเดือนมกราคม ค.ศ. 1942 กลุ่มชาตินิยมของเมียนมาโดยเฉพาะกลุ่ม “ทะชิน” (Thakin) จำนวน 30 คนหรือรู้จักกันอีกชื่อคือกลุ่มตรีทศมิตร (30 comrades) ซึ่งมีทะชินออง ซาน (Aung San) ทะชินชู หม่อง (Shu Maung) หรือเน วิน และคนอื่นๆ ได้เดินทางไปฝึกทหารกับญี่ปุ่นนอกเมียนมาเพื่อกลับมาปลดปล่อยเมียนมาให้เป็นอิสระจากอังกฤษ ญี่ปุ่นได้จัดตั้งกองทัพปลดปล่อยพม่า (Burma Independence Army-BIA) และให้อง ซานเป็นผู้บังคับบัญชา ต่อมาในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1942 BIA ได้ถูกยุบและ

¹ Andrew Selth, "Race and Resistance in Burma, 1942-1945," *Modern Asian Studies* 20, no. 3 (1986): 489.

เปลี่ยนเป็นกองทัพป้องกันพม่า (Burma Defence Army-BDA) และเปลี่ยนอีกครั้งเป็นกองทัพแห่งชาติพม่า (Burma National Army-BNA) ในค.ศ. 1943

ญี่ปุ่นสร้างความร่วมมือกับกลุ่มชาตินิยมเมียนมาและอนุญาตให้ปกครองภายในบางส่วน โดยเฉพาะแถบชนบท ต่อมาในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1943 ญี่ปุ่นให้เอกราชแต่ในนามแก่เมียนมา มีการจัดตั้งรัฐบาลโดยมีดร. บา มอ (Dr. Ba Maw) เป็นนายกรัฐมนตรี ออง ซานเป็นรัฐมนตรีกลาโหม อุ นู เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ ส่วนตัน ตุน (Than Tun) ซึ่งเป็นผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (Communist Party of Burma) นั้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร การให้เอกราชกับเมียนมาไม่ได้ทำให้เหตุการณ์ดีขึ้น เพราะผู้นำชาตินิยมเมียนมาเริ่มเห็นแล้วว่าไม่ใช่เอกราชที่แท้จริง ประกอบกับความยากลำบากที่มากับภาวะสงครามและการเรียกร้องของญี่ปุ่นในด้านแรงงานและเสบียงอาหารทำให้เริ่มมีการต่อต้าน พวกฝ่ายซ้ายของทะชินได้ตั้งขบวนการใต้ดินลับๆ ขึ้นโดยร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์ที่จัดตั้งขึ้นในค.ศ. 1943 ต่อมากลุ่มคอมมิวนิสต์ได้ร่วมมือกับออง ซานและผู้นำคนอื่นๆ จัดตั้งองค์การต่อต้านฟาสซิสต์ (Anti-Fascist Organization หรือ AFO) ขึ้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1944 เพื่อทำงานร่วมกับพันธมิตรในการขับไล่ญี่ปุ่นออกไป เมื่อถึงระยะนี้กองทัพแห่งชาติพม่าภายใต้การนำของออง ซานได้หันมาร่วมมือกับฝ่ายอังกฤษต่อต้านจักรวรรดิญี่ปุ่น โดยได้โจมตีกองทัพญี่ปุ่นเมื่อวันที่ 27 มีนาคม ค.ศ.1945 ซึ่งต่อมาวันนี้ได้ถูกระลึกถึงว่าเป็นวันแห่งการต่อต้านอีกทั้งยังเป็นวันกองทัพของเมียนมาอีกด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับจุดยืนด้านชาตินิยม กองทัพแห่งชาติพม่าได้เปลี่ยนชื่อเป็น Patriotic Burmese Force (PBF) เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ. 1945 และได้ทำการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นร่วมกับกองทัพของอังกฤษในเมียนมาจนกระทั่งญี่ปุ่นได้ประกาศยอมแพ้สงครามในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945

เมื่ออังกฤษเริ่มเข้ายึดพื้นที่เมียนมาคืนจากญี่ปุ่นในค.ศ. 1945 ผู้นำชาตินิยมเมียนมาได้ปรับเปลี่ยนองค์การต่อต้านฟาสซิสต์มาเป็นองค์กรที่มีชื่อว่าสันนิบาตเสรีภาพประชาชนต่อต้านฟาสซิสต์ (Anti-Fascist People's Freedom League หรือ AFPFL) ซึ่งต่อมาจะกลายเป็นพรรคการเมืองสำคัญในการเรียกร้องเอกราช อย่างไรก็ตามหลังจากที่ญี่ปุ่นยอมแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลอังกฤษเป็นกังวลว่า AFPFL จะหันมาต่อต้านอังกฤษและปรับเปลี่ยนเป้าหมายเป็นเรื่องชาตินิยม ข้าหลวงใหญ่ของอังกฤษจึงเข้ามาจัดการปกครองและไม่ยอมรับให้ AFPFL มีที่นั่งข้างมากในสภา ทั้งนี้เพราะอังกฤษต้องการฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยใช้แรงงานชาวอินเดียซึ่งชาวเมียนมาย่อมไม่พอใจ

การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดการต่อต้านจาก AFPFL มีการก่อการจลาจลในพื้นที่ต่างๆ จนต้องเปลี่ยนตัวข้าหลวง ข้าหลวงใหม่ที่เข้ามายอมรับให้ผู้นำชาตินิยมเมียนมา ได้แก่ ออง ซานและพรรคพวกเข้ามามีบทบาทในการเตรียมการเพื่อเอกราช แต่ไม่ยอมให้พรรคคอมมิวนิสต์พม่าเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำชาตินิยมและผู้นำคอมมิวนิสต์ภายในพรรค AFPFL เริ่มมีปัญหาที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนภายในพรรคในที่สุด โดยตัน ตุน ทะชินโซ และผู้นำคอมมิวนิสต์คนอื่นๆ ถูกบีบให้ถอนตัวออกจาก AFPFL หลังจากนั้น AFPFL ก็เริ่มต่อรองกับอังกฤษจนได้รับอนุมัติให้มีการเลือกตั้งในเดือนมกราคม ค.ศ.1947 ผลจากการเลือกตั้งครั้งนั้น AFPFL มีชัยชนะ ได้ที่นั่งทั้งสิ้น 171 จากจำนวนที่นั่งทั้งหมด 182 จึงได้เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญของประเทศร่วมกับอังกฤษ แต่ผลประการหนึ่งที่เกิดจากการแยกตัวออกจาก AFPFL ของผู้นำที่เป็นคอมมิวนิสต์คือการจับอาวุธขึ้นต่อสู้ของเหล่าคอมมิวนิสต์ ทำให้ปัญหาการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของขบวนการคอมมิวนิสต์กลายเป็นปัญหาด้านความมั่นคงสำคัญของเมียนมาในทันทีที่ได้รับเอกราช

เอกราชที่กำลังจะมาถึงทำให้ประเด็นชนกลุ่มน้อยกลายเป็นประเด็นสำคัญสูงสุด ผู้นำชาวเมียนมาต้องการเอกราชและต้องการรวมประเทศให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งหมายความว่าสิทธิอำนาจของชนกลุ่มน้อยที่เคยเป็นเอกเทศจากรัฐบาลกลางจะต้องลดลง ทำให้เกิดกระแสต่อต้านการรวมตัวอย่างมาก ในภาพรวมชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การปกครองอาณานิคมของอังกฤษต้องการปกครองตนเองอย่างเป็นอิสระต่อไป หรือหากจะรวมเข้ากับชาวเมียนมาก็ต้องการที่จะให้ประเทศที่เป็นเอกราชอยู่ในรูปแบบ “สหพันธรัฐ” ซึ่งหมายความว่าแต่ละรัฐดูแลกิจการภายในของรัฐนั้นๆ ได้ แต่การปกครองตนเองของท้องถิ่นต่างๆ เช่นนี้เป็นสิ่งที่ผู้นำชาวเมียนมาไม่สามารถยินยอมให้ดำเนินต่อไปได้ ผู้นำชาตินิยมเมียนมายืนยันว่ารูปแบบของรัฐและการปกครองที่ใช้หลังจากได้รับเอกราชแล้วจะต้องเป็นแบบสหภาพคือรวมกันเป็นรัฐเดียว ปกครองโดยรัฐบาลกลางที่มาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุขและนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำทางการเมือง

เมื่อเริ่มมีการร่างรัฐธรรมนูญของประเทศในค.ศ. 1947 สภาร่างรัฐธรรมนูญนำโดยออง ซานทำการต่อรองกับชนกลุ่มน้อยโดยเสนอให้จัดตั้งสหภาพพม่า (Union of Burma) แต่ให้ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มเช่น รัฐฉาน คะฉิ่น และกะยาห์สามารถปกครองท้องถิ่นเองได้บางส่วน กลุ่มชาวไทใหญ่และกะยาห์ได้รับสิทธิเพิ่มเติมให้เลือกว่าจะคงอยู่ในสหภาพต่อไปหรือไม่หลังจากเป็นเอกราชแล้ว 10 ปี แต่ในส่วนของชาวกะเหรี่ยงที่อยู่บนพื้นราบนั้น ผู้นำชาตินิยมเมียนมาอ้างว่าชาวกะเหรี่ยงอยู่

ปะปนกับชาวเมียนมาเสียจนไม่สามารถจะกำหนดเขตแดนที่เป็นดินแดนกึ่งอิสระของชนเผ่านี้ได้ ข้อตกลงนี้มีชื่อเรียกว่า “ข้อตกลงปางโหลง” (Panglong Agreement) อย่างไรก็ตามการต่อรองที่ดำเนินอยู่ต้องหยุดชะงักเมื่อออง ซาน ผู้นำคนสำคัญและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ทั้งฝ่ายชนกลุ่มน้อย ทหาร และพรรคฝ่ายซ้ายถูกลอบสังหารในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1947 โดยนายอุซอ (U Saw) ผู้นำที่เชื่อกันว่าไม่เห็นด้วยกับการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจะให้สิทธิหรือทางเลือกรับกับชนกลุ่มน้อย นายอุ นู (U Nu) ขึ้นเป็นหัวหน้าพรรค AFPFL แทนออง ซานและเป็นผู้นำรัฐบาลเอกราชของเมียนมาซึ่งได้รับเอกราชเมื่อวันที่ 4 มกราคม 1948 โดยจัดตั้งเป็นประเทศสหภาพพม่า (Union of Burma) ที่ประกอบด้วยกลุ่มชนต่างเชื้อชาติมากกว่า 20 กลุ่ม

ปัญหาของเมียนมาหลังการได้รับเอกราช

ภายหลังจากการได้รับเอกราชเมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ. 1948 ประเทศสหภาพพม่าภายใต้การบริหารของรัฐบาลพลเรือนที่มีอุ นูเป็นผู้นำได้เผชิญกับภัยคุกคามจากปัญหาความมั่นคงอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาจากการก่อกบฏทั้งจากชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์ของเมียนมาซึ่งต่อต้านและพยายามล้มล้างอำนาจของรัฐบาล ขณะเดียวกันระบอบประชาธิปไตยรัฐสภาของเมียนมาก็มิได้เป็นกลไกทางการเมืองการปกครองที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากความขัดแย้งในกลุ่มนักการเมือง ประกอบกับเมียนมามีความกังวลต่อกระแสสงครามเย็นที่กำลังขยายตัวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขณะนั้นว่าจะกระทบต่อเอกราชซึ่งเพิ่งได้มาของเมียนมา ปัญหาเหล่านี้ทำให้การเมืองของเมียนมามีความผันผวนไร้เสถียรภาพ ซึ่งผลักดันและเปิดทางให้กองทัพและทหารขึ้นมาบิบทบาททางการเมืองในที่สุด

การกบฏของพรรคคอมมิวนิสต์และชนกลุ่มน้อย

ภายหลังจากการประกาศเอกราชเพียง 3 เดือน พรรคคอมมิวนิสต์พม่าได้ขยายการก่อการจลาจลซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ค.ศ. 1946 ค.ศ. 1948 เป็นจุดเริ่มต้นของการกบฏของพรรคคอมมิวนิสต์ธงขาว (Burmese Communist Party-BCP) ของทะชินตัน ทุน (Thakin Than Tun) ขณะที่พรรคคอมมิวนิสต์ธงแดง (Communist Party of Burma-CPB) ซึ่งนำโดยทะชินโซ (Thakin Soe) ได้เริ่ม

ก่อนกบฏตั้งแต่ค.ศ. 1946² ทั้งสองกลุ่มมีฐานที่มั่นและปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ชนบท เช่น ในพื้นที่ยาปอน (Pyapon) ปาก็อกกู (Pakokku) ทวาย (Tavoy) และอาระกัน (Arakan) เป็นพื้นที่เคลื่อนไหวกอง CBP³ ขณะที่พื้นที่พม่าตอนกลาง (Central Burma) พื้นที่แถบพยู (Pyu) และยะเมติน (Yamethin) รวมถึงพม่าตอนล่างบริเวณพะโค (Pegu) มยิงยาน (Myingyan) และพะสิม (Bassein) ก็เป็นพื้นที่ปฏิบัติการของ BCP⁴

ภายใต้สถานการณ์นี้กองทัพจึงได้เข้าปราบปราม แต่ปรากฏว่ากองกำลังทหารบางส่วนภายในกองทัพ ทั้งที่เป็นชาวเมียนมาและชนกลุ่มน้อยกลับหันไปร่วมมือกับฝ่ายตรงข้าม อย่างเช่นเหตุการณ์ในช่วงกลางเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1948 ที่กองพันทหารพม่าที่ 6 (6 Battalion of Burma Rifle) ได้เข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ ต่อมาต้นเดือนสิงหาคม กองพันทหารพม่าที่ 1 และ 3 ก็ได้เข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ด้วยเช่นเดียวกัน⁵ นอกจากนี้ในการก่อการจลาจล พรรคคอมมิวนิสต์ได้ชักชวนให้ชนกลุ่มน้อยต่างๆ เข้าร่วมด้วย ถือเป็นจุดเริ่มต้นหรือตัวอย่างของการต่อสู้กับรัฐบาลกลางในลักษณะของการก่อการจลาจล (Insurgency) การต่อสู้ยาวนานไปจนถึง ค.ศ. 1951 กองทัพรัฐบาลจึงปราบปรามได้ แต่ก็ไม่ได้ทำให้คอมมิวนิสต์สลายตัวลง ยังคงยึดพื้นที่ชนบทหลายแห่งต่อไป

สภาวะวุ่นวายที่เกิดขึ้นอาจมีส่วนกระตุ้นให้ผู้นำชาวกะเหรี่ยงตัดสินใจต่อสู้เพื่อแยกดินแดนเพราะในบรรดาชนกลุ่มน้อยนั้น ฐานะความเป็นอิสระของชาวกะเหรี่ยงได้รับการรับรองจากรัฐบาลเมียนมาน้อยที่สุด ในวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1948 องค์กรป้องกันแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Defense Organization หรือ KNDO) ซึ่งเป็นกองกำลังขององค์กรแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union-KNU) และชาวกะเหรี่ยงซึ่งอยู่ในหน่วยตำรวจ (Union Military Police-Ump) ได้ร่วมกันเข้ายึดเมืองตาดัน (Thaton) และมะละหม่ง (Moulmein) ชเวยีน (Shwegyin)

² พรรคคอมมิวนิสต์พม่าได้แตกออกมาเป็นสองกลุ่มในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1946 เนื่องจากความขัดแย้งกันในแนวทางเรียกร้องเอกราช โดยแยกเป็นคอมมิวนิสต์ธงแดง (Communist Party of Burma-CPB) นำโดยทะชินโซ (Thakin Soe) โดยยึดตามแนวทางมากซ์-เลนิน ถูกประกาศให้เป็นกลุ่มที่ผิดกฎหมายเมื่อกรกฎาคม ค.ศ. 1946 จึงเริ่มกบฏนับจากนั้น ขณะที่คอมมิวนิสต์ธงขาว (Burmese Communist Party-BCP) นำโดยทะชินตัน ทุน (Thakin Than Tun) BCP ยึดแนวทางลัทธิเหมาและเริ่มกบฏต่อรัฐบาลในค.ศ. 1948

³ Martin Smith, *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity* (London: Zed Books, 1991), 68.

⁴ Ibid., 107.

⁵ Ibid., 109.

และพยอกยี (Pyaukki) โดยมีแนวร่วมซึ่งเป็นมอญร่วมด้วยทั้งองค์กรป้องกันแห่งชาติมอญ (Mon National Defence Organization-MNDO) และแนวร่วมสหชาติมอญ (Mon United Front)

ต่อมาในเดือนมกราคม ค.ศ. 1949 KNU และ KNDO ได้ประกาศจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงของตนเองโดยมีกองพันทหารกะเหรี่ยง (Battalion of Karen Rifle) เข้าร่วมก่อการด้วย⁶ โดยเคลื่อนกำลังมายังพื้นที่เมืองตองอู (Toungoo) ซึ่งอยู่ทางเหนือของย่างกุ้ง (Rangoon) และเคลื่อนลงมาถึงพะโค (Pegu) ซึ่งไม่ห่างจากย่างกุ้งมากนัก ขณะที่กองพันคะฉิ่น (Battalion of Kachin Rifle) ซึ่งเป็นกองพันหนึ่งในกองทัพเมียนมาและเป็นกองทหารที่ได้รับคำสั่งจากนายพลเน วิน ให้เข้ายึดเมืองตองอูคืนจากกะเหรี่ยงก็ได้หันมาเข้าร่วมกับ KNU อีกด้วย⁷ เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อนายทหารกะเหรี่ยงในกองทัพ โดยผู้บังคับบัญชาการที่เป็นกะเหรี่ยงระดับสูงถูกปลด เช่น นายพลสมิธ ดัน (General Smith Dun) ซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ในกองทัพตั้งแต่สมัยอาณานิคมและดำรงตำแหน่งหัวหน้าเสนาธิการ (Chief of Staff) ได้ถูกปลดออกจากตำแหน่ง ซึ่งทำให้นายพลเน วิน (Lieutenant General Ne Win) เข้ารับตำแหน่งและอยู่ในสถานะที่จะควบคุมกองทัพได้อย่างเต็มที่เป็นการครั้งแรก

นอกจากชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญ การเคลื่อนไหวเพื่อแบ่งแยกดินแดนยังเกิดขึ้นในเขตอาระกันของชาวะชิน โดยที่มีพรรคปลดปล่อยประชาชนอาระกัน (Arakan People's Liberation Party-APLP) ซึ่งนำโดยอู เซินดา (U Seinda) เริ่มเคลื่อนไหวเพื่อจัดตั้งรัฐอาระกันมาตั้งแต่ค.ศ. 1947 เป้าหมายในการต่อต้านรัฐบาลของกองกำลังชนกลุ่มน้อยต่างๆ คือต้องการสิทธิในการปกครองตนเอง⁸ ซึ่งเป็นการต่อสู้เพื่อความมั่นคงทางสังคมของชนกลุ่มน้อย เพื่อปกป้องไม่ให้อัตลักษณ์ของกลุ่มตนเองถูกกลืนโดยชาวเมียนมาซึ่งมีอำนาจมากกว่า⁹ สิ่งนี้จึงอาจจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผลักดันให้ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ยินยอมต่อสู้อย่างยาวนานเพื่อสิทธิในการปกครองตนเอง

⁶ Ibid., 138.

⁷ Ibid., 138-39.

⁸ Tin Maung Maung Than, "Dreams and Nightmares: State Building and Ethnic Conflict in Myanmar(Burma)," in *Ethnic Conflicts in Southeast Asia*, ed. Kusuma Snitwongse and W. Scott Thompson (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006), 65.

⁹ Alan Collins, *Security and Southeast Asia: Domestic, Regional and Global Issues* (Boulder: Lynne Rienner, 2003), 29.

การเข้ามาของกองกำลังจีนคณะชาติ

เมียนมาภายใต้รัฐบาลของอู นูเผชิญกับปัญหาความมั่นคงและเสถียรภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อ กองกำลังบางส่วนของพรรคก๊ก มิน ตี้ (Kuomintang หรือ KMT) ได้หลบหนีได้เข้ามาตั้งฐานที่มั่น ในเมียนมาหลังจากที่พรรคคอมมิวนิสต์จีน (China Communist Part-CCP) ทำการปฏิวัติยึดอำนาจ ในจีนได้สำเร็จในค.ศ. 1949 ขณะที่กองทัพจีนคณะชาติส่วนใหญ่อพยพไปอยู่เกาะฟอร์โมซาหรือ ไต้หวันเมื่อต้นค.ศ. 1950 การเข้ามาของกองกำลังจีนคณะชาติสร้างปัญหาให้กับรัฐบาลเมียนมาและ กระทบกับความมั่นคงของประเทศ ในช่วงทศวรรษ 1950 ปัญหา KMT เป็นปัญหาสำคัญไม่แพ้กับ การกบฏของชนกลุ่มน้อยที่คุกคามเสถียรภาพของรัฐบาลขณะนั้น

กองกำลังจีนคณะชาติได้เข้ามาใช้พื้นที่บริเวณรัฐฉานเป็นฐานที่มั่นและข้ามชายแดนไป โจมตีรัฐบาลจีนในเขตยูนนานซึ่งทำให้การดำรงอยู่ของ KMT ในเมียนมาอาจเป็นชนวนก่อให้เกิดความ ขัดแย้งระหว่างรัฐบาลเมียนมาและจีนขึ้นได้ ที่มากไปกว่านั้นคือการที่ KMT ได้รับการสนับสนุนจาก ไต้หวันและสหรัฐอเมริกา ดังจะเห็นได้ว่าเมืองมายซัต (Mong Hsat) ซึ่งเป็นฐานที่มั่นของ KMT ได้มี การสร้างลานบินเพื่อใช้รองรับเครื่องบินซึ่งบรรทุกสิ่งของช่วยเหลือต่างๆ ระหว่างเมืองมายซัตกับ ไต้หวันโดยมีรัฐบาลสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลไทยให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในการขนส่ง¹⁰ สถานการณ์ดังกล่าวทำให้เมียนมาอาจถูกดึงเข้าไปสู่ความขัดแย้งภายใต้บริบทสงครามเย็นของเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ก็เป็นได้

ปัญหาเกี่ยวกับกองกำลังของจีนคณะชาติในเมียนมาได้รับการแก้ไขให้บรรเทาลงเมื่อมี การเจรจกันโดยมีตัวแทนจากเมียนมา ไต้หวัน สหรัฐอเมริกาและไทย ซึ่งการเจรจนำไปสู่ข้อตกลงที่ จะอพยพ KMT ออกจากเมียนมา¹¹ โดยในระหว่างเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1953 - พฤษภาคม ค.ศ. 1954 ได้มีการอพยพ KMT ออกจากเมียนมา 6,986 คน¹² การแก้ปัญหาในเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นความ ต้องการของรัฐบาลเมียนมาที่จะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับความขัดแย้งอันเนื่องมาจากสงครามเย็นในเอเชีย

¹⁰ Maung Maung Myoe, *In the Name of Pauk Phaw: Myanmar's China Policy since 1948* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2011), 33-34.

¹¹ Ibid., 37-38.

¹² David I. Steinberg and Hongwei Fan, *Modern China-Myanmar Relations: Dilemmas of Mutual Dependence* (Copenhagen: NIAS Press, 2012), 50.

ตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้นำทางทหารของเมียนมาต้องการเข้ามาควบคุมอำนาจทางการเมือง¹³

ความขัดแย้งระหว่างนักการเมือง

นอกจากปัญหาความมั่นคงอันเนื่องมาจากการต่อต้านรัฐบาลของขบวนการคอมมิวนิสต์ และกองกำลังชนกลุ่มน้อย ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองภายในพรรคสันนิบาตประชาชนต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPFL) ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลก็ทำให้เสถียรภาพของประเทศภายใต้การบริหารของรัฐบาลที่นำโดยนายอู นุสั่นคลอนยิ่งขึ้น เมื่อวันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 1958 พรรค AFPFL แยกแยกออกไปเป็นสองฝ่ายคือ คือ Stable AFPFL ของจอ หงิ่งและบา สวี กับ Clean AFPFL ของอู นุ โดยสาเหตุของการแตกแยกออกเป็นสองฝ่ายเกิดจากความขัดแย้งกันในแนวนโยบายและการกำหนดโครงการต่างๆ ของรัฐบาลระหว่างกลุ่มที่มีแนวคิดสังคมนิยมและไม่ใช้สังคมนิยม¹⁴ โดยจอ หงิ่งและบา สวีเป็นผู้นำที่มีแนวคิดสังคมนิยม ผลจากความขัดแย้งดังกล่าวนำไปสู่การต่อสู้ภายในสภาระหว่างทั้งสองฝ่ายและนำไปสู่ความไม่สงบทางการเมืองระหว่างผู้สนับสนุนของทั้งสองฝ่ายส่งผลให้ท้ายที่สุดอู นุได้ให้อำนาจแก่นายพลเน วินและกองทัพให้เข้ามาบริหารในฐานะรัฐบาลรักษาการ (Caretaker government)

หลังจากรัฐบาลรักษาการได้จัดให้มีการเลือกตั้งในค.ศ. 1960 ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของพรรค AFPFL ก็ยังไม่หมดลง เมื่อพรรค Clean AFPFL หรือพรรคปิดอ่าวสุ (Pyidungsu Party) ของอู นุได้ชัยชนะเหนือพรรค Stable AFPFL แต่การเข้ามามีอำนาจในทางการเมืองของพรรคภายใต้การนำของอู นุไม่สามารถบริหารได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากภายในพรรค Clean AFPFL เกิดการแย่งชิงอำนาจกันเพื่อจะได้เป็นผู้สืบทอดทางการเมืองของอู นุหลังจากเขาวางมือทางการเมือง ความขัดแย้งดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มทะชิน (Thakin) ซึ่งมีแนวคิดฝ่ายซ้ายและเป็นสมาชิกพรรค AFPFL เก่ากับกลุ่มอูโบส (U-Bos) ซึ่งเป็นสมาชิกใหม่และมีความคิดอนุรักษนิยม¹⁵

¹³ วิรัช นิยมธรรม, 3.

¹⁴ Josef Silverstein, *Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation* (Ithaca: Cornell University Press, 1977), 62.

¹⁵ Ibid., 66.

ปัญหาความมั่นคงและสถานการณ์ความขัดแย้งต่างๆ ที่กล่าวมาเปิดโอกาสกองทัพเข้ามา มีบทบาททางการเมือง เริ่มจากการเข้ามาเป็นรัฐบาลรักษาการณ์ (ค.ศ. 1958-1960) เพื่อบริหาร ประเทศ โดยนายทหารที่ขึ้นมาเป็นผู้นำรัฐบาลคือนายพลเน วิน ซึ่งเป็นหนึ่งใน 30 ผู้นำชาตินิยมหรือ กลุ่มทะซินซึ่งได้รับการฝึกฝนทางทหารจากญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลกเช่นเดียวกับนายพลออง ซาน วีรบุรุษของชาวเมียนมา ขณะที่นายทหารอื่นๆ ก็ได้เข้าไปดำรงตำแหน่งสำคัญในการบริหาร เช่น นาย พลจัตวาออง ยี (Brigadier Aung Gyi) ผู้ควบคุมกระทรวงวางแผนแห่งชาติ (Ministry of National Planning) และเป็นประธานของหน่วยงานการควบคุมจัดสรรงบประมาณ (Budget Allocation Supervision) ซึ่งเขาสามารถควบคุมและวางแผนในนโยบายเศรษฐกิจของประเทศได้¹⁶

หลังจากรัฐบาลรักษาการณ์ได้จัดให้มีการเลือกตั้งในค.ศ. 1960 รัฐบาลพลเรือนภายใต้ การนำของอู นูได้เข้ามาบริหารประเทศอีกครั้งระหว่างค.ศ. 1960-1962 โดยที่ปัญหาภัยคุกคามจาก การกบฏยังคงมีอยู่ อีกทั้งภายใต้การบริหารของรัฐบาลนี้ อู นูได้ดำเนินนโยบายที่ค่อนข้าง ประนีประนอมต่อการเคลื่อนไหวของผู้นำและผู้แทนของชนกลุ่มน้อยที่เคลื่อนไหวเพื่อให้เรียกร้องให้ เมียนมาเป็นสหพันธรัฐ การเคลื่อนไหวดังกล่าวนำโดยเจ้า ฉ่วย แท็ก (Sao Shwe Theik) อดีต ประธานาธิบดีคนแรกของเมียนมาหลังได้รับเอกราช กองทัพของเมียนมามองการเคลื่อนไหวของชน กลุ่มน้อยว่าเป็นความพยายามในการบ่อนทำลายเอกภาพของเมียนมา¹⁷ ดังนั้นในท้ายที่สุดนายพลเน วินและคณะทหารจึงได้ตัดสินใจเข้ายึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพลเรือนของนายพลอู นูเมื่อ วันที่ 2 มีนาคม ค.ศ. 1962 ในนามของสภาปฏิวัติ (Revolutionary Council) โดยอ้างถึงการรักษา เอกภาพของประเทศให้พ้นจากความแตกแยก¹⁸

เมียนมาภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารนำโดยนายพลเน วิน ค.ศ. 1962-1988

การเข้ายึดอำนาจของนายพลเน วินและกองทัพทำให้ประเทศเมียนมาในทุกด้านไม่ ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจและสังคมอยู่ภายใต้อำนาจของทหาร ในด้านการเมือง สถาบันทาง

¹⁶ Ibid., 77.

¹⁷ Seekins, 37.

¹⁸ Win Min, "Under an Iron Heel: Civil-Military Relations in Burma/Myanmar," ed. Paul Chambers and Aurel Croissant, *Democracy under Stress: Civil-Military Relations in South and Southeast Asia* (Bangkok: Institute of Security and International Studies, 2010), http://www.fes-asia.org/media/publication/2010_Demcracy%20under%20Stress_ISIS.pdf. 105.

การเมืองแบบประชาธิปไตยถูกยกเลิกไปไม่ว่าจะเป็นรัฐสภา พรรคการเมือง และรัฐธรรมนูญค.ศ. 1947 สภาปฏิวัติคือผู้ปกครองและมีอำนาจสูงสุดในเมียนมาซึ่งในเวลาเดียวกันนายทหารในสภาปฏิวัติจะดำรงตำแหน่งบริหารของรัฐบาลด้วย โดยรัฐบาลนั้นไม่มีนายกรัฐมนตรีแต่จะมีรัฐมนตรีเพื่อดูแลกระทรวงต่างๆ 8 คน มาจากสภาปฏิวัติ 6 คน และอีกสองคนคือพลเรือนและนายทหารซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกของสภาปฏิวัติ¹⁹ ยิ่งไปกว่านั้นสภาปฏิวัติใช้อำนาจทางกฎหมายด้วยการออกกฤษฎีกา (Decree) และกฎ (Order) เพื่อเพิ่มอำนาจให้กับตนเอง ขณะเดียวกันได้ปรับเปลี่ยนเมียนมาให้ดำเนินตามระบอบสังคมนิยมด้วยการตั้งพรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (BSPP) ซึ่งในเวลาต่อมาพรรคนี้เป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นพรรคที่ถูกใช้สนับสนุนอำนาจของทหารในทางการเมือง²⁰

ในด้านการต่างประเทศ สภาปฏิวัติยังดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเป็นกลาง (Neutrality) ซึ่งดำเนินมาตั้งแต่สมัยของนายกรัฐมนตรีอู นู โดยไม่นำเมียนมาไปอยู่ในวงความขัดแย้งของสงครามเย็น ยิ่งกว่านั้นในเวลาต่อมา นายพลเน วินยังได้ดำเนินการแยกตัวโดดเดี่ยวเมียนมาออกจากการเมืองโลกควบคู่ไปด้วย เพื่อที่สามารถทุ่มเทความสนใจไปที่การจัดการเสถียรภาพภายในประเทศและการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของเมียนมาไปสู่สังคมนิยมตามแนวทางของสภาปฏิวัติ ความสับสนเนื่องดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าภายในเมียนมายังไม่มีความเข้มแข็งเพียงพอ²¹ นายพลเน วินจึงไม่ต้องการนำเมียนมาเข้าไปพัวพันกับความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศในสงครามเย็นหรือแม้แต่ความขัดแย้งระหว่างประเทศอื่นๆ เช่น สงครามระหว่างอินเดียและจีนระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน ค.ศ. 1962²² ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวจะส่งผลต่อปัญหาความมั่นคงของเมียนมาได้

ทางด้านเศรษฐกิจ นายพลเน วินได้ดำเนินการแบบสังคมนิยมตามอุดมการณ์วิถีพม่าสู่สังคมนิยม (Burmese Way to Socialism) ที่สภาปฏิวัติได้สร้างขึ้น ภายใต้การดำเนินการเศรษฐกิจ

¹⁹ Silverstein, *Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation* 90.

²⁰ นรนิติ เศรษฐบุตร, รายงานการวิจัย ทหารกับสังคมนิยมในพม่า (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528), 51-52.

²¹ Renaud Egreteau and Larry Jargan, *Soldiers and Diplomacy in Burma: Understanding the Foreign Relations of the Burmese Praetorian State* (Singapore: NUS Press, 2013), 113.

²² *Ibid.*, 115.

แบบดังกล่าวส่งผลให้สภาพัฒนาการเข้ายึดอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจต่างๆ รวมถึงบริษัท Defense Service Institute ซึ่งดำเนินงานโดยกองทัพให้เป็นของรัฐ โดยกิจการต่างๆ ที่ถูกแปรรูปมี ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและภาคการเงิน เช่น บริษัทน้ำมัน ป่าไม้ เหมืองแร่ โรงแรม ธนาคาร ร้านค้าปลีก เป็นต้น²³ การแปรรูปบริษัทร่วมทุนและบริษัทของต่างชาติสิ้นสุดลงเมื่อ มกราคม ค.ศ.1965 หลังจากบริษัท Burma Corporation และบริษัท Burma Unilever ถูกยึดเป็นของรัฐ นโยบายดังกล่าวทำให้ทุกภาคส่วนของการผลิตอยู่ภายใต้อำนาจรัฐอีกทั้งยังส่งผลไปถึงคนจีน และคนอินเดียซึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจในเมืองมาด้วย เนื่องจากถูกรัฐยึดธุรกิจ²⁴ การแปรรูปทำให้ ภาคการผลิตต่างๆ อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลแต่การดำเนินการและบริหารที่ไร้ประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมาไม่ว่าจะเป็นสินค้าขาดแคลน เงินเฟ้อและการค้าในตลาดมืดซึ่งเฟื่องฟูอย่างมากตามแนวชายแดนซึ่งเป็นพื้นที่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มกบฏของชนกลุ่มน้อย

สภาพัฒนียังได้ยึดโรงเรียนและโรงพยาบาลของมิชชันนารีมาเป็นของรัฐอีกด้วย²⁵ และ บังคับให้ชาวตะวันตกทั้งมิชชันนารี นักวิชาการรวมถึงมูลนิธิและองค์กรที่เข้ามาดำเนินการในเมือง มา เช่น British Council, Asia Foundation, Ford Foundation, Fullbright Program ให้ออกนอกประเทศด้วย การกระทำดังกล่าวจึงไม่เพียงแต่ควบคุมเศรษฐกิจเท่านั้นแต่รวมถึงสังคมด้วย เห็นได้จากอีกกรณีหนึ่งคือการสอดส่องและจับตาดูความเคลื่อนไหวของชาวเมียนมาจากนอกประเทศที่เข้ามาพำนักในเมืองมาโดยเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรอง ยิ่งกว่านั้นเพื่อไม่ให้มีการติดต่อกับคนในครอบครัว คนเหล่านั้นจะต้องพักในโรงแรมที่รัฐเป็นเจ้าของ²⁶

ขณะเดียวกันรัฐยังได้ควบคุมสื่อ โดยหนังสือพิมพ์ที่ดำเนินการโดยเอกชนจะถูกห้ามดำเนินการและถูกแปรรูปเป็นของรัฐ ส่วนสื่อของต่างชาติจะถูกตรวจสอบอย่างละเอียด ในขณะเดียวกันรัฐบาลยังออกวารสารและหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลเป็นภาษาเมียนมา เช่นวารสาร

²³ Ian Holliday, *Burma Redux: Global Justice and the Quest for Political Reform in Myanmar* (New York: Columbia University Press, 2011), 50.

²⁴ Kansom Shakila Davi, "Myanmar under the Military Rule 1962-1988," *International Research Journal of Social Sciences* 10, no. 3 (October 2014): 47.

²⁵ Seekins, 55.

²⁶ Ibid.

Loktha Pyithu Nezin และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษอย่าง The Working People's Daily²⁷ เป็นต้น นอกจากนี้รัฐยังพยายามให้ภาษาเมียนมาเป็นภาษาหลักโดยมีการกำหนดให้หลักสูตรการเรียนการสอนเป็นภาษาเมียนมาอีกด้วย²⁸ การดำเนินการเหล่านี้ยิ่งทำให้เห็นได้ว่าสภาพวิถีภายใต้การนำของนายพลเน วินได้เข้าควบคุมเมียนมาทุกด้านทั้งการเมือง เศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นการเข้าควบคุมอย่างเข้มงวด

ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และทำลายความชอบธรรมในการปกครองของรัฐบาล ส่งผลให้รัฐบาลทหารถูกท้าทายอำนาจจากการประท้วงของนักศึกษา ประชาชน แม้นายทหารบางกลุ่มภายในกองทัพเองก็มีความพยายามที่จะยึดอำนาจจากรัฐบาลเพื่อยกเลิกระบอบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมของนายพลเน วิน²⁹ กระนั้นก็ตาม การประท้วงและการต่อต้านทั้งหมดก็ถูกปราบปรามอย่างเด็ดขาดด้วยกำลังจากกองทัพ จนกระทั่งค.ศ. 1987 การใช้ชีวิตของประชาชนทั่วไปซึ่งเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจอยู่แล้วได้เลวร้ายลงจากการยกเลิกธนบัตร 25 , 35 และ 75 จ๊าด ซึ่งเป็นธนบัตรที่ประชาชนส่วนใหญ่มีอยู่โดยไม่มีการชดเชย โดยเหตุผลของการยกเลิกดังกล่าวคือต้องการทำลายการค้าในตลาดมืดซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนของกลุ่มกบฏชนกลุ่มน้อย³⁰ ปัญหาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลมาถึงจุดวิกฤติที่ร้ายแรงเมื่อรัฐบาล BSPP ได้ยื่นขอรับสถานะประเทศด้อยพัฒนา (Least Development Country) และได้รับสถานะดังกล่าวเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1987

นายพลเน วินได้เริ่มเปลี่ยนรูปแบบการปกครองจากรัฐบาลทหารเต็มรูปแบบในสภาพวิถีไปสู่การปกครองแบบสังคมนิยมที่มีพรรคการเมืองพรรคเดียว การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเมื่อนายพลเน วินและนายทหารระดับสูง 20 คนได้เกษียณจากกองทัพในค.ศ. 1972 และได้วางแผนร่างรัฐธรรมนูญเพื่อนำเมียนมาไปสู่สังคมนิยมโดยมีพรรคโครงการสังคมนิยมพม่าหรือ BSPP เป็นพรรคที่ถูกต้องตามกฎหมายเพียงพรรคเดียว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้การปกครองเมียนมาภายใต้อำนาจของ

²⁷ Michael W. Charney, *A History of Modern Burma* (New York: Cambridge University Press, 2009), 112.

²⁸ Davi, 47.

²⁹ Charney, 40.

³⁰ Lintner, 67-68.

สภาปฏิวัติโดยตรงหมดไป แต่อำนาจจะถูกโอนถ่ายมายังพรรค BSPP ซึ่งนายพลเน วินและอดีตนายทหารของสภาปฏิวัติได้ย้ายตนเองมาอยู่ในโครงสร้างอำนาจใหม่นี้ ซึ่งทำให้ทหารยังคงมีบทบาทในทางการเมืองการปกครองอย่างเด็ดขาดเช่นเดิม

พรรค BSPP จึงถูกตั้งขึ้นเพื่อรับใช้และสนับสนุนการปกครองภายใต้อำนาจของทหาร³¹ เนื่องจากคณะกรรมการต่างๆ (Committee) ของพรรคยังมีนายทหารระดับสูงของสภาปฏิวัติร่วมอยู่ด้วยและนายพลเน วินก็เป็นประธานในทุกคณะกรรมการ³² ความเป็นจริงข้อนี้ตอกย้ำว่าทหารมีบทบาทและอิทธิพลอย่างมาก พรรค BSPP เริ่มมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นพรรคชนชั้น (Cadre Party) เป็นพรรคมวลชน (Mass Party) ในค.ศ. 1969 หลังจากที่นายพลซัน ยู (Brigadier San Yu) ซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารบก (Chief of Staff of Army) และเลขาธิการสูงสุดพรรค BSPP ได้ออกมาพูดถึงการเปลี่ยนแปลงลักษณะของพรรค หลังจากนั้นเมื่อค.ศ. 1971 ในการประชุมพรรค BSPP ครั้งที่ 1 พรรค BSPP ได้เปิดรับสมาชิกและเป็นพรรคมวลชนอย่างเป็นทางการ³³

ทหารไม่ได้มีอิทธิพลแค่ภายในพรรค BSPP เท่านั้นแต่ยังอยู่ในโครงสร้างการปกครองสำคัญๆ ของเมียนมาด้วย โดยระบบการปกครองใหม่มีลักษณะเป็นรัฐสภาเดี่ยว (Unicameral) ซึ่งเรียกว่า Pyithu Hluttaw หรือสภาผู้แทนราษฎร (People's Assembly) ขณะที่ฝ่ายบริหารจะแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ สภาแห่งรัฐ (Council of State) ซึ่งหน้าที่ในการรับรองและประกาศใช้กฎหมายรวมถึงใช้อำนาจเมื่อเกิดสถานการณ์ไม่ปกติ³⁴ อีกส่วนหนึ่งคือสภารัฐมนตรี (Council of Ministers) ซึ่งทำหน้าที่บริหาร กำหนดนโยบายต่างๆ และวางแผนเศรษฐกิจและงบประมาณของประเทศด้วย³⁵ ซึ่งในสภาทั้งสอง นายทหารทั้งที่รับราชการอยู่และเกษียณราชการแล้วเข้าไปเป็นสมาชิก มีอำนาจและบทบาท เห็นได้จากการเลือกสมาชิกในสภาแห่งรัฐซึ่งจากสมาชิก 29 คน มาจาก

³¹ นรนิติ เศรษฐบุตร, 51-52.

³² Robert H. Taylor, "Burma," in *Military-Civilian Relations in South-East Asia*, ed. Zakaria Haji Ahmed and Harold Crouch (Singapore: Oxford University Press, 1985), 39.

³³ Charney, 134.

³⁴ Silverstein, *Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation* 126-28.

³⁵ นรนิติ เศรษฐบุตร, 70.

นายทหารที่อยู่ในสภาปฏิวัติถึง 11 คน³⁶ นายพลเน วินดำรงตำแหน่งของประธานสภาแห่งรัฐซึ่งตำแหน่งดังกล่าวจะได้เป็นประธานาธิบดีด้วย ส่วนนายพลซัน ยูดำรงตำแหน่งเลขาธิการซึ่งตำแหน่งดังกล่าวทำให้เขาเป็นผู้สืบทอดอำนาจต่อจากนายพลเน วิน

นอกจากนี้ ในสภารัฐมนตรียังมีอดีตนายทหารในสภาปฏิวัติ 4 คน อีกทั้งมีนายทหารระดับสูงในราชการอยู่ในตำแหน่งสำคัญอย่างรัฐมนตรีกลาโหม สหกรณ์ และสาธารณสุข³⁷ เช่น นายพลติน อู (Brigadier Tin Oo) ซึ่งเป็นรัฐมนตรีกลาโหมและเป็นผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุด (Chief of Staff of Armed Force) ยิ่งไปกว่านั้นทหารยังถูกเลือกเข้าไปในสภาอื่นๆ อีกอย่างน้อย 1 คน เช่น สภาตุลาการประชาชน (Council of People's Justice) สภายัยการประชาชน (Council of People's Attorneys) สภาผู้ตรวจสอบของประชาชน (Council of People's Inspector)³⁸ ขณะที่ในคณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาติ (National Defense and Security Committee) ก็มีทหารระดับสูงที่เกษียณแล้ว 3 คน ทหารที่ยังรับราชการ 3 คนและพลเรือนอีก 3 คนซึ่งเคยดำรงตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลของสภาปฏิวัติ³⁹

จากรายละเอียดที่กล่าวมา เห็นได้อย่างชัดเจนว่าทหารยังคงมีบทบาทและอิทธิพลทางการเมืองอยู่เช่นเดิม การโอนถ่ายอำนาจจากสภาปฏิวัติมาสู่พรรค BSPP ไม่ได้ทำให้อำนาจและอิทธิพลของทหารในทางการเมืองลดลงไป แม้ว่านายพลเน วินและนายทหารระดับสูงในสภาปฏิวัติจะกลายเป็นพลเรือนแล้วก็ตาม แต่พวกเขาเหล่านั้นยังมีอำนาจในกองทัพอยู่และที่สำคัญยังมีอำนาจและอิทธิพลในโครงสร้างการปกครองทั้งในพรรค BSPP และในอำนาจฝ่ายบริหารซึ่งคือสภาแห่งรัฐและสภารัฐมนตรีที่มีบทบาทและรับผิดชอบต่อการปกครองและบริหารประเทศ

การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารนำโดยนายพลเน วิน ค.ศ. 1962-1988

การเข้าควบคุมประเทศในทุกๆ ด้านของรัฐบาลนายพลเน วินอย่างเข้มงวดนั้นเป็นไปเพื่อการความมั่นคงในอำนาจของรัฐหรือในอีกนัยหนึ่งคือการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหาร ดังนั้นการ

³⁶ Silverstein, *Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation* 137.

³⁷ Ibid., 138.

³⁸ Ibid.

³⁹ Ibid.

เคลื่อนไหวใดๆ ก็ตามที่ส่งผลต่อความไม่สงบของประเทศจะถูกปราบปรามอย่างรุนแรงไม่ว่าจะเป็น การเคลื่อนไหวประท้วงของนักศึกษา ประชาชน และการก่อกบฏของชนกลุ่มน้อยและพรรค คอมมิวนิสต์พม่า การเคลื่อนไหวต่างๆ เหล่านี้ถูกดำเนินการปราบปรามโดยกำลังทหารทั้งสิ้น ดัง รายละเอียดที่จะกล่าวต่อไปนี้

การปราบปรามการประท้วงและการต่อต้านจากประชาชน

การใช้กำลังปราบปรามอย่างรุนแรงเป็นวิธีที่รัฐบาลทหารนำโดยนายพลเน วินใช้อยู่เสมอ การเคลื่อนไหวต่อต้านอำนาจของรัฐบาลทหารถูกมองว่าเป็นการกระทำที่ไร้ระเบียบวินัยและก่อความ ไม่สงบ ด้วยเหตุนี้การปราบปรามเพื่อสลายการชุมนุมอย่างรุนแรงจึงเกิดขึ้นถึงแม้ว่าการชุมนุมนั้น เป็นไปด้วยความสงบสันติก็ตาม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้การขยายตัวของ การประท้วงออกไปและยังเป็น สัญญาณเตือนให้เห็นว่าการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลทหารจะต้องถูกปราบปรามอย่างรุนแรง

การเคลื่อนไหวของนักศึกษาคือตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน ภายหลังทหารเข้ายึด อำนาจได้ไม่นานนักศึกษาก็เป็นกลุ่มแรกที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลทหารเพราะชีวิตประจำวันของพวกเขา ได้รับผลกระทบจากการใช้อำนาจของคณะทหารโดยเฉพาะการปิดประตูหอพักในเวลา 2 ทุ่มตาม มาตรการเคอร์ฟิว (Curfew) ดังนั้นในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1962 นักศึกษามหาวิทยาลัยย่างกุ้งจึง ชุมนุมประท้วง ในเวลาไม่นานการประท้วงดังกล่าวได้ถูกปราบปรามโดยกองทัพซึ่งผลจากการปราบ ปรามมีการประมาณการว่ามีผู้เสียชีวิตกว่า 100 คน ขณะที่รัฐบาลยอมรับว่ามีผู้เสียชีวิตเพียง 15 คน เท่านั้น⁴⁰ นอกจากนี้ทหารยังได้ระเบิดตึกสหภาพนักศึกษามหาวิทยาลัยย่างกุ้งซึ่งเป็นสถานที่สำคัญที่ ก่อกำเนิดการเคลื่อนไหวของนักศึกษาเพื่อต่อต้านการปกครองของอังกฤษในอดีต⁴¹ ไม่เพียงแค่นั้น นักศึกษาที่มีการประท้วงต่อต้าน แม้แต่พระสงฆ์ก็เช่นเดียวกันอันเป็นมาจากการที่รัฐบาลทหาร พยายามดึงเอาพระสงฆ์มาอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐด้วยการให้มาขึ้นทะเบียนส่งผลให้ต่อมาใน

⁴⁰ David I. Steinberg, *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know* (New York: Oxford University Press, 2010), 63.

⁴¹ Ibid.

เดือนมีนาคม ค.ศ. 1965 มีการประท้วงของพระสงฆ์ที่เมืองมอว์บี (Hmawbi) ใกล้ย่างกุ้ง การประท้วงนี้ส่งผลให้พระสงฆ์และผู้ที่เกี่ยวข้องประท้วงถูกจับกุม⁴²

การประท้วงต่อต้านอำนาจของรัฐบาลทหารขยายตัวมากขึ้นตั้งแต่ค.ศ. 1974 เป็นต้นไป อันเป็นผลมาจากการบริหารจัดการเศรษฐกิจตามแนวทางสังคมนิยมที่ล้มเหลว ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ค.ศ. 1974 คนงานและกรรมกรนัดหยุดงานในหลายพื้นที่ที่หังมันทะเลย์ (Mandalay) มิถิลา (Meiktila) อักยั๊บ (Akyab)⁴³ การประท้วงซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาเศรษฐกิจได้แปรเปลี่ยนกลายเป็นการประท้วงที่ดึงเอาการเมืองเข้าเกี่ยวข้องด้วยเนื่องจากผู้เคลื่อนไหวนี้ได้เรียกร้องให้กองทัพยุติบทบาทในการปกครองและหันไปใช้ระบบรัฐสภาแบบเดิม⁴⁴ รัฐบาลภายใต้การนำของนายพลเน วินได้ใช้วิธีการแก้ปัญหาคารประท้วงเช่นเดียวกับการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลครั้งอื่นๆ กำลังทหารได้ถูกใช้ให้เข้าสลายการชุมนุมของคนงานและกรรมกร ผลจากการสลายการชุมนุมทำให้มีผู้เสียชีวิต นอกจากนี้รัฐบาลทหารยังได้สร้างขอบธรรมให้กับการใช้กำลังปราบปรามอย่างรุนแรงนี้ด้วยการอ้างว่าการประท้วงดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าและนักการเมืองที่ถูกยึดอำนาจ เช่นนายอุ นุ เป็นต้น⁴⁵

ความไม่พอใจทางเศรษฐกิจได้กระตุ้นให้การเคลื่อนไหวของฝ่ายผู้ประท้วงมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองมากขึ้น เมื่อเกิดการประท้วงในเดือนธันวาคมปีเดียวกันกับการประท้วงของคนงานและกรรมกร เหตุการณ์ดังกล่าวคือกรณีสภของอู ถัน (U Thant) อดีตเลขาธิการสหประชาชาติชาวเมียนมาซึ่งเสียชีวิตจากโรคมะเร็ง⁴⁶ ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อร่างของเขาถูกส่งกลับเมียนมา รัฐบาลของนายพลเน วินไม่จัดพิธีศพให้อย่างสมเกียรติ นักศึกษา ประชาชนและพระสงฆ์จึงได้เคลื่อนไหวประท้วงรัฐบาล กลุ่มนักศึกษาได้นำโลงศพของอู ถันมาตั้งที่มหาวิทยาลัยย่างกุ้งและสร้างอาคารซึ่งบรรจุโลงศพนั้นไว้เหนืออาคารสหภาพนักศึกษาซึ่งถูกระเบิดไปเมื่อครั้งประท้วงค.ศ. 1962

⁴² Seekins, 58.

⁴³ Ibid., 94.

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Ibid., 95.

⁴⁶ Charney, 137.

โดยทหาร⁴⁷ รัฐบาลได้ตอบโต้ต่อการประท้วงดังกล่าวด้วยการสั่งให้กองทัพเข้ายึดโรงศพของอุ ถันจาก นักศึกษาเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม ค.ศ. 1974 จากนั้นได้จัดพิธีศพอย่างรวดเร็วและดำเนินการปราบปราม จับกุมผู้ประท้วงส่งผลให้มีผู้ถูกจับกว่า 4,000 คน เสียชีวิต 9 คนและบาดเจ็บกว่า 70 คน⁴⁸

การปราบปรามอย่างรุนแรงต่อผู้ประท้วงทำให้รัฐบาลนายพลเน วินสามารถควบคุมสถานการณ์ความไม่สงบไว้ได้ อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวต่อต้านยังคงเกิดขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคับแค้นใจของประชาชนจากปัญหาเศรษฐกิจทำให้ในปีต่อมาเกิดการการประท้วงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน ค.ศ. 1975 การประท้วงเกิดขึ้นโดยนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีย่างกุ้ง (Rangoon Technology Institute) หรือ RIT นักศึกษามหาวิทยาลัยย่างกุ้ง (Rangoon University) และคนงานจากโรงงานสิ่งทอเรียกร้องให้ปล่อยนักศึกษาและคนงานซึ่งถูกคุมขังในเหตุการณ์เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1974⁴⁹ อีกทั้งยังเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ปัญหาราคาสินค้า การว่างงานและขอสิทธิในการจัดตั้งองค์กรนักศึกษา (Student Union)⁵⁰ รัฐบาลยังคงตอบโต้การประท้วงดังกล่าวด้วยการสลายการชุมนุมและสั่งปิดมหาวิทยาลัยเป็นระยะเวลา 6 เดือน

การชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาลได้เกิดอีกครั้งเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1976 โดยนักศึกษาได้ชุมนุมต่อต้านรัฐบาลอีกครั้งแต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ ทิน หม่อง อุ (Tin Maung U) ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้นำนักศึกษาถูกจับโดยเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองและถูกตัดสินประหารชีวิตโดยศาลทหารเมื่อวันที่ 23 มีนาคม รัฐบาลตอบโต้ด้วยการสั่งปิดทุกมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยจนถึงเดือนตุลาคม ค.ศ. 1976⁵¹

เห็นได้อย่างชัดเจนว่ารัฐบาลภายใต้การนำของนายพลเน วินรักษาอำนาจโดยใช้กำลังทางทหารเข้าตอบโต้และปราบปรามการประท้วงและสลายการชุมนุม แม้ว่าการดำเนินการเช่นนั้นจะทำให้รัฐบาลสามารถควบคุมการประท้วงไม่ให้ขยายตัวมากขึ้นได้ แต่สาเหตุของการเคลื่อนไหวซึ่งเกิดมาจากปัญหาสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ก็ไม่ได้ถูกแก้ไข การจัดการกับปัญหาจึงได้ผลแค่เพียงชั่วคราว

47 Seekins, 95-96.

48 Charney, 138.

49 Ibid.

50 Ibid.

51 Seekins, 98.

เท่านั้น ความไม่พอใจของประชาชนยังคงอยู่และพร้อมที่จะแสดงออกถึงความไม่พอใจได้ทุกเวลาหากมีการปลุกเร้า

การใช้กำลังทางทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่า

การกบฏของชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่าเป็นภัยคุกคามที่รัฐบาลทหารมีความกังวลมากที่สุด ดังจะเห็นได้ว่าสาเหตุหนึ่งที่นายพลเน วินต้องเข้ายึดอำนาจก็คือการคุกคามจากการกบฏดังกล่าว ชนกลุ่มน้อยได้เคลื่อนไหวและต่อสู้กับรัฐบาลกลางเพื่อให้มีสิทธิในการปกครองตนเองหรือให้เมียนมาเป็นรูปแบบสหพันธรัฐ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวเป็นสิ่งที่สภาปฏิวัติไม่สามารถยอมรับได้เพราะนั่นหมายถึงการคุกคามเอกภาพของสหภาพ ขณะเดียวกันพรรคคอมมิวนิสต์พม่าก็ได้ต่อต้านและพยายามล้มล้างอำนาจของรัฐบาลกลางเช่นเดียวกัน ดังนั้นรัฐบาลทหารของนายพลเน วิน จึงได้ใช้การดำเนินการทางทหารปราบปรามการกบฏอย่างรุนแรงโดยการใช้ยุทธวิธี 4 ตัดซึ่งเป็นยุทธวิธีที่ใช้ต่อต้านการกบฏโดยมีเป้าหมายเพื่อตัดการสนับสนุนทางปัจจัยสำคัญของประชาชนที่มีให้แก่กลุ่มกบฏอันได้แก่ เงิน อาหาร การข่าว และแนวร่วม กระนั้นก็ตามแม้ว่าในค.ศ. 1963 จะมีการเจรจาหยุดยิงระหว่างรัฐบาลกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ เช่น สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) พรรครัฐมอญใหม่ (New Mon State Party-NMSP) พรรคคอมมิวนิสต์พม่า เป็นต้น แต่ท้ายที่สุดการเจรจาดังกล่าวก็ล้มเหลว⁵²

ในระหว่างค.ศ. 1962-1988 การต่อสู้ระหว่างกองทัพรัฐบาลกับกลุ่มกบฏได้ดำเนินไปโดยที่กองทัพรัฐบาลไม่สามารถยึดพื้นที่ที่เป็นที่มั่นของกลุ่มกบฏชนกลุ่มน้อยและคอมมิวนิสต์ได้อย่างเบ็ดเสร็จ พื้นที่ของชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนได้กลายเป็นแหล่งสร้างเงินทุนให้กลุ่มติดอาวุธจากการค้าในตลาดมืด เช่น พื้นที่ตามแนวชายแดนโดยเฉพาะชายแดนเมียนมา-ไทย ทำให้สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงหรือ KNU และพรรครัฐมอญใหม่ (NMSP) มีรายได้จากการเก็บภาษีนำเข้าสินค้าจากไทยผ่านพื้นที่ที่ตนควบคุมอยู่บริเวณด่านเจดีย์สามองค์และแม่สอด รายได้จากการค้าตามแนวชายแดนดังกล่าวได้กลายเป็นแหล่งเงินเพื่อนำไปซื้ออาวุธต่อต้านรัฐบาล⁵³ ดังนั้นเพื่อที่จะทำลาย

⁵² Ibid., 70-71.

⁵³ Ibid., 72-73.

แหล่งเงินทุนของกลุ่มติดอาวุธเหล่านี้รัฐบาลจึงได้มีการประกาศยกเลิกธนบัตร เช่นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม ค.ศ. 1964 รัฐบาลได้ประกาศยกเลิกธนบัตร 50, 100 จ๊าด⁵⁴

ปัญหาจากการกบฏของชนกลุ่มน้อยติดอาวุธและพรรคคอมมิวนิสต์พม่าก็ยังคงดำเนินต่อมา ยิ่งไปกว่านั้นกองกำลังชนกลุ่มน้อยได้พยายามรวมตัวกันเพื่อความเข้มแข็งในการต่อต้านและต่อรองกับรัฐบาลกลางด้วยการจัดตั้งกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (National Democratic Front) หรือ NDF เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ. 1976 ที่ศูนย์บัญชาการขององค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ที่มานะปอว์ (Manerplaw) โดยมีผู้นำชนกลุ่มน้อยจากชาติพันธุ์ต่างๆกว่า 13 กลุ่มเข้าร่วมภายใต้การนำของนายพลโบ เมียะ (General Bo Mya) ผู้นำของ KNU โดยจุดมุ่งหมายโดยรวมคือต่อต้านรัฐบาลของนายพลเน วินเพื่อจัดตั้งระบอบสหพันธรัฐ (Federation)⁵⁵ กระนั้นก็ตามองค์กรดังกล่าวมีจุดอ่อนสำคัญคือ NDF ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอก⁵⁶

ขณะเดียวกันในการต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์ รัฐบาลของนายพลเน วินดูเหมือนจะประสบผลสำเร็จมากกว่าเมื่อกองพลทหารราบที่ 77 (77th Light Infantry Division) ซึ่งเป็นหน่วยพิเศษที่ตั้งมาเพื่อต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์และกบฏโดยเฉพาะ⁵⁷ สามารถเข้าโจมตีและสามารถทำลายศูนย์บัญชาการของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าที่พะโค โยมา (Pegu Yoma) ได้เมื่อต้นค.ศ.1975 ผลจากการโจมตีทำให้ศูนย์บัญชาการของพรรคคอมมิวนิสต์ย้ายไปอยู่บริเวณพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือใกล้ชายแดนจีน ยิ่งกว่านั้นยังสามารถสังหารทะชินซิน (Thakin Zin) ประธานพรรคและทะชินชิต (Thakin Chit) เลขาธิการพรรคได้อีกด้วย ผลจากการทำลายศูนย์บัญชาการที่พะโค โยมาได้ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ไม่สามารถกลับมามีอิทธิพลในพื้นที่ดังกล่าวได้อีก นอกจากนี้พรรคคอมมิวนิสต์พม่ายังคงธงแดงภายใต้การนำของทะชินโซ (Thakin Soe) ก็หมดบทบาทลงไปเพราะทะชินโซซึ่งเป็นประธานพรรคถูกจับตั้งแต่พฤศจิกายน ค.ศ. 1970⁵⁸ อย่างไรก็ตามการต่อต้านของพรรคคอมมิวนิสต์พม่ายังคง

54 Silverstein, *Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation* 160.

55 Smith, 294.

56 Charney, 144.

57 Bertil Lintner, *The Rise and Fall of the Communist Party of Burma* (Ithaca: Cornell Southeast Asia Program, 1990), 28.

58 Ibid.

ดำเนินต่อไปโดยทะชินบา เตง ทิน (Thakin Ba Thein Tin) ได้รับเลือกขึ้นมาเป็นประธานพรรคคนใหม่และคีน หม่อง (Khin Maung) เป็นเลขาธิการพรรค

การกบฏของพรรคคอมมิวนิสต์พม่ายังมีความเกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านของเมียนมาอย่างจีนด้วย เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่าได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือต่างๆจากจีน โดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุการณ์การจลาจลต่อต้านคนจีน (Anti-Chinese Riot) ในเมียนมาเมื่อค.ศ. 1967 พรรคคอมมิวนิสต์จีนก็ได้ให้การสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์พม่าอย่างเปิดเผยและให้ความช่วยเหลือต่างๆ เพิ่มมากขึ้น แม้ว่าจีนและเมียนมาจะฟื้นฟูความสัมพันธ์อีกครั้ง แต่พรรคคอมมิวนิสต์พม่าก็ยังคงได้รับการสนับสนุนจากจีนอยู่เช่นเดิม⁵⁹

ปัญหาความไม่สงบอันเนื่องมาจากการต่อต้านรัฐบาลของกองกำลังติดอาวุธต่างๆ เป็นปัญหาที่รัฐบาลของนายพลเน วินไม่สามารถแก้ไขได้ รัฐบาลทำได้เพียงสกัดกั้นไม่ให้เกิดการกบฏแพร่กระจายไปยังพื้นที่อื่นๆ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะพยายามดำเนินการโดยการปราบปรามของกองทัพอย่างรุนแรงแล้วก็ตาม

การกำจัดคู่แข่งทางอำนาจของนายพลเน วิน

สำหรับผู้นำเผด็จการแล้วความกลัวและหวาดระแวงว่าอำนาจของตนเองจะถูกแย่งชิงเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ และผู้ที่แย่งชิงอำนาจก็คือคนภายในกลุ่มหรือคนใกล้ชิดนั่นเอง เนื่องจากไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าใครเป็นมิตรหรือศัตรูอย่างแท้จริงซึ่งแตกต่างจากฝ่ายตรงข้ามซึ่งแสดงออกถึงความเห็นปฏิกิริยาอย่างชัดเจน⁶⁰ ผู้นำทางทหารของเมียนมาก็เช่นเดียวกัน ในสมัยของนายพลเน วินมีการกำจัดนายทหารออกจากอำนาจหลายคนซึ่งล้วนแต่เป็นนายทหารที่มีอิทธิพลหรือได้รับความชื่นชมจากประชาชน เนื่องจากเกรงว่าบทบาทและอิทธิพลของนายทหารเหล่านั้นจะขึ้นมาท้าทายอำนาจของเขา

ตั้งแต่ค.ศ. 1962 นายพลเน วินได้ปลดนายพลออง ยีออกจากตำแหน่งในรัฐบาลและสภาปฏิวัติเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1963 เขาเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจรวมถึงหน่วยงาน

⁵⁹ Myoe, 85.

⁶⁰ Natasha Ezrow and Frantz Erica, *Dictator and Dictatorships: Understanding Authoritarian Regime and Their Leaders*. London: Continuum (London: Continuum, 2011), 83-84.

Defense Service Institute ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับธุรกิจโดยกองทัพในสมัยรัฐบาลรักษาการณ์ด้วย นายพลอง ยีถือได้ว่าเป็นผู้มีอำนาจรองจากนายพลเน วิน⁶¹ และเคยอยู่ในหน่วยปืนเล็กที่ 4 (Fourth Burma Rifles) ของนายพลเน วินด้วย เขาถูกปลดเนื่องจากไม่เห็นด้วยกับนโยบายดำเนินการแปรรูปธุรกิจให้เป็นของรัฐ (Nationalization) ความเห็นที่ไม่ตรงกันเกี่ยวกับนโยบายทางเศรษฐกิจของนายพลเน วินทำให้ถูกมองว่าเป็นการต่อต้าน ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลรวมถึงความไว้วางใจ สำหรับนายพลอง ยีนั้นในเวลาต่อมาเขาได้เข้าร่วมพรรคสันนิบาตชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy) หรือ NLD ซึ่งมีนางออง ซาน ซู จี (Aung San Suu kyii) ด้วยเมื่อมีการจัดตั้งพรรคการเมืองเมื่อค.ศ. 1988

นายพลเน วินไม่เพียงแต่กำจัดผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับตนเองออกจากอำนาจเท่านั้น แม้แต่นายทหารที่ได้รับความนิยมชื่นชมก็จะถูกกำจัดออกจากอำนาจไปด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่นกรณีของนายพลทิน อู ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหมและผู้บัญชาการทหารสูงสุด เขามีชื่อเสียงที่ดีและเป็นที่ยอมรับในหมู่ชนชั้นนายทหารที่อายุน้อย อีกทั้งอยู่นอกกลุ่มอิทธิพลของนายพลเน วินและผู้ใกล้ชิดของเขา⁶² นายพลทิน อูถูกปลดออกจากตำแหน่งเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1976 จากข้อกล่าวหาว่าภรรยาของเขามีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดมืด⁶³ จากนั้นนายพลเน วินได้แต่งตั้งนายพลกอว์ ทิน (Kyaw Htin) ซึ่งเป็นนายทหารในหน่วยปืนเล็กที่ 4 (4th Burma Rifles) ขึ้นมาดำรงตำแหน่งแทน⁶⁴

ต่อมานายพลเน วินเห็นโอกาสในการจำกัดบทบาทและทำลายความนิยมในตัวของนายพลทิน อู เมื่อรัฐบาลพบว่ามีแผนการลอบสังหารนายพลเน วิน นายพลซัน ยู และนายพลทิน อู ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยข่าวกรอง (Military Intelligence-MI) และเป็นคนละคนกับนายพลทิน อูผู้เป็นรัฐมนตรีกลาโหมและผู้บัญชาการทหารสูงสุด⁶⁵ เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1976 นำมาสู่การจับกุม

⁶¹ Seekins, 62.

⁶² Win Min, "Looking inside the Burmese Military," in *Burma or Myanmar? : The Struggle for National Identity*, ed. Lowell Dittmer (Singapore: World Scientific Publishing, 2010), 161.

⁶³ Seekins, 98.

⁶⁴ Min, "Looking inside the Burmese Military," 161.

⁶⁵ นายพลทิน อู (Tin Oo) ที่มีบทบาทในกองทัพและทางการเมืองมี 3 คน ได้แก่ 1. ทิน อู (NLD) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุดและรัฐมนตรีกลาโหมระหว่างค.ศ. 1974-1976 ต่อมาในค.ศ. 1988 ได้เข้าร่วมพรรค NLD 2. ทิน อู (MI) ซึ่งเป็นผู้บัญชาการหน่วยข่าวกรองและมีบทบาทในรัฐบาลของพรรค BSPP ระหว่างค.ศ. 1974-1983 และ 3. ทิน อู

นายทหารยศร้อยเอก(Captain) 3 คนและนายทหารอีก 11 คน⁶⁶ โดยผู้นำของแผนการคือร้อยเอกโอ กอร์ มิน (Ohn Kyaw Myint)⁶⁷ เป้าหมายของแผนการดังกล่าวคือต้องการให้รัฐบาลเปิดเสรีทาง เศรษฐกิจมากขึ้นและต้องการทำลายระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม⁶⁸ ซึ่งสาเหตุที่นั้นมาจากความไม่พอใจใน ระบบพรรคการเมืองเดียวและความล้มเหลวในนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล⁶⁹ ผลจากเหตุการณ์ ดังกล่าวทำให้ผู้นำของแผนการถูกตัดสินประหารชีวิตและผู้ร่วมแผนการคนอื่นๆ ถูกตัดสินจำคุก นาย พลเน วินจึงใช้โอกาสนี้ในการกำจัดนายพลทิน อุ ด้วยการจำคุกจากข้อกล่าวหาว่ารู้แผนการ ดังกล่าวแต่ไม่แจ้งให้รัฐทราบ⁷⁰ สำหรับนายพลทิน อุในเวลาต่อมายังได้เข้าร่วมกับพรรคสันนิบาตเพื่อ ประชาธิปไตยหรือ NLD เช่นเดียวกับนายพลออง ยีอีกด้วย

นายทหารที่มีอำนาจและอิทธิพลจะถูกกำจัดออกจากอำนาจ หากนายพลเน วินรู้สึว่าการมีอิทธิพลของนายทหารนั้นคุกคามเขามากเกินไป แม้แต่นายทหารที่ใกล้ชิดอย่างนายพลทิน อุ หัวหน้าหน่วยข่าวกรอง (MI) ก็ไม่ได้การยกเว้น ถึงแม้ว่าเขาเป็นผู้ที่มีโอกาสได้สืบทอดตำแหน่งต่อจาก นายพลเน วินก็ตาม⁷¹ แต่การที่เขาสร้างฐานอำนาจและอิทธิพลส่วนตัวภายนอกกองทัพ⁷² ทำให้เขา ถูกปลดจากตำแหน่งในข้อหาการคอร์รัปชันเมื่อค.ศ. 1983

กล่าวโดยสรุปการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการรักษาอำนาจของรัฐบาล ทหารซึ่งนำโดยนายพลเน วินระหว่างค.ศ. 1962-1988 ได้ว่าการขึ้นสู่อำนาจของนายพลเน วินและ คณะทหารเกิดขึ้นท่ามกลางสภาพแวดล้อมของเมียนมาที่มีความไม่มั่นคง ดังนั้นเพื่อรักษาเสถียรภาพ และความมั่นคงของรัฐ นายพลเน วินจึงใช้อำนาจอย่างเด็ดขาดและรุนแรงในการปราบปรามความไม่

(SLOC) นายพลในสมัยของ SLOC เป็นเลขานุการลำดับที่ 2 และเสนานิการของกองทัพบก เสียชีวิตจากอุบัติเหตุเฮลิคอป-เตอร์ตกเมื่อกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2001

⁶⁶ Charney, 140.

⁶⁷ Seekins, 98.

⁶⁸ Charney, 140.

⁶⁹ Silverstein, *Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation* 144.

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Seekins, 52.

⁷² Charney, 141.

สงบที่เกิดขึ้น ยิ่งกว่านั้นภายใต้การปกครองของนายพลเน วิน อำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเมืองและเศรษฐกิจอยู่ภายใต้อำนาจของนายพลเน วินและกลุ่มทหารของเขา

ในทางการเมืองนายพลเน วินและกลุ่มทหารของเขามีอำนาจและบทบาทในการปกครองภายใต้ชื่อสภาพักวิติที่มีอำนาจในการปกครองอย่างเบ็ดเสร็จ พื้นที่แสดงออกถึงความไม่พอใจทางการเมืองถูกปิดกั้น อย่างเช่นการประท้วงของนักศึกษาเมื่อค.ศ. 1962 ซึ่งถูกปราบปรามจากทหารอย่างรุนแรง ในเวลาต่อมาแม้ว่านายพลเน วินและคณะทหารของเขาจะลาออกจากกองทัพและยุบสภาพักวิติแต่เขาก็ยังคงมีอิทธิพลทางการเมืองอยู่เช่นเดิมผ่านพรรค BSPP ซึ่งเป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่ถูกกฎหมายในเมียนมาตามรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1974

อย่างไรก็ตามสภาพเศรษฐกิจที่ล้มเหลวจากอันเกิดจากนโยบายวิधिพม่าสู่สังคมนิยมก็ได้ทำลายความชอบธรรมในการปกครองของนายพลเน วินและคณะทหารของเขา เมื่อเกิดการประท้วงระหว่างค.ศ. 1974-1976 ซึ่งเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แต่นายพลเน วินและรัฐบาลก็เพิกเฉยต่อข้อเรียกร้องและใช้กำลังเข้าปราบปรามการต่อต้านและการประท้วงของประชาชน การใช้ความรุนแรงในการปราบปรามไม่เพียงถูกใช้เพื่อปราบปรามประชาชนที่ปราศจากอาวุธเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการสำคัญในการปราบปรามการกบฏจากชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์ด้วย อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ที่ได้กลับมีความแตกต่างกัน สำหรับกลุ่มหลัง การปราบปรามโดยกองทัพของรัฐบาลทำได้เพียงจำกัดพื้นที่ในการเคลื่อนไหวของกลุ่มกบฏไม่ให้แพร่กระจายเท่านั้น

ความพยายามที่จะรักษาอำนาจของนายพลเน วินยังถูกแสดงให้เห็นผ่านการกำจัดนายทหารผู้เห็นที่เห็นต่างหรือมีอิทธิพลที่อาจสามารถคุกคามอำนาจของตนเองได้ ถึงแม้ว่านายทหารผู้นั้นจะทำงานร่วมกับนายพลเน วินอย่างใกล้ชิดก็ตาม เช่น นายพลออง ยี นายพลทิน อู (ผู้บัญชาการทหารสูงสุด รัฐมนตรีกลาโหมและผู้นำพรรค NLD) และนายพลติน อูซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยข่าวกรอง การรักษาอำนาจดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ยังคงถูกใช้ต่อไปจนกระทั่งค.ศ. 1988 ซึ่งความไม่พอใจต่อรัฐบาลที่สะสมมาอย่างยาวนานทำให้นักศึกษาและประชาชนต่างรวมตัวมากขึ้นและไม่ยอมต่อการใช้อำนาจเผด็จการของนายพลเน วินและนายทหารของเขา

การจลาจล ค.ศ. 1988 และการขึ้นสู่อำนาจของนายทหารกลุ่มใหม่

การจลาจลในค.ศ. 1988 เป็นเหตุการณ์สำคัญที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนได้ลุกขึ้นต่อต้านการปกครองของรัฐบาลพรรคโครงการสังคมนิยมหรือ BSPP ภายใต้อำนาจของนายพลเน วิน ซึ่งมีกองทัพหนุนอำนาจ การเคลื่อนไหวประท้วงที่มีประชาชนจำนวนมากพร้อมใจกันต่อต้านรัฐบาล BSPP จนในที่สุดได้ขยายตัวไปยังเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น เมืองอักยับ (Akyab) ของรัฐอาระกัน เมืองตองจีของรัฐฉาน เมืองมยิตจีนา (Myitkyina) เมืองหลวงของรัฐคะฉิ่น ได้สร้างผลกระทบต่ออำนาจของผู้นำเผด็จการ ไม่เพียงเท่านั้นการเคลื่อนไหวยังแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในพื้นที่ทางการเมืองเพิ่มขึ้น นักศึกษาและนักการเมืองกลับมาบิบทบาทอีกครั้งในเหตุการณ์ดังกล่าว ในเวลาเดียวกันเหตุการณ์ดังกล่าวได้นำมาซึ่งการสืบทอดอำนาจของทหารในทางการเมือง ซึ่งนำเมียนมาหวนกลับไปสู่ยุคสมัยของการยึดอำนาจโดยสภาปฏิวัติภายใต้อำนาจของนายพลเน วินเมื่อวันที่ 6 มีนาคม ค.ศ. 1962

การจลาจล 8888

สภาพการณ์ทั่วไปภายใต้การปกครองของนายพลเน วินตั้งแต่ค.ศ. 1962 -1988 ทหารได้เข้าปกครองเมียนมาไม่ว่าจะโดยสภาปฏิวัติ (Revolution Council) ซึ่งยึดอำนาจมาจากรัฐบาลพลเรือนหรือพรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (Burma Socialist Programme Party-BSPP) ซึ่งสืบทอดอำนาจต่อจากสภาปฏิวัติที่ถูกยุบไปในค.ศ. 1974 หลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี 1974 ที่สถาปนาให้เมียนมาเป็นรัฐสังคมนิยม อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ได้ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาชนเมียนมาดีขึ้น ปัญหาเศรษฐกิจ ภาวะเงินเฟ้อ การขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคยังคงอยู่เช่นเดิมโดยที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้ ขณะที่ในทางการเมืองประชาชนไม่สามารถแสดงออกทางการเมืองได้ การประท้วงของนักศึกษา ประชาชน คนงานต่อการบริหารจัดการภายใต้อำนาจของรัฐบาลถูกปราบปรามอย่างรุนแรงโดยทหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เชื้อไฟของความไม่พอใจของประชาชนที่มีต่อสภาพการณ์ที่เลวร้ายภายใต้การปกครองของนายพลเน วินมีอยู่ก่อนแล้ว เพียงแต่มีการกระตุ้นให้ความไม่พอใจนั้นปะทุขึ้นมาเท่านั้น

สาเหตุและชนวนเหตุของการประท้วง

การเคลื่อนไหวประท้วงครั้งใหญ่ในค.ศ.1988 เป็นการลุกฮือของประชาชนทั่วทั้งเมียนมา เพื่อต่อต้านระบอบการปกครองของนายพลเน วินและพรรค BSPP โดยมีนักศึกษาเป็นแกนนำในการปลุกระดมประชาชนให้เข้าร่วมประท้วงรัฐบาล โดยใช้วันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1988 เป็นวันในการเคลื่อนไหวทั่วประเทศ การเคลื่อนไหวดังกล่าวมีสาเหตุจากความไม่พอใจของประชาชนที่มีต่อการปกครองภายใต้อำนาจของนายพลเน วินและพรรคพวกมาอย่างยาวนาน ความไม่พอใจนั้นสั่งสมมาจากปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองตั้งแต่หลังจากนายพลเน วินนำทหารเข้ายึดอำนาจเมื่อค.ศ. 1962 เป็นต้นมา

ภายในระยะเวลาสองทศวรรษที่เมียนมาอยู่ภายใต้การปกครองของนายพลเน วินและพรรค BSPP เศรษฐกิจได้ถดถอยจนเมียนมากลายเป็นประเทศที่ยากจนประเทศหนึ่งของโลก กระทั่งในเดือนกันยายน ค.ศ. 1987 รัฐบาลได้ยกเลิกธนบัตรมูลค่า 25, 35 และ 75 จี๊ต (Kyat) ซึ่งเป็นพันธบัตรที่ประชาชนส่วนใหญ่ถือครองโดยไม่มีการชดเชยใดๆ ผลจากการประกาศดังกล่าวทำให้มีการประท้วงของนักศึกษาสถาบัน RIT กว่า 300 คน รัฐบาลจึงสั่งปิดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย⁷³ การยกเลิกธนบัตรดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวเมียนมา ซึ่งต้องเผชิญกับปัญหาปากท้องและความยากลำบากในการดำรงชีวิตมากขึ้นซึ่งต่อมารัฐบาลได้อ้างว่าเพื่อเป็นการทำลายการค้าของกลุ่มกบฏและพ่อค้าในตลาดมืดตามแนวชายแดนไทยและจีน⁷⁴

อย่างไรก็ตามชนวนที่นำไปสู่เหตุการณ์นี้เกิดจากการปราบปรามนักศึกษาและประชาชนที่ออกมาเคลื่อนไหวประท้วงรัฐบาล โดยเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่เหตุการณ์ที่หม่อง โฟน มอ (Maung Phone Maw) นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีย่างกุ้ง (Rangoon Institute of Technology- RIT) เสียชีวิตจากการถูกตำรวจปราบจลาจลสลายการชุมนุมเมื่อวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ. 1988 และจากนั้นเป็นต้นมาก็เกิดการประท้วงต่อต้านรัฐบาลอีกหลายครั้ง แม้ว่ารัฐบาลจะตอบโต้ด้วยการใช้กำลังทหารเข้าปราบปรามการประท้วงและสลายการชุมนุมด้วยความรุนแรงแต่ก็ไม่สามารถระงับการเคลื่อนไหวชุมนุมต่อต้านรัฐบาลได้

⁷³ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 67.

⁷⁴ *Ibid.*, 67-68.

การตอบโต้ของรัฐบาลพรรคโครงการสังคมนิยมพม่า

ตั้งแต่การเกิดเหตุการณ์นักศึกษาเสียชีวิตจากการสลายการชุมนุมเมื่อวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ. 1988 เป็นต้นมา นายพลเน วินและรัฐบาล BSPP ได้ใช้ทุกมาตรการเพื่อจัดการและควบคุมการเคลื่อนไหวประท้วงต่อต้านของนักศึกษา ประชาชนรวมถึงพระสงฆ์ ตั้งแต่การใช้กำลังตำรวจปราบจลาจลและทหารเข้าสลายการชุมนุมประท้วง การประกาศกฏอัยการศึกและเคอร์ฟิว รวมถึงการปิดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ท้ายที่สุดแม้แต่การแก้ไขด้วยวิถีทางการเมืองด้วยลาออกจากตำแหน่งผู้นำของนายพลเน วิน และการเสนอเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยให้มีการเลือกตั้งแบบหลายพรรคก็ไม่สามารถที่จะทำให้เหตุการณ์ดีขึ้นได้

นักศึกษาได้ออกแถลงการณ์เรียกร้องให้นายพลเน วินมีการตรวจสอบและหาผู้รับผิดชอบต่อการปราบปรามที่ทำให้มีนักศึกษาเสียชีวิต นอกจากนั้นนักศึกษายังได้ขอให้มีการจัดตั้งสหภาพนักศึกษาขึ้นมาแต่รัฐบาลก็ไม่ได้ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องดังกล่าว⁷⁵ นักศึกษาจึงได้ดำเนินชุมนุมประท้วงภายในมหาวิทยาลัยตั้งแต่กลางเดือนมิถุนายนเป็นต้นมา การชุมนุมได้กระจายออกไปภายนอกอย่างรวดเร็วพระสงฆ์และประชาชนได้เข้าร่วมชุมนุมกับนักศึกษาด้วย ขณะเดียวกันการชุมนุมประท้วงทำให้รัฐบาลตัดสินใจประกาศเคอร์ฟิวเวลา 6 โมงเย็นถึง 6 โมงเช้าในเมืองอย่างกึ่งเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พร้อมกับประกาศห้ามการชุมนุมเกิน 5 คน ห้ามการปราศรัยและการเดินขบวน กระนั้นก็ตามกลุ่มผู้ประท้วงยังคงเคลื่อนไหวไม่ยอมรับต่อคำสั่งดังกล่าว ขณะที่การเคลื่อนไหวยังคงดำเนินต่อไปและเริ่มกระจายออกไปนอกกรุงย่างกุ้งด้วย

การปราบปรามอย่างรุนแรงของเจ้าหน้าที่รัฐต่อนักศึกษาเมื่อเดือนมีนาคมยังสร้างความไม่พอใจให้กับประชาชน ดังนั้นเมื่อมีความพยายามสลายการชุมนุมอย่างรุนแรงจากตำรวจปราบจลาจลและทหารจึงทำให้ประชาชนที่เดิมที่ไม่พอใจอยู่แล้วเริ่มโกรธแค้นและตอบโต้การใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ในหลายๆ เหตุการณ์เช่น นักเรียนหญิงคนหนึ่งถูกตำรวจปราบจลาจลลากตัวไปที่สถานีตำรวจ ผุ่ชนจึงได้ล้อมสถานีตำรวจและได้มีการทำร้ายตำรวจปราบจลาจลเสียชีวิตอย่างน้อย 10 คน หรือกรณีรถของตำรวจปราบจลาจลชนนักเรียนหญิง 2 คน คนหนึ่งเสียชีวิตและอีกคนบาดเจ็บสาหัส

⁷⁵

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, พม่าผ่าเมือง (กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2553), 206-09.

ได้สร้างความโกรธแค้นให้ชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียง และเริ่มขว้างปาอิฐและหินใส่ตำรวจปราบจลาจล และทหาร⁷⁶

ภายใต้คำสั่งเคอร์ฟิวและการห้ามชุมนุมในที่สาธารณะทำให้การเคลื่อนไหวของผู้ประท้วงในกรุงย่างกุ้งสงบลง แต่การชุมนุมประท้วงยังคงเกิดขึ้นต่อไปที่พะโค แปรและมะละแหม่ง อย่างไรก็ตามเคอร์ฟิวที่ย่างกุ้งถูกยกเลิกไปในวันที่ 9 กรกฎาคมหลังจากที่ถูกนำมาบังคับใช้ได้ทั้งสิ้น 19 วัน ทั้งนี้เนื่องจากการประกาศใช้เคอร์ฟิวนั้นส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การค้าขายซึ่งล้วนแต่ใช้เวลาเกินขอบเขตของเคอร์ฟิวทั้งสิ้น หลังจากมีการใช้กำลังปราบปรามอย่างหนัก รัฐบาล BSPP หันมาใช้ไม้อ่อนอีกครั้งซึ่งเป็นความพยายามผ่อนคลายนโยบายการประกาศปล่อยนักศึกษาและประชาชนที่เคลื่อนไหวประท้วง⁷⁷ และยังประกาศให้นักศึกษาที่ถูกไล่ออกจากมหาวิทยาลัยสามารถกลับไปเรียนใหม่ได้ กระนั้นก็ตามยังคงมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นระหว่างวันที่ 12-22 กรกฎาคมที่เมืองตองจีและเมืองแปรโดยเป็นความขัดแย้งระหว่างคนพุทธและคนมุสลิมจนเกิดการจลาจลต่อต้านชาวมุสลิม ทำให้รัฐบาลต้องออกมาตรการฉุกเฉินเพื่อควบคุมสถานการณ์

วันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ. 1988 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรัฐบาล BSPP เมื่อนายพลเน วิน ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานพรรค BSPP และเป็นผู้นำสูงสุดที่แท้จริงของเมียนมาได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งพร้อมผู้นำระดับสูงคนอื่นในพรรค คือนายพลซัน ยู (General San Yu) รองประธานพรรค BSPP และนายพลเส่ง ลวิน (General Sein Lwin) รองเลขาธิการพรรค เอ โก (Aye Ko) เลขาธิการสูงสุดของพรรค กอว์ ติน (Kyaw Htin) และทุน ทิน (Tun Tin) สมาชิกคณะกรรมการบริหารกลาง โดยนายพลเน วินระบุเหตุผลของการลาออกว่าเพื่อรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ความรุนแรงเมื่อเดือนมีนาคมและมีถุนายน รวมถึงเหตุผลเกี่ยวกับอายุ⁷⁸ อีกทั้งเสนอประเด็นสำคัญต่อคณะกรรมการบริหารพรรค BSPP คือการปฏิรูปเศรษฐกิจและการจัดประชาชาติว่าจะให้มีการเมืองในระบบพรรคเดียวหรือมีตัวเลือกหลายพรรคด้วย นอกจากนี้เขายังกล่าวเตือนถึงความไม่สงบที่เกิดขึ้นด้วย โดยกล่าวว่าแม้ว่าเขาจะเกษียณจากการเมืองแต่ก็ยังต้องปกป้องประเทศจากความไม่สงบและ

⁷⁶ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 75-76.

⁷⁷ Ibid., 79.

⁷⁸ Seekins, 147.

ต้องการให้ทุกคนรู้ว่าถ้ามีความไม่สงบเกิดขึ้น เมื่อทหารยิงนั้นเป็นการยิงเพื่อให้ถูกเป้า ไม่ใช่ยิงเพื่อขู่ให้กลัว (“...if the army shoot, it hits – there is no firing into air to scare”)⁷⁹

การลาออกของนายพลเน วินอาจมองได้ว่าเป็นการยอมถอยก่อนเพื่อดูแนวโน้มของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันประเด็นของการปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจที่เสนอไปยังพรรค BSPP นั้นมีเพียงประเด็นการปฏิรูปเศรษฐกิจเท่านั้นที่ได้รับการยอมรับจากพรรค ขณะที่การทำประชามติทางการเมืองถูกปฏิเสธ⁸⁰ ในส่วนของการลาออกมีเพียงนายพลเน วินและนายพลซัน ยู เท่านั้นที่พรรค BSPP ยอมให้ลาออกขณะที่คนอื่นๆ ยังคงเป็นสมาชิกของพรรคต่อไป

การลาออกของนายพลเน วินไม่ได้ทำให้สถานการณ์ดีขึ้นอย่างที่หวัง เนื่องจากผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งแทนคือนายพลเส่ง ลวิน ซึ่งเป็นนายทหารที่ใกล้ชิดกับนายพลเน วิน โดยระหว่างวันที่ 26 กรกฎาคมจนกระทั่งวันที่ 12 สิงหาคม เขาประกาศกฎอัยการศึก (Martial Law) ในเมืองย่างกุ้ง และสั่งให้ดำเนินการปราบปรามผู้ประท้วงด้วยความรุนแรงโดยเฉพาะตั้งแต่วันที่ 8 สิงหาคมเป็นต้นไป ซึ่งเป็นวันที่นักศึกษา ประชาชน พระสงฆ์พร้อมใจกันประท้วงและหยุดงานทั่วประเทศ ขณะที่อีกด้านหนึ่งนักศึกษาภายใต้องค์กรสหพันธ์นักศึกษาแห่งพม่า (All Burma Federation of Student Unions-ABFSU) ได้ดำเนินการเคลื่อนไหวเพื่อปลุกระดมประชาชนให้เข้าร่วมในการประท้วงใหญ่ทั่วประเทศในวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1988⁸¹ ซึ่งทำให้มีประชาชนรวมตัวมากขึ้น การรวมตัวของผู้ชุมนุมซึ่งมีพระสงฆ์ร่วมด้วยทำให้วันที่ 7 สิงหาคม คณะกรรมการสงฆ์หรือมหาเถรสมาคม (State Sangha Maha Nayaka Committee) ตั้งแต่ระดับรัฐหรือภูมิภาคลงไปถึงระดับหมู่บ้านออกประกาศห้ามไม่ให้พระสงฆ์เข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง⁸²

วันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1988 ได้กลายเป็นวันที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนเมียนมาไม่ยอมอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองอันยาวนานของนายพลเน วินและรัฐบาล BSPP อีกต่อไป ประชาชนต่าง

⁷⁹ Online Burma/Myanmar Library, "Chronology of Statements by Burmese Military Spokesmen on Multi-Party Elections, a New Constitution, the National Convention, Transfer of Power Etc.," BSPP, SLORC via OBL, <http://www.ibiblio.org/obl/docs/Statements.htm>

⁸⁰ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 84-85.

⁸¹ Megan Clymer, "Min Ko Naing: "Conqueror of Kings" Burma's Student Leader," *The Journal of Burma Studies* 8 (2003): 43.

⁸² Charney, 152.

พากันนัดหยุดงานตามการปลุกระดมของนักศึกษาและประท้วงรัฐบาลในเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ นายพลเส่ง ลวิน (General Sein Lwin) ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีและประธานพรรค BSPP ได้สั่งใช้กำลังทหารปราบปรามผู้ประท้วงอย่างรุนแรงจนมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก การดำเนินการดังกล่าวของรัฐบาล BSPP ได้สร้างความกังวลแก่นานาชาติที่ได้รับรู้เหตุการณ์ดังกล่าว สหรัฐอเมริกาได้ตอบสนองต่อเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในเมียนมาด้วยการประณามรัฐบาล BSPP ต่อการกระทำดังกล่าว อย่างไรก็ตามการปราบปรามอย่างรุนแรงนี้ก็ไม่สามารถสลายและระงับการประท้วงของประชาชนได้ อีกทั้งการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล BSPP ยังคงดำเนินไปโดยไม่มีแนวโน้มที่จะยุติลงได้นอกจากรัฐบาล BSPP จะต้องสละอำนาจและให้มีการเลือกตั้งระบบหลายพรรค

ถึงแม้จะเผชิญกับการต่อต้านอย่างหนักแต่รัฐบาล BSPP ก็ยังไม่สละอำนาจ หากแต่มีการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้นำรัฐบาลอีกครั้ง เมื่อนายพลเส่ง ลวินได้ลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีและประธานพรรคในวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1988 โดยพรรค BSPP ได้เลือกพลเรือนขึ้นมาดำรงตำแหน่งทั้งสองแทนคือ ดร.หม่อง หม่อง (Dr. Maung Maung) ซึ่งเป็นนักกฎหมายที่มีความใกล้ชิดกับนายพลเน วิน และทำงานให้กับรัฐบาลทหารตั้งแต่นายพลเน วินปกครองเมียนมา

ดร. หม่อง หม่องเข้ารับบริหารประเทศเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม แต่เขาก็ไม่สามารถที่จะกอบกู้สถานการณ์ของรัฐบาลได้ เนื่องจากประชาชนไม่ไว้วางใจและมองว่าดร. หม่อง หม่องเป็นตัวแทนในการสืบทอดอำนาจของนายพลเน วิน อีกทั้งการเคลื่อนไหวของผู้ประท้วงได้ไปไกลมากกว่าที่รัฐบาลจะตอบสนองต่อเหตุการณ์เพียงแค่การเปลี่ยนตัวผู้นำ ประชาชนจึงยังคงเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลต่อไปรวมถึงเมืองต่างๆ ในรัฐของชนกลุ่มน้อยด้วย เช่น มิตจีนา (Myikyina) ในรัฐคะฉิ่น เมืองตองยี (Taunggyi) ในรัฐฉาน ซึ่งในช่วงเวลานี้การประท้วงต่อต้านรัฐบาลได้แพร่กระจายไปทั่วประเทศ ผู้ประท้วงได้เรียกร้องให้มีการจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลขึ้นเพื่อเตรียมการเลือกตั้ง เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ผู้ประท้วงยุติการหยุดงาน อย่างไรก็ตามข้อเสนอดังกล่าวถูกปฏิเสธจากดร.หม่อง หม่องและรัฐบาล BSPP และในเวลาต่อมาข้อเรียกร้องดังกล่าวยังถูกเสนอโดยนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล ได้แก่แกงออง ซาน ซู จี อดีตนายพลออง ยี (Aung Gyi) และอดีตนายพลทิน อู (Tin Oo) อีกด้วยแต่รัฐบาลก็ยังปฏิเสธเช่นเดิม

สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้เมียนมาตกอยู่ภายใต้วิกฤติ รัฐบาลซึ่งควบคุมสถานการณ์ไม่ได้ เริ่มสร้างสถานการณ์ให้เลวร้ายกว่าเดิม โดยในวันที่ 24 สิงหาคม ค.ศ. 1988 รัฐบาลได้ประกาศยกเลิก วิทยาลัยการศึกและทหารก็ถูกสั่งให้ถอนตัวออกจากเมืองย่างกุ้ง จากนั้นไม่กี่วันต่อมา นักโทษในเรือนจำ ทั่วประเทศได้ถูกปล่อยหรือหลบหนีออกมา เชื่อกันว่าเหตุการณ์นี้เป็นการสร้างสถานการณ์ของหน่วย ข่าวกรองของกองทัพ (Military Intelligence Service-MIS)⁸³ โดยเป็นการวางแผนของนายพลเน วินและนายทหารระดับสูงในกองทัพเพื่อให้กองทัพมีความชอบธรรมเข้าแทรกแซง⁸⁴

สถานการณ์ภายในประเทศเมียนมาเข้าขั้นวิกฤติ เมื่อเกิดการปล้นสะดม ความหวาด กลัวและความหวาดระแวงในหมู่ประชาชนทั่วไปจากข่าวลือต่างๆ เช่น การวางยาพิษในน้ำดื่มและ แหล่งน้ำสาธารณะโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล⁸⁵ มากไปกว่านั้นคือเริ่มมีทหาร ตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐ เข้าร่วมในการประท้วงด้วย ภายใต้สภาพการณ์ที่เลวร้ายนี้ รัฐบาล BSPP ได้จัดประชุมเร่งด่วนขึ้นใน วันที่ 10 กันยายน ค.ศ. 1988 ซึ่งได้ผลสรุปว่าจะจัดให้มีการเลือกตั้งโดยไม่ต้องทำประชามติและได้ จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดการเลือกตั้งขึ้นมาด้วย แต่ดูเหมือนว่าความพยายามหาทางออกของ รัฐบาล BSPP จะไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนนอกเสียจากว่ารัฐบาล BSPP จะมอบอำนาจให้ รัฐบาลชั่วคราวก่อนดังที่ได้กล่าวไป ซึ่งข้อเสนอดังกล่าว ดร. หม่อง หม่องและพรรค BSPP ไม่ยอมรับ ซึ่งทำให้ทางออกสุดท้ายที่อาจจะบรรเทาสถานการณ์ถูกปิดลง

อย่างไรก็ตามผลลัพธ์จากการสร้างสถานการณ์อาจจะสร้างเงื่อนไขเวลาที่เหมาะสมต่อ การยึดอำนาจของกองทัพ เมื่อกองทัพเริ่มมีการเคลื่อนกำลังเข้าประจำตามเมืองสำคัญต่างๆ ทั่วประเทศรวมทั้งเมืองย่างกุ้งด้วย ขณะเดียวกันเกิดข่าวเล่าลือว่ากองเรือสหรัฐอเมริกาซึ่งประกอบด้วย เรือบรรทุกเครื่องบินและเรือรบได้ปรากฏตัวในน่านน้ำของเมียนมา⁸⁶ ซึ่งอาจมีส่วนกระตุ้นให้กองทัพ พยายามเข้าควบคุมความสงบเพื่อป้องกันการแทรกแซงจากภายนอก ท่ามกลางสถานการณ์ที่สับสน รุนววย นายพลซอ หม่อง รัฐมนตรีกลาโหมและหัวหน้าเสนาธิการกองทัพได้นำคณะทหารภายใต้ชื่อ สภาฟื้นฟูกฎและระเบียบแห่งรัฐ (State Law and Order Restoration Council หรือ SLORC)

⁸³ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 120.

⁸⁴ Seekins, 165.

⁸⁵ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 121-22.

⁸⁶ Myoe, 107.

ประกาศยึดอำนาจในวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1988 เพื่อสร้างระเบียบและความเรียบร้อยให้กับประเทศอีกครั้งหนึ่ง

บทสรุป

การศึกษาในบทนี้เป็นการให้ภูมิหลังทางการเมืองของเมียนมาตั้งแต่ได้รับเอกราชในค.ศ. 1948 มาจนถึงค.ศ. 1988 โดยมุ่งอธิบายปัญหาต่างๆ ที่ส่งผลให้นายพลเน วินและผู้นำทางทหารของเมียนมาก้าวเข้ามาเป็นผู้ปกครองประเทศแทนรัฐบาลพลเรือนในระบอบประชาธิปไตยรัฐสภา พร้อมทั้งนำเสนอวิธีการที่รัฐบาลทหารนำโดยนายพลเน วินใช้ในการรักษาอำนาจ นั่นคือการเข้าควบคุมประเทศในทุกๆ ด้านของอย่างเข้มงวด การเคลื่อนไหวใดๆ ก็ตามทีส่งผลต่อความไม่สงบของประเทศจะถูกปราบปรามอย่างรุนแรงไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวประท้วงของนักศึกษา ประชาชน และการก่อกบฏของชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่า

การปกครองของรัฐบาลทหารตั้งแต่ค.ศ. 1962 เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงค.ศ. 1988 ทำให้ประชาชนของเมียนมาไม่เพียงต้องเผชิญกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปากท้องมาอย่างยาวนาน หากแต่ต้องเผชิญกับการกดขี่และการใช้อำนาจของกองทัพอีกด้วย เมื่อสถานการณ์เลวร้ายถึงที่สุดทั้งปัญหาเศรษฐกิจและการใช้อำนาจกดขี่ประชาชนก็ทำให้นักศึกษาซึ่งเป็นหัวหอกในการเคลื่อนไหวทางการเมืองสามารถปลุกกระดมให้ประชาชนเมียนมาลุกฮือประท้วงต่อต้านรัฐบาลได้และขยายไปทั่วประเทศ นำไปสู่การชุมนุมประท้วงในวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1988 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้นายพลเน วินสิ้นสุดบทบาททางการเมืองและนำมาสู่การขึ้นมามีอำนาจของกลุ่มนายทหาร (military junta) ภายใต้ชื่อสภาฟื้นฟูภาวะระเบียบแห่งรัฐหรือ SLORC

แม้ว่าสภาปฏิวัติภายใต้การนำของนายพลเน วินในค.ศ. 1962 และกลุ่มนายทหารภายใต้สภาฟื้นฟูภาวะระเบียบแห่งรัฐ หรือ SLORC ในค.ศ. 1988 จะนำเมียนมาเข้าสู่ช่วงเวลาของการปกครองด้วยอำนาจทหาร แต่การขึ้นมามีอำนาจของรัฐบาลทหารทั้ง 2 ครั้งมีความแตกต่างกันในจุดเริ่มต้น ในค.ศ. 1962 นายพลเน วินและกองทัพแห่งชาติของเมียนมาก้าวขึ้นสู่อำนาจบนสถานการณ์ที่สุ่มเสี่ยงต่อความมั่นคงและความเป็นเอกภาพของประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวเมียนมาไม่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากที่ต้องตกเป็นอาณานิคมและผ่านการต่อสู้เพื่อเอกราชมาไม่นาน ในแง่นี้อาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลทหารของนายพลเน วิน อาจมีความชอบธรรมระดับหนึ่งและอาจเป็นความคาดหวังของ

ประชาชนที่จะนำเมียนมาเข้าสู่ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ส่วนผู้นำทหารของสภาฟื้นฟู และระเบียบแห่งรัฐนั้นก้าวขึ้นสู่อำนาจหลังจากที่ชาวเมียนมาผ่านประสบการณ์ของการอยู่ภายใต้การปกครองที่เข้มงวดและล้มเหลวทางเศรษฐกิจของรัฐบาลทหารมากกว่า 20 ปี จึงเผชิญกับปัญหาความชอบธรรมตั้งแต่จุดเริ่มต้น สถานการณ์แวดล้อมจึงทำให้สภาฟื้นฟูและระเบียบแห่งรัฐประสบกับปัญหาในการรักษาอำนาจตั้งแต่วันแรกของการก้าวขึ้นเป็นรัฐบาล บทต่อไปจะเป็นการศึกษาวิเคราะห์สภาพการณ์ต่างๆ สาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดกรอบความคิดในการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารหลังค.ศ. 1988 ซึ่งเป็นปีที่ถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในทิศทางการเมืองของประเทศเมียนมา

บทที่ 3

การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหาร ค.ศ. 1988-2008 : ปัจจัยบ่งชี้ความเปลี่ยนแปลง

การขึ้นมาใช้อำนาจของกลุ่มนายทหารภายใต้ชื่อสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ (State Law and Order Restoration Council หรือ SORC) เมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1988 นั้นเป็นการย้อนกลับไปใช้อำนาจปกครองเบ็ดเสร็จของกลุ่มผู้นำทางทหารเช่นเดียวกับสมัยของสภาปฏิวัติและพรรค BSPP ที่มีนายพลเน วินเป็นผู้นำสูงสุด ถึงกระนั้นก็ตามตลอดระยะเวลา 20 ปีระหว่าง ค.ศ. 1988-2008 ที่รัฐบาลทหารภายใต้สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ (SORC) และที่ปรับเปลี่ยนหลัง ค.ศ. 1997 มาเป็นสภารักษาสันติภาพและการพัฒนา (State Peace and Development Council หรือ SPDC) ปกครองประเทศเมียนมา มีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนอย่างหนึ่งจากช่วงการปกครองของนายพลเน วินคือการที่รัฐบาลไม่ได้ใช้เพียงแค่กำลังทางทหารและการปราบปรามที่รุนแรงจัดการปัญหาเพื่อรักษาอำนาจทางการเมือง หากแต่ได้มีการใช้วิธีการและรูปแบบการรักษาอำนาจอย่างอื่น รวมถึงการวางนโยบายและดำเนินการเพื่อการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยด้วย ซึ่งทำให้เกิดคำถามว่าอะไรเป็นสาเหตุปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การศึกษาในบทนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะอธิบายและวิเคราะห์ปัจจัยหรือแรงผลักดันที่ทำให้รัฐบาลทหาร SORC/SPDC ต้องใช้วิธีการในการรักษาอำนาจที่แตกต่างหลากหลายและซับซ้อนขึ้น ขณะที่รูปแบบการรักษาอำนาจที่ตอบสนองต่อแรงผลักดันต่างๆ นั้นจะถูกนำมาศึกษาในบทต่อไป

ผู้นำทหารกับความสับสนและความเปลี่ยนแปลงในแนวคิดทางการเมือง

การขึ้นมาสู่อำนาจของสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐหรือ SORC นั้นยากที่จะปฏิเสธได้ว่าไม่เกี่ยวข้องกับนายพลเน วิน กล่าวคือแม้ว่าคณะทหารใหม่นี้จะประกอบด้วยนายทหารต่างรุ่นกับนายพลเน วิน แต่ก็มีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับนายพลเน วินโดยตรงหรือผ่านนายทหารคนสนิทที่ได้รับ ความไว้วางใจจากเขา ผู้นำระดับสูงของ SORC ทั้งนายพลซอ หม่อง นายพลตาน ฉ่วยและนายพลชิน ยุ้นต่างมีความสัมพันธ์กับนายพลเน วินอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะนายพลซอ หม่องและนายพลชิน ยุ้นนั้นถือว่ามี ความใกล้ชิดมากที่สุด นายพลซอ หม่องซึ่งเป็นประธานของ SORC เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับ

นายพลเส่ง ลวินและจงรักภักดีต่อนายพลเนวิน¹ เขาเคยเป็นทหารยศสิบเอก (Sergeant) ในหน่วยปืนเล็กที่ 4 (Fourth Burma Rifles) ซึ่งเป็นหน่วยที่นายพลเนวินเป็นผู้บังคับบัญชา หน่วยทหารดังกล่าวมีความสำคัญอย่างมากในช่วงที่เกิดสงครามกลางเมืองจากการกบฏของชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่าหลัง ค.ศ. 1948 เนื่องจากกองกำลังทหารเมียนมาบางส่วนถูกแทรกซึมโดยพรรคคอมมิวนิสต์พม่าของทะชินทัน ทุน (Thakin Than Tun) และแปรพักตร์ไปเข้าร่วมกับคอมมิวนิสต์พม่า การดำรงอยู่ของหน่วยทหารที่นายพลเนวินควบคุมดูแลเองจึงประกันได้ว่ากลุ่มทหารภายใต้การบังคับบัญชามีความยึดมั่นต่อรัฐบาลกลางและสามารถไว้วางใจได้²

ดังนั้นเมื่อนายพลเนวินขึ้นสู่อำนาจทางการเมือง นายทหารหลายนายที่อยู่ในหน่วยปืนเล็กที่ 4 ของนายพลเนวินจึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจในการบริหารตั้งแต่สมัยรัฐบาลรักษาการณ์จนกระทั่งถึงการปกครองโดยพรรค BSPP³ เช่น ในสมัยของรัฐบาลรักษาการณ์ (ค.ศ. 1958-1960) นายพล ออง ยี ได้ควบคุมดูแลกระทรวงวางแผนแห่งชาติ (Ministry of National Planning) และเป็นประธานหน่วยงานการควบคุมจัดสรรงบประมาณ (Budget Allocation Supervision) ซึ่งเขาสามารถควบคุมและวางแผนในนโยบายเศรษฐกิจของประเทศได้⁴ ต่อมาใน ค.ศ. 1962 เมื่อนายพลเนวินและสภาปฏิวัติประสบความสำเร็จในการทำรัฐประหาร นายพลออง ยีได้เข้าดูแลควบคุมการค้าและอุตสาหกรรม (ในช่วงสั้นๆ ก่อนจะถูกปลดเนื่องจากความไม่ลงรอยกันด้านนโยบาย) ส่วนนายพลทิน เป ควบคุมเกษตรกรรมและป่าไม้ สหกรณ์ การผลิตเครื่องอุปโภคและบริโภค เป็นต้น⁵ ต่อมาในสมัยการปกครองโดยพรรค BSPP สมาชิกดั้งเดิมของหน่วยปืนเล็กที่ 4 เช่น นายพลซัน ยู ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานาธิบดีของเมียนมาต่อจากนายพลเนวินในค.ศ. 1981 หลังจากนั้นนายพลเส่ง ลวินก็ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต่อจากนายพลซัน ยู เช่นกัน

¹ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 188.

² Chao-Tzang Yawnghe, "Ne Win's Tatmadaw Dictatorship" (Master of Arts, University of British Columbia, 1990), 107. Accessed September 20, 2016, available from <https://open.library.ubc.ca/media/download/pdf/831/1.0098440/1>

³ Steinberg, 38.

⁴ Silverstein, *Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation* 77.

⁵ Seekins, 42.

สำหรับนายพลชิน ยุ้นก็เป็นผู้ที่ใกล้ชิดและได้รับการอุปถัมภ์จากนายพลเน วิน ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อมีการกำจัดการพลทิน อุแห่งหน่วยข่าวกรองออกจากอำนาจ นายพลเน วินได้เลือกนายพลชิน ยุ้นขึ้นมาเป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยข่าวกรองแทนใน ค.ศ. 1983 นอกจากนั้นนายพลชิน ยุ้นยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับซาดา วิน (Sanda Win) ลูกสาวคนโปรดของนายพลเน วินอีกด้วย⁶ ส่วนนายพลตาน ฉ่วยซึ่งเป็นผู้มีอำนาจลำดับสองใน SORC นั้นแม้ว่าจะไม่ได้มีความใกล้ชิดโดยตรงกับนายพลเน วินแต่ก็เป็นคนสนิทของเอ โก (Aye Ko) ซึ่งเคยอยู่หน่วยปืนเล็กที่ 4 ของนายพลเน วินและเป็นเลขาธิการของพรรค BSPP ในเวลาต่อมา (ค.ศ. 1981-1988) อีกด้วย⁷ นายพลตาน ฉ่วยได้รับการเลื่อนขั้นจากนายพลเน วินโดยได้รับการสนับสนุนจากเอ โกหลังจากเกิดเหตุการณ์ความพยายามล้มอำนาจของนายพลเน วินโดยนายทหารกลุ่มหนึ่งเมื่อค.ศ. 1976 ทำให้นายพลเน วินต้องการหานายทหารรุ่นใหม่ที่มีความจงรักภักดีเพื่อที่จะเป็นฐานการสนับสนุนให้กับตนเอง⁸ นอกเหนือจากนายพลตาน ฉ่วย ยังมีสมาชิกคนอื่น ๆ ใน SORC ที่ได้รับการเลื่อนขั้นอย่างรวดเร็วหลังเหตุการณ์ที่มีกลุ่มนายทหารพยายามรัฐประหารยึดอำนาจจากนายพลเน วินเมื่อค.ศ. 1976⁹

ภูมิหลังของนายทหารที่เป็นผู้นำรัฐบาลเมียนมาหลัง ค.ศ. 1988 ดังที่กล่าวมาทำให้ผู้ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับเมียนมาเชื่อว่าการขึ้นสู่อำนาจ SORC เป็นความพยายามสืบทอดอำนาจที่มีนายพลเน วินอยู่เบื้องหลัง อย่างไรก็ตามอิทธิพลของนายพลเน วินต่อคณะนายทหารใหม่นี้ได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากอายุที่มากขึ้นและปัญหาสุขภาพของอดีตผู้นำ จุดผันแปรที่สำคัญเกิดขึ้นเมื่อครอบครัวของนายพลเน วินถูกกำจัดออกจากอำนาจทางการเมืองในค.ศ. 2002 สืบเนื่องมาจากการที่รัฐบาลพบแผนการยึดอำนาจรัฐของหลานชายและลูกเขยของนายพลเน วิน (สามีของนางซาดา วิน) เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2002 ตามการรายงานของรัฐบาล พลตรีก่อว์ วิน (Major General Kyaw Win) รองผู้บังคับบัญชาหน่วยข่าวกรองซึ่งใกล้ชิดกับนายพลตาน ฉ่วย ได้กล่าวถึงสาเหตุของแผนการดังกล่าวว่าเกิดจากความไม่พอใจที่ผู้นำรัฐบาลได้เข้าจัดการธุรกิจและอภิสถิที่ทางเศรษฐกิจที่พวกเขาเกี่ยวข้อง รวมถึงนโยบายของรัฐบาลทหารในการเจรจาประนีประนอมกับชนกลุ่ม

⁶ Ibid., 278.

⁷ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 186.

⁸ Benedict Rogers, *Than Shwe: Unmasking Burma's Tyrant* (Chiang Mai: Silkworm Book, 2010), 69.

⁹ Seekins, 178.

น้อย และนโยบายปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจ เช่นการเปิดตลาดเสรีที่ผู้นำรัฐบาลกำลังดำเนินการ เป็นต้น¹⁰

การกำจัดอิทธิพลของครอบครัวของนายพลเน วินในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2002 ตามมาด้วยการเสียชีวิตของนายพล เน วินในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน เหตุการณ์ทั้งสองทำให้ผู้นำทางทหารของสภารักษาสันติภาพและการพัฒนา หรือ SPDC ซึ่งเป็นรัฐบาลในขณะนั้นเป็นอิสระจากอิทธิพลของนายพลเน วิน และทำให้นายพลตาน ฉ่วยซึ่งขึ้นมาดำรงตำแหน่งสูงสุดใน SPDC หลังจากการลาออกของนายพลซอ หม่องเมื่อค.ศ. 1992 มีอำนาจเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าจะยังไม่เบ็ดเสร็จเด็ดขาดเช่นนายพลเน วินก็ตาม เนื่องจากยังมีคู่แข่งทางอำนาจอย่างนายพลหม่อง เอ (General Maung Aye) ผู้นำอันดับสองและนายพลชิน ยูน ผู้นำลำดับที่สาม เป็นที่น่าสังเกตว่านายพลเน วินเสียชีวิตโดยปราศจากการจัดพิธีศพที่สมเกียรติและไม่มีนายทหารระดับสูงของสภารักษาสันติภาพและการพัฒนาเข้าร่วม สิ่งนี้จะสะท้อนความเปลี่ยนแปลงในจุดยืนของกลุ่มผู้นำทางทหาร นำไปสู่สมมติฐานว่าความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้นำ SLORC/SPDC หลัง ค.ศ. 1988 ดำเนินนโยบายในการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารและกองทัพแตกต่างไปจากในสมัยของนายพลเน วิน

อย่างไรก็ตามจากการพิจารณาผลงานการศึกษาที่ผ่านมา ผู้ศึกษาพบว่าแนวความคิดทางการเมืองของผู้นำ SLORC และ SPDC นั้นไม่ได้แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากสมัยการปกครองของนายพลเน วิน โดยมีทั้งความสืบเนื่องและความเปลี่ยนแปลงจากรัฐบาลทหารยุคเก่า แนวคิดสำคัญที่มีความสืบเนื่องคือการมองบทบาทของทหารว่าเป็นผู้สร้างความสงบสุข รักษาความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศ SLORC ซึ่งเป็นคณะทหารและมีกองทัพหนุนหลังมองว่ารัฐบาลทหารมีหน้าที่ดูแลปกป้องความเป็นหนึ่งเดียวของชาติ ในแง่นี้ การคุกคาม SLORC หรือกองทัพจึงถูกถือว่าเป็นการคุกคามความมั่นคงของรัฐด้วย Selth กล่าวไว้ในงานของเขาว่าตั้งแต่ค.ศ. 1988 ผู้นำทางทหารยังคงมีจุดยืนว่าประเทศหรือรัฐ รัฐบาล และกองทัพเป็นสามสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เช่นเดียวกับกับสมัยของนายพลเน วินซึ่งการปกป้องรัฐและการปกป้องระบอบการปกครองโดยทหารถูกมองเป็น

¹⁰ David I. Steinberg, "Myanmar: Reconciliation-Progress in the Progress?," in *Southeast Asian Affairs 2003*, ed. Daljit Singh and Chin Kin Wah (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2003), 175-76.

สิ่งเดียวกัน¹¹ ดังนั้นทั้งก่อนและหลังค.ศ. 1988 รัฐและกองทัพจึงถูกมองว่าเป็นสองสิ่งที่ถูกรวมเข้าด้วยกันอย่างแนบแน่น การรักษาความมั่นคงของรัฐเท่ากับการรักษาความมั่นคงในอำนาจของ คณะทหารเพื่อคงอำนาจการบริหารให้อยู่ภายใต้รัฐ Barany วิเคราะห์ว่าผู้นำทหารของเมียนมามีโมทัศน์ที่ยึดถือร่วมกันคือการรักษาเอกภาพ บูรณภาพและอธิปไตยของประเทศ ซึ่งนั่นคือเหตุผลหลักที่ทำให้กองทัพยังคงปกป้องอำนาจของตนเอง รวมถึงพร้อมที่จะปราบปรามฝ่ายตรงข้ามด้วย¹²

แนวความคิดดังกล่าวนำไปสู่ความพยายามในการสร้างอำนาจส่วนกลางให้เข้มแข็งเพื่อที่จะควบคุมพื้นที่ต่างๆ Callahan ได้กล่าวถึงอุปสรรคที่ SLORC เผชิญในกระบวนการปกครองและพัฒนาประเทศว่าเกิดจากปัญหาภายในคณะทหารที่ขาดนายทหารที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาการขยายอำนาจของศูนย์กลางอำนาจจากย่างกุ้งออกสู่ออบนอก ซึ่งปัญหาสุดท้ายเป็นปัญหาสำคัญอย่างมาก เนื่องจากนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างศูนย์กลางอำนาจที่เมืองหลวงซึ่งเป็นฐานที่มั่นปฏิบัติการของผู้นำระดับสูงของรัฐบาลทหารทั้งในช่วงของ SLORC หรือ SPDC กับผู้บังคับบัญชาภาค (Regional Commander) ซึ่งควบคุมดูแลพื้นที่ภายในรัฐของชนกลุ่มน้อยแต่ละรัฐ¹³

ผู้บังคับบัญชาภาคเป็นเหมือนตัวแทนอำนาจจากศูนย์กลาง แต่การแสวงหาผลประโยชน์ได้อย่างอิสระในเขตพื้นที่อิทธิพลของตนและมีทหารภายใต้การบังคับบัญชาทำให้ผู้บังคับบัญชาภาคมีอิทธิพลอย่างมาก รัฐบาลกลางจึงพยายามลดอำนาจผู้บังคับบัญชาภาคลงด้วยการสับเปลี่ยนตำแหน่งให้เข้ามาอยู่ในตำแหน่งรัฐมนตรีภายในรัฐบาล ซึ่งตำแหน่งรัฐมนตรีดังกล่าวมีอำนาจและอิทธิพลน้อยกว่า เช่น ในค.ศ. 1997 เมื่อมีการเปลี่ยนจาก SLORC เป็น SPDC นายพลตาน ฉ่วยได้แต่งตั้งนายทหารรุ่นใหม่ขึ้นเป็นผู้บังคับบัญชาภาคแทนที่รุ่นเก่าเพื่อไม่ให้มีอิทธิพลมากเกินไป และในเวลาต่อมา นายทหารผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวจะถูกสับเปลี่ยนเป็นครั้งคราวอยู่ตลอดเวลาเพื่อป้องกันไม่ให้มีการสร้างฐานอำนาจ เพื่อให้ นายพลตาน ฉ่วยได้รวบรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางได้สะดวกขึ้น

¹¹ Andrew Selth, *Burma's Armed Force: Power without Glory* (Norwalk, Conn: EastBridge, 2002), 29.

¹² Zoltan Barany, *How Armies Respond to Revolutions and Why* (Princeton: Princeton University Press, 2016), 98.

¹³ Mary P. Callahan, "Cracks in the Edifice? Military-Society Relations in Burma since 1988," in *Burma-Myanmar: Strong Regime, Weak State?*, ed. Emily Rudland Morten B. Pedersen, Ronald J. May (Adelaide: Crawford House, 2000), 38-39.

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการใช้อำนาจของรัฐบาล SLORC/SPDC วางอยู่บนแนวคิดสืบเนื่องในการรักษาความมั่นคงและสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์กลางอำนาจซึ่งมีรัฐบาลทหารและกองทัพเป็นแกน ขณะเดียวกันผลงานการศึกษาของ Callahan และวิรัช นิยมธรรมชี้ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงด้านมโนทัศน์ที่รัฐบาลทหารใช้ในการสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจของตน ได้แก่ การสร้างภาพลักษณ์ของรัฐบาลทหารว่าเป็นผู้นำประเทศเมียนมาสู่ “ความทันสมัย” หลังค.ศ. 1988 รัฐบาล SLORC ได้สร้างเป้าหมายและคำขวัญทางการเมืองซึ่งกำหนดประเด็นความมั่นคงของชาติ เป้าหมายและสโลแกนดังกล่าวประกอบด้วย หลักการชาติ 3 ประการ (Three Mains National Causes) เป้าหมายชาติ 12 ประการ (12 National Objectives) และความปรารถนาของประชาชน (People’s Desires)¹⁴ ดังต่อไปนี้

หลักการชาติ 3 ประการ (3 National Causes)

1. เอกภาพของสหภาพ (Non-disintegration of the Union)
2. บูรณภาพของชาติ (Non-disintegration of national solidarity)
3. ดำรงรักษาอธิปไตย (Perpetuation of sovereignty)

เป้าหมายชาติ 12 ประการ (12 National Objectives)

เป้าหมายทางการเมือง

1. เสถียรภาพแห่งรัฐ สันติสุขแห่งชุมชน และความสงบเรียบร้อยอย่างทั่วถึง (Stability of the State, community peace and tranquility, prevalence of law and order)
2. ความปรองดองแห่งชาติที่หวนคืน (National reconsolidation)
3. การปรากฏของรัฐธรรมนูญใหม่ที่ยั่งยืน (Emergence of a new enduring State Constitution)
4. การสร้างประเทศใหม่ที่ทันสมัยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (Building of a new modern developed nation in accord with the new State Constitution)

เป้าหมายทางเศรษฐกิจ

1. พัฒนาการเกษตรเพื่อเป็นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจภาคอื่นๆ ทุกด้านอย่างครอบคลุม (Development of agriculture as the base and all-round development of other

¹⁴ Selth, *Burma's Armed Force: Power without Glory*, 39.

sectors of the economy as well)

2. วิวัฒนาการของเศรษฐกิจกลไกตลาดอย่างถูกต้อง (Proper evolution of the market-oriented economic system)
3. พัฒนาเศรษฐกิจโดยตอบรับการมีส่วนร่วมในแง่ของความรู้และการลงทุนจากแหล่งต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศ (Development of the economy inviting participation in terms of technical know-how and investments from sources inside the country and abroad)
4. การกำหนดทิศทางเศรษฐกิจแห่งชาติต้องอยู่ในมือของรัฐและประชาชน (The initiative to shape the national economy must be kept in the hands of the State and the national peoples)

เป้าหมายทางสังคม

1. ยกกระดับศีลธรรมและจริยธรรมของคนในชาติทั้งปวง (Uplift of the morale and morality of the entire nation)
2. ยกกระดับศักดิ์ศรีและบูรณาการแห่งชาติ และปกป้อง-ธำรงรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณลักษณะแห่งชาติ (Uplift of national prestige and integrity and preservation and safeguarding of cultural heritage and national character)
3. ยกกระดับความรักชาติให้ทรงพลัง (Uplift of dynamism of patriotic spirit)
4. ยกกระดับสุขภาพ ความแข็งแรง และมาตรฐานการศึกษาของคนในชาติทั้งปวง (Uplift of health, fitness and education standards of the entire nation)

ความปรารถนาของประชาชนหรือ People's Desire

1. ต่อด้านกลุ่มคนที่พึ่งพาและทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้คนจากภายนอก กลุ่มคนที่ยึดมั่นมูมมองเชิงลบ (Oppose those relying on external elements, acting as stooges, holding negative views)
2. ต่อด้านกลุ่มคนที่ก่อความมั่นคงของรัฐและความก้าวหน้าของชาติ (Oppose those trying to jeopardize stability of the State and progress of the nation)
3. ต่อด้านต่างชาติที่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐ (Oppose foreign nations interfering in internal affairs of the State)

4. กวาดล้างปัจจัยคุกคามทำลายทั้งภายในและภายนอกอย่างที่ทำกับศัตรู (Crush all internal and external destructive elements as the common enemy)

จากการพิจารณาเป้าหมายและคำขวัญทางการเมืองข้างต้นพบว่าหลักการชาติ 3 ประการ ได้แก่ เอกภาพ บูรณภาพ และอธิปไตยของประเทศเป็นหลักการเดิมที่รัฐบาลและประชาชนชาวเมียนมาแท้ (ที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อย) ยึดถือมาโดยตลอดตั้งแต่ก่อตั้งประเทศเอกราชในค.ศ. 1948 และข้อมูลว่าอ้างหลักของผู้นำทางทหารไม่ว่าจะเป็นสมัยใดก็ตามในการเข้ามาบีบบังคับทางการเมืองก็คือเพื่อเข้ามารักษาเอกภาพและอธิปไตยของประเทศ เช่นเดียวกัน การกำหนดความปรารถนาของประชาชนก็สะท้อนแนวคิดของผู้นำทางทหารต่อภัยคุกคามจากโลกภายนอกไม่ต่างจากการปิดประเทศในสมัยรัฐบาลนายพลเน วิน สิ่งสะท้อนแนวคิดใหม่คือเป้าหมาย 12 ประการ วิรัช นิยมธรรมกล่าวว่าเป้าหมาย 12 ประการคือเส้นทางที่จะนำไปสู่ความทันสมัย ซึ่งความทันสมัยที่ปรากฏขึ้นจะถูกนำเสนอให้ประชาชนได้เห็นและรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ รวมถึงสิ่งก่อสร้างที่สามารถเห็นเป็นรูปธรรมและที่สำคัญที่สุดคือรัฐธรรมนูญ 2008¹⁵ การนำไปสู่ความทันสมัยจึงเป็นการส่งเสริมความชอบธรรมของ SLORC ต่อการอยู่ในอำนาจทางการเมือง

ประเด็นที่ควรนำมาถกเถียง ณ ที่นี้คือความหลากหลายของรูปแบบที่รัฐบาลทหารใช้ในการรักษาอำนาจหลังค.ศ. 1988 เป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงของแนวคิดทางการเมืองของทหารที่กล่าวมาข้างต้นหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางความคิดย่อมส่งผลต่อการกระทำอย่างแน่นอน แต่สิ่งที่ควรได้รับการพิจารณาให้ลึกซึ้งขึ้นคือสาเหตุปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังความเปลี่ยนแปลงและความสับสนเนื่องทางความคิด ซึ่งส่งผลต่อการกระทำอีกทอดหนึ่ง การขึ้นสู่อำนาจของสภาฟื้นฟูและระเบียบแห่งรัฐหรือ SLORC เกิดขึ้นท่ามกลางบริบทโลกและสถานการณ์ภายในเมียนมาที่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงนโยบายและการดำเนินการต่างๆของ SLORC เพื่อที่จะรักษาอำนาจ ซึ่งหาก SLORC ยังคงวิธีการเดิมเช่นเดียวกับสมัยของนายพลเน วินโดยไม่เปลี่ยนแปลงอาจนำไปสู่การสูญเสียอำนาจของตนเองในทางการเมือง ซึ่งรัฐบาลทหารดูจะมีความเชื่อว่าการสูญเสียอำนาจของทหารอาจจะส่งผลต่อเอกภาพ บูรณภาพ และอธิปไตยของประเทศด้วยเช่นกัน

¹⁵ วิรัช นิยมธรรม, 5-6.

การศึกษาในส่วนต่อไปนี้จะเป็นการศึกษาสิ่งที่รัฐบาลทหารหลังค.ศ. 1988 มองว่าอาจเป็นปัจจัยคุกคามอำนาจของตนและ/หรือการดำรงอยู่ของรัฐ ซึ่งสามารถจำแนกโดยสรุปออกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ 1.ผลของการจลาจลครั้งใหญ่ ค.ศ. 1988 2. การแข่งขันเพื่ออำนาจระหว่างผู้นำระดับสูงของรัฐบาล 3. ความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและการสร้างความปรองดองในประเทศ และ 4. การตอบรับต่อปฏิกิริยาของต่างชาติ

ผลของการจลาจลครั้งใหญ่ ค.ศ.1988 : คู่ต่อสู้ทางการเมืองของทหาร

ดังที่กล่าวแล้วว่าการจลาจลครั้งใหญ่ ค.ศ. 1988 ซึ่งนำไปสู่การล่มสลายของรัฐบาลทหาร นำโดยนายพลเน วินนั้น แม้จะเป็นเหตุการณ์ที่เปิดทางให้ผู้นำทางทหารของ SLORC ขึ้นสู่อำนาจ แต่ก็สร้างปัญหาความชอบธรรมให้กลุ่มผู้นำใหม่ตั้งแต่เริ่มต้น แต่ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น การจลาจลครั้งใหญ่ค.ศ. 1988 ยังมีผลกระทบที่ทำให้ผู้นำทางทหารตระหนักว่าการใช้อำนาจเผด็จการเพียงอย่างเดียวเมื่อถึงจุดหนึ่งไม่สามารถที่จะต่อต้านพลังของมวลชนได้ และยังมีผลโดยการชี้ให้เห็นถึงบทบาทของผู้นำการต่อต้านซึ่งจะกลายเป็นตัวแปรหรือคู่ต่อสู้ทางการเมืองสำคัญต่อการใช้อำนาจของทหารต่อไปในเวลาข้างหน้า ได้แก่บทบาทของนักศึกษา และการปรากฏตัวขึ้นอีกครั้งของบทบาทนักการเมือง

บทบาทของนักศึกษาในการประท้วง

นักศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อเหตุการณ์ 8888 เนื่องจากพวกเขาเป็นกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมืองกลุ่มแรกๆ ที่ต่อต้านและประท้วงต่อความไม่ชอบธรรมของรัฐบาล BSPP และยังเป็นกลุ่มที่กระตุ้นให้ประชาชนอื่นๆ ในสังคมเมียนมาเข้าร่วมการประท้วงหยุดงานครั้งใหญ่ในวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1988 อีกด้วย บทบาทของนักศึกษาในการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีมาอย่างยาวนานแล้วตั้งแต่ในสมัยที่เมียนมาอยู่ภายใต้อาณานิคมของอังกฤษ (ค.ศ. 1886-1948) บทบาทดังกล่าวยังต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงค.ศ. 1988 เอกสารและเรียงความที่เขียนโดยนักศึกษาได้ยกย่องและเชิดชูบทบาททางการเมืองของตนเองว่ามีส่วนสำคัญต่อการต่อสู้เพื่ออิสรภาพในประวัติศาสตร์ของเมียนมา แลกเปลี่ยนของสหภาพนักศึกษารุ่น 2007 (2007 Generation Student Union) แสดงให้เห็นถึงความคิดและความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของนักศึกษาจากอดีตและสะท้อนออกมาในปัจจุบันซึ่งอยู่ภายใต้รัฐบาลทหาร แลกเปลี่ยนนั้นแสดงให้เห็นว่าเสรีภาพ ประชาธิปไตยและสิทธิ

มนุษยชนคือคุณค่าที่นักศึกษาจะต่อสู้เพื่อให้ได้มาและเพื่อเชิดชูความภาคภูมิใจในบทบาทของตนเองในอดีต¹⁶

เรียงความของดร. ถ่อง ทุน (Dr. Thaug Htun) ก็เช่นเดียวกัน เขาแสดงให้เห็นถึงบทบาทในการต่อสู้ของนักศึกษาต่อการกดขี่ตั้งแต่สมัยอยู่ภายใต้อาณานิคมจนกระทั่งสมัยของ SLORC อีกทั้งการเน้นย้ำการต่อสู้ที่เกิดขึ้นยังชี้ให้เห็นว่าการต่อสู้กับรัฐบาลทหารในครั้งนี่ยังเป็นการต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมของคนทุกกลุ่มทุกชาติพันธุ์โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับสหพันธรัฐเพราะได้ทำความร่วมมือกับชนกลุ่มน้อย เช่น KNU ต่อต้านรัฐบาลทหาร เขายังแสดงให้เห็นถึงพยายามต่อสู้และความเสียสละแต่ไม่ย่อท้อของนักศึกษาที่ต่อสู้กับรัฐบาลทหารซึ่งเขาได้กล่าวไว้ว่า “Our head are bloody but unbowed”¹⁷ สำหรับดร.ถ่อง ทุนเป็นคณะกรรมการของ ABSDF และเป็นเลขาธิการของรัฐบาลผสมแห่งชาติสหภาพพม่า (National Coalition Government of the Union of Burma) หรือ NCGUB ซึ่งเป็นรัฐบาลพลัดถิ่น

ความภาคภูมิใจในบทบาททางการเมืองของนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้นักศึกษาเข้าร่วมการประท้วงเพื่อต่อต้านปกครองของนายพลเน วินและพรรค BSPP มากขึ้น โดยผู้นำนักศึกษาที่มีบทบาทสำคัญต่อการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลทหารคือ มิน โก นาย (Min Ko Naing) ซึ่งเป็นนามสมมติ โดยมีชื่อจริงคือปอ อู ทุน (Paw Oo Htun) นอกจากนั้นก็มีเพื่อนของเขาคนอื่นๆ เช่น โม ที ซุน (Moe Thee Zun) ตู เรน (Thu Rein) ซึ่งได้ร่วมดำเนินการกิจกรรมทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในเมียนมาตระหนักถึงการกดขี่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลนายพลเน วิน การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพวกเขาทั้งการแจกใบปลิว แผ่นพับ รวมถึงการปราศรัยส่งผลให้นักศึกษา ประชาชนและพระสงฆ์ ให้ความสนใจมากขึ้น ทั้งนี้เขาได้ใช้เหตุการณ์ที่ทหารและตำรวจปราบจลาจลสลายการประท้วงของนักศึกษาเมื่อวันที่ 16 มีนาคม ค.ศ. 1988 หรือเหตุการณ์ White

¹⁶ Hans-Bernd Zöllner, Barbara Zeus, and Anna Jüscke, "Students, Society and Politics in Burma/Myanmar – Documents and Essays" in *Myanmar Literature Project* ed. Hans-Bernd Zöllner, Southeast Asian Studies Passau (Druck: Universität Passau, 2008), 94. Accessed July 24, 2014, available from <http://www.burmalibrary.org/docs11/mlp10.04.1-op.pdf>

¹⁷ Thaug Htun, "Student Activism in Burma: A Historical Perspective," *Burma Debate* 2, no. 2 (April/May 1995): 9-10. Accessed January 14, 2018, available from <http://www.burmalibrary.org/docs12/BD1995-V02-N02.pdf>

Bridge เป็นเหตุการณ์ในการกระตุ้นให้เห็นถึงการกดขี่และการใช้ความรุนแรงต่อประชาชน¹⁸ ที่มากกว่านั้นกว่านั้นนักศึกษากลุ่มนี้ยังได้พยายามขยายเครือข่ายของผู้สนับสนุนประชาธิปไตยออกไปทั่วประเทศเมียนมาผ่านผู้สนับสนุนพวกเขาซึ่งจะไปให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งข่าวสารเหล่านั้นสื่อของรัฐบาลไม่ได้บอกไว้¹⁹ ซึ่งการเผยแพร่และกระจายข่าวสารดังกล่าวทำให้มีประชาชนตื่นตัวต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากขึ้น

เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1988 มิน โก นายและกลุ่มนักศึกษาได้ตั้งองค์กรนักศึกษาชื่อว่า สหพันธ์นักศึกษาพม่า (All Burma Federation of Student Unions หรือ ABFSU) ขึ้นมาซึ่งเป็นหัวหอกสำคัญที่ทำกิจกรรมทางการเมืองและปลุกระดมประชาชนให้เข้าร่วมประท้วงรัฐบาล กิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มนักศึกษาจึงได้ยกระดับขึ้นโดยใช้กรอบของประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในการดำเนินการต่อสู้กับระบอบดังกล่าว กลุ่มนักศึกษาได้เรียกร้อง 4 ข้อต่อรัฐบาล ได้แก่ 1. ให้รัฐบาลปล่อยนักศึกษาที่ถูกคุมขังทั้งหมด 2. อนุญาตให้นักศึกษาที่ถูกไล่ออกสามารถกลับมาเข้าเรียนได้ 3. เปิดเผยและลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องข้อกับเหตุการณ์เมื่อสลายการชุมนุมของนักศึกษาเมื่อวันที่ 13 มีนาคม และวันที่ 16 มีนาคม 4. รัฐบาลนายพลเน วินจะต้องออกจากอำนาจ²⁰

จุดเปลี่ยนสำคัญของการประท้วงอย่างต่อเนื่องของนักศึกษาคือการลาออกของนายพลเน วินและนายพลซัน ยูลก้องคนสนิทเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม รวมทั้งเสนอให้มีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและการเมืองต่อพรรค BSPP การตัดสินใจดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการยอมถอยของผู้นำเผด็จการแม้ว่าการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นยุทธวิธีที่ถูกใช้เพื่อลดความตึงเครียดต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น กระนั้นก็ตามคณะกรรมการพรรค BSPP ตัดสินใจเลือกนายพลเส่ง ลวินดำรงตำแหน่งผู้นำพรรค BSPP และประธานาธิบดี ขณะเดียวกันนักศึกษาเริ่มเคลื่อนไหวมากขึ้น มีการปราศรัยต่อประชาชนเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ต่อต้านรัฐบาลทั้งโปสเตอร์ แผ่นพับ นอกจากนี้ยังมีการแจกใบปลิวให้ร่วมกันประท้วงเพื่อแสดงให้เห็นถึงความต้องการประชาธิปไตยและการเลือกตั้งแบบหลายพรรคด้วย²¹

¹⁸ Clymer, 40-41.

¹⁹ Ibid., 42.

²⁰ Ibid., 41-42.

²¹ Charney, 152.

วันที่ 1 สิงหาคม องค์การนักศึกษา ABFSU ภายใต้การนำของมิน โก นายได้เริ่มแจกจ่ายใบปลิวเพื่อเรียกร้องให้มีการนัดหยุดงานทั่วประเทศในวันที่ 8 สิงหาคม ในขณะที่เดียวกันรัฐบาล BSPP ได้ตอบโต้ต่อการเคลื่อนไหวของนักศึกษาด้วยการกล่าวหาว่านักศึกษาให้ข้อมูลผิดๆ แก่กองทัพไทย ยุยงให้พระสงฆ์เป็นปฏิปักษ์กับรัฐ ช่มชู้คุกคามประชาชน ขโมยเงินบริจาค อีกทั้งนักศึกษาบางคนถูกหลอกล่อใช้เพื่อสร้างความไม่สงบ²² อย่างไรก็ตามการให้ข้อมูลจากสื่อของรัฐบาลดูจะไม่น่าเชื่อถือซึ่งเป็นผลมาจากการปิดบังและบิดเบือนในข้อมูลต่างๆ ของทางฝ่ายรัฐเองในหลายเหตุการณ์ เช่น จำนวนผู้ที่เสียชีวิตจากการถูกสลายการชุมนุมของเจ้าหน้าที่รัฐ ผลสอบสวนของคณะกรรมการสิทธิการของรัฐบาลเกี่ยวกับการเสียชีวิตของนักศึกษา RIT เมื่อวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ. 1988 ซึ่งไม่ระบุอย่างชัดเจนว่าใครเป็นผู้กระทำผิดในเหตุการณ์นั้น²³

การประท้วงไม่ได้มีเพียงนักศึกษา ประชาชนเท่านั้น ในวันที่ 2 สิงหาคม พระสงฆ์ยังได้เข้าร่วมประท้วงกับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาของเจดีย์ชเวดากองด้วย²⁴ ยิ่งกว่านั้นก่อนถึงวันเริ่มต้นการประท้วงใหญ่ สื่อต่างชาติอย่าง BBC (British Broadcasting Corporation) ของอังกฤษยังได้สัมภาษณ์นักศึกษาด้วย การมีพื้นที่สื่อให้ความสนใจทำให้นักศึกษาสามารถเผยแพร่ข้อความไปสู่ประชาชนทั่วเมียนมาเพื่อชักชวนให้เข้าร่วมการประท้วงกับนักศึกษาได้มากขึ้น เนื่องจากชาวเมียนมาให้ความเชื่อถือข่าวจากสถานีวิทยุ BBC และเชื่อว่าข้อมูลมีความถูกต้องมากกว่าข่าวจาก BBS (Burmese Broadcasting Service) ซึ่งเป็นสถานีวิทยุของรัฐบาลเมียนมา²⁵

เมื่อถึงวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1988 มีประชาชนจำนวนมากประท้วงและหยุดงานเข้าร่วมกับนักศึกษา เหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการรณรงค์ของนักศึกษาในทางการเมืองได้สำเร็จและเกิดขึ้นแล้ว การประท้วงเกิดขึ้นในเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น มัณฑะเลย์ สะกาย ชะเวโบ พะสิมพะโค ตองอู เปียงมะนา มินบู เย็นงยอง ซอค มะละหม่ง มะริด ทวาย ตองจี มิตจินา²⁶ การประท้วงที่เมืองต่างๆ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถชักชวนประชาชนให้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวได้ ยิ่งกว่านั้น

²² Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 92.

²³ เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, 176-77.

²⁴ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 92.

²⁵ เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, 148-49.

²⁶ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 96.

นักศึกษายังพยายามที่จะดึงความสนใจและแรงสนับสนุนจากประชาคมโลกด้วยการรวมตัวกันหน้าสถานทูตของสหรัฐอเมริกาที่กรุงย่างกุ้งด้วย²⁷ สถานการณ์ดังกล่าวนี้ นายพลเส่ง ลวินได้สั่งให้ทหารทำการสลายการชุมนุมกลุ่มผู้ประท้วงอย่างรุนแรง ซึ่งการสลายการชุมนุมยังเกิดขึ้นที่เมืองอื่นๆ ด้วยและดำเนินต่อไปจนกระทั่งนายพลเส่ง ลวิน ได้ออกจากตำแหน่งผู้นำของพรรค BSPP และประธานาธิบดีในวันที่ 12 สิงหาคม ภายใต้การนำของนักศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนถูกปลุกขึ้นแล้วและรัฐบาล BSPP ไม่สามารถยับยั้งได้ไม่ว่าจะใช้มาตรการใดๆ ก็ตาม

การกลับมามีบทบาทของนักการเมือง

ในระยะเวลาที่นายพลเน วินคุมอำนาจ นักการเมืองที่ไม่ใช่สมาชิกพรรค BSPP ซึ่งเป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่ถูกกฎหมายแทบไม่มีบทบาททางการเมืองเลย กระทั่งการเคลื่อนไหวของนักศึกษาในค.ศ. 1988 นักการเมืองจึงเริ่มกลับมามีบทบาทอีกครั้ง

นักการเมืองส่วนหนึ่งที่เคลื่อนไหวในช่วงการจลาจล 1988 มาจากนายทหารที่มีความขัดแย้งกับนายพลเน วินในอดีต หนึ่งในนั้นได้แก่อดีตนายพลอง ยีซึ่งเป็นบุคคลแรกๆ ที่มีการเคลื่อนไหวทางการเมือง เขาเคยเป็นหนึ่งในสมาชิกของสภาปฏิวัติแต่ถูกนายพลเน วินปลดออกจากตำแหน่งใน ค.ศ. 1962 เนื่องจากเขาไม่เห็นด้วยนโยบายการแปรรูปกิจการให้เป็นของรัฐของนายพลเน วิน ไม่นานหลังการประท้วงของนักศึกษาเริ่มขึ้น นายพลอง ยีเขียนจดหมายถึงนายพลเน วิน ซึ่งลงวันที่ 12 พฤษภาคม ค.ศ. 1988 จดหมายดังกล่าวได้วิพากษ์วิจารณ์ถึงการดำเนินนโยบายต่างๆ ทั้งการเมืองและเศรษฐกิจภายใต้การบริหารของนายพลเน วิน²⁸ ต่อมาเขาได้ส่งจดหมายถึงนายพลเน วิน อีกหนึ่งฉบับลงวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ. 1988 จดหมายดังกล่าวได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่รัฐบาลได้ปราบปรามและสลายการชุมนุมนักศึกษาอย่างรุนแรงเมื่อเดือนมีนาคมและกล่าวหาถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อนักศึกษาของเจ้าหน้าที่ทั้งการสังหาร การทรมานและการข่มขืนนักศึกษาหญิง²⁹ จดหมายฉบับดังกล่าวได้ถูกเผยแพร่ไปยังประชาชนด้วย เนื้อหาในจดหมายดังกล่าวได้สร้างความรู้สึกไม่พอใจของประชาชนต่อรัฐบาล ซึ่งในความเป็นจริงแล้วประชาชนชาวเมียนมาต่างมีความไม่พอใจกับ

²⁷ Clymer, 44.

²⁸ เกียรติชัย พงษ์พานิชย์, 179.

²⁹ Ibid., 188.

การปกครองแบบเผด็จการนี้เป็นทุนเดิมอยู่ แต่การกล่าวหาถึงการกระทำต่างๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐต่อนักศึกษาตึงอามรณ์และความรู้สึกไม่พอใจให้เพิ่มมากขึ้น

ภายหลังจดหมายฉบับดังกล่าวเผยแพร่ อดีตนายพลออง ยีได้ส่งจดหมายอีกฉบับหนึ่งลงวันที่ 22 กรกฎาคม 1988 กล่าวถึงเหตุการณ์ที่ตำรวจปราบจลาจลได้ปราบปรามนักเรียนที่เข้าไปหลบในสถานทูตสิงคโปร์ อีกทั้งยังได้สลายการชุมนุมที่มีนักเรียนเข้าร่วมโดยใช้รถบรรทุกเข้าชนซึ่งทำให้มีเด็กนักเรียนผู้หญิงอายุ 10-11 ปี สองคนเสียชีวิต ส่งผลให้สถานการณ์ที่เลวร้ายลงจากการปราบปรามการประท้วงของรัฐบาล³⁰ การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลส่งผลให้อดีตนายพลออง ยีพร้อมกับพรรคพวกซึ่งเป็นอดีตนายทหารถูกจับเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม รวมถึงอดีตนายพลออง ฉ่วย³¹ อย่างไรก็ตามต่อมานายทหารเหล่านี้ได้รับการปล่อยตัวในวันที่ 25 สิงหาคม 1988 โดยรัฐบาลพลเรือนนำโดย ดร. หม่อง หม่อง

ในช่วงของการประท้วง ตัวละครสำคัญของการเมืองเมียนมาได้ปรากฏตัวขึ้น นั่นคือนางออง ซาน ซู จี (Aung San Suu Kyi) บุตรีของนายพลออง ซานวีรบุรุษและผู้นำในการต่อสู้เพื่อเอกราชของชาวเมียนมา นางออง ซาน ซู จีได้เริ่มเข้ามามีบทบาททางการเมืองเมียนมาเมื่อเธอได้กล่าวสุนทรพจน์ต่อต้านรัฐบาลทหารที่เจดีย์ชเวดากองเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1988 โดยมีประชาชนเมียนมาจำนวนมากมาชุมนุมฟังสุนทรพจน์ของเธอ เหตุการณ์นั้นทำให้เธอเป็นที่รู้จักในฐานะของผู้ที่ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยโดยก่อนหน้านี้เธอไม่ได้เป็นที่รู้จักของคนเมียนมาอย่างกว้างขวาง นักการเมืองอีกคนหนึ่งปรากฏตัวในเหตุการณ์จลาจล ค.ศ. 1988 คืออดีตนายกรัฐมนตรี อุ นู นอกจากนี้ ลูกของนักการเมืองที่มีบทบาทสำคัญของเมียนมาในอดีตก็เริ่มออกมามีบทบาท เช่น โซ โซ จอ (Cho Cho Kyaw) ลูกสาวของอุ จอ หจิ้น (U Kyaw Nyein) หัวหน้าพรรคสังคมนิยม ดร.ทิน มิน อุ (Dr. Tin Myint U) ลูกเขยของอุ ถัน (U Thant) อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ เป็นต้น³²

อย่างไรก็ตามบทบาทของผู้นำทางการเมืองที่เด่นชัดระหว่างการประท้วงจะตกอยู่กับอดีตนายพลออง ยี อดีตนายพลทิน อุ นางออง ซาน ซู จี และอดีตนายกรัฐมนตรีอุ นู เมื่อวันที่ 3

³⁰ Zöllner, Zeus, and Jüschke, 8.

³¹ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 89.

³² Smith, 9.

กันยายน สตีเฟน เจ. โซลาซ (Stephen J. Solarz) สมาชิกสภาของสหรัฐอเมริกาได้มาเยือนอย่างกึ่งและขอเข้าพบดร.หม่อง หม่องพร้อมกับอดีตนายพลออง ยี อดีตนายพลทิน อู นางออง ซาน ซู จีและอดีตนายกรัฐมนตรีอู นู โดยเขาแสดงการสนับสนุนการเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน³³ การเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ประท้วงภายใต้ General strike committee ต้องการให้ดร.หม่อง หม่องจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาล แต่เขาปฏิเสธ ต่อมาในวันที่ 9 กันยายน อู นูได้อ้างความชอบธรรมจากการที่รัฐบาลของเขาถูกยึดอำนาจเมื่อค.ศ. 1962 ประกาศตั้งรัฐบาลคู่ขนานโดยให้ตนเองเป็นนายกรัฐมนตรีและมีอดีตนายพลทิน อู เป็นรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม การจัดตั้งรัฐบาลดังกล่าวไม่ได้รับการยอมรับจากนางออง ซาน ซู จี อดีตนายพลออง ยี รวมถึงอดีตนายพลทิน อู โดยหลังจากอู นูประกาศจัดตั้งรัฐบาลวันต่อมาอดีตนายพลทิน อู ออง ฉ่วย และซอ มินท์ (Saw Myint) ได้ลาออกจากพรรค League for Democracy and Peace ของอู นู³⁴ หลังจากนั้นไม่นานในวันที่ 12 กันยายน นางออง ซาน ซู จี ได้ส่งข้อเรียกร้องร่วมกับออง ยีและทิน อูถึงดร.หม่อง หม่องเพื่อขอให้จัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลที่ประชาชนยอมรับเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ฝ่ายรัฐบาลก็ยังคงปฏิเสธ ท้ายที่สุดการจลาจลและนัดหยุดงานจึงยังดำเนินต่อไป พร้อมกับข่าวลือว่ากองทัพเตรียมการยึดอำนาจเนื่องจากการเคลื่อนกำลังพลเข้าประจำตามเมืองสำคัญต่างๆ ทั่วประเทศรวมทั้งเมืองย่างกุ้งด้วย³⁵

การทำรัฐประหารโดย SLORC เมื่อวันที่ 18 กันยายน ได้ยุติบทบาทของนักการเมืองเหล่านี้ลงชั่วคราว แต่การปรากฏตัวของคู่ต่อสู้ทางการเมืองเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้รัฐบาลทหารพยายามสร้างความชอบธรรมจากกระบวนการประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นข้อเสนอตั้งแต่สมัยรัฐบาลดร. หม่อง หม่อง ช่วงเวลาก่อนมีการเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1990 รัฐบาลทหารได้สร้างความหวังให้กับการเปลี่ยนแปลงเมียนมาเป็นประชาธิปไตย มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ทั้งกฎหมายจัดตั้งคณะกรรมการสำหรับการจัดการเลือกตั้งและกฎหมายลงทะเบียนพรรคการเมือง อย่างไรก็ตามรัฐบาลไม่ได้กำหนดวันเวลาการเลือกตั้งที่ชัดเจน ซึ่งประเด็นดังกล่าวนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์โดยนางออง ซาน ซู จี และท้ายที่สุด SLORC ได้กักบริเวณนางออง ซาน ซู จีอยู่ในบ้านพักของเธอตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคมค.ศ. 1989

³³ Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 124.

³⁴ Ibid., 125-26.

³⁵ Ibid., 128.

การเลือกตั้งถูกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม ค.ศ. 1990 ซึ่งพรรคสันนิบาตชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League of Democracy หรือ NLD) นำโดยนางอองซาน ซู จี และอดีตนายพลทิน อู ได้รับคะแนนเป็นสัดส่วน 59% ของผู้มาเลือกตั้งทั้งหมดและได้รับที่นั่ง 392 ที่นั่งจาก 492 ที่นั่ง ขณะที่พรรค National Unity Party ของรัฐบาล ชัยชนะของพรรคฝ่ายค้านเป็นบทพิสูจน์ว่า นักการเมืองคู่แข่งของรัฐบาลเหล่านี้สามารถเข้าถึงพลังประชาชน ด้วยเหตุนี้รัฐบาล SLORC จึงปฏิเสธผลการเลือกตั้งด้วยการไม่ยอมให้อำนาจแก่พรรค NLD ในการจัดตั้งรัฐบาลโดยอ้างว่าต้องร่างรัฐธรรมนูญใหม่ให้เสร็จสิ้นก่อน³⁶ ขณะที่ฝ่ายพรรค NLD ประกาศว่าจะใช้ร่างรัฐธรรมนูญชั่วคราว 1990 ซึ่งร่างเสร็จแล้วเพื่อใช้ในการถ่ายโอนอำนาจสำหรับการจัดตั้งรัฐบาลตามเงื่อนไขที่ SLORC ได้กำหนดไว้³⁷ การปฏิเสธที่จะมอบอำนาจให้แก่พรรค NLD ทำให้รัฐบาล SLORC สูญเสียความชอบธรรมในทางการเมืองอย่างสิ้นเชิงทั้งจากประชาชนเมียนมาและรัฐบาลต่างประเทศ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนำมาซึ่งการคว่ำบาตรของชาติตะวันตกนำโดยสหรัฐอเมริกาและกดดันด้วยการแซงก์ชันอีกหลายครั้ง³⁸ ในทางตรงกันข้ามความชอบธรรมของนางออง ซาน ซู จี และพรรคฝ่ายค้านได้รับการรับรองโดยปวงชน เห็นได้จากการเคลื่อนไหวประท้วงของพระสงฆ์หลายพันรูปที่เมืองมัณฑะเลย์ ในช่วงเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายน ค.ศ. 1990 ซึ่งนับหนึ่งของการเคลื่อนไหวในช่วงเวลาดังกล่าว เป็นรำลึกถึงการเคลื่อนไหวประท้วงใหญ่เมื่อ ค.ศ. 1988 ซึ่งเกิดในช่วงเวลาเดียวกัน³⁹

นางออง ซาน ซู จี และพรรค NLD จึงเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจในการปกครองรัฐบาล SLORC อย่างชัดเจน ด้วยได้รับการสนับสนุนทั้งจากประชาชนเมียนมาและประเทศตะวันตก จะเห็นได้ว่า SLORC ได้พยายามทำลายความชอบธรรมของเธอในทางการเมือง ด้วยการปลุกปั่นและใส่ร้ายให้เธอมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดี โดยพยายามแสดงให้เห็นว่าเธอเป็นคนที่จะทำให้เมียนมาสูญเสียอธิปไตย ยิ่งกว่านั้นการได้รับการสนับสนุนจากชาติตะวันตก ก็ทำให้รัฐบาลยิ่งโงมตีว่าเธอเป็นหุ่นเชิดของต่างชาติ ซึ่งการกล่าวโงมตีเพื่อลดความชอบธรรมของนางออง ซาน ซู จี นั้นเกี่ยวข้องกับคำขวัญ

³⁶ Online Burma/Myanmar Library.

³⁷ National League for Democracy, "Gandhi Hall Declaration," news release, 29 July 1990, 1990, http://www.ibiblio.org/obl/docs/Gandhi_Hall_Declaration.htm.

³⁸ Egretau and Jargan, 207.

³⁹ Stephen McCarthy, "Overturning the Alms Bowl: The Price of Survival and the Consequences for Political Legitimacy in Burma," *Journal of International Affairs* 62, no. 3 (September 2008): 302.

(Slogan) ความปรารถนาของประชาชน หรือ People's Desire ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการต่อต้านและทำลายตัวการบ่อนทำลายประเทศทั้งจากภายในและภายนอกว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดที่กองทัพยึดถือ⁴⁰ ความพยายามในการจำกัดบทบาทของนางออง ซาน ซู จี เป็นสัญญาณบ่งชี้ว่ารัฐบาลทหารตระหนักถึงบริบทใหม่ทางการเมืองที่ทำให้ต้องวางมาตรการในการตอบโต้แบบใหม่ที่นอกเหนือจากการใช้กำลังปราบปราม

การแข่งขันเพื่ออำนาจระหว่างผู้นำระดับสูงของรัฐบาล

ผู้นำทางทหารของ SLORC และ SPDC ในเวลาต่อมานั้นมีความแตกต่างจากสมัยนายพลเน วิน ในแง่ของการควบคุมอำนาจ จะเห็นจากบทที่แล้วว่านายพลเน วิน สร้างสภาพภูมิวิติบนฐานของผู้ใกล้ชิดที่จงรักภักดี และเมื่อไรก็ตามที่นายพลเน วิน มีความเคลือบแคลงใจต่อความจงรักภักดีของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ก็จะกำจัดนายทหารคู่แข่งทันที ส่วน SLORC นั้นเป็นกลุ่มนายทหารร่วมรุ่นหรือรุ่นราวคราวเดียวกันมีความเท่าเทียมกัน โครงสร้างอำนาจภายในกลุ่ม junta ทำให้มีความขัดแย้งระหว่างผู้นำเป็นครั้งคราว และทำให้การบังคับใช้นโยบายโดยเฉพาะในกรณีที่ต้องใช้กำลังทางทหารอาจไม่มีเอกภาพเท่าที่เคยเป็น

สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ (SLORC) หรือสภาสันติภาพและการพัฒนา (SPDC) นั้นเป็นคณะทหารที่มีอำนาจที่แท้จริงเหนือรัฐบาล⁴¹ คณะทหารนี้มีอำนาจในการกำหนดทิศทางของประเทศและใช้อำนาจที่มีผ่านการกำหนดนโยบายต่างๆ⁴² ในขณะเดียวกันนายทหารระดับสูงในสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐก็ดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในรัฐบาลด้วยโดยเฉพาะตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีกลาโหม ตำแหน่งที่แสดงอำนาจสูงสุดใน SLORC จะอยู่ใน 4 ลำดับแรก คือ ประธาน รองประธาน เลขาธิการลำดับที่ 1 และเลขาธิการลำดับที่ 2 ตามลำดับ ในค.ศ. 1997 เมื่อ SLORC เปลี่ยนเป็น SPDC มีการเพิ่มตำแหน่งเลขาธิการลำดับที่ 3

สมาชิก SLORC เมื่อตอนเข้ายึดอำนาจมีทั้งหมด 19 คนเป็นทหารทั้งหมด โดยผู้มีอำนาจสูงสุด 4 ลำดับแรกคือพลเอกซอ หม่องเป็นประธาน พลโทตาน ฉ่วยเป็นรองประธาน นายพลจัตวาชิน

⁴⁰ Selth, *Burma's Armed Force: Power without Glory*, 30.

⁴¹ Ezrow and Erica, 167.

⁴² Ibid., 20.

ยูนเป็นเลขาธิการลำดับที่ 1 และพันเอกทิน อุเป็นเลขาธิการลำดับที่ 2 ตามลำดับ ความแตกต่างจากสมัยของนายพลเน วินเริ่มปรากฏให้เห็นเมื่อพิจารณาความจริงที่ว่าแม้ว่าพลเอกซอ หม่องซึ่งเป็นประธาน SLORC จะมีลำดับอำนาจสูงสุด แต่ในขณะเดียวกันพลจัตวาซิ่น ยูนซึ่งมีตำแหน่งเป็นลำดับที่ 3 ก็มีอิทธิพลและบทบาททางการเมืองอย่างมาก เนื่องจากเป็นผู้สร้างและดำเนินนโยบายสำคัญต่างๆ ทั้งด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคง⁴³ เช่น การเจรจาทำข้อตกลงหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ การเสนอโรดแมปไปสู่ประชาธิปไตยของเมียนมา ยิ่งกว่านั้นยังเป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยข่าวกรองด้วย นอกจากนี้สมาชิกใน SLORC ซึ่งมีอิทธิพลสูงอีกเช่นกันก็คือผู้บังคับบัญชากองทัพภาคหรือ Regional Commander ซึ่งมีกองทัพภายใต้การบังคับบัญชาและมีอิสระในการบริหารจัดการพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ

ในค.ศ. 1992 มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งประธานของ SLORC เนื่องจากนายพลซอ หม่องได้ลาออกจากตำแหน่งโดยอ้างถึงปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งก็มีเสียงเล่าลือว่านายพลเน วินและนายพลซิ่น ยูนอยู่เบื้องหลังการปลดนายพลซอ หม่องจากตำแหน่ง⁴⁴ หรือนายพลตาน ฉ่วยและนายพลซิ่น ยูนร่วมมือกันเพื่อปลดนายพลซอ หม่อง⁴⁵ อย่างไรก็ตามการลงจากอำนาจของนายพลซอ หม่องคือจุดเริ่มต้นของการขึ้นสู่อำนาจของนายพลตาน ฉ่วยในตำแหน่งที่มีอำนาจสูงสุด ขณะเดียวกันเมื่อตำแหน่งรองประธานว่างลง นายพลหม่อง เอซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการกองทัพภาคตะวันออก (Eastern Regional Commander) ได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งรองประธานของ SLORC แทน ซึ่งตำแหน่งประธานและรองประธานยังคงเป็นของนายพลทั้งสองจนกระทั่ง SPDC ถูกยุบ

เมื่อ SLORC เปลี่ยนชื่อองค์กรไปเป็น SPDC ใน ค.ศ. 1997 ผู้นำระดับสูง 4 ลำดับแรกไม่ได้ปรับเปลี่ยน แต่เริ่มมีการจำกัดอำนาจและอิทธิพลของสมาชิกใน SPDC ที่เป็นผู้บังคับบัญชากองทัพภาค 3 คน คือ นายพลตุน ยี (Lt. Gen.Tun Kyi) นายพลกอว์ บา (Lt. Gen.Kyaw Ba) และนาย

⁴³ Susanne Prager Nyein, "The Armed Force of Burma: The Constant Sentinel," in *The Political Resurgence of the Military in Southeast Asia: Conflict and Leadership*, ed. Marcus Mietzner (New York: Routledge: Routledge, 2011).

⁴⁴ Maung Aung Myoe, *Building the Tatmadaw: Myanmar Armed Force since 1948*, (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2009), https://www.researchgate.net/publication/272092747_Building_the_Tatmadaw. 68.

⁴⁵ Rogers, 90.

พลมินต์ ออง (Lt. Gen. Myint Aung) ซึ่งถูกกักบริเวณภายในที่พักด้วยข้อหาคอร์รัปชัน⁴⁶ และตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นายทหารที่อยู่ในตำแหน่งของผู้บัญชาการกองทัพภาคมักถูกสับเปลี่ยนโดยนายพลตามช่วย ไปสู่ตำแหน่งที่มีอิทธิพลน้อยกว่าเพื่อป้องกันการสร้างอิทธิพลในพื้นที่ ซึ่งผู้บัญชาการกองทัพภาคเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมาก เนื่องจากสามารถแสวงหาผลประโยชน์และสิทธิพิเศษต่างๆ ทางเศรษฐกิจซึ่งอยู่ภายในพื้นที่ที่ตนเองมีอำนาจ โดยเฉพาะหลังจากมีการยึดอำนาจเมื่อ ค.ศ. 1988 ได้ไม่นาน ผู้บัญชาการกองทัพภาคได้รับอำนาจให้สามารถดูแลบริหารจัดการเศรษฐกิจภายในพื้นที่ของตนไม่ว่าจะเป็นโรงงานหรือร้านค้าที่เป็นของรัฐบาล อีกทั้งยังสามารถใช้ทรัพยากรต่างๆ ของรัฐตามที่ตนเองเห็นชอบได้อีกด้วย⁴⁷ ซึ่งนั่นทำให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชากองทัพภาคมีอิทธิพลอย่างมากและสามารถสร้างฐานอำนาจของตนเองในพื้นที่ Maung Aung Myoe มองว่าพื้นที่ที่อยู่ภายใต้อำนาจการดูแลของผู้บัญชาการกองทัพภาคเหมือนพื้นที่ที่มีการปกครองเป็นของตนเอง⁴⁸ ดังนั้นการควบคุมผู้บังคับบัญชากองทัพภาคของนายพล ตาน ช่วยจึงเป็นไปเพื่อลดภัยต่อศูนย์กลางที่อาจเกิดจากอำนาจของผู้บังคับบัญชาภาค⁴⁹

การเปลี่ยนแปลงของตำแหน่งผู้นำในระดับสูงเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2001 นายพลทิน อู เลขาธิการลำดับที่ 2⁵⁰ ได้เสียชีวิตจากเหตุการณ์เฮลิคอปเตอร์ตกซึ่งรัฐบาลระบุว่าสาเหตุมาจากการขัดข้องของทางเทคนิค⁵¹ ภายหลังจากการเสียชีวิตของนายพลทิน อู อำนาจระดับสูงของ SPDC อยู่ที่นายพล ตาน ช่วย นายพลหม่อง เอ และนายพลชิน ยุ้นเท่านั้น โดยไม่มีการแต่งตั้งนายทหารเข้ามาดำรงตำแหน่งเลขาธิการลำดับที่ 2 แทนที่นายพลทิน อู⁵² ถัดมาใน ค.ศ. 2002 ได้มีการวางแผนในการยึดอำนาจโดยลูกเขย หลานชายและลูกสาวของนายพลเน วิน แต่ถูกเปิดเผยตามมา

⁴⁶ Min, "Looking inside the Burmese Military," 166.

⁴⁷ Myoe. 68.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Selth, *Burma's Armed Force: Power without Glory*, 262.

⁵⁰ นายพลทิน อู ผู้ที่ไม่ใช่อดีตนายพลทิน อู ซึ่งเป็นสมาชิกพรรค NLD และไม่ใช่นายทหารที่ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาหน่วยข่าวกรอง

⁵¹ Alex Spillius, "Helicopter Crash Kills Chief in Burmese Junta," *The Telegraph*, February 20, 2001.

⁵² Charney, 180.

ด้วยการจับกุมผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด⁵³ และในปีเดียวกันนายพลเน วิน อดีตผู้มีอำนาจและอิทธิพลสูงในการเมืองและกองทัพตั้งแต่ค.ศ. 1962 ก็เสียชีวิตลงเป็นการสิ้นสุดของผู้อิทธิพลหลังฉากอย่างถาวร การเสียชีวิตของนายพลเน วินและการหมดบทบาทของคนใกล้ชิดนายพลเน วินส่งผลให้นายพลตานช่วยสามารถกระชับอำนาจของตนเองในกองทัพและอำนาจรัฐได้เห็นอิทธิพลที่เคยมีของนายพลเน วิน⁵⁴

การแข่งขันอำนาจภายในของผู้นำ SLORC จึงอยู่ที่ผู้นำ 3 ลำดับแรก คือนายพลตานช่วย นายพลหม่อง เอและนายพลชิน ยุ้น แม้ว่านายพลตานช่วยจะกระชับอำนาจให้กับตนเองได้มากตามที่กล่าวข้างต้น แต่การดำเนินการนโยบายทั้งภายในและภายนอกของเมียนมาที่เปลี่ยนแปลงไปก็ทำให้นายพลชิน ยุ้นมีบทบาทสำคัญมากขึ้น กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงนโยบายของประเทศซึ่งมุ่งสู่การปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกมากขึ้นทั้งด้านการทหาร เศรษฐกิจและการทูตในทศวรรษ 1990⁵⁵ ได้แสดงให้เห็นความต้องการของเมียนมาที่ชัดเจนคือการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่การเปิดกว้างทางเศรษฐกิจโดยให้มีการลงทุนจากต่างประเทศและเปลี่ยนมาใช้แนวทางเศรษฐกิจการตลาดแทนที่แนวทางสังคมนิยม⁵⁶ เจื่อนใจที่จำเป็นอีกสิ่งหนึ่งคือเมียนมาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการเมืองภายในของตนเองให้เหมาะสมและเป็นประชาธิปไตย เจื่อนใจทางเศรษฐกิจและการเมืองเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้นายพลชิน ยุ้น ผลักดันบทบาททางการเมืองของตนเองขึ้นมา ขณะที่ปัญหาการกบฏของชนกลุ่มน้อยที่มีมาอย่างยาวนานและยากที่จะยุติก็ได้ถูกพยายามแก้ไขโดยการดำเนินการเจรจาหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อยแทนที่ใช้กำลังปราบปรามเพียงอย่างเดียว นโยบายนี้ถูกสร้างและดำเนินการโดยนายพลชิน ยุ้น เพราะฉะนั้นไม่สามารถปฏิเสธได้ว่านโยบายต่างๆ มีความสำคัญและส่งเสริมบทบาทและอิทธิพลของเขาในทางการเมือง

การดำเนินการดังกล่าวนี้ทำให้นายพลชิน ยุ้น ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่เมียนมาจากภายในระบอบเผด็จการทหาร บทบาทของเขาในทางการเมืองเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อเขาได้เสนอโรดแม็ป 7 ขั้นสู่ประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 2003 การ

53 Steinberg, "Myanmar: Reconciliation-Progress in the Progress?," 175-76.

54 Ibid., 176.

55 EgretEAU and Jargan, 166.

56 Charney, 182.

ดำเนินการทั้งหมดของเขานั้นทำให้ถูกมองจากต่างชาติว่าเขาเป็นทหารที่มีความคิดที่ยืดหยุ่นหรือ Softliner ในภายในรัฐบาลทหาร และเป็นผู้ที่ยึดแนวทางปฏิบัติหรือ Pragmatist⁵⁷ ขณะที่นายพลตาน ฉ่วยและนายพลหม่อง เอ กลับถูกมองว่าเป็นนายทหารที่มีแนวคิดอนุรักษ์และไม่มีการประนีประนอม หรือที่เรียกว่า Hardliner ภายใต้แนวคิดและผลประโยชน์ร่วมกันของผู้นำทางทหารจึงมีความแตกต่างของจุดยืนปรากฏอยู่

อย่างไรก็ตามภายในกลุ่มผู้นำของ Hardliner ก็ยังมีความแตกต่างกันไป อย่างเช่นนายพลตาน ฉ่วยมีนั้นมีความเป็น Hardliner มากกว่านายพลหม่อง เอ เขาไม่ประนีประนอมกับฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองอย่างนางออง ซาน ซู จี Rogers ได้อธิบายถึงลักษณะดังกล่าวของนายพลตาน ฉ่วยจากการสัมภาษณ์นายราชาลี อิสมาอิล (Razali Ismail) ซึ่งเป็นผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติ (ค.ศ. 2000-2006) ซึ่งทำหน้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเจรจาระหว่างนางออง ซาน ซู จี กับ SPDC และได้พบนายพลตาน ฉ่วยในหลายโอกาส เช่น เมื่อครั้งที่เขารับประทานอาหารกลางวันร่วมกับนายพลตาน ฉ่วย นายพลหม่อง เอ และนายพลชิน ยุ้น นายราชาลีพยายามโน้มน้าวนายพลตาน ฉ่วยให้เห็นว่าการร่วมมือกับนางออง ซาน ซู จีจะเป็นประโยชน์ต่อเมียนมา แต่นายพลตาน ฉ่วยหลีกเลี่ยงไม่ได้พูดถึงเรื่องดังกล่าวมากนัก⁵⁸ นอกจากนี้ยังมีการรับประทานอาหารเย็นร่วมกันซึ่งจัดโดยผู้แทนจากหลายองค์กรที่เป็นตัวกลางในการเจรจา โดยมีนายทหารและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของ SPDC และพรรค NLD เข้าร่วมด้วย ซึ่งนายพลตาน ฉ่วยไม่ได้พูดคุยกับนางออง ซาน ซู จี ขณะที่นายพลหม่อง เอกลับเป็นผู้ที่พยายามเข้าไปพูดคุยกับนางออง ซาน ซู จี⁵⁹ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกพรรค NLD ของ Win Min ซึ่งระบุว่า ระหว่างมีการประชุมลับระหว่างสองฝ่าย นายพลหม่อง เอมีการพูดคุยที่ดีกับนางออง ซาน ซู จี⁶⁰ ยิ่งไปกว่านั้นนายพลหม่อง เอและคนของเขาไม่ยุ่งเกี่ยวกับสมาคมเอกภาพและการพัฒนา (Union Solidarity and Development Association หรือ

57 Min, "Looking inside the Burmese Military," 170.

58 Rogers, 195.

59 Ibid.

60 Win Min, "Internal Dynamics of the Burmese Military: Before, During and after the 2007 Demonstrations," ed. Monique Skidmore and Trevor Wilson, *Dictatorship, disorder and decline in Myanmar* (Canberra: ANU Press, 2008), www.oapen.org/download?type=document&docid=458944. 35.

USDA) ซึ่งเป็นองค์กรมวลชนที่ก่อตั้งโดย SPDC ภายใต้การนำของนายพลตาน ฉ่วย⁶¹ ซึ่งนั่นแสดงให้เห็นว่าภายในกลุ่มผู้นำของ SLORC หรือ SPDC เองไม่ได้คิดเหมือนกันไปทั้งหมด

การแข่งขันเพื่ออำนาจในกลุ่มผู้นำทหารเห็นได้ชัดเจนหลังค.ศ. 2003 ในปีนั้น เมื่อนายพลชิน ยุ้นออกจากเลขาธิการลำดับที่ 1 ไปดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนนายพลตาน ฉ่วย ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวมีอำนาจน้อยกว่าเลขาธิการลำดับที่ 1 โดยมีนายพลโซ วิน (Soe Win) ขึ้นดำรงตำแหน่งเลขาธิการแทน แต่นายพลชิน ยุ้นยังคงตำแหน่งบังคับบัญชาหน่วยข่าวกรองอยู่เช่นเดิม อย่างไรก็ตามปีต่อมา นายพลชิน ยุ้นถูกจับกุมและปลดออกจากทุกตำแหน่งเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 2004 ด้วยข้อกล่าวหาละเมิดระเบียบวินัยอื่นซึ่งมีความเกี่ยวพันกับการคอร์รัปชันและสินบนตามที่นายพล ธุระ ฉ่วย มาน (General Thura Shwe Mann) ได้อ้างไว้⁶² และตามมาด้วยการกำจัดเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองและยุบหน่วยข่าวกรองภายใต้อำนาจของนายพลชิน ยุ้นทั้งหมด การกำจัดนายพลชิน ยุ้นแสดงให้เห็นถึงปัญหาของผู้นำทหารที่ไม่มีใครมีอำนาจเหนืออีกฝ่ายอย่างเด็ดขาด เช่นเดียวกับสมัยนายพลเน วินซึ่งเขามีอำนาจสูงสุดอย่างชัดเจน รัฐบาลทหารตั้งแต่ค.ศ. 1988 จึงทำงานภายใต้บรรยากาศของการเล่นเกมทางการเมืองในลักษณะเช่นนี้ แม้ว่าการแข่งขันทางอำนาจภายในกลุ่มผู้นำจะไม่ส่งผลให้อำนาจของกองทัพและรัฐบาลทหารอ่อนแอลงจนถูกคุกคามได้ แต่การใช้อำนาจเผด็จการเบ็ดเสร็จและการความรุนแรงปราบปรามประชาชนไม่น่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมอย่างที่เคยเป็นในสมัยของนายพลเน วิน

ความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างความปรองดองในประเทศ

ความตกรุดำทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาสืบเนื่องมาอย่างยาวนาน จะเห็นได้ว่าการประท้วงต่อต้านหลายครั้งของประชาชนรวมถึงความพยายามล้มล้างอำนาจของนายพลเน วินโดยทหารบางส่วนมีสาเหตุมาจากความไม่พอใจจากปัญหาการดำรงชีพซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐบาล ดังนั้นสาเหตุสำคัญของการเบ็ดเสร็จทางเศรษฐกิจ ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาเศรษฐกิจอันสืบเนื่องจากความล้มเหลวในนโยบายเศรษฐกิจตามอุดมการณ์วิถีพม่าสู่สังคมนิยมของ

⁶¹ Ibid.

⁶² The New Light of Myanmar, "Spdc Chose, Assigned Duties to Those Who Were Assumed to Be Able to Loyalily Discharge State Duties," *The New Light of Myanmar*, October 25, 2004, 9.

นายพลเน วิน ตั้งแต่ทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา รัฐบาลของนายพลเน วินต้องพึ่งพาความช่วยเหลือทางการเงินจาก ODA หรือ Official Development Assistant จนกระทั่งท้ายที่สุดเมียนมาต้องขอรับสถานะประเทศด้อยพัฒนาจากปัญหาทางการเงินในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1987 และการปราบปรามประชาชนอย่างรุนแรงของรัฐบาล BSPP เมื่อ ค.ศ. 1988 ก็ทำให้ความช่วยเหลือที่เคยได้รับถูกระงับ ดังนั้นการเปิดรับการลงทุนจากต่างชาติจึงเป็นทางออกของ SLORC ในขณะนั้น

เมื่อ SLORC ขึ้นมาเป็นรัฐบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจเป็นแบบเสรีนิยม เปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศตั้งแต่ค.ศ. 1988 โดยมีการออกกฎหมายการลงทุนของต่างชาติในสหภาพเมียนมา (The Union of Myanmar foreign investment law) ซึ่งให้หลักประกันแก่ผู้ลงทุนว่าจะบริษัทเหล่านั้นจะไม่ถูกแปลงเป็นทรัพย์สินของประเทศ⁶³ อย่างที่เคยเกิดขึ้นในสมัยของนายพลเน วินที่แปรรูปภาคธุรกิจเอกชนเป็นของรัฐทั้งหมดในค.ศ. 1963

การลงทุนจากต่างประเทศนี้เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้รัฐบาลทหารยังคงอำนาจอยู่ได้ เนื่องจากกองทัพได้มีการจัดตั้งบริษัทที่ตนเองเป็นผู้ควบคุมดูแลขึ้นอีกครั้งหลังจากหายไปสมัยที่นายพลเน วินได้แปรรูปบริษัทต่างๆเป็นของรัฐ ซึ่งบริษัทภายใต้การควบคุมของกองทัพที่มีอิทธิพลในด้านการลงทุนอย่าง The Union of Myanmar Economic Holding Limited (UMEHL) และ Myanmar Economic Corporation (MEC) ล้วนมีบทบาทในการลงทุนในภาคธุรกิจหลายประเภท ทั้งภาคการบริการ ภาคอุตสาหกรรม ภาคพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้บริษัทภายใต้กองทัพถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่ภายในกองทัพ เพราะฉะนั้นอีกแง่หนึ่งบริษัทของกองทัพนี้ทำให้เจ้าหน้าที่กองทัพมีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าประชาชนทั่วไป ซึ่งนั่นคือผลประโยชน์ร่วมกันที่บุคลากรในกองทัพจะได้รับและให้ความจงรักภักดีต่อกองทัพเป็นการตอบแทน สิ่งดังกล่าวจึงทำให้เจ้าหน้าที่หลีกเลี่ยงที่จะทำให้ออกกำลังกาย

รายได้ที่ได้จากการเปิดรับการลงทุนจากต่างชาติยังนำไปสู่การพัฒนาและขยายกองทัพให้มีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นด้วยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรักษาความมั่นคงให้กับประเทศ ซึ่ง

⁶³ SLORC, "The Union of Myanmar Foreign Investment Law," in *10/88*, ed. Sate Law and Order Restoration Council (1988). Accessed November 24, 2016, available from http://www.burmalibrary.org/docs15/1988-SLORC_Law1988-10-Union_of_Myanmar_Foreign_Investment_Law-en.pdf

เกิดจากความกลัวการใช้กำลังเข้าแทรกแซงการเมืองภายในของตะวันตกตั้งแต่หลังเหตุการณ์ ค.ศ. 1988⁶⁴ ยิ่งกว่านั้น การเปิดรับการลงทุนจากต่างชาติทำให้ SLORC มีความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ มากขึ้น การเปิดรับการลงทุนทำให้เศรษฐกิจภายในเมียนมายังเดินหน้าไปได้ แม้ว่าจะถูกแซงค้ำจั้นจากชาติตะวันตกจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ขณะเดียวกันยังทำให้เกิดการพัฒนาต่างๆ ในสิ่งก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมียนมาดำเนินไปสู่ความทันสมัย ซึ่งจะทำให้ประชาชนเมียนมายอมรับว่าภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารเมียนมาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สิ่งหนึ่งที่รัฐบาลพยายามชี้ให้เห็นว่าภายใต้การปกครองของ SLORC/SPDC ประเทศเมียนมามีการพัฒนามากขึ้น คือ การเผยแพร่การดำเนินงานของ SLORC/SPDC เห็นได้จากการประกาศโรดแมปของนายพลชิน อุ่น เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 2003 นอกเหนือจากรoadแมปของการเมืองแล้ว นายพลชิน อุ่นยังแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของเมียนมาผ่านการรายงานจำนวนของโครงการและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่หลังค.ศ. 1988 ด้วยเช่น จำนวนโรงพยาบาลที่เพิ่มขึ้นจาก 617 แห่งในค.ศ. 1988 เป็น 757 แห่งในค.ศ. 2003 ถนนในค.ศ. 1988 มี 461 เส้น ระยะทางประมาณ 13,600 ไมล์ แต่มีตัดถนนใหม่เพิ่มอีก 55 เส้น ระยะทางกว่า 2,000 ไมล์ เป็นต้น⁶⁵

ความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจส่งผลต่อปัญหาการกบฏของชนกลุ่มน้อยซึ่งก็เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สืบเนื่องมาอย่างยาวนาน และรัฐบาลไม่สามารถปราบปรามได้อย่างเด็ดขาด อำนาจของรัฐบาลกลางไม่สามารถเข้าไปถึงพื้นที่ของชนกลุ่มน้อย เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจต้องอาศัยความปรองดองในชาติ และความปรองดองในชาติก็จะส่งผลต่อการลงทุนและความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ดังนั้นตั้งแต่ ค.ศ. 1989 เป็นต้นไป นายพลชิน อุ่นได้ริเริ่มทำข้อตกลงหยุดยิง (cease-fire agreement) กับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ เช่น กองทัพสหรัฐว้า (United Wa State Army-UWSA) กองทัพผานเหนือ (Shan State Army-North) เป็นต้น การปรับนโยบายดังกล่าวเป็นไปเพื่อดำเนินตามยุทธศาสตร์ในการจัดการกับกบฏ ซึ่งการทำข้อตกลงดังกล่าวทำให้รัฐบาล SLORC ได้ประโยชน์ทั้งแก่การเมืองและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเมืองทำให้รัฐบาลทหารสามารถมีอำนาจเหนือ

⁶⁴ Andrew Seith, "The Armed Forces and Military Rule in Burma," in *Burma: Prospects for a Democratic Future*, ed. Robert H. Taylor (Washington, D.C.: Brookings Institute Press, 1998), 94.

⁶⁵ The New Light of Myanmar, "Adjourned National Convention to Be Reconvened; New Constitution Will Be Drafted," *The New Light of Myanmar*, <http://www.ibiblio.org/obl/docs/Roadmap-KN.htm>.

กลุ่มกบฏได้ ขณะเดียวกันกลุ่มกบฏที่ไม่ทำข้อตกลงหยุดยิงยังคงสร้างภัยคุกคามต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของรัฐ ส่งผลให้ถูกกองทัพของรัฐบาลเข้าโจมตี

ภายหลังการปราบปรามฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองในค.ศ. 1988 เป็นต้นไป การกบฏของชนกลุ่มน้อยได้ท้าทายต่ออำนาจและคุกคามต่อเอกภาพของรัฐมากขึ้น เนื่องจากผู้ประท้วงต่อต้านรัฐบาลเข้าร่วมกับกลุ่มกบฏชนกลุ่มน้อย อย่างเช่น นักศึกษาซึ่งหลบหนีไปอยู่ในพื้นที่ของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union-KNU) ได้จัดตั้งกลุ่มต่อต้านติดอาวุธชื่อว่า แนวร่วมประชาธิปไตยแห่งนักศึกษาพม่าทั้งหมด (All Burma Student Democratic Front-ABSDF) และได้จัดตั้งความร่วมมือระหว่างกันกับองค์กรชนกลุ่มน้อยเพื่อต่อต้านการปกครองของ SLORC ในชื่อพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (Democratic Alliance of Burma) หรือ DAB ซึ่งเป็นชาวพม่ากลุ่มแรกที่ร่วมมือกับชนกลุ่มน้อย⁶⁶ โดยกลุ่ม DAB ได้ประกอบไปด้วยชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ โดยมีนายพลโบ เมียะ ผู้นำ KNU เป็นประธาน ผลจากความร่วมมือดังกล่าวนี้นำไปสู่แนวคิดของการจัดตั้งเมียนมาในรูปแบบสหพันธรัฐอีกด้วย⁶⁷

ยิ่งกว่านั้นหลังการเลือกตั้งค.ศ. 1990 รัฐบาลปฏิเสธผลการเลือกตั้งและคุกคามผู้แทนฝ่ายตรงข้ามทำให้ดร.เซ็ง วิน (Dr. Sein Win) ลูกพี่ลูกน้องของนางออง ซาน ซู จีได้ลี้ภัยพร้อมกับผู้แทนของพรรค NLD อีก 7 คน ไปยังค่ายมาเนปโลว์ของ KNU และตั้งรัฐบาลร่วมแห่งชาติพม่า (National Coalition Government of the Union of Burma) หรือ NCGUB ซึ่งเป็นรัฐบาลพลัดถิ่นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 1990 และประกาศว่าเป็นรัฐบาลที่มีความชอบธรรม⁶⁸ ดังนั้นค่ายมาเนปโลว์จึงเป็นศูนย์กลางของฝ่ายต่อต้านรัฐบาลทั้งชาวเมียนมาและชนกลุ่มน้อย ซึ่งคุกคามอำนาจของ SLORC ทำให้ต่อมาในค.ศ. 1995 กองทัพของรัฐบาลร่วมกับกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธ (Democratic Karen Buddhist Army-DKBA) ซึ่งแยกจาก KNU ได้เข้าโจมตีและสามารถยึดค่ายมาเนปโลว์ของ KNU ไว้ได้ซึ่งเท่ากับเป็นการทำลายศูนย์กลางอำนาจที่ทำลายอำนาจรัฐบาล SLORC และทำให้รัฐบาลทหารมีอำนาจสูงสุด

⁶⁶ Josef Silverstein, "Civil War and Rebellion in Burma," *Journal of Southeast Asian Studies* 21, no. 1 (March 1990): 131.

⁶⁷ Seekins, 233.

⁶⁸ Justin Wintle, *Perfect Hostage: A Life of Aung San Suu Kyi* (London: Hutchinson, 2007), 344-45.

ในอีกด้านหนึ่งตั้งแต่การทำข้อตกลงหยุดยิงทำให้รัฐบาลเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นรายได้หลักที่รัฐบาลเมียนมาได้จากการลงทุนของต่างชาติ รวมถึงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆที่จะทำให้เมียนมาทันสมัย ดังนั้นผลที่ได้รับนอกเหนือจากความได้เปรียบในยุทธศาสตร์ความมั่นคงจึงทำให้ SLORC หรือ SPDC สามารถอ้างความชอบธรรมในฐานะผู้นำเมียนมาไปสู่ก้าวหน้าได้

การตอบโต้ต่อปฏิกริยาของต่างชาติ

การปราบปรามประชาชนชนอย่างรุนแรงโดยรัฐบาลเมียนมาเป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางและนำมาสู่การดำเนินนโยบายของประเทศต่างๆ ต่อเมียนมาในเวลาต่อมาโดยเฉพาะภายหลังจาก SLORC ได้ยึดอำนาจ บางประเทศประณามการกระทำดังกล่าวของคณะทหารรวมถึงกดดันด้วยการระงับความช่วยเหลือต่างๆ ที่เคยมอบให้ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมันนีตะวันตก⁶⁹ ขณะที่บางประเทศไม่แทรกแซงหรือกดดันรัฐบาลเมียนมาต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น จีน ไทย ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นอย่างแตกต่างกันของนานาประเทศตั้งแต่ค.ศ. 1988 เป็นต้นมามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลทหารในเวลาต่อมาด้วยเช่นกัน

ปฏิกริยาของสหรัฐอเมริกาต่อรัฐบาลทหารเมียนมา

เหตุการณ์การประท้วงของประชาชนในค.ศ. 1988 ถือเป็นจุดเปลี่ยนในท่าทีของสหรัฐอเมริกาต่อรัฐบาลเมียนมา โดยก่อนค.ศ. 1988 สหรัฐอเมริกาไม่ได้มีท่าทีคุกคามและกดดันรัฐบาลเมียนมาต่อประเด็นปัญหาความเป็นประชาธิปไตยของเมียนมาหรือแม้แต่ปัญหาสิทธิมนุษยชน (Human Right) ทั้งๆ ที่เมียนมาอยู่ภายใต้การกดขี่ของรัฐบาลนายพลเน วินมาตั้งแต่ค.ศ. 1962 แล้วก็ตาม ทั้งนี้เป็นเพราะสถานการณ์โลกขณะนั้นอยู่ภายใต้สงครามเย็นซึ่งเป็นการต่อสู้กันระหว่างความคิดอุดมการณ์ประชาธิปไตยและคอมมิวนิสต์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต รวมถึงจีนด้วย ในขณะที่ประเทศเมียนมาเลือกดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเป็นกลาง (Neutrality) และโดดเดี่ยวตนเอง (Isolation) จากโลกภายนอกเพื่อมุ่งความสนใจทางความมั่นคงภายในประเทศทั้งปัญหา

69 Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 144-45.

การกบฏจากชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่า รวมถึงการปฏิรูปประเทศตามแนวทางสังคมนิยม⁷⁰

การดำเนินนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลนายพลเน วินทำให้เมียนมาได้รับความช่วยเหลือต่างๆ จากสหรัฐอเมริกา เช่น เงินช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ การฝึกอบรมทางการทหารแก่เจ้าหน้าที่เมียนมา รวมถึงการจัดหายุทโธปกรณ์ เช่น เฮลิคอปเตอร์ เครื่องบินขนาดเล็กให้แก่รัฐบาลเมียนมาเพื่อใช้ในภารกิจต่อต้านยาเสพติด⁷¹ ดังนั้นก่อนเหตุการณ์ค.ศ. 1988 นโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อรัฐบาลเผด็จการของนายพลเน วิน เมียนมาจึงไม่ได้มีท่าทีกดดันและแข็งกร้าว แต่หลังจากการเคลื่อนไหวประท้วงครั้งใหญ่ของประชาชนเมียนมาเมื่อค.ศ. 1988 การปราบปรามผู้ประท้วงอย่างรุนแรงของรัฐบาลและกองทัพ ตามมาด้วยการรัฐประหารโดยคณะทหารเพื่อรักษาความสงบ สหรัฐอเมริกาได้มีปฏิกิริยาตอบโต้ โดยมีการระงับความช่วยเหลือต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจซึ่งถือได้ว่าเป็นการแซงก์ชันครั้งแรกของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาต่อเมียนมา และอีกหลายครั้งต่อมา เพื่อกดดันให้ SLORC ดำเนินการเปลี่ยนแปลงเมียนมาไปสู่ประชาธิปไตยและให้เคารพสิทธิมนุษยชน โดยทั้งนี้สหภาพยุโรปหรือ EU ร่วมกับสหรัฐอเมริกาในการแซงก์ชันและกดดันเมียนมาด้วย

การแซงก์ชันของสหรัฐอเมริกาต่อเมียนมาระหว่างค.ศ. 1988-2008 เกิดขึ้น 4 ชั้นตามที่ Steinberg ระบุไว้โดยการแซงก์ชันดังกล่าวถูกใช้กดดันภายหลังจาก SLORC ใช้อำนาจปราบปรามประชาชนหรือไม่สร้างความก้าวหน้าในการไปสู่ประชาธิปไตย การแซงก์ชันครั้งแรกเกิดขึ้นในค.ศ. 1988 เมื่อรัฐบาล BSPP สลายการชุมนุมประท้วงในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1988 การแซงก์ชันขั้นที่ 2 เกิดขึ้นในค.ศ. 1997 หลังจากการประชุมสมัชชาแห่งชาติเพื่อร่างรัฐธรรมนูญถูกหยุดลงเมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 1996 ครั้งต่อมาเกิดขึ้นเมื่อค.ศ. 2003 หลังเกิดเหตุการณ์ขบวนการของนางออง ซาน ซู จีและสมาชิกพรรค NLD ถูกโจมตีโดยสมาชิกองค์กร USDA และขั้นที่ 4 เกิดขึ้นเมื่อค.ศ. 2008 หลังจาก SPDC ได้ปราบปรามการประท้วงของประชาชนที่มีพระสงฆ์เป็นผู้นำในเหตุการณ์ปฏิวัติผ้ากาสาวัตตหรือ Saffron Revolution เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2007⁷² การแซงก์ชันเหล่านี้แสดงให้เห็น

⁷⁰ Egreteau and Jargan, 115.

⁷¹ Steinberg, *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know*, 114.

⁷² *Ibid.*, 114-15.

เห็นถึงปฏิภริยาของสหรัฐอเมริกาซึ่งตอบโต้ต่อการใช้อำนาจของรัฐบาลทหารเพื่อกดดันโดยมาตรการนี้ได้ประกอบไปด้วยมาตรการทางเศรษฐกิจและการทูต

ทางด้านเศรษฐกิจ นอกจากการระงับความช่วยเหลือต่างๆ ที่สหรัฐอเมริกาเคยให้แก่รัฐบาลเมียนมา เช่น สิทธิพิเศษการค้า เงินกู้ซึ่งรวมถึงจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ อาทิ ธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และการห้ามขายอาวุธแล้ว⁷³ ยังห้ามนำเข้าสินค้าทุกชนิดจากเมียนมา เช่น สิ่งทอ อัญมณี ยกเว้นสินค้าทางการศึกษา งานศิลปะและงานหัตถกรรม ด้านการลงทุน รัฐบาลสหรัฐอเมริกาห้ามบริษัทเอกชนอเมริกันทำธุรกิจและลงทุนในเมียนมา นำไปสู่การถอนตัวของบริษัทต่างๆ ในเมียนมาเมื่อปลายทศวรรษ 1990 เช่น Motorola, Apple, Pepsi Cola, Compaq, IBM เป็นต้น⁷⁴ ที่มากไปกว่านั้นคือห้ามพลเมืองของสหรัฐอเมริกาซื้อ ขาย หุ้นหรือลงทุนธุรกิจในบริษัทของประเทศอื่นๆ ด้วยหากสินค้านั้นมีที่มาจากเมียนมา⁷⁵ รวมถึงการอายัดทรัพย์สินของชาวเมียนมาโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำระดับสูงในธนาคารของสหรัฐอเมริกาด้วย⁷⁶

ในส่วนของการทูตนั้น สหรัฐอเมริกามุ่งเป้าไปที่ผู้นำและผู้มีอำนาจของรัฐบาลทหารเป็นหลัก การลงโทษทางการทูต ได้แก่ การถอนทูตออกจากเมียนมาเมื่อ ค.ศ. 1990 ไม่ให้วีซ่าแก่ผู้นำและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของเมียนมาและครอบครัวเข้าประเทศ ไม่เพียงแค่นั้นสหรัฐอเมริกาเท่านั้น แม้แต่ประเทศพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา เช่น แคนาดา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรปก็ดำเนินการแซงก์ชันทางเศรษฐกิจและการทูตต่อเมียนมาด้วยเช่นเดียวกัน⁷⁷ อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีมาตรการในการแซงก์ชันต่อรัฐบาลเมียนมาไปในทิศทางเดียวกัน แต่ทว่าการดำเนินการดังกล่าวกลับมีความเข้มงวดอย่างแตกต่างกัน⁷⁸ ดังเช่นกรณีการแซงก์ชันทางเศรษฐกิจของ EU ต่อเมียนมา ภาคอุตสาหกรรมการกลั่นน้ำมันและก๊าซเป็นส่วนที่ได้รับการยกเว้นไม่ถูกรวมอยู่ในการแซงก์ชัน ดังนั้นจึงมีทั้งบริษัทน้ำมันของ

73 Holliday, 115.

74 EgretEAU and Jargan, 208-09.

75 Steinberg, *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know*, 115.

76 Charney, 186.

77 Holliday, 116.

78 Donal E. Weatherbee, เอเชีย: ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, trans.

ฝรั่งเศสและอังกฤษเข้าร่วมลงทุนกับ MOGE บริษัทร่วมทุนของรัฐบาลทหาร⁷⁹ หรือการที่ EU ยอมให้ จีน หม่อง วิน (Khin Maung Win) รองรัฐมนตรีต่างประเทศเมียนมาเข้าร่วมการประชุม EU-ASEAN ที่กรุงบรัสเซลเมื่อมกราคม ค.ศ. 2003 ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความเข้มงวดในการลงโทษต่อรัฐบาลทหารที่แตกต่างกันออกไป

แม้หลายประเทศทางตะวันตกจะร่วมกดดันผู้นำทหารของเมียนมาด้วยมาตรการแซงก์ชันต่างๆ แต่ในท้ายที่สุด การแซงก์ชันนั้นกลับไม่มีผลกระทบมากพอที่จะกดดันให้ SLORC/SPDC ดำเนินการเปลี่ยนแปลงตามที่สหรัฐอเมริกาต้องการได้ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลทหารเมียนมายังสามารถแสวงหาความช่วยเหลือต่างๆ ซึ่งถูกตัดออกไปทั้งทางเศรษฐกิจ ทางการทูตได้จากประเทศอื่นๆ เช่น จีน รัสเซีย กลุ่มประเทศอาเซียน เป็นต้น กระนั้นก็ตามความพยายามแทรกแซงกิจการภายในเมียนมาของรัฐบาลต่างประเทศย่อมเป็นปัจจัยตัวแปรสำคัญที่รัฐบาลทหารต้องตระหนักและนำมาประกอบการวางนโยบายในการรักษาอำนาจ

SLORC มองว่าการสนับสนุนนางออง ซาน ซู จี และการให้การช่วยเหลือเป็นฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองที่ลี้ภัยทางการเมืองเป็นความพยายามแทรกแซงกิจการภายใน นอกเหนือจากการกดดันให้รัฐบาลทหารต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตย โดยสหรัฐอเมริกาและชาติตะวันตกอื่นๆ ให้ความชอบธรรมแก่นางออง ซาน ซู จีมากกว่ารัฐบาลซึ่งเป็นผลมาจากการที่พรรค NLD ชนะการเลือกตั้งเมื่อค.ศ. 1990 อีกทั้งบทบาทการต่อสู้ทางการเมืองของเธอยังทำให้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพในปีถัดมาอีกด้วย

ความพยายามกดดันและแทรกแซงกิจการภายในของสหรัฐอเมริกาต่อรัฐบาลทหารทำให้ผู้นำกองทัพของเมียนมาซึ่งมีมุมมองต่อชาวต่างชาติในแง่ลบและกลัวต่างชาติอยู่แล้ว รู้สึกกังวลมากขึ้น หลังจากความกลัวดังกล่าวได้เกิดขึ้นแล้วเมื่อมีการพบเห็นกองเรือของสหรัฐอเมริกาขณะเกิดเหตุการณ์ประท้วงในค.ศ. 1988 เหตุการณ์ดังกล่าวได้สร้างความกลัวแก่กองทัพเมียนมาซึ่งคิดว่ากองเรือดังกล่าวอาจถูกส่งมาเพื่อล้อมล้างรัฐบาล⁸⁰ ในเวลาต่อมาความกังวลดังกล่าวก็ยิ่งปรากฏขึ้นเพราะ

⁷⁹ Bart Gaens, "Political Change in Myanmar: Filtering the Murky Waters of "Disciplined Democracy" " in *FIIA Working Paper* (Helsinki: The Finnish Institute of International Affairs, February 2013), 19. Accessed November 9, 2017, available from www.fiaa.fi/assets/publications/wp78.pdf

⁸⁰ Selth, *Burma's Armed Force: Power without Glory*, 40.

ท่าที่แข็งแกร่งของสหรัฐอเมริกาต่อเมียนมา เมื่อนางคอนโดลิซซา ไรซ์ รัฐมนตรีต่างประเทศ
 สหรัฐอเมริกาได้กล่าวว่าเมียนมาเป็นหนึ่งในด้านหน้าของทรราชที่สหรัฐอเมริกาคงเข้าไปช่วยและ
 สนับสนุนการเคลื่อนไหวของประชาชนอีกด้วย⁸¹ ไม่เพียงเท่านั้นรัฐบาลทหารยังใช้ความกลัวต่างชาติ
 เป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมในการอยู่ในอำนาจของตนเอง⁸² โดยสะท้อนให้เห็นจากการ
 กล่าวโจมตีนางออง ซาน ซู จีว่าเป็นหุ่นเชิดของต่างชาติและทำให้เอกภาพของประเทศแตกแยก⁸³
 ความกลัวการรุกรานจากต่างชาติยังนำมาสู่การขยายกองทัพและการจัดซื้อระบบอาวุธซึ่งเกี่ยวข้องกับ
 การป้องกันประเทศจากการรุกรานของภายนอก อย่างเช่น ระบบเรดาร์ ระบบต่อต้านอากาศยานอีก
 ด้วย⁸⁴ ที่มากกว่านั้นคือการย้ายเมืองหลวงจากกรุงย่างกุ้งไปยังกรุงเนปิดอว์ซึ่งห่างไกลจากชายฝั่ง
 มากกว่า การย้ายเมืองหลวงสามารถตอบวัตถุประสงค์ในทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงให้แก่รัฐบาล
 ทหาร หากเมียนมาเกิดการรุกรานจากต่างชาติโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา

ปฏิกิริยาของจีนต่อรัฐบาลทหารเมียนมา

ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและเมียนมามีความใกล้ชิดกัน ซึ่งถูกเรียกว่า Pauk Phaw
 หมายถึง ความเป็นพี่น้องหรือความเป็นเครือญาติ⁸⁵ แม้ว่าก่อนค.ศ. 1988 จะมีช่วงเวลาที่
 ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศตกต่ำ แต่มีการปรับปรุงความสัมพันธ์ดีขึ้นในเวลาต่อมา
 ตั้งแต่เหตุการณ์การประท้วงใหญ่ค.ศ. 1988 ความสัมพันธ์ระหว่างเมียนมาและจีนก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลง
 ไป รัฐบาลจีนไม่ได้เข้าแทรกแซงเหตุการณ์ดังกล่าว โดยคงสถานะความเป็นกลางไว้และรอดูสถานการณ์
 ที่กำลังดำเนินไปภายในประเทศเมียนมา⁸⁶ เมื่อ SLOC ยึดอำนาจแล้ว จีนยังเป็นผู้สนับสนุน
 และให้ความช่วยเหลือทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมืองแก่เมียนมาตลอดมา

ก่อนค.ศ. 1988 ความสัมพันธ์ระหว่างเมียนมาและจีนตกต่ำลงเมื่อค.ศ. 1967 เมียนมา
 เกิดเหตุการณ์จลาจลต่อต้านชาวจีน อันเกิดจากการส่งเสริมการปฏิวัติวัฒนธรรมในประเทศจีนซึ่งแพร่

⁸¹ BBC, "Rice Names Outpost of Tyranny," BBC,
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/4186241.stm>.

⁸² Egretau and Jargan, 186.

⁸³ Callahan, 35.

⁸⁴ Selth, "The Armed Forces and Military Rule in Burma," 94.

⁸⁵ Steinberg, *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know*, 49.

⁸⁶ Myoe, 106-07.

มายังชุมชนชาวจีนในเมียนมา อิทธิพลดังกล่าวนำมาสู่การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เช่น การแต่งกาย รวมทั้งการแสดงสัญลักษณ์และสายรัดแขนที่มีรูปของผู้นำเหมา เจ๋อตุง (Mao Zedong) โดยครูและนักเรียนชาวจีนจำนวนมาก การแสดงออกทางการเมืองดังกล่าวนำมาสู่คำสั่งห้ามสวมใส่สัญลักษณ์ทางการเมืองของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการของเมียนมา แต่คำสั่งดังกล่าวถูกเพิกเฉยอีกทั้งยังมีการประท้วงของนักศึกษาต่อคำสั่งห้ามดังกล่าวด้วย ความตึงเครียดดังกล่าวนำไปสู่การโจมตีชาวจีนและสถานที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น ร้านค้า สถานทูต⁸⁷

ผลจากเหตุการณ์ดังกล่าวรัฐบาลจีนได้ประณามรัฐบาลของนายพลเน วินผ่านสถานีวิทยุ ปักกิ่งและเรียกร้องให้มีการโค่นล้มนายพลเน วินด้วย นอกจากนี้ยังได้เรียกทูตกลับประเทศพร้อมกับระงับความช่วยเหลือที่เคยให้และที่สำคัญได้เพิ่มการสนับสนุนให้กับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าด้วย⁸⁸ ขณะเดียวกันเหตุการณ์ดังกล่าวกลับทำให้ประชาชนเมียนมาให้การสนับสนุนต่อนายพลเน วิน รวมถึงมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตด้วย⁸⁹ อย่างไรก็ตามในเวลาต่อมาทั้งสองประเทศได้ปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันตั้งแต่ค.ศ. 1970 ซึ่ง Maung Maug Gyi ให้เหตุผลที่ทั้งสองฝ่ายต่างหันมาคืนดีกันเป็นเพราะผลประโยชน์ทางการเมือง โดยฝ่ายจีนเห็นว่าพรรคคอมมิวนิสต์พม่ายังไม่มีโอกาสที่จะได้อำนาจทางการเมืองและยังต้องปฏิสัมพันธ์กับรัฐบาลนายพลเน วิน ขณะที่ฝ่ายเมียนมา นายพลเน วินก็จำเป็นต้องมีอยู่ร่วมกับจีนเพื่อที่จะรักษาบูรณภาพของเขตแดนเอาไว้จากการกลุ่มกบฏที่ได้รับการสนับสนุนจากจีน⁹⁰

หลังค.ศ. 1988 จีนยังคงให้การสนับสนุนและช่วยเหลือแก่ SLORC ทั้งทางด้านเศรษฐกิจทางการเมือง ในด้านความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจระหว่างค.ศ. 1989-2010 รัฐบาลจีนให้เงินกู้แก่เมียนมามากกว่า 46.67 พันล้านหยวนและ 474.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเงินกู้ดังกล่าวถูกนำไปใช้ในการลงทุนพัฒนาโครงการต่างๆ ซึ่งเกี่ยวกับการก่อสร้างหรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทาง

⁸⁷ Ibid., 67-68.

⁸⁸ Maung Maug Gyi, "Foreign Policy of Burma since 1962: Negative Neutralism for Group Survival," in *Military Rule in Burma since 1962: A Kaleidoscope of Views*, ed. F. K. Lehman (Singapore: Maruzen Asia, 1981), 20-21.

⁸⁹ Ibid., 20.

⁹⁰ Ibid., 22.

รถไฟระหว่างเมืองลาเซียว (Lashio) และมุเซ (Muse), โรงผลิตไฟฟ้าพลังน้ำที่เย วา⁹¹ และยังลงทุนในภาคพลังงานด้วย เช่น น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องในทางยุทธศาสตร์ของจีนด้วย โดยต้องการให้ก๊าซและน้ำมันถูกขนส่งผ่านท่อเข้าไปยังจีนโดยตรงคือยูนาน⁹² ดังนั้นสำหรับทางด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลทหารได้รับความช่วยเหลือทางการเงินอย่างมากจากจีนซึ่งชดเชยจากความช่วยเหลือที่ถูกกระงับไปจากการแซงก์ชันของชาติตะวันตก

ขณะที่ด้านการเมืองรัฐบาลจีนไม่แทรกแซงกิจการภายในของเพื่อนบ้านอย่างเมียนมาอีกทั้งยังช่วยปกป้องรัฐบาลทหารจากการกดดันของประชาคมโลกด้วย อย่างไรก็ตามเหตุการณ์โจมตีขบวนรถของนางออง ซาน ซู จีและสมาชิกพรรค NLD ซึ่งรู้จักกันในเหตุการณ์สังหารหมู่ที่เมืองเดปายิน เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2003 ได้ส่งผลให้เมียนมาถูกประชาคมโลกประณาม เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้รัฐบาลจีนจำเป็นต้องเริ่มวิจารณ์รัฐบาลทหารเมียนมาเกี่ยวกับปัญหาการเมืองภายใน⁹³ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากรัฐบาลประเทศต่างๆ และองค์กรนานาชาติได้เรียกร้องให้รัฐบาลจีนกดดันรัฐบาลทหารเมียนมาเพื่อให้การเมืองภายในเมียนมาเดินหน้า⁹⁴

ในเวลาต่อมาทูตสหรัฐอเมริกาประจำสหประชาชาติ จอห์น โบลตัน (John Bolton) ได้นำร่างมติ (Resolution) เกี่ยวกับปัญหาของเมียนมาขึ้นเสนอคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council-UNSC) ในวันที่ 15 กันยายน ค.ศ. 2006 ซึ่งร่างมติดังกล่าวได้ผ่านการโหวตนำไปสู่การพิจารณาในที่ประชุม UNSC เมื่อวันที่ 12 มกราคม ค.ศ. 2007⁹⁵ แต่ในท้ายที่สุดแล้วข้อมติของสหรัฐอเมริกาดังกล่าวก็ถูกยกออกไปโดยการวิโต้ (Veto) จากจีน รัสเซียและแอฟริกาใต้ การวิโติดังกล่าวเป็นสิ่งที่รับรู้ล่วงหน้าได้อย่างชัดเจน เนื่องจากก่อนการผลักดันให้ร่างมติดังกล่าวถูกนำมาพิจารณาในคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ ทั้งจีนและรัสเซียต่างก็โหวตไม่เห็นด้วย อีกทั้งก่อนการโหวตวิโต้ของจีน นายหวัง กวงยา (Wang Guangya) ทูตของจีนประจำสหประชาชาติได้ยืนยันจุดยืนของจีนต่อเมียนมาว่ารัฐบาลจีนจะไม่แทรกแซงกิจการภายในของ

91 Myoe, 162-66.

92 Steinberg, *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know*, 120-21.

93 Egretau and Jargan, 250.

94 Myoe, 115.

95 *Ibid.*, 126-27.

เมียนมา ไม่ว่าจะสถานการณ์การเมืองภายในเมียนมาจะเป็นอย่างไรก็ตาม จากจุดยืนนี้จีนไม่เห็นด้วยและไม่รับรองข้อมติดังกล่าว⁹⁶ ดังนั้นการวิโต้ครั้งนี้จึงเป็นการยืนยันความสัมพันธ์อันดีระหว่างจีนและรัฐบาลทหารเมียนมาได้เป็นอย่างดี

เห็นได้ว่ารัฐบาลทหารเมียนมาได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากเงินจำนวนมาก ซึ่งความช่วยเหลือดังกล่าวสามารถทำให้รัฐบาลทหารสามารถอยู่รอดจากการแซงก์ชันและความพยายามแทรกแซงกิจการภายในจากชาติตะวันตกได้ ยิ่งกว่านั้นรัฐบาลเมียนมายังได้รับการช่วยเหลือหรือความต้องการต่างๆ ตามที่ต้องการได้ เช่น การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์⁹⁷ แต่ในอีกด้านหนึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวก็แสดงให้เห็นถึงปัญหาความมั่นคงในตัวของรัฐบาลทหารเมียนมาเองด้วย เช่นเดียวกัน เนื่องจากเมียนมาได้พึ่งพิงอำนาจของจีนอย่างมาก ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้อาจก่อให้เกิดผลกระทบกับเมียนมาเองตามที่ละมัย พรหมประทุมได้กล่าวไว้ว่า การพึ่งพิงเงินของเมียนมาเป็นปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การเปิดรับเงื่อนไขเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของรัฐบาลทหาร เพื่อที่จะนำเอาชาติตะวันตกซึ่งกำลังกังวลถึงอิทธิพลของจีนภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาถ่วงดุลกับอำนาจของจีน⁹⁸

นอกจากจีนที่มีอิทธิพลต่อเมียนมาแล้วอินเดียก็เป็นอีกประเทศที่หันเข้าหาเมียนมา เพราะตระหนักในอิทธิพลของจีนต่อเมียนมา อีกทั้งเป็นผลมาจากความต้องการขยายเศรษฐกิจ ความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์และความมั่นคงตามแนวชายแดน การหันเข้าหาเมียนมาของอินเดียได้สร้างความได้เปรียบให้แก่รัฐบาลทหารเมียนมา โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาและการทหาร เนื่องจากอินเดียก็เป็นหนึ่งผู้ลงทุนหลักในเมียนมาและเป็นผู้ขายอาวุธให้ด้วย⁹⁹

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเงินมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากต่อรัฐบาลทหารเมียนมา โดยให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนแก่รัฐบาลทหารเมียนมาและมีจุดยืนที่ไม่แทรกแซงกิจการ

⁹⁶ The Meetings Coverage, "Security Council Fails to Adopt Draft Resolution on Myanmar, Owing to Negative Votes by China, Russian Federation," news release, 12 January 2007, <http://www.un.org/press/en/2007/sc8939.doc.htm>.

⁹⁷ Gaens, 18.

⁹⁸ ละมัย พรหมประทุม, "การเปลี่ยนผ่านของเมียนมาร์: เงื่อนไขที่กองทัพทยอยออกไปในช่วงต้นศตวรรษที่ 21" (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), 200-2001.

⁹⁹ Erik Paul, *Obstacles to Democratization in Southeast Asia : A Study of the Nation State, Regional and Global Order* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010), 81-82.

ภายใน ในขณะที่ชาติตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปได้ดำเนินการกดดันและพยายามแทรกแซงกิจการภายในของเมียนมา อีกทั้งยังพยายามนำประเด็นปัญหาของเมียนมาขึ้นสู่เวทีการเมืองระหว่างประเทศอีกด้วย อย่างไรก็ตามการกดดันและความพยายามแทรกแซงทางการเมืองของเมียนมาก็ได้รับการปกป้องจากจีน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้รัฐบาลทหารเมียนมายังคงสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองของตนเองไว้ได้ แม้ว่าจะถูกกดดันจากชาติตะวันตก กระนั้นก็ตามความพยายามรักษาสันติภาพระหว่างกลุ่มประเทศตะวันตกกับประเทศจีนก็สามารถสร้างเงื่อนไขและข้อจำกัดให้กับรัฐบาลทหาร ทำให้ไม่สามารถดำเนินนโยบายสุดกู่โดยไม่สนใจโลกภายนอกได้เหมือนช่วงที่เมียนมาโดดเดี่ยวทางการเมือง

ปฏิกิริยาของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ต่อรัฐบาลทหารเมียนมา

เหตุการณ์ประท้วงใหญ่เมื่อค.ศ. 1988 ของชาวเมียนมาทำให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หันมาสนใจสถานการณ์ภายในที่เกิดขึ้นด้วย หากแต่ประเทศเหล่านั้นไม่ได้เข้าไปแทรกแซงในเหตุการณ์ดังกล่าวแต่อย่างใดและยังคงปฏิสัมพันธ์กับคณะทหารที่ขึ้นมาใช้อำนาจใหม่ด้วย เช่น สิงคโปร์ ไทย อินโดนีเซีย เป็นต้น ซึ่งตั้งแต่ภายหลังค.ศ. 1988 เป็นต้นไป ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคก็เริ่มปฏิสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารเมียนมามากขึ้นอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจโดยเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็มีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นด้วย

ประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้เข้าหารัฐบาลทหารเมียนมาโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งไทยเป็นประเทศแรกในภูมิภาคที่ไปเยือนเมียนมา โดยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารบก และผู้บัญชาการทหารสูงสุดของไทย ได้เดินทางไปพบนายพลซอ หม่องที่กรุงย่างกุ้งเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1988 ซึ่งภายหลังการพบปะดังกล่าว ไทยได้รับสัมปทานป่าไม้และการทำประมงจากรัฐบาลทหาร ในขณะที่ทางการเมือง ประเด็นของการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเมียนมาเป็นปัญหาและสร้างความกังวลอย่างมากแก่ชาติตะวันตก หากแต่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคไม่เข้าไปแทรกแซง แม้ว่าจะได้รับการร้องขอให้เข้าไปกดดันรัฐบาลทหารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในประเด็นดังกล่าวก็

ตาม¹⁰⁰ อย่างไรก็ตามบางประเทศในภูมิภาคยังมีการวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาดังกล่าวอยู่บ้าง เช่น กรณีการประท้วงของรัฐบาลมาเลเซียต่อการปราบปรามชาวโรฮิงญา (Rohingya) ของรัฐบาลทหาร ซึ่งเป็นมุสลิมในรัฐอาระกัน เมื่อวันที่ 19 มีนาคม ค.ศ. 1992¹⁰¹

ถึงกระนั้นในค.ศ. 1991 อาเซียนตกลงที่จะใช้นโยบายปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์หรือ Constructive Engagement กับเมียนมา อันเป็นผลมาจากการผลักดันของมาเลเซีย อินโดนีเซียและสิงคโปร์ โดยความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์นี้จะมุ่งไปที่การช่วยเหลือและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในประเทศสมาชิกผ่านการศึกษา การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและเศรษฐกิจ¹⁰² อีกทั้งอาเซียนยังยึดหลักการการไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายใน ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นหลักการสำคัญที่อาเซียนยึดถือ เพราะฉะนั้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและเมียนมาจึงสร้างประโยชน์ให้แก่ SLOC ในทางการเมืองซึ่งมักถูกโจมตีจากรัฐบาลตะวันตกจากสถานการณ์ภายใน ในขณะเดียวกันนโยบายดังกล่าวยังทำให้ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การค้าและลงทุนด้วย โดยสมาชิกอาเซียนได้เข้ามาลงทุนขนาดใหญ่ในเมียนมาทั้งธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ การบริการ อุตสาหกรรมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น โรงแรม ท่าสรรพสินค้า อาคารพาณิชย์ โรงงานเสื้อผ้า¹⁰³

จากนโยบายปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์และจุดยืนที่จะไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิก ทำให้รัฐบาลทหารเมียนมาเห็นโอกาสและประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในอาเซียนซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศที่สำคัญซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมียนมาจำเป็นต้องเปิดความสัมพันธ์กับประเทศอื่นๆ ในประชาคมโลกมากขึ้น ตั้งแต่สมัยของนายพลเน วิน เมียนมาดำเนินนโยบายเป็นกลางและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด แม้ว่าจะถูกเสนอให้เข้าสมาชิกของอาเซียนตั้งแต่เมื่อมีการก่อตั้ง

100 Josef Silverstein, "Burma and the World: A Decade of Foreign Policy under the State Law and Order Restoration Council," in *Burma: Political Economy under Military Rule*, ed. Robert H. Taylor (London: Hurst&Company, 2001), 128.

101 Charney, 185.

102 Alex J. Bellamy, "The Pursuit of Security in Southeast Asia: Beyond Realism," in *Contemporary Southeast Asia: Regional Dynamics, National Differences*, ed. Mark Beeson (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2004), 168.

103 Silverstein, "Burma and the World: A Decade of Foreign Policy under the State Law and Order Restoration Council," 129.

เมื่อค.ศ. 1967¹⁰⁴ แต่เมียนมาได้ปฏิเสธเพราะเห็นว่าอาเซียนอยู่ข้างสหรัฐอเมริกามากกว่าซึ่งอาจทำให้ขัดกับนโยบายของตนเอง¹⁰⁵

ขณะที่รัฐบาลทหารเมียนมามองเห็นประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ในเวลาเดียวกันอิทธิพลของจีนก็เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งอาเซียนมองจีนเป็นภัยคุกคามภายนอกของภูมิภาคตั้งแต่สมัยสงครามเย็น เพราะเป็นผู้ให้สนับสนุนกบฏคอมมิวนิสต์ในประเทศต่างๆของภูมิภาค รวมถึงแทรกแซงกิจการภายในประเทศอื่น และยังมีปัญหาเขตแดนกับประเทศต่างๆ ด้วย เช่น กรณีความขัดแย้งในทะเลจีนใต้¹⁰⁶ อีกทั้งความใกล้ชิดที่มีต่อเมียนมาทำให้อาเซียนจำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับเมียนมามากขึ้นเพื่อความมั่นคงในภูมิภาค ถึงแม้ว่าเมียนมาจะไม่ได้รับการยอมรับจากประเทศตะวันตกอย่างสหรัฐอเมริกาและยุโรปก็ตาม ด้วยเหตุนี้อาเซียนจึงยอมให้เมียนมาได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน(Association of Southeast Asian Nations-ASEAN) เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ.1997 โดยการสนับสนุนจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งการรับเมียนมาเข้ามาเป็นสมาชิกของอาเซียนก็เกิดขึ้นท่ามกลางการคัดค้านจากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป รวมถึงนางออง ซาน ซู จีด้วย

การเป็นสมาชิกในอาเซียนของเมียนมาทำให้รัฐบาลทหารมีพื้นที่ทางการเมืองระหว่างประเทศมากขึ้น ผ่านเวทีการประชุมและความร่วมมือของภูมิภาคทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง เช่น กลุ่มยุทธศาสตร์เศรษฐกิจอ่าวตีกี๋ เจ้าพระยา แม่โขง เมื่อค.ศ. 2003 การประชุมการพัฒนาและความร่วมมือในภูมิภาคหรือการริเริ่มคุนหมิง (Kunming Initiatives)¹⁰⁷ โดยผลจากการเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือทำให้เมียนมาได้รับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาในโครงสร้างพื้นฐาน ขณะที่การประชุมอาเซียนซัมมิต การประชุมความมั่นคงระดับภูมิภาคหรือ ASEAN Regional Forum ก็ทำให้รัฐบาลทหารเมียนมาใช้เวทีดังกล่าวในการชี้แจงหรือสื่อสารในทางการเมืองระหว่างประเทศได้อีกด้วย

104 ประเทศสมาชิกของอาเซียนตั้งแต่ก่อตั้ง ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย

105 Egretau and Jargan, 128.

106 Bellamy, 159-60.

107 Steinberg, *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know*, 95.

นอกจากนี้เมียนมายังได้รับการปกป้องจากการวิพากษ์วิจารณ์และการแทรกแซงจากชาติตะวันตกด้วย ถึงกระนั้นก็ตามการที่รัฐบาลทหารไม่สร้างความก้าวหน้าในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสิทธิมนุษยชนก็ส่งผลให้อาเซียนจำเป็นที่ต้องวิพากษ์วิจารณ์ด้วยเช่นกัน ดังเช่นเหตุการณ์เดปายินในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2003 ทำให้นายแพทย์มหาธีร์ มูฮัมหมัด อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซียและเป็นผู้ผลักดันให้เมียนมาได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียน ออกมาวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทหารต่อเหตุการณ์ดังกล่าว รวมถึงรัฐมนตรีต่างประเทศจากอาเซียนอื่นๆ ด้วย¹⁰⁸ ไม่เพียงเท่านั้นเมียนมายังถูกนานาชาติประณาม ทั้งสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย รวมถึงนายโคฟี อันนัน (Kofi Annan) เลขาธิการสหประชาชาติอีกด้วย

ถึงแม้ว่ารัฐบาลทหารเมียนมาจะถูกประเทศสมาชิกในอาเซียนวิพากษ์วิจารณ์ในบางกรณี แต่หากพิจารณาจากภาพรวมทั้งหมด รัฐบาลทหารเมียนมาได้ประโยชน์อย่างมากจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียนทั้งในแง่การเมืองและเศรษฐกิจตามที่กล่าวไปข้างต้น ในอีกนัยหนึ่งการรับเมียนมาเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนยังถือเป็นการรับรองความชอบธรรมให้กับรัฐบาลทหารอีกด้วย แต่แน่นอนว่าเมื่อเมียนมาเปิดตัวออกมาเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคและของประชาคมโลก ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในโลกมีการเปลี่ยนแปลงจุกจิกได้ตลอดเวลา การดำเนินนโยบายของรัฐบาลทหารย่อมต้องมีแนวทางที่หลากหลายขึ้นเพื่อตอบรับต่อสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

บทสรุป

การขึ้นสู่อำนาจของสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐในค.ศ. 1988 และช่วงเวลาที่รัฐบาล SLORC/SPDC ปกครองประเทศเมียนมาตั้งแต่ค.ศ. 1988 ถึง ค.ศ. 2008 เป็นช่วงเวลาที่ทั้งบริบทโลกและสถานการณ์ภายในเมียนมาเปลี่ยนแปลงและมีตัวแปรใหม่ๆ เกิดขึ้น รัฐบาลทหารจำเป็นต้องมองเห็นปัญหาและภัยคุกคามต่างๆ ซึ่งอาจบั่นทอนอำนาจและความชอบธรรมของรัฐบาล และหาวิธีในการเผชิญกับปัญหาเหล่านั้น ในบทนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอปัจจัยหลัก 4 ประการที่คุกคามอำนาจเผด็จการของรัฐบาลทหาร และอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในวิธีการรักษาอำนาจของ ปัจจัยหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1. ผลสืบเนื่องของการจลาจลครั้งใหญ่ ค.ศ. 1988 2. การแข่งขันเพื่ออำนาจระหว่าง

¹⁰⁸

สีดา สอนศรี และคนอื่นๆ, เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ.2540-2550(ค.ศ.1997-2006). (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), 916-17.

ผู้นำระดับสูงของรัฐบาล 3. ความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและการสร้างความปรองดองในประเทศ และ 4. การตอบรับต่อปฏิกิริยาของต่างชาติ

การจลาจลครั้งใหญ่ ค.ศ. 1988 ไม่เพียงแต่จะแสดงให้เห็นว่าการใช้อำนาจเผด็จการและกำลังทางทหารเมื่อถึงจุดหนึ่งแล้วจะไม่สามารถต้านทานพลังของประชาชนได้ นอกจากนั้นในระยะยาว การจลาจลครั้งนั้นยังก่อให้เกิดคู่แข่งทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับมวลชน ทั้งที่เป็นนักศึกษาและนักการเมือง ในขณะที่โครงสร้างอำนาจของรัฐบาลทหารชุดใหม่ไม่มีเอกภาพเท่าที่ควร ขณะเดียวกันปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอันเป็นสาเหตุของความไม่พอใจของประชาชนเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหากลุ่มน้อยที่ยังคงสร้างปัญหาเสถียรภาพภายในประเทศ โดยรัฐบาลไม่สามารถทำได้มากไปกว่าการควบคุมกลุ่มกบฏให้อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลผ่านข้อตกลงหยุดยิงหรือการใช้กำลังทางทหาร ท้ายที่สุดประเทศเมียนมาหลังค.ศ. 1988 ไม่สามารถแยกตัวได้อย่างโดดเดี่ยวอีกต่อไป รัฐบาลมีความจำเป็นต้องหาพันธมิตรต่างชาติที่จะช่วยสนับสนุนทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ แต่การเปิดตัวออกสู่โลกภายนอกทำให้รัฐบาลเปิดกว้างต่อการต่อต้านจากประชาคมโลกเช่นกัน เห็นได้ชัดเจนในกรณีสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่มีอิทธิพลและสนับสนุนประชาธิปไตย ได้ร่วมกับสหภาพยุโรปกดดันเมียนมาเปลี่ยนแปลงเป็นประชาธิปไตยและเคารพในสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังสนับสนุนนางออง ซาน ซู จี ซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง

ปัจจัยเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นตัวแปรในการดำเนินนโยบายปกครองประเทศที่จะสอดคล้องกับการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหาร อันเป็นปัจจัยผลักดันให้รัฐบาลทหารต้อง ‘คิดใหม่ทำใหม่’ ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะนำมาอภิปรายในบทต่อไป

บทที่ 4

รูปแบบและวิธีการในการรักษาอำนาจของรัฐบาล SLORC และ SPDC (ค.ศ. 1988-2008)

ในบทที่ 3 ที่ผ่านมา ผู้ศึกษาได้นำเสนอปัจจัยที่อาจเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจของรัฐบาลทหาร ได้แก่ 1. ผลจากการจลาจลครั้งใหญ่ค.ศ. 1988 2. การแย่งชิงอำนาจภายในกลุ่มผู้นำทางทหาร 3. ความตกต่ำของเศรษฐกิจเมียนมา 4. การกบฏของชนกลุ่มน้อย และ 5. ความกังวลต่อการคุกคามจากต่างชาติ ในภาพรวม สาเหตุปัจจัยดังกล่าวเป็นผลมาจากบริบทโลกและสถานการณ์ภายในเมียนมาที่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงนโยบายและการดำเนินการต่างๆ ของรัฐบาลทหารเพื่อที่จะรักษาอำนาจ ซึ่งหากรัฐบาลทหารยังคงวิธีการเดิมเช่นเดียวกับสมัยของนายพลเน วินโดยไม่เปลี่ยนแปลงอาจนำไปสู่การสูญเสียอำนาจของตนเองในทางการเมืองก็เป็นได้

ระหว่างค.ศ. 1988-2008 รัฐบาล SLORC/SPDC จึงได้ดำเนินการรักษาอำนาจด้วยวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งผู้ศึกษาได้จำแนกรูปแบบและวิธีการต่างๆ ออกมาทั้งหมด 5 รูปแบบ ได้แก่ 1. การใช้การปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจเพื่อสร้างความชอบธรรม 2. การกดขี่และการใช้กำลัง 3. การสร้างความภักดี (Loyalty) และการดึงเข้าเป็นพวก (Co-optation) 4. การแบ่งแยกและปกครอง (Divide and Rule) และ 5. การเตรียมการเพื่อรักษาอำนาจภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตย วิธีการที่กล่าวมานี้ทำให้รัฐบาลทหารสามารถคงอำนาจทางการเมืองและอยู่รอดจากการต่อต้านหรือความพยายามล้มล้างรัฐบาลทั้งภายในและภายนอกประเทศ จนกระทั่งรัฐบาลทหารสามารถสละอำนาจการปกครองประเทศให้แก่รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ในขณะที่กองทัพยังคงมีบทบาทและอิทธิพลในทางการเมืองที่สำคัญ สำหรับรายละเอียดของวิธีการรักษาอำนาจในแต่ละรูปแบบมีดังต่อไปนี้

การใช้กระบวนการปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจ

การปฏิรูปทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศไปสู่ประชาธิปไตยมักถูกใช้เป็นวิธีการสร้างความชอบธรรมให้กับการอยู่ในอำนาจของทหาร ในกรณีของเมียนมา การดำเนินการดังกล่าวนั้นค่อนข้างที่จะย้อนแย้งตั้งแต่เริ่มต้น กล่าวคือ รัฐบาล SLORC ซึ่งเป็นผู้เริ่มดำเนินการทางการเมืองสู่

ประชาธิปไตยนั้นเริ่มต้นโดยการเข้ายึดอำนาจด้วยการใช้กำลังปราบปรามฝ่ายตรงข้าม ทำให้เกิดคำถามสำคัญว่าการปฏิรูปทางการเมืองภายใต้อำนาจของรัฐบาลทหารจะนำมาซึ่งประชาธิปไตยได้มากน้อยเพียงไร คำตอบที่ปรากฏให้เห็นจากกระบวนการดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปัญหาสำคัญๆ เช่น การใช้ความรุนแรงและการละเมิดสิทธิมนุษยชนในการปราบปรามประชาชนและฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง การปิดกั้นสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากระบวนการขับเคลื่อนเพื่อปฏิรูปประเทศดังกล่าวอยู่ภายใต้อิทธิพลและกำหนดทิศทางโดย SORC หรือ SPDC แต่เพียงผู้เดียว ในขณะที่ฝ่ายพลเรือนทั้งนักการเมืองและประชาชนทั่วไปไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางได้ พร้อมกันนั้นรัฐบาลทหารยังได้พยายามกีดกันและลดบทบาทของของฝ่ายตรงข้ามในทางการเมืองด้วย ด้วยเหตุนี้กระบวนการปฏิรูปทางการเมืองภายใต้อำนาจของทหารจึงไม่สามารถมองไปได้มากกว่าเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้การอยู่ในอำนาจของรัฐบาลทหาร

การสร้างความชอบธรรมผ่านการเลือกตั้ง ค.ศ. 1990

สำหรับรัฐบาล SORC ปัญหาสำคัญที่เร่งด่วนที่สุดคือ การสร้างความยอมรับที่เป็นผลพวงมาจากเหตุการณ์การจลาจลใหญ่ ค.ศ. 1988 นั่นคือการทำรัฐประหารและการปราบปรามประชาชน การยึดอำนาจจากดร. หม่อง หม่อง รัฐบาลพลเรือนซึ่งแม้ว่าจะเป็นรัฐบาลหุ่นเชิดของนายพลเน วินและพรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (BSPP) ก็ไม่ได้ทำให้ SORC เป็นที่ยอมรับจากประชาชนเมียนมาและถูกมองว่าเป็นอีกวิธีการหนึ่งในการสืบทอดอำนาจของนายพลเน วินและกองทัพเพื่อที่จะปกครองเมียนมาต่อไป ยิ่งกว่านั้นการปราบปรามผู้ประท้วงโดยทหารทั้งก่อนและหลังยึดอำนาจได้ส่งผลให้ประชาชนไม่ไว้วางใจต่อการปกครองที่นำโดยทหาร

การแก้ไขปัญหาของรัฐบาลทหารจึงได้แก่ความพยายามที่จะสร้างความชอบธรรมด้วยการประกาศจุดยืนให้การจัดการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยที่มีหลายพรรคการเมืองเป็นหนึ่งในภาระหน้าที่สำคัญของ SORC ตามประกาศที่ 1/88 (Announcement No.1/88) เมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1988 ซึ่งลงนามโดยนายพลซอ หม่อง¹ ในแง่ของการรักษาอำนาจ การเลือกตั้งสามารถสร้างภาพของกระบวนการประชาธิปไตยที่ทหารเป็นผู้ส่งเสริม ยิ่งไปกว่านั้นหากในการเลือกตั้งนั้น

¹ SORC, "Announcement".

พรรคการเมืองของรัฐบาลทหารเป็นฝ่ายได้ชัยชนะ รัฐบาลทหารก็สามารถอ้างความชอบธรรมในทางการเมืองและในการครองอำนาจของตนได้อย่างเต็มที่

ภายหลังการยึดอำนาจรัฐบาลทหารได้ดำเนินการที่ชัดเจนหลายอย่างว่าการเลือกตั้งจะถูกจัดขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นโดยการออกกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับเลือกตั้ง เช่น การออกกฎหมายจัดตั้งคณะกรรมการจัดการเลือกตั้ง กฎหมายจัดตั้งพรรคการเมือง กฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาราษฎร หรือ Pyithu Hluttaw แต่การปรากฏตัวของคู่แข่งทางการเมืองทั้งนักศึกษาและกลุ่มนักการเมือง เช่นนางออง ซาน ซู จี ดังที่อภิปรายไว้ในบทที่ผ่านมาทำให้รัฐบาลทหารต้องพยายามทำทุกวิถีทางที่จะให้ฝ่ายรัฐบาลได้เปรียบในการเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้รัฐบาลทหารจึงไม่กำหนดเวลาของการจัดการเลือกตั้งออกมา การระบุขอบเขตในวันเวลาการจัดการเลือกตั้งที่แน่นอนเป็นข้อมูลพื้นฐานและเปรียบเสมือนค้ำประกันสัญญาที่รัฐบาลจะต้องปฏิบัติตาม การที่รัฐบาลไม่กำหนดขอบเขตเวลาของการเลือกตั้งจึงเป็นหนึ่งในกลวิธียืดเวลาที่รัฐบาลใช้ในการรักษาอำนาจตั้งแต่ต้น ในที่สุดเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน ค.ศ. 1989 คณะกรรมการจัดการเลือกตั้งจึงได้ประกาศอย่างชัดเจนว่าการเลือกตั้งจะถูกจัดขึ้นในวันที่ 27 พฤษภาคม ค.ศ. 1990

นอกเหนือจากการไม่กำหนดขอบเขตเวลาที่จะให้มีการจัดการเลือกตั้งอย่างชัดเจน รัฐบาลทหารยังสร้างความกำกวมเกี่ยวกับบทบาทของที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติที่จะนำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญ กฎหมายที่ 14/89 กฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาราษฎร (Pyithu Hluttaw Election Law) ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 1989 ไม่มีการระบุบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสมัชชาแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการประชุม วันและเวลาในการเริ่มประชุม รวมถึงขอบเขตอำนาจของสมัชชาแห่งชาติ² การไม่ระบุดังกล่าวมีผลต่อการดำเนินการทางการเมืองของผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งภายหลังการเลือกตั้งเสร็จสิ้นลง

ในวันที่ 9 มิถุนายน ค.ศ. 1989 ในการประชุมสื่อมวลชนครั้งที่ 43 ของ SLORC (43rd SLORC Press Conference) โฆษกของ SLORC ได้แสดงให้เห็นว่าเงื่อนไขสำคัญที่ SLORC จะถ่ายโอนอำนาจให้กับรัฐบาลใหม่คือจะต้องมีรัฐธรรมนูญก่อนโดยผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งสามารถเลือก

² Derek Tonkin, "The 1900 Elections in Myanmar : Broken Promises or a Failure of Communication?," *Contemporary Southeast Asia* 29, no. 1 (April 2007): 5.

รัฐธรรมนูญ ค.ศ.1947 หรือ ค.ศ.1974 เพื่อจัดตั้งรัฐบาลให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนั้นๆ อย่างไรก็ตาม หากพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งไม่ต้องการรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ผู้แทนราษฎรก็สามารถร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่และ SLORC จะโอนอำนาจให้กับรัฐบาลใหม่ตามรัฐธรรมนูญอย่างรวดเร็วที่สุด หลังจากผ่านความเห็นชอบจากประชาชน โดยที่กองทัพและ SLORC จะไม่เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญ อีกทั้งเน้นย้ำอย่างหนักแน่นว่า SLORC พร้อมทั้งจะถ่ายโอนอำนาจให้³ การประกาศดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการเลือกตั้งที่กำลังจะเกิดขึ้นยังไม่ใช่การเลือกตั้งเพื่อที่จะได้รัฐบาลที่จะบริหารประเทศ แต่เป็นการเลือกตั้งเพื่อหาผู้แทนราษฎรเข้าไปร่างรัฐธรรมนูญก่อน จากนั้นจึงตามมาด้วยการถ่ายโอนอำนาจให้กับรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ

ผลการเลือกตั้งในวันที่ 27 พฤษภาคม ค.ศ. 1990 ปรากฏว่าพรรค NLD ของนางออง ซาน ซู จี ได้ชัยชนะอย่างท่วมท้นเหนือพรรคเอกภาพแห่งชาติ (National Unity Party-NUP) ซึ่งเป็นพรรคที่แปลงมาจากพรรค BSPP ของรัฐบาล ชัยชนะดังกล่าวเกิดขึ้นแม้ว่าผู้นำระดับสูงของพรรคทั้งนางออง ซาน ซู จีและอดีตนายพลทิน อูถูกกักบริเวณภายในบ้านพักตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 1989 ด้วยข้อกล่าวหาพยายามสร้างเงื่อนไขให้รัฐไม่มั่นคงและยุยงให้ประชาชนเกลียดกองทัพ⁴ และไม่มีสิทธิในการเข้ารับการเลือกตั้ง นอกจากนี้รัฐบาลทหารได้ใช้กฎระเบียบภายใต้กฎอัยการศึกห้ามการชุมนุมเกิน 5 คน และยังคงการเคอร์ฟิวไว้ไม่ให้มีประชาชนออกจากบ้านระหว่างเวลา 4 ทุ่มถึงเวลาตี 4⁵ กฎเหล่านี้เป็นข้อจำกัดต่อการหาเสียงในช่วงที่จะมีการเลือกตั้ง แต่กระนั้นก็ตามมาตรการทั้งปวงที่รัฐบาลใช้กลับไม่สามารถสกัดกั้นพรรค NLD ไม่ให้ได้รับชัยชนะได้

หลังการเลือกตั้ง เงื่อนไขที่รัฐบาลทหารได้ประกาศไว้คือ รัฐบาลใหม่จะได้รับการแต่งตั้งต่อเมื่อการร่างรัฐธรรมนูญใหม่แล้วเสร็จเพื่อป้องกันความไม่สงบเรียบร้อยทางการเมือง⁶ หรืออีกกรณีคือเลือกใช้รัฐธรรมนูญค.ศ. 1947 หรือค.ศ. 1974 เพื่อจัดตั้งรัฐบาล ด้วยเหตุนี้ทางฝ่ายพรรค NLD จึงได้เลือกนำรัฐธรรมนูญเก่ามาบังคับใช้เป็นรัฐธรรมนูญเฉพาะกาลก่อนเพื่อที่จะจัดตั้งรัฐบาลโดยเลือกใช้

³ Online Burma/Myanmar Library.

⁴ Charney, 167.

⁵ เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, 354.

⁶ หม่อมหลวงพินิจพันธุ์ บริพิตร, "ทหารกับการเมืองพม่า : บทบาทของรัฐบาลทหารในกระบวนการร่าง

รัฐธรรมนูญ 1947 เป็นพื้นฐาน เพื่อที่จะให้มีการเรียกประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้⁷ ณ จุดนี้ เหตุการณ์ชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่ารัฐบาลทหารมีความคาดหวังว่าพรรคการเมืองของรัฐบาลจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง แต่เมื่อผลไม่เป็นไปตามนั้น รัฐบาลก็พร้อมที่จะละเมิดข้อตกลงและผิดคำพูดที่รัฐบาลได้ให้ไว้เมื่อครั้งประชุมสื่อมวลชนครั้งที่ 43 เพื่อป้องกันไม่ให้พรรค NLD ขึ้นมาใช้อำนาจได้ง่าย กล่าวคือ SLORC ได้ยกเลิกเงื่อนไขที่จะให้พรรค NLD สามารถนำรัฐธรรมนูญ 1947 และ 1974 มาใช้ โดยยืนยันให้มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่แทน ตามที่นายพลชิน อุ่น เลขานุการลำดับที่ 1 ของ SLORC ได้แถลงไว้เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม ค.ศ. 1990 ว่า “รัฐธรรมนูญเก่าทั้งสองฉบับไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากเวลาและเงื่อนไขต่างๆ เปลี่ยนไปแล้ว”⁸ อีกทั้งเน้นย้ำและอ้างถึงลักษณะรัฐธรรมนูญใหม่ที่จะถูกร่างใหม่นี้ด้วยว่า

ในการร่างรัฐธรรมนูญ เราไม่ควรลอกเลียนรัฐธรรมนูญของประเทศอื่นๆ แต่ควรพิจารณาสถานการณ์เฉพาะของประเทศของเรา โดยต้องระลึกเสมอว่าประเทศของเราเป็นการรวมตัวของชนเชื้อชาติต่างๆ ถึง 135 กลุ่ม และยังมีขบวนการก่อการร้ายต่อต้านรัฐบาลภายในประเทศซึ่งสืบเนื่องตั้งแต่ได้ประเทศรับเอกราชจนถึงทุกวันนี้ ดังนั้น ข้าพเจ้าใคร่ขอกล่าวว่รัฐธรรมนูญไม่ใช่สิ่งที่จะปรับแก้ ร่างและประกาศใช้อย่างง่ายๆ โดยคนส่วนน้อย⁹

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง ค.ศ. 1990 ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเลือกตั้งของรัฐบาลทหารเป็นความพยายามสร้างความชอบธรรมของการใช้และอยู่ในอำนาจ การยอมให้มีการเลือกตั้งเกิดขึ้นได้สร้างภาพลักษณ์ว่ารัฐบาล SLORC เป็นรัฐบาลทหารที่มีมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตยของประเทศและรับฟังความต้องการของประชาชน ต่างไปจากรัฐบาลทหารที่ผ่านมาในสมัยของนายพลเน วิน อีกทั้งหากพรรค NUP ซึ่งเป็นพรรคที่ได้รับการสนับสนุนโดยกองทัพได้รับชัยชนะก็สามารถที่จะร่างรัฐธรรมนูญหรือจัดตั้งรัฐบาลโดยมีนโยบายที่สอดคล้องไปไปในแนวทางเดียวกับกองทัพได้ อย่างไรก็ตามเมื่อผลการเลือกตั้งทำให้กลุ่มผู้นำฝ่ายค้านได้รับชัยชนะ

⁷ ASEAN Inter-Parliamentary Myanmar Caucus, "The 1990 Elections in Myanmar – 15 Years Waiting," (Kuala Lumpur: ASEAN Inter-Parliamentary Myanmar Caucus), 5.

⁸ Online Burma/Myanmar Library.

⁹ Ibid. (แปลโดยผู้ศึกษา)

รัฐบาลก็ได้หันกลับมาใช้กลวิธีสร้างความล่าช้าเพื่อยืดเวลาให้รัฐบาลสร้างความได้เปรียบ ในส่วนที่จะพิจารณาต่อไปจะเห็นได้ว่ากระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ “ใหม่” ก่อนการโอนอำนาจให้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งตามที่รัฐบาลทหารสัญญาณั้่นกินเวลาถึง 18 ปี การเลือกตั้ง ค.ศ. 1990 จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการอยู่ในอำนาจที่ยาวนานกว่าของรัฐบาลทหาร เช่นเดียวกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญในเวลาต่อมาจะกลายเป็นเครื่องมือที่เปิดโอกาสให้รัฐบาลทหารยังคงอำนาจในทางการเมืองและการปกครองเมียนมา ทั้งยังเปิดโอกาสให้สร้างฐานอำนาจและเสริมความมั่นคงเข้มแข็งให้กับการปกครองของตนเองไปพร้อมกันด้วย

การปฏิรูปเศรษฐกิจ

การจลาจลใหญ่ ค.ศ. 1988 เป็นการประท้วงรัฐบาลของประชาชนที่ผลักดันโดยปัญหาเศรษฐกิจซึ่งทำให้ประชาชนมีความคับข้องใจต่อการกดขี่ปิดกั้นสิทธิทางการเมืองมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ผลสำคัญประการหนึ่งของการที่รัฐบาลทหารปราบปรามการประท้วงคือการถูกประณามโดยประชาคมโลก นำไปสู่การตัดความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเยอรมนี ตะวันตก รัฐบาล SLORC ตระหนักว่าปัญหาเศรษฐกิจของประเทศเป็นปัญหาที่สะสมมาจากการดำเนินการตามนโยบายเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ดังนั้นทันทีที่ยึดอำนาจได้ คือในค.ศ. 1988 รัฐบาลทหารประกาศใช้นโยบายเปิดเสรีทางด้านเศรษฐกิจเพื่อดึงเงินลงทุนจากต่างชาติมาช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว Seekins เห็นว่าการเปิดกว้างเศรษฐกิจของรัฐบาลทหารมีเป้าหมายสำคัญ 2 ประการซึ่งแบ่งเป็นระยะสั้นและระยะยาว 1. ระยะสั้นคือการหาแหล่งเงินใหม่ที่มาจากสกุลเงินที่มีความมั่นคงและน่าเชื่อถือ (hard currency) เช่น ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และ 2. ระยะยาวคือความชอบธรรมจากความสำเร็จในการสร้างเศรษฐกิจที่ดีซึ่งจะทำให้ความล่าช้าในการปฏิรูปทางการเมืองของรัฐบาลทหารนั้นถูกบดบังไป¹⁰

ความชอบธรรมที่รัฐบาลทหารอาจจะได้รับหากการพัฒนาเศรษฐกิจประสบความสำเร็จนั้นเป็นสิ่งที่อาจจะต้องถกเถียงกันอยู่ แต่สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนกว่าคือ รัฐบาลทหารสามารถใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบอบการปกครองของทหารและกองทัพได้อีกด้วย โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับการปกครองนั้น รัฐบาล SLORC สามารถใช้การค้าขาย

¹⁰ Seekins, 265.

การลงทุนและการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจอื่นๆ สร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ภายหลังจากถูกระงับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมนีตะวันตกตั้งแต่ SLORC ยึดอำนาจและปราบปรามการเคลื่อนไหวของนักศึกษาและประชาชนเมื่อค.ศ. 1988¹¹ โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับรัฐบาลทหารและกองทัพผ่านการปฏิรูปเศรษฐกิจเห็นได้จากการตั้งบริษัทซึ่งดำเนินการโดยกองทัพหรือรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลตั้งขึ้นเพื่อร่วมลงทุนกับต่างประเทศ เช่น Union of Myanmar Economic Holding Limited (UMEHL) ซึ่งตั้งขึ้นมาเมื่อค.ศ. 1990 บริษัทนี้มีที่มาจากเงินลงทุนของกระทรวงกลาโหม หน่วยงาน เจ้าหน้าที่และบุคลากรภายในกองทัพ วัตถุประสงค์ของการตั้ง UMEHL ส่วนหนึ่งคือการช่วยเหลือสวัสดิการต่างๆ แก่บุคลากรในกองทัพ ไม่ว่าจะเป็นทหารที่เกษียณหรือทหารผ่านศึก¹² ดังนั้นการบริหารจึงอยู่ภายใต้ทหาร โดยดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมและบริษัทการค้าขนาดเล็กถึงขนาดกลาง และยังได้สิทธิพิเศษเป็นบริษัทที่ไม่ต้องเสียภาษี เนื่องจากเป็นบริษัทที่กองทัพเป็นเจ้าของเต็มตัวหรือเป็นสาขาย่อย¹³ นอกจากนี้รัฐบาลและเหล่านายทหารระดับสูงยังเข้าลงทุนหรือมีผลประโยชน์ทางการค้าอื่นๆ เช่น การค้าในอุตสาหกรรมการผลิตอัญมณี สิ่งทอ อาหารและเครื่องดื่ม ธนาคาร โรงแรมและการท่องเที่ยว การขนส่ง การก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์¹⁴

Myanmar Economic Corporation (MEC) เป็นอีกบริษัทหนึ่งที่บริหารโดยเจ้าหน้าที่กองทัพ ก่อตั้งเมื่อค.ศ. 1997 เป็นบริษัทที่รัฐเป็นเจ้าของแต่สามารถให้บุคคลหรือองค์กรอื่นๆ มาร่วมลงทุนได้¹⁵ MEC เป็นเช่นเดียวกับ UMEHL ซึ่งถูกตั้งขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของกองทัพ โดยเข้าไปดำเนินการในธุรกิจที่ผูกขาดโดยรัฐ เช่น ธนาคารและการประกันภัย อากาศโยธาโยปกรณ์ การประมง ไม้สักและป่าไม้ แร่และอัญมณี ปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ การขนส่งทางอากาศและทางรถไฟ การสื่อสารและสื่อวิทยุโทรทัศน์ เหล็ก โรงผลิตไฟฟ้า เป็นต้น¹⁶

11 Charney, 182.

12 Myoe. 176.

13 Ibid.

14 Ibid., 178.

15 Ibid., 181.

16 Ibid.

การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจที่ทำให้รัฐบาลทหารสามารถดึงการลงทุนจากที่ต่างๆ ได้มากที่สุดคือกิจการน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งดำเนินการโดยบริษัทของรัฐอีกบริษัทได้แก่ Myanmar Oil and Gas Enterprise หรือ MOGE บริษัทนี้อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงพลังงานและสามารถสร้างส่วนแบ่งจากการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติได้มากที่สุดพร้อมทั้งทำรายได้เข้ารัฐได้มากที่สุดด้วยการเข้าร่วมลงทุนจากต่างชาติมีมาจากจีน ไทย เกาหลีใต้ อินเดีย และบริษัทจากประเทศทางตะวันตก MOGE ได้รายได้จากส่วนแบ่งในสัมปทานการสำรวจแหล่งปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติซึ่งได้ทำข้อตกลงไว้กับบริษัทต่างชาติ เช่น บริษัท Amoco และ Unocal ของสหรัฐอเมริกา บริษัท Idemitsu ของญี่ปุ่น และ Shell ของเนเธอร์แลนด์¹⁷ รวมถึงสร้างความร่วมมือร่วมกันในการพัฒนาแหล่งก๊าซฉ่วย (Shwe) โดยมีบริษัท Daewoo และบริษัท Korea Gas Corporation ของเกาหลี บริษัท ONGC Videsh และบริษัท Gail ของอินเดียร่วมพัฒนา ส่วนบริษัทของจีนมีความร่วมมือกับบริษัทจากสิงคโปร์ได้รับสิทธิสำรวจน้ำมันและก๊าซทั้งบนฝั่งและนอกชายฝั่ง ขณะที่บริษัท PTTEP ของประเทศไทยได้รับสิทธิในการสำรวจน้ำมันและก๊าซนอกชายฝั่งบริเวณอ่าวเมาะตะมะ¹⁸ ร่วมกับบริษัทจากตะวันตก เช่น Total ของฝรั่งเศสและ Unocal ของสหรัฐอเมริกาด้วย นอกจากนี้และก๊าซธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ เหมือนแร่ การประมงซึ่งล้วนยังอุดมสมบูรณ์ก็ดึงดูดให้ประเทศต่างๆ ให้เข้ามาร่วมลงทุนในเมียนมาด้วย

การปฏิรูปทางเศรษฐกิจซึ่งแม้ว่าจะทำให้ระบบการค้าการพาณิชย์ของเมียนมาเปิดกว้างและเสรีมากขึ้น แต่ในหลายธุรกิจที่มีความสำคัญ รัฐบาลทหารยังคงใช้อำนาจในการผูกขาดการดำเนินธุรกิจนั้นๆ ตามที่ได้กล่าวข้างต้น สำหรับธุรกิจที่สำคัญรองลงมา เช่น ธนาคาร ประกันภัย โรงแรม ป่าไม้ เหมือนแร่และอัญมณี การดำเนินการกิจการดังกล่าวจำเป็นต้องมีใบอนุญาต (license) หรือต้องขอสัมปทานจากรัฐบาล ซึ่ง Nyein ได้กล่าวไว้ว่าทั้งสองมาตรการทำให้โอกาสทางเศรษฐกิจและความมั่งคั่งกระจุกอยู่ในกลุ่มที่มีความใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจในรัฐบาลทหาร เช่น คนภายในครอบครัวและเพื่อนฝูงของผู้มีอำนาจเหล่านั้น ผลที่ตามมาของข้อจำกัดดังกล่าวคือการคอร์รัปชันและการเกิดผู้มีอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจของเมียนมาโดยผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเหล่านั้นไม่ได้ถูกกระจาย

¹⁷ Seekins, 261.

¹⁸ Tin Maung Maung Than, "Myanmar: Challenges Galore but Opposition Failed to Score," in *Southeast Asian Affairs 2006*, ed. Daljit Singh and Lorraine C. Salazar (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006), 199-200.

ออกไปเป็นวงกว้าง¹⁹ ขณะที่ประชาชนทั่วไปจะได้รับใบอนุญาตในการดำเนินกิจการได้ หากเป็นสมาชิกของสมาคมเอกภาพและการพัฒนาหรือ USDA²⁰ ซึ่งอุปถัมภ์โดยนายพลอวูโสดาน ช่วยและเป็นองค์กรมวลชนที่สนับสนุนรัฐบาล ดังนั้นภายใต้สภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ การเข้าร่วมกับองค์กรดังกล่าวจึงเป็นโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ซึ่งรัฐผูกขาด ขณะเดียวกันผู้ประกอบการธุรกิจที่มีใบอนุญาตก็อาจถูกยึดหรือยกเลิกใบอนุญาตได้หากให้การสนับสนุนพรรค NLD²¹ ดังนั้นสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่และการควบคุมเศรษฐกิจของรัฐบาลทหารทำให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจกลายเป็นเครื่องมือของรัฐบาลทหารในทางการเมืองด้วยในเวลาเดียวกัน

ยิ่งไปกว่านั้นการผูกขาดทางเศรษฐกิจยังก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์อีกด้วย ดังที่กล่าวไปแล้วว่าการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจมักตกอยู่กับกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจและชนชั้นนำในกองทัพซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากในเมียนมา เช่น สตีเฟน ลอว์ (Steven Law), เท ซา (Tay Za), ซอ ซอ (Zaw Zaw), กอว์ วิน (Kyaw Win), เต่ง ตุน (Thein Tun), ไอ ตุน (Eike Htun), เล มินท์ (Htay Myint), ออง โก วิน (Aung Ko Win) บุคคลเหล่านี้เป็นนักธุรกิจที่มีอิทธิพลมาก²² โดยเฉพาะเท ซา (Tay Za) ซึ่งเป็นเจ้าของบริษัท Htoo Trading Company มีธุรกิจมากมายทั้งการนำเข้า-ส่งออก การค้าไม้สัก ธุรกิจโรงแรม Orient hotel ธุรกิจสายการบิน Air Bagan สัมปทานป่าไม้และหยก รวมทั้งเป็นตัวแทนจำหน่ายของบริษัทเครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์ของรัสเซียในเมียนมาในชื่อบริษัท Myanmar Avia Export ด้วย²³ เท ซามีความใกล้ชิดกับนายพลอวูโสดาน ช่วยอย่างมาก Roger ได้ระบุถึงการกล่าวอ้างของทหารภายในกองทัพว่าในการตัดสินใจสำคัญๆ บางอย่างนายพลอวูโสดาน ช่วยเลือกที่จะปรึกษาเท ซาตามลำพัง²⁴ นอกจากนี้

¹⁹ Susanne Prager Nyein, "Commentary: Expanding Military, Shrinking Citizenry in Burma," *Journal of Contemporary Asia* 30, no. 4 (November 2009): 642.

²⁰ Network for Democracy and Development, *The White Shirts: How the Usda Will Become the New Face of Burma's Dictatorship*, (Mae Sot: NDD Documentation and Research Department, 2006), <http://www.ibiblio.org/obl/docs3/USDAFinal1.pdf>. 26.

²¹ Ibid.

²² Marie Lall, *Understanding Reform in Myanmar: People and Society in the Wake of Military Rule* (London: Hurst&Company, 2016), 135-36.

²³ Rogers, 203-05.

²⁴ Ibid., 203.

เขายังพัฒนาความสัมพันธ์กับออง เต็ด มาน (Aung Thet Mann) ลูกชายของนายพล ฐุระ ฉ่วย มาน (General Thura Shwe Mann) ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกของ SPDC ด้วย

เมื่อเป็นดั่งนี้การปฏิรูปทางเศรษฐกิจจึงไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนชาวเมียนมาในวงกว้าง รายได้จากการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจไม่ได้ถูกนำไปพัฒนาให้กับคุณภาพชีวิตให้ประชาชนหรือสังคม เช่น สาธารณสุข การศึกษาหรือแม้แต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น²⁵ ไม่ว่าจะเป็นถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โดยเฉพาะไฟฟ้าจำเป็นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของเมียนมาแต่กลับมีปัญหาไฟฟ้าขาดแคลน ถึงแม้ว่าเมียนมามีโรงงานผลิตไฟฟ้าแต่ใช้พลังน้ำในการผลิตซึ่งก่อให้เกิดความไม่แน่นอนได้เพราะเมื่อถึงฤดูแล้งโรงงานผลิตไฟฟ้าพลังน้ำนี้ไม่สามารถผลิตได้ไฟฟ้าได้เพียงพอซึ่งเคยเกิดขึ้นแล้วเมื่อค.ศ. 1997²⁶ ในทางกลับกันรัฐบาลทหารนำรายได้ดังกล่าวมาใช้พัฒนากองทัพเพื่อความมั่นคงภายในมากกว่า อีกทั้งสร้างความมั่งคั่งภายในกลุ่มคนใกล้ชิดหรือพวกพ้องของตนด้วย อย่างไรก็ตามการดำเนินการปฏิรูปดังกล่าวทำให้ SLORC หรือ SPDC ได้รับการยอมรับโดยเฉพาะจากต่างชาติ²⁷ นอกจากนั้นการได้รับความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจจากต่างชาติยังส่งเสริมและสร้างความชอบธรรมให้กับการอยู่ในอำนาจของรัฐบาลทหาร

น้ำมันและก๊าซธรรมชาติคือทรัพยากรธรรมชาติสำคัญที่ทำรายได้ให้กับรัฐบาลทหารและดึงดูดให้รัฐบาลหรือบริษัทจากต่างประเทศมาร่วมลงทุน ภาคธุรกิจดังกล่าวยังทำให้รัฐบาลทหารสามารถคงอำนาจอยู่ได้ แม้ว่าจะถูกแซงก์ชันทางเศรษฐกิจจากชาติตะวันตกเพราะปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ผลกระทบจากมาตรการลงโทษซึ่งห้ามนำเข้าสินค้าจากเมียนมาส่งผลให้กิจการในอุตสาหกรรมสิ่งทอในเมียนมาปิดตัวลงกว่า 125 แห่ง²⁸ ขณะที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเมียนมาก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันจากการต่อต้านการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติเมื่อค.ศ. 1999-2000²⁹ แต่อุตสาหกรรมภาคพลังงานได้เข้ามามีส่วนที่พ่วงเศรษฐกิจของเมียนมาเอาไว้ และทำให้มาตรการ

²⁵ Sean Turnell, "Myanmar's Fifty-Year Authoritarian Trap," *Journal of International Affairs* 65, no. 1 (2011): 85-86.

²⁶ สีดา สอนศรี และคนอื่นๆ, 897.

²⁷ Steinberg, "Myanmar: Reconciliation-Progress in the Progress?," 180.

²⁸ สีดา สอนศรี และคนอื่นๆ, 897-98.

²⁹ *Ibid.*, 899.

แข่งกันต่อรัฐบาลทหารไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปหรือ EU อุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติไม่ถูกระบุอยู่ในขอบเขตของมาตรการแข่งกัน³⁰

น้ำมันและก๊าซธรรมชาติสามารถดึงดูดการลงทุนจากรัฐบาลจีนซึ่งเข้าไปลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในเมียนมา เช่น เขื่อน โรงงานผลิตไฟฟ้า เป็นต้น ขณะที่ประเทศในกลุ่ม ASEAN เช่น ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ซึ่งดำเนินนโยบายการมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) กับรัฐบาลทหารเมียนมาโดยมุ่งเน้นความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าการเมือง ส่งผลให้มาตรการลงโทษทางเศรษฐกิจของชาติตะวันตกไม่สามารถสร้างผลกระทบที่รุนแรงมากพอต่อรัฐบาลทหาร นอกจากนี้การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจยังทำให้เมียนมาได้รับการสนับสนุนทางการทูตด้วย เช่น จีนคอยช่วยเหลือรัฐบาลเมียนมาจากการถูกนำประเด็นปัญหาขึ้นสู่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติหรือ UNSC เมื่อค.ศ. 2007 และ 2008³¹ หรือการไม่เข้าแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่นของสมาชิกในกลุ่มอาเซียน รวมถึงการดำเนินนโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ และการรับเมียนมาเข้าเป็นสมาชิกของอาเซียน

รายได้ที่ได้จากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจซึ่งในความเป็นจริงถูกควบคุมโดยรัฐและนักธุรกิจที่ใกล้ชิดกับผู้นำทางทหารทำให้รายได้จำนวนไม่น้อยที่ได้มาจากขายและส่งออกทรัพยากรธรรมชาติถูกนำไปซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์เพื่อพัฒนาและขยายขีดความสามารถของกองทัพ³² รวมถึงการขยายขนาดของกำลังพลในกองทัพซึ่งจำเป็นต้องมีการสนับสนุนทางการเงิน³³ การพัฒนากองทัพไม่ว่าจะเป็นการขยายขนาดของกองทัพและการซื้ออาวุธดังกล่าวถูกนำไปใช้ในการปราบปรามชนกลุ่มน้อยหรือถูกใช้ในการปราบปรามผู้ประท้วงต่อต้านรัฐบาลทหารด้วย นอกจากนี้การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจยังทำให้รัฐบาลทหารมีทรัพยากรทางการเงินเพียงพอที่จะแบ่งปันให้แก่พวกพ้องเหล่าทหาร เช่น เจ้าหน้าที่ภายในกองทัพทั้งในราชการหรือเกษียณแล้วจะได้รับสวัสดิการ หรือในสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่จากสภาวะเงินเฟ้อ รัฐบาลทหารได้ปรับเงินเดือนเพิ่มขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทหารสามารถดำรงชีพ

30 Gaens, 19.

31 Ibid., 22.

32 Turnell, 86.

33 Yoshihiro Nakanishi, "Post-1988 Civil-Military Relations in Myanmar," in *IDE*

DISCUSSION PAPER, Research Planning Department (Chiba: Institute of Developing Economies, 2013), 14.

อยู่ได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการสร้างความภักดีของทหารต่อระบอบเผด็จการทหารและกองทัพ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การอยู่ในอำนาจของรัฐบาลทหารมีความเข้มแข็งมากขึ้นไปอีกด้วย

สำหรับชนกลุ่มน้อย การทำข้อตกลงหยุดยิงคือวิธีการที่มีแรงผลักดันทางเศรษฐกิจเข้ามาเป็นตัวแปร โดยภายในข้อตกลงหยุดยิงนั้น นอกจากรัฐบาลทหารจะให้กลุ่มติดอาวุธสามารถคงอาวุธของตนเองได้แล้ว ยังสามารถดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ชนกลุ่มน้อยเหล่านั้นควบคุมอยู่ได้ด้วย ซึ่งทำให้ชนกลุ่มน้อยเหล่านั้นได้รับรายได้จากภาษีการค้าข้ามชายแดนโดยเฉพาะชายแดนจีนและไทย การค้าไม้สักและป่าไม้ รวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ผิดกฎหมาย อย่างเช่นยาเสพติดด้วย³⁴ กรณีตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือคะฉิ่น กองทัพอิสระคะฉิ่น (Kachin Independence Army-KIA) ได้ทำข้อตกลงหยุดยิงกับ SLORC เมื่อค.ศ. 1994 ทำให้กลุ่มดังกล่าวมีรายได้จากรุกป่าไม้และการค้าขายกับจีนอีกด้วย อย่างไรก็ตามภายใต้การทำข้อตกลงหยุดยิงกองทัพยังใช้โอกาสดังกล่าวรุกคืบและขยายการควบคุมเข้าไปในพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยเพื่อควบคุมและยึดครองการค้ากับที่ดินของชนกลุ่มน้อย³⁵

ในภาพรวมจะเห็นได้ว่า การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของเมียนมาภายใต้รัฐบาล SLORC และ SPDC ไม่ใช่การเปิดเสรีที่แท้จริง แม้ว่านโยบายดังกล่าวจะนำรายได้มาสู่เมียนมาและทำให้เศรษฐกิจของเมียนมาเติบโตขึ้นกว่าเดิม แต่รายได้ที่เพิ่มมากขึ้นไม่ได้ถูกนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนเป็นอันดับแรก ในทางตรงกันข้ามการปฏิรูปเศรษฐกิจเปิดโอกาสให้รัฐบาลทหารสร้างสัมพันธ์กับต่างชาติ ซึ่งการปรากฏตัวของนักลงทุนต่างชาติรวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์กับรัฐบาลประเทศต่างๆ ที่เข้ามาลงทุนทางเศรษฐกิจในเมียนมาทำให้รัฐบาลทหารได้รับการยอมรับและมีความชอบธรรมในการเป็นรัฐบาลไปโดยปริยาย การปฏิรูปเศรษฐกิจจึงเป็นอีกวิธีการที่รัฐบาลทหารใช้ในการรักษาอำนาจของตนเองได้อย่างเห็นผล

การควบคุมกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ

การปฏิเสศที่จะถ่ายโอนอำนาจทางการเมืองให้พรรค NLD ภายหลังจากเลือกตั้ง ค.ศ. 1990 ทำให้รัฐบาลทหารยังคงมีอำนาจในฐานะผู้ปกครองประเทศไปจนกว่ารัฐธรรมนูญใหม่จะร่าง

³⁴ Turnell, 84-85.

³⁵ Wai Moe, "The Struggle for Peace in Northern Myanmar," in *Burma/Myanmar - Where Now?*, ed. Mikael Gravers and Fleming Ytzen (Thailand: NIAS Press, 2014), 262-64.

เสร็จ ซึ่งทำให้รัฐบาลทหารมีอำนาจในการกำหนดและควบคุมกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญแทนพรรค NLD ซึ่งมีสิทธิ์อันชอบธรรมจากการเลือกตั้ง ซึ่งหมายความว่ารัฐบาลทหารเมียนมาเป็นผู้มีอำนาจเหนือการเปลี่ยนผ่านทางทางการเมืองโดยรัฐบาลทหารจะดำเนินการชะลอหรือหยุดกระบวนการดังกล่าวได้ตามที่ตนเองต้องการ ยิ่งกว่านั้นรัฐบาลทหารใช้อำนาจส่วนนี้ช่วยยืดเวลาในการอยู่อำนาจของตนเองต่อไป เพื่อใช้เวลาดังกล่าวในการดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อรักษาอำนาจของตนเองในระยะสั้นและระยะยาวอีกด้วยอย่างเช่น การเพิ่มขยายฐานมวลชน เป็นต้น

การเลือกตั้งในค.ศ. 1990 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งแบบหลายพรรค เป็นการดำเนินการที่แสดงให้เห็นแล้วว่ารัฐบาลทหารยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองซึ่งการดำเนินการดังกล่าวไม่เคยปรากฏขึ้นในสมัยที่นายพลเน วินครองอำนาจ แต่การปฏิเสธที่จะมอบอำนาจให้พรรค NLD เป็นการทำลายความชอบธรรมจากการเลือกตั้งลงอย่างสิ้นเชิง รัฐบาลพยายามฟื้นฟูความชอบธรรมขึ้นมาใหม่ด้วยการใช้กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมีเป้าหมายเพื่อมุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงเมียนมาเป็นประชาธิปไตย ภายใต้เงื่อนไขว่ารัฐธรรมนูญที่จะร่างขึ้นใหม่นั้นต้องสอดคล้องกับสภาวะเฉพาะของประเทศที่มีปัญหาเกี่ยวชนกลุ่มน้อยซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาเอกภาพของชาติ

กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญของรัฐบาลทหารนั้นเริ่มต้นด้วยการเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติอันเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ การประชุมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของเมียนมาอันเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการถ่ายโอนอำนาจ คำสั่งของ SLORC ที่ 13/92 ซึ่งออกโดยนายพลชวิน ยูน ได้ระบุนกรอบและเป้าหมายของรัฐธรรมนูญซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญใหม่ที่ถูกร่างขึ้นจะนำไปสู่ประชาธิปไตย³⁶ ในแง่นี้ รัฐบาล SLORC ได้เริ่มเข้าไปมีบทบาทและพยายามสร้างความชอบธรรมให้กับตนเอง ตามที่ Steinberg ได้เสนอกรอบความคิดที่เกี่ยวกับความชอบธรรมของรัฐบาลเมียนมา ไว้ว่าบทบาทของกองทัพเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสนใจ³⁷ เพราะหากรัฐบาลทหารสามารถแสดงบทบาทในการเปลี่ยนแปลงเมียนมาไปในทิศทางที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ จะสามารถนำประเด็นดังกล่าวไปอ้างได้

³⁶ *Formation of the Covering Commission for the National Convention*, (October 2, 1992). Accessed June 29, 2015, retrieved from <http://www.ibiblio.org/obl/docs/13-92.htm>

³⁷ David I. Steinberg, "The State, Power, and Civil Society in Burma-Myanmar: The Status and Prospects for Pluralism," in *Burma Myanmar: Strong Regime, Weak State?*, ed. Morten B. Pederson, Emily Rudland, and Ronald J. May (Adelaide: Crawford House, 2000), 102.

รัฐบาลทหารได้เริ่มเข้าควบคุมกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญด้วยการตั้งทหารเข้าไปเป็น คณะกรรมการจัดการประชุม ซึ่งจากสมาชิกจำนวน 18 คน เป็นทหาร 10 คน อีกทั้งตำแหน่ง ประธานและรองประธานก็ถูกดำรงตำแหน่งโดยทหารคือ พลตรีเมียว ยุ้น (Maj.Gen. Myo Nyunt) และพลตรีหม่อง ติน (Maj.Gen. Maung Thint) ซึ่งเป็นสมาชิกของ SLORC³⁸ อีกด้านหนึ่งรัฐบาล ทหารได้พยายามลดอำนาจผู้แทนจากพรรค NLD ที่มาจากการเลือกตั้งเมื่อค.ศ. 1990 อีกด้วย โดย การแบ่งประเภทผู้แทนจากกลุ่มต่างๆ เป็นจำนวน 8 กลุ่มจากผู้แทนทั้งหมด 702 คน ได้แก่ 1) พรรค การเมือง 49 คน 2) ตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง 1990 107 คน 3) กลุ่มชาติพันธุ์ 215 คน 4) ชาวนา 93 คน 5) กรรมกร 48 คน 6) ปัญญาชน, นักวิชาการ 41 คน 7) เจ้าหน้าที่รัฐ 92 คน 8) กลุ่มบุคคลอื่นๆ 57 คน³⁹ จำนวนผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งค.ศ. 1990 จึงมีเพียง 107 คนจาก ผู้แทนจำนวนทั้งหมด 702 คน ซึ่งหากคิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วมีประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ซึ่งทำ ให้พรรค NLD เสียเปรียบในกระบวนการดังกล่าว กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญเริ่มต้นขึ้นในวันที่ 9 มกราคม ค.ศ. 1993 ต่อมาในวันที่ 15 กันยายนปีเดียวกันนายพลตาน ฉ่วย ซึ่งขึ้นดำรงตำแหน่ง ประธานของ SLORC แทนนายพลชอ หม่องเมื่อค.ศ. 1992 ได้ดำเนินการจัดตั้งองค์กรมวลชนชื่อว่า สมาคมเอกภาพและการพัฒนา (Union Solidarity and Development Association หรือ USDA) ขึ้นมา ซึ่งคาดการณ์ว่าเพื่อเป็นฐานมวลชนในการสนับสนุนรัฐบาล เช่นการออกเสียงลงประชามติ รัฐธรรมนูญในอนาคต⁴⁰ องค์กรนี้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลและถูกใช้ในการ ต่อต้านฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองของรัฐบาลทหารอีกด้วย

ต่อมาในการประชุมสมัชชาแห่งชาติเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน ค.ศ. 1995 พรรค NLD ได้บอยคอตไม่เข้าร่วมการประชุม เพราะเห็นว่าการประชุมดังกล่าวไม่เป็นประชาธิปไตยและมีการ จำกัดสิทธิเสรีภาพอย่างมาก เช่น ห้ามเผยแพร่เรื่องการประชุมสู่ภายนอก ห้ามนำแผ่นพับหรือ กระดาษเข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยิ่งกว่านั้นการถกเถียงและแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาไม่ได้ ดำเนินไปอย่างอิสระแต่ต้องอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับ อาทิ การเสนอหรืออภิปรายจะต้องมีการแจ้ง

³⁸ Formation of the Covering Commission for the National Convention.

³⁹ Maung Aung Myo, "A Historical Overview of Political Transition in Myanmar since 1988," in *ARI Working Paper* (Singapore: Asia Research Institute 2007), 21. Accessed March 4, 2017, retrieved from http://www.ari.nus.edu.sg/wps/wps07_095.pdf

⁴⁰ David I. Steinberg, *Burma: The State of Myanmar* (Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2001), 80.

ล่องหน้าและนำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ประธานการประชุมก่อนเพื่อให้มีการอนุมัติ ซึ่งหากถูกปฏิเสธก็ไม่สามารถนำเสนอหรืออภิปรายเรื่องนั้นได้ อีกทั้งห้ามวิพากษ์วิจารณ์ทหารอีกด้วย⁴¹ การบอยคอตดังกล่าวเพื่อยืนยันให้เห็นว่ากระบวนการประชุมสมัชชาไม่มีความชอบธรรมและไม่ได้รับการยอมรับจากฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตามการบอยคอตของพรรค NLD ไม่เป็นผล ผู้แทนจากพรรค NLD ถูกห้ามไม่ให้เข้าร่วมการประชุมและถูกนายพลเมียว ยุ้น ประธานคณะกรรมการการการประชุมสมัชชาแห่งชาติกล่าวโจมตีว่าพรรค NLD ต้องการทำลายกระบวนการประชุม รวมทั้งกระทำเพื่อผลประโยชน์ต่อพรรคของตนเองมากกว่าผลประโยชน์ของรัฐ⁴² ซึ่งเป็นกล่าวโจมตีพรรค NLD ว่าพยายามขัดขวางกระบวนการทางการเมืองดังกล่าว และหลังการบอยคอตของพรรค NLD การประชุมสมัชชาแห่งชาติได้หยุดชะงักในวันที่ 30 มีนาคม ค.ศ. 1996 โดยนายพลเมียว ยุ้นให้เหตุผลว่าคณะกรรมการการการประชุมและคณะทำงานต้องการเวลาในการศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดของหลักการพื้นฐานอำนาจของรัฐ เพื่อไม่ให้มีจุดอ่อน ข้อบกพร่องหรือความสับสนในการใช้อำนาจ⁴³ การหยุดกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญอย่างไม่มีกำหนดด้วยเหตุผลเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองในอนาคตเป็นข้ออ้างในการดำรงอยู่ในอำนาจของรัฐบาลทหารต่อไปอย่างไม่มีกำหนด

ภายหลังจากรัฐบาลทหารหยุดกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญไว้ในค.ศ. 1996 ปีต่อมาในวันที่ 23 กรกฎาคม ค.ศ.1997 SLORC ได้นำเมียนมาเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations-ASEAN) และเปลี่ยนชื่อเป็นสภาสันติภาพและการพัฒนา (State Peace and Development Council-SPDC) ในวันที่ 15 พฤศจิกายนปีเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงแค่เปลือกนอกของรัฐบาลทหารเท่านั้น แต่ความเป็นจริงแล้วทหารยังคงอำนาจในการปกครองอยู่เช่นเดิมและยังคงดำเนินการทางการเมืองไม่ต่างจากเดิม

⁴¹ เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, 497.

⁴² Hugh C. MacDougall, "Burma Press Summary Volume Ix, No. 11, November 1995," (Illinois: The Center for East Asian and Pacific Studies, 1995), 18. Accessed December 15, 2015, retrieved from <http://www.ibiblio.org/obl/docs3/BPS95-11.pdf>

⁴³ "Burma Press Summary Volume X, No. 3, March 1996," (Illinois: The Center for East Asian and Pacific Studies, 1996), 37. Accessed December 15, 2015, retrieved <http://www.ibiblio.org/obl/docs3/BPS96-03.pdf>

การรับเมียนมาเข้าเป็นสมาชิกของอาเซียนได้แสดงถึงการยอมรับรัฐบาลทหาร ซึ่งทำให้รัฐบาลทหารเมียนมา มีความชอบธรรมทางการเมือง ขณะเดียวกันนางออง ซาน ซู จี และรัฐบาลต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศตะวันตกได้ทักท้วงและแสดงความไม่เห็นด้วยกับการรับเมียนมาเข้าเป็นสมาชิกของอาเซียน⁴⁴ แต่การกระทำดังกล่าวก็ไม่สามารถขัดขวางการตัดสินใจของอาเซียนได้ การเป็นสมาชิกอาเซียนทำให้รัฐบาลทหารเมียนมาได้รับประโยชน์จากการเข้ามาลงทุนในเมียนมาของสมาชิกอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งจะช่วยลดแรงกดดันทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการคว่ำบาตรของประเทศตะวันตก⁴⁵ เนื่องจากประเทศสมาชิกได้ดำเนินนโยบายความผันผวนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งจะไม่แทรกแซงหรือวิพากษ์วิจารณ์กิจการภายในของเมียนมา แม้ว่าเคยมีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงแนวทางดังกล่าวเพื่อกดดันเมียนมาโดยประเทศไทย แต่ก็ไม่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกประเทศอื่นๆ เมื่อสุรินทร์ พิศสุวรรณ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศของไทย (ค.ศ. 1997-2001) และดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน (ค.ศ. 2008-2012) ได้เสนอร่างที่เรียกว่า Constructive Intervention ซึ่งเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่นๆ โดยมีการลักษณะของการกดดันและการให้คำแนะนำอันมีมิตร แต่ร่างดังกล่าวไม่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกอาเซียนอื่นๆ อย่างมาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย⁴⁶

นอกจากนี้การเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียนยังทำให้รัฐบาลทหารมีพื้นที่สำหรับแสดงออกถึงการเมืองในประเทศของตนสู่โลกภายนอกด้วย⁴⁷ และที่สำคัญคือรัฐบาลทหารได้รับการปกป้องและการสนับสนุนทางการทูตจากอาเซียน ซึ่งอาจเกิดจากการแทรกแซงจากต่างชาติโดยเฉพาะประเทศตะวันตกที่โจมตีประเด็นปัญหาสิทธิมนุษยชนในเมียนมาอย่างต่อเนื่อง

ในค.ศ. 2003 หลังจากนายพลชิน อุ่นได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีได้ 5 วัน เขาได้กล่าวถึง “ความพยายามกดดันและล้มล้างโดยรัฐบาลที่มีอำนาจ ขณะที่ภายใน ประเทศกลุ่มการเมืองก็พยายามร่วมมือกับลัทธิอาณานิคมใหม่ซึ่งอยู่ต่างประเทศเพื่อหาทางล้มล้างรัฐบาล การกระทำดังกล่าวทำให้การเปลี่ยนแปลงถูกทำให้ช้าและประเทศเมียนมาที่ควรจะเจริญรุ่งเรืองตามที่หลายคน

⁴⁴ สีดา สอนศรี และคนอื่นๆ, 912.

⁴⁵ Ehsanul Haque, "Pro-Democracy Force Versus Authoritarianism in Burma: An Assessment," *Asian Affairs* 26, no. 1 (2004): 66.

⁴⁶ Christopher B. Roberts, *Asean's Myanmar Crisis: Challenges to the Pursuit of a Security Community* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2010), 114-15.

⁴⁷ สีดา สอนศรี และคนอื่นๆ, 918.

หวังไว้ก็จะยังคงห่างไกลจากจุดนั้น”⁴⁸ เห็นได้ชัดเจนว่ารัฐบาลทหารได้พยายามกล่าวโทษว่าความล่าช้าของกระบวนการเปลี่ยนผ่านเป็นผลมาจากความพยายามขัดขวางและทำลายโดยฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองและรัฐบาลต่างชาติ รัฐบาลทหารพยายามสร้างความชอบธรรมโดยอ้างถึงความก้าวหน้าและการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้อำนาจของตนเองตั้งแต่เข้ามายึดครองอำนาจพร้อมกันนั้นก็โจมตีนางออง ซาน ซู จี และพรรค NLD กับรัฐบาลชาติตะวันตก รวมถึงองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลว่าเป็นผู้ขัดขวางไม่ให้รัฐบาลทหารนำเมียนมาไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียว ความเข้มแข็ง ความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรือง⁴⁹

หลังจากรัฐบาลทหารหยุดกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญไปกว่า 8 ปี กระบวนการทางการเมืองได้เริ่มต้นใหม่อีกครั้ง หลังจากเกิดเหตุการณ์การโจมตีขบวนรถนางออง ซาน ซู จี และสมาชิกพรรค NLD โดยสมาชิกองค์กรมวลชน USDA และกลุ่มคนที่ได้รับการฝึกอาวุธจากรัฐบาล ชื่อว่า สวอน อาร์ ชิน (Swan Arr Shin) ที่เมืองเตปายินเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2003 ส่งผลให้นางออง ซาน ซู จี ถูกกักบริเวณในบ้านพักอีกครั้ง ประมาณว่ามีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าว 50-80 คน แต่ทางรัฐบาลได้ระบุว่าผู้เสียชีวิตเพียง 4 คนเท่านั้น⁵⁰ ขณะที่ทาง SPDC ถูกประณามจากประชาคมโลกและจากอาเซียนอย่างมาก นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติได้แสดงความกังวลต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมากและต้องการให้ผู้แทนพิเศษได้เดินทางเข้าไปในเมียนมา⁵¹ ขณะที่ชาติตะวันตกก็ได้ตอบโต้ อีกทั้งญี่ปุ่น ออสเตรเลียได้ประณามเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างรุนแรงด้วย แม้แต่ประเทศในอาเซียนเองก็ได้แสดงความกังวลอย่างมากต่อเหตุการณ์ดังกล่าวในเมียนมา⁵² อย่างไรก็ตามประเทศเพื่อนบ้านของเมียนมาบางประเทศอย่างจีนแสดงจุดยืนว่าจะไม่เข้าไปยุ่งและแทรกแซงประเด็นดังกล่าวของเมียนมา เนื่องจากเป็นเรื่องภายใน⁵³

⁴⁸ Robert H. Taylor, "Myanmar: Roadmap to Where?," in *Southeast Asian Affairs 2004*, ed. Daljit Singh and Chin Kin Wah (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2004), 176.

⁴⁹ Than, "Myanmar: Challenges Galore but Opposition Failed to Score," 201.

⁵⁰ Renaud Egretreau and Larry Jagan, *Back to the Old Habits: Isolationism or the Self-Preservation of Burma's Military Regime* (Bangkok: Institute of Research on Contemporary South East Asia 2008), 28.

⁵¹ Taylor, "Myanmar: Roadmap to Where?," 175.

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid., 174.

เหตุการณ์เดปายินทำให้ภาพลักษณ์ของเมียนมาต่อประชาคมโลกเลวร้ายลง ภาพลักษณ์ของรัฐบาล SLORC หรือ SPDC ภายใต้การนำของนายพลอวูโสตาน ช่วยต่อประชาคมโลกโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ดูไม่ค่อยดีนักและเป็นรัฐที่ไม่เป็นที่ยอมรับ⁵⁴ ดังนั้นเพื่อเบี่ยงเบนจากการประณามของประชาคมโลกต่อเหตุการณ์ดังกล่าว การสร้างความชอบธรรมทางการเมืองจึงถูกเริ่มอีกครั้งเมื่อนายพลชิน ยุ้นได้เสนอโรดแมป 7 ขั้นสู่ประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 2003 โรดแมปดังกล่าวนอกจากจะช่วยลดแรงต้านจากประชาคมโลกได้แล้ว ยังช่วยให้เมียนมาได้รับการสนับสนุนจากพันธมิตรและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อช่วยในการรักษาอำนาจและความชอบธรรมทางการเมืองของตนเอง และยังเป็นการต่อต้านความพยายามในการทำลายความชอบธรรมทางการเมืองของนางออง ซาน ซู จีและฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตยได้อีกด้วย⁵⁵

กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญที่เริ่มขึ้นใหม่ถูกใช้เพื่อเบี่ยงเบนและสร้างความชอบธรรมในการอยู่ในอำนาจของรัฐบาลทหาร แม้ว่าจะถูกประณามแต่ก็สามารถช่วยลดความรุนแรงจากการประณามได้บางส่วน การเริ่มกระบวนการครั้งนี้ไม่ได้แตกต่างจากครั้งแรกในแง่ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลทหาร พรรค NLD ปฏิเสธที่จะเข้าร่วมการประชุมโดยยื่นข้อเรียกร้องแก่รัฐบาลให้มีการปล่อยตัวนางออง ซาน ซู จีและทิน อู⁵⁶ รวมถึงข้อเรียกร้องทางการเมืองอื่นๆ เช่น การเปิดที่ทำการของพรรค NLD ซึ่งถูกปิดไปตั้งแต่เหตุการณ์เดปายิน⁵⁷ ซึ่งแน่นอนว่ารัฐบาลทหารปฏิเสธที่จะทำตาม ในอีกด้านหนึ่งการปฏิเสธข้อเรียกร้องยังเป็นการลดบทบาทของพรรค NLD และกันออกไปจากกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐบาลเป็นผู้มีบทบาทในกระบวนการดังกล่าว⁵⁸

อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่ารัฐบาลทหารไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญว่าพรรค NLD จะเข้าร่วมหรือไม่ เพราะในการประชุมสมัชชาแห่งชาติ รัฐบาลทหารได้มีการเลือกตัวแทนตามที่ตนเองต้องการเข้ามาอยู่ในกระบวนการแล้ว ซึ่งมาจากกลุ่มทางสังคมต่างๆ รวมถึงผู้นำของชนกลุ่ม

⁵⁴ Egreteau and Jargan, 207.

⁵⁵ Ibid., 201.

⁵⁶ Kyaw Yin Hlaing, "Myanmar in 2004: Why Military Rule Continues," in *Southeast Asian Affairs 2005*, ed. Daljit Singh and Chin Kin Wah (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2005), 243.

⁵⁷ National League for Democracy, "Statement," news release, May 14, 2004, <http://www.burmalibrary.org/docs07/NLDStatement2004-05-14.pdf>.

⁵⁸ หม่อมหลวงพินิจพันธุ์ บริพัตร, 159.

น้อยที่ทำข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาล ที่สำคัญการประชุมนี้เต็มไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งได้เป็นสมาชิกของ USDA ซึ่งสนับสนุนรัฐบาลทหาร ยิ่งไปกว่านั้นยังมีมหา จ่า (Maha Ja) ซึ่งเป็นราชายาเสพติดชาวว่า เข้าร่วมด้วย⁵⁹ ดังนั้นการเลือกตัวแทนเข้ามาโดยรัฐบาลนี้เป็นยืนยันว่าการดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องเป็นไปตามที่รัฐบาลต้องการ แม้ว่าจะสูญเสียความชอบธรรมทางการเมืองจากการที่พรรค NLD และพรรคสันนิบาตชาติพันธุ์ฉานเพื่อประชาธิปไตย (Shan Nationalities League for Democracy) หรือ SNLD บอยคอตการประชุม แต่รัฐบาลทหารก็ยังดำเนินการประชุมสมัชชาแห่งชาติต่อไป⁶⁰ การดำเนินกระบวนการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ แต่ที่สำคัญที่สุดคือต้องอยู่ภายใต้อำนาจและการควบคุมของรัฐบาลทหาร

การตัดสินใจเลือกใช้กระบวนการปฏิรูปเพื่อเป็นประชาธิปไตยให้ประโยชน์แก่รัฐบาลทหารในการควบคุมและรักษาอำนาจทางการเมืองมากกว่าที่จะให้โทษ ทำให้รัฐบาลทหารได้รับการยอมรับในระดับหนึ่งจากประเทศอื่นๆ บางประเทศยังได้เปลี่ยนนโยบายต่อเมียนมาอีกด้วย เช่น อินเดียซึ่งเปลี่ยนจากการวิพากษ์วิจารณ์มาเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับรัฐบาลทหารเมียนมา ก็เป็นตัวอย่งที่เห็นได้ชัด หลังเหตุการณ์จลาจลใหญ่ 8888 อินเดียให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เห็นต่างทางการเมืองของรัฐบาลทหาร ผ่านตัวแทนที่อยู่ในไทยและประเทศตะวันตกรวมทั้งรับผู้ลี้ภัยอีกด้วย⁶¹ แต่ภายหลังได้มีการปรับปรุงความสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารเมียนมาโดยเฉพาะตั้งแต่ค.ศ. 2000 รัฐบาลอินเดียให้ความช่วยเหลือทางทหารผ่านการขายอาวุธยุทโธปกรณ์แก่กองทัพเมียนมา รวมทั้งเข้าไปลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จะเชื่อมสองประเทศเข้าด้วยกัน เช่น ถนนเชื่อมระหว่างอินเดียบกัมณฑลยะเลย⁶² เพื่อดำเนินตามนโยบายมุ่งตะวันออกหรือ Look East Policy นอกจากนี้การเปลี่ยนท่าทีของอินเดียยังเกิดจากอิทธิพลของจีนซึ่งเป็นคู่แข่งที่เพิ่มมากขึ้นในเมียนมา และอาจส่งผลให้ผลประโยชน์ทางการค้าของอินเดียทางชายแดนฝั่งตะวันออกซึ่งติดกับเมียนมาเสียหาย⁶³

⁵⁹ Alternative ASEAN Network on Burma, "Burma Briefing Burma's National Convention: Illegitimate, Unrepresentative & Oppressive," (Bangkok: Alternative ASEAN Network on Burma, 2005), 12.

⁶⁰ Hlaing, 243.

⁶¹ Egretreau and Jargan, 151-52.

⁶² Charney, 186-87.

⁶³ สีดา สอนศรี และคนอื่นๆ, 925.

ในขณะที่เดียวกันการอยู่ในอำนาจยิ่งยาวนาน รัฐบาลทหารก็ได้รับการยอมรับมากขึ้นจากประเทศต่างๆ ไม่โดยทางใดทางหนึ่ง ทั้งจากเหตุผลทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงเช่นกรณีของอินเดียหรือเหตุผลทางเศรษฐกิจและการค้า ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนของการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ แม้แต่เหตุผลทางมนุษยธรรมก็แสดงถึงการยอมรับอำนาจของรัฐบาลทหารอีกด้วย อย่างเช่นออสเตรเลียซึ่งได้เสนอว่าจะตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนในเมียนมา เมื่อค.ศ. 1992 ซึ่งการเสนอดังกล่าวถูกวิพากษ์วิจารณ์จากนางออง ซาน ซู จีว่าความร่วมมือกับรัฐบาลทหารในประเด็นดังกล่าวจะกลายเป็นการยอมรับนโยบายของรัฐบาลทหารและเห็นด้วยกับสิ่งที่รัฐบาลทหารกระทำต่อฝ่ายเรียกร้องประชาธิปไตย⁶⁴ เช่นเดียวกับรัฐบาลญี่ปุ่นซึ่งพร้อมจะสนับสนุนรัฐบาลเมียนมา หากดำเนินการปฏิรูปเศรษฐกิจและเจรจาฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองตามที่นายกรัฐมนตรีเคโจะ โอบุชิ (Keizo Obuchi)⁶⁵ ทำยี่ที่สุดการดำเนินกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญภายใต้อำนาจของรัฐบาลทหารซึ่งถูกใช้เป็นเครื่องมือรักษาอำนาจจึงให้ความชอบธรรมแก่รัฐบาลทหารไม่ว่าทางใดก็ตาม ทำยี่ที่สุดแล้วรัฐธรรมนูญ 2008 คือผลลัพธ์จากกระบวนการดังกล่าวที่แสดงให้เห็นถึงอนาคตของเมียนมาซึ่งทหารยังคงมีบทบาทในทางการเมืองอย่างชอบธรรมไม่แตกต่างจากสมัย SLORC หรือ SPDC

การกดขี่และการใช้กำลังปราบปราม

รูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบที่รัฐบาลทหารเมียนมาใช้มาตั้งแต่ค.ศ. 1962 ซึ่งในรูปแบบดังกล่าวยังสามารถแยกออกมาเป็นสองวิธีการ วิธีการแรกคือการกดขี่ด้วยการใช้กำลังทางทหารและความรุนแรงต่างๆ ที่มีลักษณะของการละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างเช่น การข่มขู่คุกคาม การทรมาน การข่มขืน เป็นต้น โดยวิธีการดังกล่าวถูกใช้กับฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองของรัฐบาลรวมถึงชนกลุ่มน้อยด้วย ส่วนอีกวิธีการหนึ่งคือการใช้กฎหมายและคำสั่งซึ่งบังคับใช้โดยคณะทหารด้วยการระงับสิทธิต่างๆ ของประชาชน โดยเป้าหมายทำยี่ที่สุดคือการกำจัดหรือการทำให้ฝ่ายต่อต้านหมดศักยภาพในการคุกคามการปกครองของรัฐบาลทหาร อย่างไรก็ตามเป้าหมายของการกดขี่และการใช้กำลังต่างๆ

⁶⁴ Tom Wingfield, "Myanmar: Political Stasis and a Precarious Economy," in *Southeast Asian Affairs 2000*, ed. Daljit Singh (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2000), 210-11.

⁶⁵ *Ibid.*, 211.

ได้มุ่งไปที่การควบคุมประชาชนทุกๆ คนภายในประเทศไม่ว่าจะเป็นคนเมียนมาหรือชนกลุ่มน้อยให้ยอมสยบและไม่ต่อต้านอำนาจของรัฐบาล ด้วยการสร้างให้เกิดความกลัวและไม่แข็งขืนต่ออำนาจรัฐ⁶⁶

การใช้กำลังและปราบปราม

การยึดอำนาจของนายพลเน วินและคณะทหารตั้งแต่ค.ศ. 1962 เป็นต้นมา การใช้ความรุนแรงในการปราบปรามเป็นวิธีการที่รัฐบาลทหารนำมาใช้อยู่ตลอดทั้งใช้ในการปราบปรามการประท้วงและการกบฏซึ่งวิธีการดังกล่าวไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ความรุนแรงทุกรูปแบบมีเป้าหมายอย่างเดียวคือการทำให้ฝ่ายตรงข้ามยอมจำนนและนำไปสู่ความกลัวจนไม่กล้าแข็งขืนต่อต้าน และความรุนแรงดังกล่าวถูกนำมาใช้ทั้งชาวเมียนมาและชนกลุ่มน้อยอย่างไม่แบ่งแยก

ยุทธวิธี 4 ตัด (Four Cuts Strategy) กับการปราบปรามชนกลุ่มน้อย

การใช้กำลังปราบปรามต่อชนกลุ่มน้อยเพื่อจัดการกับปัญหาสำคัญคือการกบฏของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ซึ่งการใช้กำลังนั้นได้ดำเนินตามยุทธวิธีที่เรียกว่า 4 ตัดหรือ Four Cuts โดยยุทธวิธีดังกล่าวนี้มีเป้าหมายเพื่อตัดการสนับสนุนปัจจัย 4 อย่างระหว่างประชาชนกับกลุ่มกบฏ อันได้แก่ 1) อาหาร 2) การเงิน 3) ข้อมูลและการข่าว และ 4) กำลังคนและแนวร่วม⁶⁷ โดยใช้กำลังทางทหารสร้างความกลัวเพื่อให้การปฏิบัติตามยุทธวิธีดังกล่าวได้ผล ทั้งนี้เพื่อสร้างความชัดเจนต่อเป้าหมายที่จะใช้ในการดำเนินการต่อต้านการกบฏ กองทัพยังได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 สีซึ่งชี้ให้เห็นว่าพื้นที่ใดอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายใด โดยพื้นที่สีขาวเป็นพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล, พื้นที่สีน้ำตาลเป็นพื้นที่ที่มีการปะทะและช่วงชิงกันระหว่างสองฝ่าย และพื้นที่สีดำเป็นพื้นที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มกบฏ⁶⁸ ยุทธวิธีลักษณะดังกล่าวไม่ได้มีเพียงกองทัพเมียนมาที่ใช้ในการจัดการกับปัญหาการกบฏของชนกลุ่มน้อยเท่านั้น รวมถึงกองทัพอังกฤษที่ใช้จัดการกับการกบฏของพรรค

⁶⁶ Francois Debrix and Alexander D. Barder, *Beyond Biopolitics: Theory, Violence, and Horror in World Politics* (Oxon: Routledge, 2012), 56.

⁶⁷ Seekins, 71.

⁶⁸ *Ibid.*, 72.

คอมมิวนิสต์มลายา (Communist Party of Malaya-CPM) ของมาเลเซียด้วย ขณะที่สหรัฐอเมริกา
ใช้ยุทธวิธีคล้ายคลึงกันนี้ในสงครามอินโดจีนด้วย⁶⁹

การปราบปรามกลุ่มกบฏชนกลุ่มน้อยนำมาสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน เนื่องจากต้องการ
ตัดกำลังของฝ่ายตรงข้าม ดังนั้นประชาชนโดยทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่ของความขัดแย้งจึงได้รับผลกระทบ
จากการต่อต้านของกองทัพรัฐบาลตามยุทธวิธี 4 ตัด Smith ระบุว่า การดำเนินการของกองทัพเมียน
มาตามยุทธวิธี 4 ตัด เริ่มตั้งแต่ทหารได้เข้าไปหมู่บ้านในพื้นที่ของกบฏ จากนั้นสั่งให้ชาวบ้านย้าย
ออกไปอยู่ที่หมู่บ้านยุทธศาสตร์ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของกองทัพ หากไม่ย้ายจะถูกสังหารเพราะ
เชื่อว่าเป็นฝ่ายกบฏ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการใช้ความกลัวบังคับให้ต้องย้ายจากที่อยู่เดิม จากนั้น
ทหารจะยึดอาหารและทำลายพื้นที่ไร่และนาข้าวเพื่อเป็นการตัดแหล่งอาหารให้กลุ่มกบฏ⁷⁰

การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่สำคัญคือการบังคับย้ายที่อยู่โดยให้ย้ายไปอยู่ที่หมู่บ้านใกล้
ค่ายของทหาร ซึ่งการบังคับย้ายที่อยู่ดังกล่าวนำมาซึ่งการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยทหารตั้งแต่การ
สังหารชาวบ้าน การบังคับใช้แรงงาน การข่มขืน ตามรายงานที่มีการรวบรวมเกี่ยวกับการปฏิบัติของ
กองทัพเมียนมาต่อชนกลุ่มน้อยกระเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ทางเหนือของรัฐกะเหรี่ยง ได้แสดงให้เห็นว่า
กองทัพเมียนมาบีบบังคับให้ชาวกะเหรี่ยงใน 12 หมู่บ้านย้ายไปอยู่ที่เม ดอ โก (May Daw Ko) ซึ่งเป็น
ค่ายทหารเมื่อ ค.ศ. 1994 และรอบบริเวณนั้นเต็มไปด้วยกับระเบิด⁷¹ ซึ่งไม่มีความปลอดภัยต่อชีวิต
ของชาวบ้านเลย และในบางครั้งเปิดโอกาสให้ทหารได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยการข่มขืนผู้หญิงชน
กลุ่มน้อยด้วยซึ่งเป็นเครื่องมือในการกดขี่และยังเป็นการทำให้ชนกลุ่มน้อยกลายเป็นพม่า
(Burmanization) และหากต้องการหลีกเลี่ยงการคุกคามของทหารก็ต้องหลบหนีออกจากชุมชนหรือ
หมู่บ้านนั้น⁷² ยิ่งกว่านั้นการบังคับย้ายที่อยู่นอกจากจะไปอยู่ใกล้กับค่ายของทหารแล้ว ยังถูกย้ายให้
อยู่ใกล้กับโครงการพัฒนาที่อยู่ในพื้นที่นั้นอีกด้วย เพื่อจะสามารถบังคับใช้แรงงานได้ เช่น ชาวกะเหรี่ยง

⁶⁹ Smith, 259.

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Burma Issues, "Shoot on Sight: The Ongoing Spdc Offensive against Villagers in Northern Karen State," (Bangkok 2006), 32.

⁷² Ibid., 40-41.

ถูกบังคับให้อยู่ที่พื้นที่คลอว์ มี เดอ (Klaw Mi Der) ซึ่งอยู่ใกล้พื้นที่ทอค เย คา (Thauk Yay Ka) โดยพื้นที่ดังกล่าวกำลังจะสร้างเขื่อน⁷³

ในพื้นที่ของรัฐคะเรนนิ (Karenni State) ชาวบ้านก็เผชิญกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่นเดียวกัน มีการบังคับใช้แรงงานชาวบ้านโดยทหารเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้าง อย่างเช่นเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. 2003 ทุกครอบครัวในหมู่บ้านจาก 14 หมู่บ้านของ 2 ตำบลจะต้องส่งสมาชิกในครอบครัวหนึ่งคนไปทำงานทุกวันเพื่อสร้างรั้วให้กองทัพตลอดฤดูแล้ง ถ้าครอบครัวใดไม่ส่งไปจะถูกปรับเป็นเงิน 500 จ๊าดต่อวัน⁷⁴ ไม่เพียงเท่านั้นชาวบ้านจะถูกบังคับให้ต้องทำงานต่างๆ ให้กองทัพเช่น ทำหน้าที่รับ-ส่ง ข่าวดสารให้กองทัพ รักษาความปลอดภัยตามจุดตรวจต่างๆ ซึ่งหากไม่มีการส่งคนมาทำหน้าที่เหล่านั้น หรือทำหน้าที่บกพร่อง ชาวบ้านจะถูกปรับเป็นเงินหรืออาหารและในบางครั้งมีการขังคุกด้วย⁷⁵ อย่างไรก็ตามไม่เพียงแต่ทหารของรัฐบาล ชาวบ้านยังถูกคุกคามจากกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ เช่นเดียวกัน เช่น พรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะเรนนิ(Karenni National Progressive Party) หรือ KNPP⁷⁶

รัฐบาลทหารพยายามใช้การดำเนินการทางทหารควบคู่ไปกับการทำข้อตกลงหยุดยิง เพื่อที่กองทัพไม่ต้องใช้กำลังและทรัพยากรของกองทัพมากเกินไปในการจัดการกับกลุ่มกบฏต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญคือความพยายามของรัฐบาลทหารในการควบคุมและมีอำนาจเหนือพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยและกลุ่มกบฏคือเพื่อป้องกันไม่ให้พื้นที่เหล่านั้นเป็นศูนย์กลางของฝ่ายต่อต้านรัฐบาลเผด็จการ เช่นเดียวกับค่ายมานเปลอว์ (Manerplaw) ซึ่งเป็นศูนย์บัญชาการใหญ่ของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงหรือ KNU ซึ่งค่ายดังกล่าวยังเป็นศูนย์รวมของฝ่ายต่อรัฐบาลทหารอีกด้วย ทั้งความร่วมมือชนกลุ่มน้อย กลุ่มนักศึกษาและกลุ่มอื่นๆในนามพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (Democratic Alliance of Burma-DAB) แนวร่วมประชาธิปไตยนักศึกษาพม่าทั้งหมด (All Burma Student Democratic Front-ABSDF) ซึ่งจัดตั้งโดยนักศึกษาที่หลบหนีจากการจับกุมและคุกคามของรัฐบาล

⁷³ Ibid., 33.

⁷⁴ "Report Living Ghosts: The Spiraling Repression of the Karenni Population under the Burmese Military Junta," (Bangkok 2008), 29.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Ibid., 36.

ทหารตั้งแต่ SLORC ได้ยึดอำนาจเมื่อ 18 กันยายน ค.ศ. 1988 นอกจากนี้ยังมีรัฐบาลพลัดถิ่นหรือ National Coalition Government of the Union of Burma (NCGUB) ซึ่งถูกตั้งขึ้นโดยด็อกเตอร์ เสง์ วิน (Dr. Sein Win) ซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาและเป็นลูกพี่ลูกน้องของนางออง ซาน ซู จี โดยจัดตั้งขึ้นเมื่อธันวาคม ค.ศ. 1990⁷⁷ หลังรัฐบาลทหารปฏิเสธรอบอำนาจให้ผู้แทนจากพรรค NLD ในการจัดตั้งรัฐบาล

ดังนั้นการใช้กำลังปราบปรามและความพยายามควบคุมในพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยให้ได้จึงเป็นความพยายามที่จะกำจัดและป้องกันภัยคุกคามจากฝ่ายต่อต้านของรัฐบาล ซึ่งภายหลังได้มีความร่วมมือกันด้วยระหว่างชนกลุ่มน้อยกับฝ่ายต่อต้านชาวเมียนมา แต่ในขณะเดียวกันการทำข้อตกลงหยุดยิงก็ทำให้รัฐบาลทหารสามารถสร้างความอ่อนแอให้กับกองกำลังของชนกลุ่มน้อยได้เช่นกัน เพราะทำให้เกิดการแตกแยกของกลุ่มภายในกลุ่มติดอาวุธหรือองค์กรของชนกลุ่มน้อย

การปราบปรามประชาชนของรัฐบาลทหาร

รัฐบาลทหารใช้กำลังปราบปรามประชาชนชาวเมียนมาด้วยเช่นกัน หากเกิดการประท้วงต่อต้านอำนาจของรัฐบาล การเคลื่อนไหวดังกล่าวนี้รัฐบาลมองว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่คุกคามต่อความมั่นคงของชาติซึ่งต้องใช้ความรุนแรงในการปราบปราม กระนั้นก็ตามไม่เพียงแต่การเคลื่อนไหวชุมนุมประท้วงเท่านั้น การแสดงท่าทีเป็นปฏิปักษ์และคุกคามอำนาจของรัฐบาลทหารในทางการเมืองจะถูกตอบโต้ด้วยอำนาจและความรุนแรงด้วย โดยเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการใช้อำนาจของรัฐบาลทหารเห็นได้อย่างชัดเจนคือ การปราบปรามการประท้วงของนักศึกษาเมื่อค.ศ. 1988 เหตุการณ์ถัดมาคือเหตุการณ์การโจมตีขบวนรถของนางออง ซาน ซู จีและสมาชิกพรรค NLD ซึ่งรู้จักกันในเหตุการณ์สังหารหมู่เดปายิน (Depayin Massacre) เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2003 และเหตุการณ์การประท้วงระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน ค.ศ. 2007 ทั้งนี้ในการปราบปรามการประท้วงรัฐบาลทหารจะใช้เครื่องมือของรัฐซึ่งใช้การรักษาความสงบและความมั่นคงอย่าง ทหาร ตำรวจปราบจลาจล (Lon Htein) ตำรวจ แต่ก็มีมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการใช้ความรุนแรงเพื่อปราบปรามฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองตั้งแต่ภายหลังค.ศ. 1993 เป็นต้นไป เมื่อมีการจัดตั้งสมาคมเอกภาพและการพัฒนา (USDA) รวมถึงทหารชาวบ้านหรือทหารอาสาสมัคร (Militia) ชื่อ สวอน อาร์

⁷⁷ Seekins, 239.

ชิน (Swan Arr Shin) ซึ่งทำให้รัฐบาลทหารใช้อำนาจการควบคุมและทหารชาวบ้านในการเข้าคุกคามและสลายการชุมนุมฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง เครื่องมือของรัฐเหล่านี้กลายเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการช่วยกองทัพควบคุมฝ่ายตรงข้าม

ตั้งแต่ค.ศ. 1962 ทหารมีบทบาทอย่างมากในการปราบปรามการประท้วงของนักศึกษาและประชาชนตลอดมา ในค.ศ. 1988 ทหารยังคงมีบทบาทในการปราบปรามและสลายการประท้วงของประชาชนพร้อมกับตำรวจปราบจลาจล การปราบปรามของรัฐบาลทหารภายใต้การปราบปรามของกองทัพเมื่อค.ศ. 1988 มีความรุนแรงอย่างมากโดยตำรวจปราบจลาจลจะทำหน้าที่ในการเข้าสลายและปราบปรามการชุมนุมของประชาชนเป็นหน่วยแรก ซึ่งเห็นได้จากการเหตุการณ์ที่หม่องโพน มอ (Maung Phone Maw) ซึ่งเป็นนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีย่างกุ้ง (Rangoon Institute of Technology-RIT) เสียชีวิตจากการสลายการชุมนุมของตำรวจปราบจลาจลเมื่อวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ. 1988 ซึ่งเป็นชนวนเหตุให้นักศึกษารวมตัวประท้วงกันต่อมาอีกหลายครั้ง

ตำรวจปราบจลาจลยังได้มีบทบาทในการสลายการชุมนุมในไม่กี่วันต่อมา วันที่ 16 มีนาคม ค.ศ. 1988 นักศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปะและวิทยาศาสตร์แห่งย่างกุ้ง (Rangoon Arts and Sciences University) หรือ RASU พร้อมกับนักศึกษาจากสถาบันอื่นๆ ได้เดินขบวนจาก RASU ไปยังสถาบันเทคโนโลยีแห่งย่างกุ้ง (RIT) แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนและความเป็นหนึ่งเดียวในการประท้วงต่อรัฐบาล⁷⁸ อย่างไรก็ตามขบวนของนักศึกษาได้ถูกสกัดกั้นโดยตำรวจ ตำรวจปราบจลาจล และทหารบริเวณแนวเขื่อนที่เรียกว่า White Bridge ซึ่งอยู่บริเวณแนวฝั่งตะวันตกของทะเลสาบอินยาณ ที่นั่นกลุ่มขบวนนักศึกษาถูกปิดล้อมโดยรถของทหารและตำรวจปราบจลาจล ตามที่ได้มีการกล่าวถึงในจดหมายของอดีตนายพลออง ยี่สังถึงนายพลเน วิน ฉบับวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ. 1988 ได้ระบุว่า นักศึกษาถูกปิดกั้นทางหนีโดยตำรวจปราบจลาจลและทหารไม่ใช้วิธีการปกติในการสลายการชุมนุม⁷⁹ การดำเนินการดังกล่าวทำให้นักศึกษาทั้งชายและหญิงถูกทุบตีจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและถูกบีบให้ต้องหนีลงทะเลสาบ ผลจากการปฏิบัติดังกล่าวทำให้มีนักศึกษาเสียชีวิตจากการถูกทุบตีและ

⁷⁸ Ibid., 139.

⁷⁹ เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, 195.

จมน้ำประมาณ 200 คน⁸⁰ การสลายการชุมนุมอย่างรุนแรงนี้รู้จักในเหตุการณ์ที่เรียกว่า White Bridge Incident

ถัดมาวันที่ 17 มีนาคม ทหารและตำรวจปราบจลาจลได้บุกเข้ามหาวิทยาลัยศิลปะและวิทยาศาสตร์แห่งย่างกุ้ง (RASU) เข้าจับนักศึกษาที่อยู่ภายในมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมาก ขณะที่กำลังชุมนุมจัดตั้งองค์กรนักศึกษาและเรียกร้องให้รัฐบาลเปิดเผยความจริงเกี่ยวกับการตายของนักศึกษาเมื่อวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ. 1988 นักศึกษาจำนวนมากที่ถูกจับถูกส่งไปยังคุกอินเส่ง (Insein) ซึ่งผู้เคลื่อนไหวประท้วงมักจะถูกส่งไปยังคุกแห่งนี้และถูกทรมานด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการถูกทุบตี ช่มชืด และการบังคับให้อยู่ในท่าที่สร้างความเจ็บปวดแก่ร่างกายเป็นเวลานานๆ⁸¹ นักศึกษาหญิงคนหนึ่งได้กล่าวว่าเธอถูกช่มชืดโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐรวม 7 คนจนหมดสติ หลังจากเธอถูกจับเมื่อวันที่ 17 มีนาคม⁸² จากข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการสลายการชุมนุมด้วยการใช้กำลังอย่างรุนแรงเด็ดขาดได้นำมาซึ่งการกระทำที่เลวร้ายอื่นๆ อีกด้วย

เหตุการณ์วันที่ 18 พฤษภาคม ก็เป็นอีกวันหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเลวร้ายของการใช้กำลังของรัฐบาลทหาร เมื่อนักศึกษาได้เดินขบวนประท้วงไปยังเจดีย์ชูละ (Sule Pagoda) ตำรวจปราบจลาจลและทหารได้ร่วมกันสลายการชุมนุมของนักศึกษา ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวไม่ทราบจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต⁸³ แต่มีนักศึกษามากถูกจับ ซึ่งเหตุการณ์สำคัญนั้นคือการที่นักศึกษากว่า 41 คนเสียชีวิตจากการขาดอากาศหายใจ เนื่องจากถูกจับรวมกันในรถตู้ของตำรวจขณะพาไปยังคุกอินเส่ง ภายหลังจากนั้นยังมีการใช้กำลังโดยทหารและตำรวจปราบจลาจลอีกหลายครั้ง ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก การใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่รัฐไม่เพียงแต่ปฏิบัติกับฝ่ายต่อต้านเท่านั้น แม้แต่ผู้ที่ให้การช่วยเหลือก็เป็นเป้าหมายด้วย เช่นกรณีเจ้าหน้าที่หมอและพยาบาล 5 คนของ

⁸⁰ Renaud Egreteau, "The Repression of the August 8-12 1988 (8-8-88) Uprising in Burma/Myanmar," in *Online Encyclopedia of Mass Violence* (2009). Accessed January 14, 2018, retrieved <http://www.sciencespo.fr/mass-violence-war-massacre-resistance/en/document/repression-august-8-12-1988-8-8-88-uprising-burmamyanmar>

⁸¹ Nancy Hudson-Rodd and Myo Hunt, "The Military Occupation of Burma," *Geopolitics* 10, no. 3 (2005): 516-17.

⁸² Lintner, *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* 70.

⁸³ Seekins, 139.

โรงพยาบาลย่างกุ้งเจนเนรัล (Rangoon General Hospital) ถูกยิงเสียชีวิตจากการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจากการปราบปรามของทหาร⁸⁴

อย่างไรก็ตามการใช้ความรุนแรงต่อฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือสมาชิกพรรค NLD ได้เปลี่ยนไปอย่างชัดเจน รัฐบาลไม่ได้ใช้ความรุนแรงในต่อต้านและทำลายฝ่ายตรงข้ามด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ทหาร ตำรวจและตำรวจปราบจลาจล เพียงอย่างเดียวแต่เริ่มใช้มวลชนเพื่อปะทะมวลชนด้วยกันเอง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อเหตุการณ์การสังหารทหารหมู่ที่เมืองเดปายินหรือ Depayin Massacre เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2003 และการสลายการชุมนุมเมื่อเดือนสิงหาคม - กันยายน ค.ศ. 2007

สำหรับเหตุการณ์การโจมตีขบวนรถของนางออง ซาน ซู จีและสมาชิกพรรค NLD เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม ค.ศ. 2003 ขบวนรถของนางออง ซาน ซู จีและสมาชิกพรรค NLD ถูกโจมตีโดยสมาชิก USDA และกลุ่มคนที่ได้รับการฝึกอาวุธชื่อว่า สวอน อาร์ ชิน (Swan Arr Shin) ที่หมู่บ้านจี (Kyi) เมืองเดปายิน (Depayin) ภูมิภาคสะกาย (Sagaing Division) ขณะที่เธอและสมาชิกพรรคกำลังเดินทางไปเปิดสำนักงานใหญ่ของพรรคในเมืองต่างๆ วุนนา หม่อง (Wunna Muang) ซึ่งเป็นสมาชิกของยุวชนของพรรค NLD เป็นผู้ดูแลความปลอดภัยให้นางออง ซาน ซู จีได้อธิบายถึงเหตุการณ์การโจมตีดังกล่าวอย่างละเอียดว่าชาวบ้านที่สนับสนุนพรรค NLD และสมาชิกพรรค NLD หลายคนถูกทำร้ายด้วยท่อนเหล็ก ไม้ ผู้นำของพรรค เช่น นายทิน อู ถูกตีที่ศีรษะจนได้รับบาดเจ็บ ขณะที่รถที่นางออง ซาน ซู จีโดยสารมาก็ถูกโจมตีด้วย แต่คนขับรถสามารถฝ่าออกมาได้⁸⁵ จากเหตุการณ์ดังกล่าวตามรายงานของตำรวจมีผู้เสียชีวิต 4 คน แต่ข้อมูลจากหลายๆ แหล่งเชื่อกันว่ามีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างน้อย 70 คน⁸⁶

ความพยายามที่จะสังหารนางออง ซาน ซู จีในเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ ปฏิเสธได้ยากว่า นายพลตาน ฉ่วยประธานของ SPDC และเป็นผู้อุปถัมภ์ขององค์กรมวลชน USDA จะไม่มีส่วน

⁸⁴ Human Right Watch, "Vote to Nowhere: The May 2008 Constitutional Referendum in Burma," ed. Elaine Pearson, et al. (New York: Human Right Watch, 2008), 13. Accessed September 2, 2015, retrieved <https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/burma0508webwcover.pdf>

⁸⁵ Rogers, 109-10.

⁸⁶ Nicholas Farrelly, "Remembering Depayin and Other Tragedies," Myanmar Times, <https://www.mmtimes.com/opinion/20575-remembering-depayin-and-other-tragedies.html>.

เกี่ยวข้อง จากความคิดเห็นของ อุ คิน กอว์ หาน (U Khin Kyaw Han) ซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาของพรรค NLD และเป็ประธานร่วมในการสืบสวนเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าว รวมถึงผู้แทนพิเศษของสหภาพประชาชาติด้านสิทธิมนุษยชน เปาโล เซอร์จิโอ พินเฮโร (Paolo Sergio Pinheiro) เห็นพ้องต้องกันว่ารัฐบาลทหารมีส่วนรู้เห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติการดังกล่าว⁸⁷ ขณะเดียวกันออง ลิน ทุต (Aung Lynn Htut) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองและทำงานใกล้ชิดกับนายพลชิน ยุ้นก็ระบุเช่นเดียวกันว่านายพลตาน ฉ่วยเป็นผู้สั่งการโจมตีดังกล่าว⁸⁸ กระนั้นก็ตามมีความเป็นไปได้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับนายพลตาน ฉ่วยโดยตรง ขณะที่รายงานซึ่งเชื่อถือได้ระบุว่านายพลหม่อง เอ รองประธาน SPDC และนายพลชิน ยุ้น เลขานุการลำดับที่ 1 ไม่มีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการโจมตีที่เมืองเดปายิน⁸⁹

เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้นาง ออง ซาน ซู จีถูกส่งไปจำคุกอินเส่ง ด้วยข้ออ้างว่าเป็นการคุมตัวเพื่อความปลอดภัย (Protective custody) อย่างไรก็ตามภายหลังเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวราชาลี อีสมาอีลซึ่งเป็นผู้แทนพิเศษของสหประชาชาติได้เข้าพบนายพลหม่อง เอและนายพลชิน ยุ้น ขณะที่เวลานั้นนายพลตาน ฉ่วย ได้เดินทางไปนอกอย่างกึ่ง⁹⁰ การเข้าเยี่ยมนางออง ซาน ซู จีที่คุกอินเส่งของนายราชาลีทำให้ต่อมานางออง ซาน ซู จีถูกนำตัวออกจากคุกมาพักบริเวณในบ้านพัก⁹¹ ขณะที่ทิน อูถูกส่งกักในบริเวณบ้านพักด้วยเช่นเดียวกัน การกักตัวครั้งนี้มีความยาวนานมากที่สุดซึ่งทั้งสองคนได้รับการปล่อยตัวเมื่อค.ศ. 2010 ผลจากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาล SPDC ถูกประณามจากประชาคมโลกอย่างมาก ขณะที่ประเทศตะวันตกทั้งสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปก็ดำเนินมาตรการในการแซงก์ชันและการดำเนินการลงโทษทางการทูตรวมถึงธุรกรรมทางการเงินของเจ้าหน้าที่รัฐบาลทหารในประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ในเวลาเดียวกันผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ทำให้รัฐบาลทหารต้องกลับมาเริ่มกระบวนการประชุมสมัชชาเพื่อมุ่งไปสู่ประชาธิปไตยอีกครั้ง

87 Rogers, 107-08.

88 Ibid., 108.

89 Taylor, "Myanmar: Roadmap to Where?," 175.

90 Ibid.

91 Rogers, 112.

เหตุการณ์เดปายินแสดงให้เห็นรัฐบาลทหารมีเครื่องมือในการปราบปรามในดำเนินควบคุมและปราบปรามฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองนอกเหนือจากเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่เพียงแต่เหตุการณ์นี้ที่พิสูจน์ให้ถึงการใช้ความรุนแรงในการปราบปรามด้วยการใช้ตัวแสดงใหม่ หากแต่เหตุการณ์ประท้วงระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน ค.ศ. 2007 ก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการใช้อำนาจมวลชนและกลุ่มทหารอาสาสมัครซึ่งคือคนธรรมดาทั่วไปแต่ได้รับการฝึกฝนการใช้อาวุธและการต่อสู้จากกองทัพ โดยกลุ่มดังกล่าวมีบทบาทร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐทั้งทหาร ตำรวจในการเข้าสลายการชุมนุมในเหตุการณ์ดังกล่าวด้วย⁹²

การประท้วงที่เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม ค.ศ. 2007 ที่กรุงย่างกุ้ง อันเป็นผลมาจากการประกาศปล่อยราคาเชื้อเพลิงให้ลอยตัวของรัฐบาลเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 2007 ทำให้ทั้งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติราคาเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว⁹³ ส่งผลให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น รวมถึงต้นทุนภาคการขนส่ง เช่น รถประจำทาง ส่งผลให้ต้องหยุดการเดินรถ⁹⁴ กลุ่มนักศึกษารุ่น 88 (88 Generation Student Group) เช่น มิน โก นาย (Min Ko Naing), โก โก ยี (Ko Ko Gyi), มิน เซ ยา (Min Zeya) ได้เป็นผู้นำการประท้วงต่อสถานการณ์ดังกล่าว ร่วมกับกลุ่มนักเคลื่อนไหวอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในพรรค NLD การประท้วงนี้มีผู้เข้าร่วมประมาณ 400-500 คน⁹⁵ อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวดังกล่าวถูกปราบโดยรัฐบาลในวันที่ 21 สิงหาคม ซึ่งรัฐบาลใช้องค์กร USDA และ สวอน อาร์ ชิน (Swan Arr Shin) เข้าปราบปรามแทนที่ตำรวจปราบจลาจลและทหาร⁹⁶ การดำเนินการดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนตัวแสดงในการใช้ความรุนแรงเพื่อปราบปรามโดยใช้ประชาชนเข้าปะทะกับประชาชนแทนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งผลให้ผู้ประท้วงถูกจับรวมถึงผู้นำกลุ่ม

⁹² Human Rights Watch, "Crackdown: Repression of the 2007 Popular Protest in Burma," ed. Brad Adams, et al. (New York: Human Rights Watch, 2007), 98. Accessed March 4, 2016, retrieved <http://www.responsibilitytoprotect.org/files/burma1207.pdf>

⁹³ Ibid., 23.

⁹⁴ Charney, 196.

⁹⁵ Human Rights Watch, 23.

⁹⁶ Richard Horsey, "The Dramatic Events of 2007 in Myanmar: Domestic and International Implications," ed. Monique Skidmore and Trevor Wilson, *Dictatorship, disorder and decline in Myanmar* (Canberra: ANU E Press 2008), www.oopen.org/download?type=document&docid=458944. 17.

นักศึกษารุ่น 88 หลังจากนั้นแม้ว่าจะมีการประท้วงอีกหลายครั้ง แต่มีจำนวนคนไม่มากและทั้งหมดถูกคุกคามและทำร้ายโดยสมาชิก USDA และสวอน อาร์ ชิน ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้ช่วยควบคุมตัวผู้ประท้วงแล้วส่งให้เจ้าหน้าที่รัฐอีกด้วย

อย่างไรก็ตามการประท้วงที่สลายตัวลงก็ไม่ได้ทำให้สังคมกลับสู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยเพราะเกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่า การปฏิวัติผ้ากาสาวพัสตร์ (Saffron Revolution) ในเดือนถัดมา การประท้วงเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน ที่เมืองปากอกกุ (Pakokku) ใกล้เมืองมัณฑะเลย์โดยเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญเพราะพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญ รัฐบาลได้ใช้กองทัพ ทหารอาสาสมัครสวอน อาร์ ชินและสมาชิก USDA เข้าสลายการชุมนุมของพระสงฆ์และมีข่าวลือว่าพระสงฆ์มรณภาพ 1 รูป การที่ทหารเข้ามาปราบปรามอาจเป็น เพราะเกรงว่าการประท้วงที่นำโดยพระสงฆ์จะสามารถดึงประชาชนเข้าร่วมและการประท้วงจะขยายใหญ่เกินกว่ารัฐบาลจะควบคุมได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปราบปรามอย่างเด็ดขาดเพื่อไม่ให้เกิดสถานการณ์เลวร้ายเช่นเดียว กับเมื่อค.ศ. 1988

เหตุการณ์ดังที่เรียดขึ้นเรื่อยๆ เมื่อมีการจับเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปในวัดเป็นตัวประกัน แม้ว่าจะปล่อยตัวประกันออกมาในภายหลัง ต่อมาวันที่ 9 กันยายน องค์การพันธมิตรพระสงฆ์พม่าทั้งหมด (All Burma Monk Alliance) ได้เรียกร้องให้รัฐบาลแก้ปัญหาเศรษฐกิจและการเมือง 4 ข้อ ได้แก่ 1. ให้รัฐบาล SPDC ขอโทษต่อเหตุการณ์ที่เมืองปากอกกุ 2. ลดราคาซื้อเพลิงและเครื่องอุปโภคบริโภค 3. ปล่อยนางออง ซาน ซู จีและนักโทษการเมืองทั้งหมดโดยปราศจากเงื่อนไข 4. เจรจากับตัวแทนของฝ่ายตรงข้ามเพื่อเริ่มกระบวนการปรองดอง⁹⁷ โดยขอให้รัฐบาลทหารปฏิบัติตามข้อเรียกร้องก่อนวันที่ 17 กันยายน หากไม่ปฏิบัติตามจะดำเนินการคว่ำบาตรทางศาสนาคือปฏิเสธไม่รับบิณฑบาตจากครอบครัวของทหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างไรก็ตามรัฐบาลทหารนิ่งเฉย พระสงฆ์จึงปฏิเสธรับบิณฑบาตจากเจ้าหน้าที่รัฐและครอบครัวจนนำไปสู่การเคลื่อนไหวประท้วงในวันถัดมาโดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำ ซึ่งในกรุงย่างกุ้งมีการรวมกลุ่มของพระสงฆ์กว่า 1,000 รูปเพื่อเตรียมเดินขบวนประท้วง⁹⁸ จนกระทั่งวันที่ 24 กันยายน ที่เมืองย่างกุ้งมีผู้เข้าประท้วงกับพระสงฆ์มากกว่า 100,000 คน โดยมีนักศึกษา นักการเมืองและบุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคม ไม่ว่าจะเป็นนักร้อง นักเขียน ศิลปิน

97 Ibid., 18.

98 McCarthy, 309.

เข้าร่วมด้วย⁹⁹ สิ่งที่น่าสังเกตคือระหว่างการประท้วงเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ได้เข้าสลายการชุมนุมหรือปราบปราม หากแต่มีการบันทึกวิดีโอเทปโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งคาดว่าเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรอง ขณะที่มีการเดินขบวน¹⁰⁰

ต่อมาวันที่ 24 กันยายน รัฐบาลทหารได้เริ่มการตอบโต้การประท้วงดังกล่าวโดยการใส่ร้ายทางการเมืองให้แก่ฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองว่าเป็นผู้ที่ก่อความไม่สงบและวุ่นวาย โดยนายพลธูระ มินท์ หม่อง (Brigadier General Thura Myint Maung) รัฐมนตรีกิจการศาสนาได้กล่าวโจมตีว่าพรรค NLD พรรคคอมมิวนิสต์พม่าและสื่อต่างชาติ อย่างเช่น BBC VOA เป็นผู้ยุยงให้พระสงฆ์และคนอื่น ๆ ชุมนุมประท้วง¹⁰¹ อีกทั้งในวันถัดมายังมีการออกคำสั่งจากประธานคณะกรรมการสิทธิ (Sangha Maha Nayaka Committee) ห้ามไม่ให้พระสงฆ์ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง¹⁰² และมีการประกาศเคอร์ฟิวระหว่าง 3 ทุ่มถึงตี 5 ในวันเดียวกัน อย่างไรก็ตามการดำเนินการทั้งหมดของรัฐบาลไม่สามารถที่จะหยุดการเคลื่อนไหวของพระสงฆ์และประชาชนได้ และนำมาซึ่งการปราบปรามผู้ประท้วงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ USDA และสวอน อาร์ ชิน ในวันที่ 26 กันยายน จนกระทั่งวันที่ 1 ตุลาคม รัฐบาลสามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ และหลังจากนั้นตามมาด้วยการค้นหาและควบคุมตัวผู้ที่เข้าร่วมประท้วงโดยความร่วมมือระหว่างทหาร สวอน อาร์ ชิน USDA และเจ้าหน้าที่ของ PDC หรือ Peace and Development Council ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลในระดับท้องถิ่นที่ขึ้นตรงกับ SPDC โดยตรง การค้นหาและจับกุมผู้ประท้วงดำเนินไปจนกระทั่งวันที่ 20 ตุลาคม ซึ่งคำสั่งเคอร์ฟิวถูกยกเลิก¹⁰³

การปราบปรามและการสลายผู้ชุมนุมในครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากองทัพได้ปรับรูปแบบในการใช้ความรุนแรง สวอน อาร์ ชินถูกใช้ในการสลายการชุมนุมร่วมกับทหารและตำรวจปราบจลาจล เช่น ที่บริเวณด่านนอกเจดีย์ชเวดากองซึ่งเป็นสถานที่หนึ่งที่มีการรวมตัวของพระสงฆ์และประชาชน จากการสัมภาษณ์ของเว เว มา (Wei Wei Mar) ผู้เห็นการณ์ได้ระบุว่าทหาร

99 Horsey, 19.

100 Human Rights Watch, 37.

101 McCarthy, 310.

102 Ibid.

103 Horsey, 20.

และตำรวจปราบจลาจล ได้เข้าทุบตีพระสงฆ์และประชาชนด้วยกระบอง จากนั้นคุมตัวขึ้นรถโดยมี สวอน อาร์ ชินเข้าช่วยจับกุมตัวผู้ประท้วงด้วย¹⁰⁴ คำสัมภาษณ์จากผู้เห็นเหตุการณ์คนอื่นๆ ของ Human Right Watch ยังได้ยืนยันอีกว่าสวอน อาร์ ชิน เข้าช่วยตำรวจปราบจลาจลจับกุมตัว พระสงฆ์และประชาชน

ขณะเดียวกันกลุ่มผู้ประท้วงที่บริเวณเจดีย์ซูล (Sule Pagoda) ก็ถูกปราบปรามด้วย วิธีการเดียวกัน โดยทหารกองพลทหารราบที่ 66 (Light Infantry Division) ร่วมกับตำรวจปราบ จลาจลและสวอน อาร์ ชิน ทหารได้ถึงแกีส่น้ำตาและระเบิดควันใส่ผู้ประท้วง และตามด้วยการเข้า ปะทะและจับกุมผู้ประท้วงโดยตำรวจปราบจลาจล¹⁰⁵ บริเวณที่ชุมนุมบางสถานที่มีการปราบปรามที่ รุนแรงเช่น สวนสาธารณะทะเลจีนเมื่อยะ (Thakin Mya Park) ทหารได้ถึงกระสุนจริงเข้าใส่กลุ่มผู้ ประท้วงซึ่งมีทั้งพระสงฆ์และประชาชนโดยไม่มี การเตือน ภายหลังจากสวอน อาร์ ชินได้เข้าปะทะกับผู้ ชุมนุม ผู้ที่เห็นเหตุการณ์ระบุว่าผู้ประท้วงอย่างน้อย 4 คนถูกยิง¹⁰⁶

การดำเนินปราบปรามผู้ประท้วงถูกปฏิบัติไปตามรูปแบบดังกล่าวจนกระทั่งสามารถ ควบคุมสถานการณ์ได้ หลังจากนั้นรัฐบาลทหารได้ดำเนินการเช่นเดียวกับเมื่อครั้งเกิดการจลาจลค.ศ. 1988 คือการตามไล่ล่าและจับกุมผู้เข้าร่วมประท้วงโดยมีตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่ของ PDC และ USDA ซึ่งตามจับกุมผู้ประท้วงโดยระบุและสืบหาจากรูปและวิดีโอที่เจ้าหน้าที่ถ่ายไว้ขณะที่มีการ ประท้วงตามที่ได้กล่าวไว้ นาย โซ มินท์ (Naing Soe Myint) ให้สัมภาษณ์แก่ Human Right Watch ว่าเขาได้เข้าร่วมการประท้วงในเหตุการณ์ดังกล่าว เมื่อวันที่ 29 เพื่อนของเขาซึ่งติดต่อกับหน่วยข่าว กรองได้เตือนว่าเขาอาจจะเป็นเป้าของการจับกุมและให้หนีออกจากบ้าน หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ PDC, USDA และตำรวจได้มาที่บ้านของเขาและสอบสวนภรรยาของเขาเพื่อหาตัว แต่เขาได้หลบหนี ไปแล้ว อีกทั้งกิจการร้านค้าของเขายังถูกสั่งปิดด้วย¹⁰⁷ ในขณะที่ผู้ร่วมประท้วงรายอื่นๆ บางคนไม่ สามารถหลบเลี่ยงการจับกุมได้ เช่น ติน ทุด แคง (Tin Tut Khaing) ถูกจับโดยทหารและเจ้าหน้าที่ PDC เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม ระหว่างที่มีการตามกวาดล้างจับกุมผู้ร่วมประท้วงในพื้นที่เขตปะทัน (Bahan

¹⁰⁴ Human Rights Watch, 48-49.

¹⁰⁵ Ibid., 52.

¹⁰⁶ Ibid., 53.

¹⁰⁷ Ibid., 86-87.

Township) ซึ่งเขาระบุอีกว่าในคืนเดียวกันมีผู้ถูกจับในพื้นที่เดียวกับเขาเป็นจำนวนมากโดยเป็นผู้ชาย 105 คน และผู้หญิง 98 คน¹⁰⁸

หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่าหากเป็นการชุมนุมประท้วงโดยกลุ่มไม่ใหญ่มาก รัฐบาลทหารจะใช้องค์กร USDA กับสวอน อาร์ ชิน เข้าปะทะสลายการชุมนุมเพื่อให้ดูเหมือนเป็นการปะทะกันระหว่างมวลชนด้วยกันเอง จากนั้นตำรวจจึงเข้ามาจับกุมซึ่งทั้ง USDA และสวอน อาร์ ชินก็ช่วยในการจับกุมด้วยเช่นกัน ขณะที่การประท้วงที่มีคนเข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมากขึ้นนั้น รัฐบาลจะใช้ทหารดังเช่นตั้งแต่เมื่อวันที่ 25 กันยายน เป็นต้นไป¹⁰⁹ ทั้งนี้มีการใช้ตำรวจปราบจลาจลและสวอน อาร์ ชิน เข้าร่วมในการปะทะและจับกุมตัวผู้ประท้วงด้วยเช่นกัน การใช้องค์กรมวลชนและสวอน อาร์ ชิน ซึ่งเป็นทหารชาวบ้านหรือทหารอาสาสมัครนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการตามหลักการของกองทัพที่เรียกว่า หลักการสงครามของประชาชน (People's War Doctrine) ซึ่งใช้ยุทธวิธีการต่อต้านแบบกองโจรเพื่อต่อต้านการกบฏและการรุกรานของต่างชาติ¹¹⁰

การดำเนินการตามหลักการดังกล่าวประชาชนจะเป็นส่วนหนึ่งในแผนของกองทัพ ซึ่งทำให้มีการฝึกอาวุธแก่ประชาชนเพื่อเป็นกองกำลังให้กับกองทัพ จากตรงจุดนี้สมาชิกขององค์กรต่างๆ เช่น USDA, Auxiliary Fire Brigade และ the Red Cross ได้รับการฝึกอาวุธและยุทธวิธีในการรบด้วย¹¹¹ ซึ่งรวมถึงกองกำลังสวอน อาร์ ชิน ยิ่งกว่านั้นแม้แต่องค์กรที่ไม่ได้เป็นของรัฐแต่ได้รับการอุปถัมภ์จากรัฐ เช่น Myanmar Medical Association, Myanmar Maternal and Child Welfare Association ก็ยังต้องฝึกทหารขั้นพื้นฐานด้วยเช่นเดียวกัน¹¹² กระนั้นก็ตามในท้ายที่สุดจะเห็นว่ารัฐบาลทหารได้จัดตั้งองค์กรและกองกำลังที่มาจากประชาชนเหล่านี้ เพื่อใช้ในการปราบปรามฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล ซึ่งมองว่าเป็นการกระทำที่เป็นภัยคุกคามต่อความสงบสุข ความมั่นคงและเอกภาพของชาติ

108 Ibid., 87.

109 Barany, 35.

110 Myoe. 27.

111 Ibid., 35.

112 Ibid., 40.

การกดขี่ด้วยการประกาศใช้คำสั่งหรือกฎหมาย

SLORC ไม่เพียงใช้ความรุนแรงเพื่อปราบปรามฝ่ายตรงข้ามเท่านั้น แต่ยังใช้คำสั่งหรือกฎหมายต่างๆ ที่ออกมาเพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวจำกัดสิทธิ เสรีภาพของประชาชนซึ่งแสดงออกถึงการต่อต้านการใช้อำนาจของรัฐบาลทหาร หรือผู้ใดก็ตามที่สงสัยต่อความชอบธรรมและสิทธิในการปกครองของทหาร รวมถึงผู้ที่ถูกรัฐสงสัยว่าบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศด้วย¹¹³ แม้ว่าฝ่ายตรงข้ามจะเคลื่อนไหวอยู่ภายใต้กรอบของสิทธิ เสรีภาพอันเป็นที่ยอมรับตามสากลก็ตาม เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ และการแสดงออก การเข้าถึงข้อมูลต่างๆ สิทธิในทางการเมืองและพลเมือง เช่น สิทธิในการถูกไต่สวนต่อสาธารณะ เป็นต้น

รัฐบาลทหารใช้วิธีการดังกล่าวในการรักษาอำนาจทางการเมืองของตนเองอยู่ตลอด ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป้าหมายนี้จะมุ่งไปที่พลเรือนมากกว่ากลุ่มติดอาวุธ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มติดอาวุธนั้นโดยนัยในทางปฏิบัติได้ปฏิเสธอำนาจของรัฐบาลกลางมานานแล้ว หากแต่พลเรือนยังอยู่ภายใต้การควบคุมด้วยอำนาจของกฎหมายหรือคำสั่งดังกล่าว ซึ่งเป้าหมายที่เห็นได้มากที่สุดจากการกดขี่ด้วยวิธีการดังกล่าวคือนักการเมืองโดยเฉพาะสมาชิกพรรค NLD นักศึกษา ประชาชนทั่วไปที่มีนักวิพากษ์ วิจารณ์การปกครองของรัฐหรือมีกระทำการที่เป็นกรบ่อนทำลายอำนาจของรัฐบาลทหาร กรณีที่เห็นได้ชัดที่สุดในทางการเมือง คือการออกกฎหมาย 5/96 The Law Protecting the Peaceful and Systematic Transfer of State Responsibility and the Successful Performance of the Functions of the National Convention against Disturbances and Oppositions ซึ่งลงนามโดยนายพลอาวุโสตัน ฉ่วย

กฎหมายข้างต้นนี้ถูกประกาศใช้หลังจากการประชุมสมัชชาครั้งแรกหยุดลง และประกาศใช้เพื่อไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามมีการวิพากษ์วิจารณ์การประชุมเพื่อร่างรัฐธรรมนูญซึ่งไม่มีความเป็นประชาธิปไตย และปิดกั้นไม่ให้สังคมภายนอกได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการดังกล่าวด้วย มีผู้ได้รับโทษจากการบังคับใช้กฎหมายนี้หลายครั้ง เช่น เมื่อตุลาคม ค.ศ. 2003 นักศึกษา 6 คนถูกจับจากการแจกใบปลิวที่วิพากษ์วิจารณ์โรดแม็ปของนายพลชิน อุ่น และเมื่อมีการตัดสินในวันที่ 20 กุมภาพันธ์

113 Hudson-Rodd and Hunt, 508.

ค.ศ. 2004 นักศึกษาทั้ง 6 ถูกจำคุกระหว่าง 7-17 ปี¹¹⁴ ต่อมาวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2005 ผู้นำทางการเมืองของรัฐฉาน 10 คนถูกจับ เนื่องจากรวมกลุ่มกันโดยปราศจากการอนุญาตจากรัฐบาล รวมถึงมีการวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการประชุมสมัชชาแห่งชาติด้วยทำให้ถูกกล่าวโทษด้วยกฎหมาย 5/96 ด้วย ซึ่งทำให้มีการตัดสินจำคุกระหว่าง 70 – 106 ปี¹¹⁵

ในเวลาเดียวกันกฎหมายดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงเจตนาที่ระบอบที่ปกปิดไม่ให้โลกภายนอกรับรู้กระบวนการทางการเมืองภายในเมียนมา ซึ่งครอบคลุมถึงการห้ามไม่ให้วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการดังกล่าวต่อคนภายนอกหรือสื่อด้วย กรณีดังกล่าวทำให้มีการจับอู เอ ทา ออง (U Aye Tha Aung) ซึ่งเป็นเลขาธิการของคณะกรรมาธิการผู้แทนรัฐสภา (Committee Representing the People's Parliament-CRPP) รวมถึงสมาชิก CRPP เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 2004 ทั้งหมดถูกกักขังในค่ายทหารกว่า 6 ชั่วโมงโดยเจ้าหน้าที่ของ SPDC พร้อมทั้งเตือนไม่ให้มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตอบคำถามของสื่อต่างชาติ¹¹⁶ กรณีเดียวกันยังเกิดขึ้นกับวิน เมียะ เมียะ (Win Mya Mya) สมาชิกกรรมาธิการพรรค NLD ของภูมิภาคมันตะเลย์ ซึ่งถูกเตือนไม่ให้พูดถึงกระบวนการประชุมสมัชชาแห่งชาติกับสื่อต่างประเทศ¹¹⁷ ดังนั้นภายใต้กฎหมายดังกล่าวนี้รัฐบาลทหารจึงสามารถที่จะควบคุมกระบวนการสมัชชาจากการโจมตีโดยฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองไว้ได้

รัฐบาลทหารยังใช้กฎหมาย 11/91 Law to Safeguard the State Against the Dangers of Those Desiring to Cause Subversive Act กฎหมายดังกล่าวนี้จะจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ ของบุคคลที่รัฐเชื่อว่ามีเกี่ยวข้องกับการกระทำซึ่งละเมิดอธิปไตยและความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบสุขของสังคม¹¹⁸ กฎหมายดังกล่าวใช้สำหรับกำจัดฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง เห็นได้อย่างชัดเจนคือนางออง ซาน ซู จี เลขาธิการพรรค NLD และทิน อู ซึ่งถูกกักขังในบ้านพักของตัวเอง

114 Amnesty International, "Myanmar the Administration of Justice - Grave and Abiding Concerns " (2004), 9.

115 Alternative ASEAN Network on Burma, "National Convention: Roadmap to Instability," (Bangkok: Alternative ASEAN Network on Burma, 2007), 8.

116 Ibid.

117 Ibid.

118 Hudson-Rodd and Hunt, 509.

ด้วยกฎหมายดังกล่าว¹¹⁹ ทั้งนี้ นางออง ซาน ซู จี มักถูกใช้กฎหมายนี้โดยรัฐบาลทหารเพื่อที่จะจำกัดความเคลื่อนไหวและตัดเธอออกจากโลกภายนอกด้วยกักขังเธอภายในบ้านพักอีกด้วย¹²⁰ อู นู อดีต นายกรัฐมนตรีของเมียนมาหลังได้รับเอกราชก็ถูกกักขังด้วยข้อหาดังกล่าวนี้ด้วยเช่นเดียวกัน¹²¹ ไม่เพียงแค่นี้มีนักการเมืองและนักศึกษาที่เคลื่อนไหวถูกกล่าวโทษด้วยกฎหมายดังกล่าวเป็นจำนวนมาก และที่สำคัญกฎหมายดังกล่าวนี้สามารถยืดเวลาในการกักขังได้ โดยไม่ต้องมีข้อหาหรือการไต่สวนใดๆ ซึ่งจากเดิมจำคุก 3 ปีเป็นจำคุก 5 ปี¹²² นักการเมืองโดยเฉพาะผู้แทนและสมาชิกพรรค NLD เป็นเป้าหมายของการจับกุมด้วยกฎหมายดังกล่าวอย่างมาก เนื่องจากแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลทหาร จากรายงานขององค์กรนิรโทษกรรมสากลแสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเพื่อกำจัดฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง เช่น สมาชิกสภาของพรรค NLD ดร. ตาน เหยียน (Dr. Than Nyein) ซึ่งกำลังจะถูกปล่อยตัวเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 แต่ถูกยืดเวลาปล่อยตัวออกไป อันเป็นผลจากกฎหมาย 11/91 ในหมวด 10 (a) หรือ Section 10 (a) ขณะที่ ดร. เม วิน มินท์ (Dr. May Win Myint) ซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาของพรรค NLD ก็ถูกยืดเวลาในการจำคุกออกไปเรื่อยๆ ด้วยกฎหมายดังกล่าวเช่นเดียวกัน¹²³

ตัวแทนของพรรค NLD ทั้งสองคนถูกจับพร้อมกับคนอื่นๆ อีก 6 คน เมื่อค.ศ. 1997 หลังจากพยายามจัดการประชุมกับนางออง ซาน ซู จี และกลุ่มเยาวชนของพรรค NLD ที่เขตมยากอน (Mayagone) ในย่างกุ้ง ซึ่งหมดถูกจับโดยปราศจากข้อกล่าวหาและการสืบสวน¹²⁴ นอกจากนี้มีมิน โคนายหรือปอว์ อู ทุน (Paw Oo Htun) ผู้นำขององค์กรนักศึกษาซึ่งมีบทบาทในการปลุกระดมประชาชนให้หยุดงานประท้วงรัฐบาลเมื่อเหตุการณ์ประท้วงครั้งใหญ่ 8888 หลังจาก SLORC ยึดอำนาจ เขาถูกจับกุมและจำคุกจนกระทั่งถึงเวลาต้องปล่อยตัวเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1999 เขา

119 ASEAN Inter-Parliamentary Myanmar Caucus, 4.

120 Holliday, 62.

121 Martin Smith, *State of Fear : Censorship in Burma (Myanmar)* (London: Article 19, 1991), 32.

122 Amnesty International, 30.

123 ASEAN Inter-Parliamentary Myanmar Caucus, 2.

124 Min Lwin, "Freed Political Prisoners Call for Others' Release," *The Irrawaddy*, http://www2.irrawaddy.com/article.php?art_id=14307&Submit=Submit.

กลับถูกจำคุกต่อไปอีก 5 ปี โดยไม่มีการสอบสวนใดๆ ด้วยอำนาจของกฎหมาย 11/91 หมวด 10 (a) เช่นเดียวกับสมาชิกรัฐสภาของพรรค NLD

การสร้างความภักดี (Loyalty) และการดึงเข้าเป็นพวก (Co-optation)

ในการรักษาอำนาจของรัฐบาลให้คงอยู่อย่างยาวนานไม่ได้มีเพียงแค่การใช้ความรุนแรงเท่านั้น แต่รูปแบบที่ไม่ใช้ความรุนแรงก็มีอยู่ด้วยเช่นกัน รูปแบบดังกล่าวคือการสร้างความภักดี (Loyalty) และการดึงเข้ามาเป็นพวก (Co-optation) ซึ่งรูปแบบนี้ทำให้ภายใต้การปกครองของรัฐบาลนั้นมีความเข้มแข็งและสามารถอยู่ในอำนาจได้ เพราะฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองถูกแบ่งแยกทำให้อ่อนแอลง¹²⁵ ซึ่งในรูปแบบดังกล่าวนี้รัฐบาลทหารซึ่งมีอำนาจในการควบคุมและเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ จะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ดึงดูดให้ประชาชนเข้าร่วมองค์กรและตอบแทนแก่ผู้ที่ภักดีและสนับสนุนรัฐบาล ซึ่งวิธีการดังกล่าวยังเป็นการสร้างฐานอำนาจให้ตนเองได้อีกด้วย

การสร้างความภักดีของรัฐบาลทหารนั้นสามารถดึงเอาการสนับสนุนจากประชาชนได้ สิทธิพิเศษหรือโอกาสทางธุรกิจเป็นสิ่งที่ดึงดูด กรณีของรัฐบาลทหารเมียนมาคือ องค์กร USDA เห็นได้จากการเข้าเป็นสมาชิกของ USDA ผู้เป็นสมาชิกจะได้รับสิทธิพิเศษในการฝึกอบรมทางการศึกษา เช่น การอบรมคอมพิวเตอร์ การเรียนภาษาอังกฤษ เป็นต้น¹²⁶ รวมถึงโอกาสในการประกอบธุรกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ซึ่งจำเป็นต้องใช้ใบอนุญาต (License) และการสนับสนุนด้านการเงินหรือสิ่งของ¹²⁷ ในขณะที่ฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองหรือผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมจะถูกกีดกันจากการได้รับและการเข้าถึงสิทธิต่างๆ รวมถึงการยกเลิกสิทธิ เช่น ถูกเพิกถอนใบอนุญาต โดยเฉพาะหากเจ้าของธุรกิจมีการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลที่ชัดเจนก็จะถูกปิดกิจการ ดังเช่นกรณีของนาย โซ มินท์ (Naing Soe Myint) ซึ่งประกอบอาชีพค้าขายและมีร้านค้า เขาได้เข้าร่วมการประท้วงในเหตุการณ์ Saffron Revolution เมื่อค.ศ. 2007 และภายหลังจากการประท้วงร้านค้าของเขาถูกปิด เพราะการไปเข้าร่วมชุมนุม¹²⁸

125 Ezrow and Erica, 56.

126 Network for Democracy and Development. 23.

127 Ibid., 26.

128 Human Rights Watch, 86-87.

สำหรับกรณีที่แสดงให้เห็นได้ชัดอีกกรณีหนึ่งคือชนกลุ่มน้อย ซึ่งไม่เพียงแต่เข้าเป็นสมาชิกของ USDA เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการทำข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลด้วย ซึ่งนั่นส่งผลให้ชนกลุ่มน้อยมีโอกาสในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและพื้นที่ของตนได้ ดังเช่นกรณีของชนกลุ่มน้อยปะโอ (Pao) องค์กรแห่งชาติปะโอ (Pao National Organization) หรือ PNO ได้ทำข้อตกลงหยุดยิงกับ SLORC เมื่อค.ศ. 1991 การทำข้อตกลงหยุดยิงดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ในกลุ่มได้พัฒนาตัวเองทางด้านการศึกษาและการฝึกอบรมทางด้านอาชีพต่างๆ โดยคนเหล่านี้ได้ไปเรียนที่ตองจี (Taunggyi) มัณฑะเลย์ (Mandalay) และย่างกุ้ง (Rangoon) ซึ่งมีโครงการทางการศึกษาและการฝึกอบรมที่ USDA เป็นผู้จัดหรือให้การสนับสนุน¹²⁹ ไม่เพียงเท่านั้นการทำข้อตกลงหยุดยิงยังสร้างโอกาสในการเข้าถึงความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจได้อีกด้วย โดยการได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า เช่น บริษัท Ruby Dragon Company ของอดีตนายพลเน วิน ตุน (General Nay Win Tun) แห่งกองทัพแห่งชาติปะโอ (Pao National Army-PNA) ซึ่งร่วมทุนกับรัฐบาลและผู้นำปะโอทำธุรกิจเหมืองแร่หยกและอัญมณี โดยได้รับสัมปทานในพื้นที่ปากาน (Hpakant) ในรัฐคะฉิ่น การร่วมทุนทางธุรกิจกับรัฐบาลยังทำให้บริษัทนี้กลายเป็นผู้ผลิตอัญมณีอันดับต้นของเมียนมาอีกด้วย¹³⁰

ด้วยเหตุนี้การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นการสร้างฐานสนับสนุนให้การปกครองของรัฐบาลทหาร ส่งผลให้สามารถลดการต่อต้านและคุกคามจากชนกลุ่มน้อยได้ เพราะผลประโยชน์ที่รัฐบาลเสนอให้จากข้อตกลงหยุดยิง ข้อเสนอดังกล่าวยังทำให้กลุ่มกบฏสามารถหารายได้ต่างๆจากพื้นที่ที่ตนเองควบคุมอยู่ เช่น การเก็บภาษีการค้าชายแดนรวมถึงการดำเนินการกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น การผลิตและค้ายาเสพติด เป็นต้น¹³¹

เช่นเดียวกับการสร้างความภักดี SLORC/SPDC ยังทำให้การปกครองของตัวเองมีความมั่นคงมากขึ้นด้วยการให้กลุ่มการเมืองของชนกลุ่มน้อยที่ทำข้อตกลงหยุดยิงสามารถเข้าร่วมกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญได้ด้วย ดังนั้นข้อตกลงหยุดยิงจึงเป็นโอกาสที่จะทำให้ฝ่ายต่อต้านชนกลุ่ม

¹²⁹ Mary P. Callahan, *Political Authority in Burma's Ethnic Minority States : Devolution, Occupation and Co-Existence* (Washington, D.C.: East West Center Washington, 2007), <http://faculty.washington.edu/mpc/Winter%202010/PS31Callahanpublication.pdf>. 46.

¹³⁰ Ibid., 46-47.

¹³¹ David C. Williams, "Cracks in the Firmament of Burma's Military Government: From Unity through Coercion to Buying Support," *Third World Quarterly* 32, no. 7 (2011): 1207.

น้อยมีโอกาสนี้ในพื้นที่ในทางการเมืองและเศรษฐกิจจากการทำข้อตกลงดังกล่าว ซึ่งเห็นได้จากการประชุมสมัชชาแห่งชาติครั้งที่ 2 เมื่อค.ศ. 2004 มีผู้แทนจากชนกลุ่มน้อยติดอาวุธกว่า 100 คนเข้าร่วมการประชุมโดยมาจากชนกลุ่มน้อยที่ทำข้อตกลงหยุดยิง 21 กลุ่ม¹³²

อย่างไรก็ตามนี่คือวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารอีกวิธีการหนึ่ง ด้วยการนำฝ่ายตรงข้ามมาอยู่ในกระบวนการทางการเมืองของตน ซึ่งอีกนัยหนึ่งหมายถึงการยอมรับและสนับสนุนอำนาจของรัฐ สำหรับรัฐบาลทหารแล้ว การสร้างความภักดีและการดึงเข้าเป็นพวกนั้นสร้างความได้เปรียบแก่รัฐบาลทหาร ซึ่งเห็นได้ชัดเจนมีสองประการ ประการแรกทำให้การรวมตัวระหว่างกลุ่มของชนกลุ่มน้อยไม่สามารถรวมตัวได้อย่างเข้มแข็ง อีกทั้งสามารถสร้างรอยร้าวนำไปสู่การแตกแยกภายในได้ แม้แต่สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ซึ่งเป็นองค์กรชนกลุ่มน้อยที่มีความเข้มแข็งก็เกิดการแตกแยกภายในเช่นเดียวกัน ในกรณีการแยกตัวของกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธ (Democratic Karen Buddhist Army-DKBA) หรือการแยกตัวภายในพรรคความก้าวหน้าแห่งชาติคะเรนนี (Karenni National Progressive Party หรือ KNPP) ซึ่งแตกออกมาเป็นกลุ่มเล็กๆ 3 กลุ่มเพื่อทำข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลในค.ศ. 1999 โดยกลุ่มแรกได้ทำข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลทหารเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 1999 นำโดยยู กอริ (U Goeri) กลุ่มถัดมาทำข้อตกลงเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม ค.ศ. 1999 นำโดยยู เดย์ มู (U Day Moo) และกลุ่มสุดท้ายทำข้อตกลงเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายนปีเดียวกัน นำโดยยู ซอ แบ เบ (U Saw Bae Bay)¹³³ โดยกลุ่มที่ทำข้อตกลงนี้ได้ปฏิบัติการทางทหารร่วมกับกองทัพเมียนมาเพื่อต่อต้านชนกลุ่มน้อยด้วย

ประการถัดมาคือการสร้างความชอบธรรมให้การควบคุมกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญของรัฐบาลทหาร ผู้นำของชนกลุ่มน้อยที่ทำข้อตกลงหยุดยิงมองเห็นโอกาสทางการเมืองที่เกิดขึ้นด้วยการเข้าไปเสนอข้อเรียกร้องของตนเอง ซึ่งคือการเข้าไปมีส่วนร่วมดังกล่าวเท่ากับเป็นการยอมรับกระบวนการที่ไม่ชอบธรรมแล้ว ซึ่งเป็นการสนับสนุนการปกครองและการดำเนินการทางการเมืองภายใต้ระบอบของรัฐบาลทหารด้วย อย่างไรก็ตามไม่อาจปฏิเสธได้ว่าพื้นที่สำหรับการแสดงออกถึงความต้องการทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยมีอยู่อย่างจำกัด แม้จะรับรู้ถึงความไม่เท่าเทียมหรือความ

¹³² Lall, 17.

¹³³ Burma Issues, "Report Living Ghosts: The Spiraling Repression of the Karenni Population under the Burmese Military Junta," 22.

ไม่เป็นประชาธิปไตยก็ตาม แต่การเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวอย่างน้อยยังสามารถเสนอกรอบในการเรียกร้องและเจรจาของตนในอนาคตได้¹³⁴

การรักษาอำนาจตามกล่าวมาข้างต้นดังกล่าวจึงเป็นอีกรูปแบบที่จะทำให้การปกครองภายใต้รัฐบาลทหารเมียนมา มีความชอบธรรมและมีความเข้มแข็งมากขึ้น เพราะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและฐานมวลชนที่ตนเองให้การสนับสนุน อีกทั้งฝ่ายตรงข้ามอย่างชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มยังหันมาเข้าร่วมทางการเมืองกับรัฐบาลทหาร เป็นผลให้การรวมตัวของฝ่ายต่อต้านเกิดความอ่อนแอและแตกแยกภายในกลุ่ม ทำให้รัฐบาลสามารถรักษาอำนาจของตนเองให้เหนือกว่าฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองและฝ่ายกบฏได้

การแบ่งแยกและปกครอง (Divide and rule)

การกบฏของชนกลุ่มน้อยมีมาอย่างยาวนานตั้งแต่หลังได้รับเอกราชในค.ศ. 1948 ซึ่งเป็นสิ่งที่คุกคามอำนาจของรัฐตลอดมา เป้าหมายของการกบฏของชนกลุ่มน้อยคือการปกครองตนเองหรือการจัดตั้งสหพันธรัฐ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้สำหรับรัฐบาลกลางและกองทัพ นอกจากนี้ยังมีพรรคคอมมิวนิสต์พม่าที่ต้องการล้มล้างอำนาจของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเมียนมาตั้งแต่หลังได้รับเอกราชได้พยายามปราบปรามการกบฏดังกล่าวแต่ไม่สามารถปราบได้ จนกระทั่งมาถึงค.ศ. 1989 การคุกคามจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่าได้หมดไป เพราะเกิดการแตกออกเป็นกลุ่มต่างๆ เช่น กอแก๊ง (Kokang Armed Group), มัง (Mongla Armed Group), วัว (United Wa State Army)

แม้ว่าการคุกคามจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่าจะหายไปแล้ว แต่การต่อต้านจากชนกลุ่มน้อยยังคงมีอยู่ ดังนั้นนายพลชิน อู่น เลขาธิการลำดับที่ 1 ของ SLORC จึงได้ดำเนินการทำข้อตกลงหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ซึ่งการทำข้อตกลงดังกล่าวนอกจากทำให้รัฐบาลมุ่งความสนใจไปที่การต่อสู้ทางการเมืองได้แล้ว ยังทำให้ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ไม่สามารถรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งอีกด้วย ทำให้ในภายหลังกองทัพทหารจะเป็นผู้ได้เปรียบและมีอิทธิพลเหนือกลุ่มกบฏ

134

Morten B. Pedersen, "Myanmar: The Future Takes Form-but Little Change in Sight," in *Southeast Asian Affairs 2007*, ed. Daljit Singh and Lorraine C. Salazar (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2007), 227.

ดังนั้นไม่เพียงแต่เจ้าอาณานิคมของเมียนมาเช่นอังกฤษเท่านั้นที่ใช้วิธีการแบ่งแยกและปกครอง แม้แต่รัฐบาลทหารซึ่งเคยกล่าวโจมตีวิธีการปกครองของอดีตเจ้าอาณานิคมในวิธีการดังกล่าวก็ใช้วิธีการเดียวกัน ในสมัยของนายพลเน วินมีการใช้วิธีการดังกล่าวด้วยเช่นกัน โดยการให้ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งไปปราบชนกลุ่มน้อยอีกกลุ่มหนึ่งโดยแลกกับผลประโยชน์ ซึ่งสมัยของนายพลเน วิน รัฐบาลได้เป็นพันธมิตรกับ Lo Hsing-Han ซึ่งเป็นผู้บัญชาการกองกำลังโกกั้งชื่อว่า Ka Kwe Ye โดยรัฐบาลจะให้สิทธิการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านแก่ทางกองกำลังโกกั้งโดยแลกกับการปราบกบฏของกองทัพรัฐฉาน (Shan State Army)¹³⁵

เช่นเดียวกับการทำข้อตกลงหยุดยิงระหว่างกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยกับ SLORC/SPDC วิธีการดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีความได้เปรียบเหนือชนกลุ่มน้อย คือหยุดการคุกคามจากชนกลุ่มน้อยซึ่งมีอยู่มากมายหลายกลุ่มและทำให้การรวมตัวของชนกลุ่มน้อยมีอ่อนแอและไม่เข้มแข็ง โดยการทำข้อตกลงระหว่างรัฐบาลกับชนกลุ่มน้อยจะมีข้อตกลงพื้นฐาน คือ ชนกลุ่มน้อยเหล่านั้นสามารถถืออาวุธและควบคุมพื้นที่ของตนเองได้¹³⁶ โดยในทศวรรษ 1990 มีการทำข้อตกลงหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อย 18 กลุ่ม และเพิ่มเป็น 25 กลุ่มในค.ศ. 2006¹³⁷ ซึ่งนั่นแสดงให้เห็นว่าชนกลุ่มน้อยเองก็ยอมรับในเงื่อนไขของข้อตกลงหยุดยิง

อย่างไรก็ตาม แท้จริงแล้วข้อตกลงที่นอกเหนือจากข้อตกลงพื้นฐานอาจมีความแตกต่างกันเนื่องจากการเจรจานั้นรัฐบาลทหารจะเจรจากับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ แยกกันและไม่เปิดเผยสู่สาธารณะ¹³⁸ การเจรจาลักษณะดังกล่าวจะนำมาซึ่งปัญหาในภายหลัง เนื่องจากแต่ละกลุ่มอาจจะได้รับข้อเสนอที่แตกต่างกัน ดังนั้นเมื่อมีการเจรจาดังกล่าวร่วมกันอาจเกิดปัญหาความเห็นต่อข้อตกลงนั้นไม่ตรงกัน แต่สิ่งหนึ่งที่มองเห็นได้คือประโยชน์ที่ได้จากการทำข้อตกลงดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ในสิทธิทางการค้า การเก็บภาษีและการสนับสนุนต่างๆ จากรัฐล้วนดึงดูดและทำให้ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มยอมเข้าสู่การเจรจาซึ่งตรงจุดนี้ที่สร้างปัญหาให้แก่ชนกลุ่มน้อย เนื่องจากชนกลุ่มน้อยที่เป็นองค์กรหรือมีกองกำลังที่ใหญ่จะมีกลุ่มย่อยๆ อยู่ภายในซึ่งสิทธิประโยชน์ดังกล่าวนี้เองที่จะดึงให้กลุ่ม

135 Seekins, 77.

136 Lall, 15.

137 Ibid.

138 Ibid.

นั้นแยกตัวออกมา เช่น กองกำลังป้องกันคะฉิ่น (Kachin Defense Army) ซึ่งแยกตัวจากกองกำลังปลดปล่อยคะฉิ่น (Kachin Independence Army) อีกทั้งมีความเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด¹³⁹

กรณีของการแยกตัวภายในกลุ่มของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่เห็นได้ว่าข้อตกลงหยุดยิงทำให้ชนกลุ่มน้อยอ่อนแอลง เมื่อกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธ (DKBA) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อค.ศ. 1994 ได้แยกตัวออกจาก KNU และหันไปทำข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาล เนื่องมาจากไม่พอใจที่ต้องเป็นแนวหน้าในการต่อสู้ ในขณะที่ผู้นำระดับสูงอยู่ในที่ปลอดภัยและใช้ชีวิตสะดวกสบายอีกทั้งยังถูกเลือกปฏิบัติจาก KNU¹⁴⁰ การทำข้อตกลงหยุดยิงได้นำไปสู่ความร่วมมือทางทหารระหว่างกองทัพพม่ากับ DKBA ในการเข้าโจมตีค่ายมานเอปโลว์ (Manerplaw) ซึ่งเป็นศูนย์บัญชาการใหญ่ของ KNU ได้สำเร็จเมื่อวันที่ 2 มกราคม 1995¹⁴¹

กรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าข้อตกลงหยุดยิงนั้นมีผลต่อชนกลุ่มน้อยอย่างมาก ยิ่งหากมีความขัดแย้งและความไม่พอใจภายในองค์กรด้วยแล้ว โอกาสที่จะแยกตัวแล้วหันไปเข้าร่วมกับฝ่ายกองทัพของรัฐบาลก็เป็นไปได้มาก อันจะส่งผลให้ภายในองค์กรของชนกลุ่มน้อยอ่อนแอลงอย่างชัดเจนและถูกเอาชนะด้วยกำลังทางทหารได้ดังเช่นตัวอย่างข้างต้น นอกจากนี้ความอ่อนแอที่เกิดขึ้นยังรวมถึงการที่ชนกลุ่มน้อยที่ทำข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลถูกบังคับให้เปลี่ยนเป็นกองกำลังพิทักษ์ชายแดนหรือ Border Guard Force ซึ่งจะอยู่ภายใต้การควบคุมกองทัพเมียนมาอีกด้วย

การเตรียมการเพื่อการรักษาอำนาจภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตย

ตั้งแต่ค.ศ. 1993 SLORC ดำเนินการทางการเมืองโดยมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงเป็นประชาธิปไตย รัฐบาลทหารจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต การเตรียมพร้อมนี้จำเป็นต่อการอยู่รอดในอำนาจทางการเมืองระยะยาวและทำให้มั่นใจได้ว่าบทบาทและอิทธิพลของกองทัพในทางการเมืองจะคงอยู่ต่อไป ซึ่งการเตรียมการนี้มีอยู่ 3

¹³⁹ Mikael Gravers, "Ethnic Diversity, Multiple Conflicts," in *Burma/Myanmar-Where Now?*, ed. Mikael Gravers and Fleming Ytzen (Thailand: NIAS Press, 2014), 168.

¹⁴⁰ "Ethno-Nationalism and Violence in Burma/Myanmar-the Long Karen Struggle for Autonomy," in *Burma/Myanmar-Where Now?*, ed. Mikael Gravers and Fleming Ytzen (Thailand: NIAS Press, 2014), 187-88.

¹⁴¹ Seekins, 244.

ประการที่เห็นได้ ประการแรก การจัดตั้งสมาคมเอกภาพและการพัฒนาหรือ USDA ถัดมาคือการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวในกองทัพจากการกำจัดนายพลชิน ยู่น และประการสุดท้ายการย้ายไปสู่เมืองหลวงใหม่ที่เนปีดอว์ (Naypyidaw) การดำเนินการเหล่านี้มีผลต่อกองทัพหลังรัฐบาลทหารได้สละอำนาจออกไปแล้ว ซึ่งล้วนแต่เป็นการดำเนินการเพื่อให้มั่นใจว่าความมั่นคงของประเทศจะยังคงเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ

สมาคมเอกภาพและการพัฒนา (USDA) เครื่องมือรักษาอำนาจของรัฐบาลทหาร

ในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีความสำคัญต่อกระบวนการทางการเมือง เช่น การออกเสียงประชามติในประเด็นสำคัญๆ เช่น การยอมรับรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งผู้นำ เป็นต้น ดังนั้นตั้งแต่รัฐบาลทหารได้ประกาศที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงเมียนมาไปสู่ประชาธิปไตย ก็จำเป็นจะต้องสร้างฐานของมวลชนเพื่อสนับสนุนตนเองขึ้นมาด้วยพร้อมกัน เพื่อเป็นการรักษาอำนาจของตนเองตามระบอบการปกครองที่เปลี่ยนไปได้ แต่ในขณะเดียวกันฐานมวลชนเหล่านี้ก็สามารถเป็นเครื่องมือให้กับรัฐบาลทหารในทางการเมืองเพื่อที่จะต่อต้านฝ่ายตรงข้ามได้ด้วยเช่นเดียวกัน ความคิดดังกล่าวจึงนำมาซึ่งการจัดตั้งสมาคมเอกภาพและการพัฒนา (USDA) ซึ่งเป็นองค์กรมวลชนของรัฐบาลทหารเมียนมา

องค์กร USDA ถูกจัดตั้งขึ้นในวันที่ 15 กันยายน ค.ศ. 1993 โดยได้รับการอุปถัมภ์จากนายพลตาน ฉ่วย ประธานของ SLORC และ SPDC การจัดตั้งองค์กรนี้เกิดขึ้นในช่วงที่เงื่อนไขทางการเมืองของเมียนมากำลังเริ่มต้นเปลี่ยนไปสู่ทิศทางของประชาธิปไตย SLORC กำลังแสดงให้เห็นว่ากำลังดำเนินการเริ่มต้นการปฏิรูปด้วยการประกาศให้มีการประชุมสมัชชาแห่งชาติเพื่อร่างรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 9 มกราคม ค.ศ. 1993 องค์กรนี้ได้ทำหน้าที่เป็นฐานมวลชนซึ่งเป็นกระบอกเสียงให้กับกองทัพในทางการเมือง¹⁴² โดยเฉพาะอุดมการณ์ของชาติ 3 ประการหรือ Three Main National Causes ซึ่งประกอบด้วย บูรณภาพของสหภาพ (Non-disintegration of Union) ความเป็นหนึ่งเดียวของชาติ (Non-disintegration of National Solidarity) และความเข้มแข็งและคงไว้ซึ่งอธิปไตย (Consolidation and perpetuation of sovereignty) รวมถึงอุดมการณ์และคำขวัญ

¹⁴² Steinberg, *Burma: The State of Myanmar*, 110.

อื่นๆ ที่รัฐได้ผลิตออกมาด้วย¹⁴³ โดยสมาชิกของ USDA ก็คือทหารและเจ้าหน้าที่รัฐรวมถึงประชาชน โดยทั่วไปที่มีทั้งสมัครใจเข้าร่วมและไม่สมัครใจ

การจัดตั้ง USDA มีเป้าหมายเพื่อรองรับผลประโยชน์ในทางการเมือง อีกทั้งใช้ในการปราบปรามฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองโดยให้ USDA ทำหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ช่วยสลายการชุมนุมหรือควบคุมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝ่ายตรงข้าม ดังนั้นเป้าหมายอีกประการที่ USDA ถูกสร้างก็เพื่อให้รัฐบาลทหารสามารถใช้อำนาจในการควบคุมสังคมและฝ่ายต่อต้านได้ โดยที่ในเวลาเดียวกันตนเองก็จำกัดบทบาทนั้นได้ ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงและลดการประณามจากนานาชาติ รวมถึงใช้สร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่การปกครองของรัฐบาลทหาร

ในกรณีที่ต้องการควบคุมฝ่ายตรงข้ามหรือสลายการชุมนุมและเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม สมาชิก USDA จะทำหน้าที่เข้าไปปะทะกับฝ่ายตรงข้ามพร้อมกับกลุ่มสวอน อาร์ ซินซึ่งเป็นกองกำลังซึ่งได้รับการฝึกอาวุธ¹⁴⁴ โดยภายหลังการปะทะดังกล่าว เจ้าหน้าที่และกองกำลังของรัฐจะเข้าไปควบคุมตัวและจับกุมผู้เคลื่อนไหวประท้วง เห็นได้จากกรณีเหตุการณ์สังหารหมู่ที่เมืองเดปายิน หลังจากขบวนรถของนางออง ซาน ซู จีถูกโจมตีแล้ว เธอถูกคุมตัวโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยข้ออ้างว่าเป็นการคุมตัวเพื่อความปลอดภัยของเธอเองหรือ Protective Custody

ในขณะที่เหตุการณ์ค.ศ. 2007 ก็เป็นเหตุการณ์ที่เห็นได้ชัดเจนว่าสมาชิก USDA และสวอน อาร์ ซินซึ่งเป็นกองกำลังใน USDA ได้เข้าไปช่วยเจ้าหน้าที่รัฐทั้งตำรวจปราบจลาจลและทหารสลายการชุมนุมของผู้ประท้วงโดยกลุ่มดังกล่าวนี้ได้เข้าไปปะทะสร้างความเสียหายให้กับฝ่ายตรงข้ามก่อน หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่รัฐจึงเข้ามาจับกุมผู้เคลื่อนไหว ทั้ง USDA และสวอน อาร์ ซินยังเข้าช่วยเจ้าหน้าที่จับกุมตัวฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย ลักษณะดังกล่าวนี้ USDA และสวอน อาร์ ซินจึงเหมือนเป็นหัวหอกเข้าสลายผู้ประท้วงให้อ่อนแอลงเพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปจับกุมโดยที่ไม่ต้องใช้ความรุนแรงมากนัก อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวกลุ่มผู้ประท้วงจะมีจำนวนไม่มากนัก แต่หากมีผู้ประท้วงจำนวนมาก USDA และสวอน อาร์ ซินจะเข้าปฏิบัติการสลายการชุมนุมร่วมกับตำรวจปราบจลาจลและทหารรวมทั้งจับกุมด้วย

143 Network for Democracy and Development. 17-18.

144 Mikael Gravers and Fleming Ytzen, "Local Actor," in *Burma/Myanmar - Where Now?*, ed. Mikael Gravers and Fleming Ytzen (Thailand: NIAS Press, 2014), 58.

นอกจากนี้ USDA ได้กลายเป็นเครื่องมือในการควบคุมสังคมด้วย โดยเฉพาะภายหลังจากนายพลชิน อุ่นและเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองถูกกำจัดออกไปในค.ศ. 2004 สมาชิก USDA ได้มีบทบาทมากขึ้นโดยเข้ามาทำหน้าที่แทนหน่วยข่าวกรองที่หายไป¹⁴⁵ โดยเป็นหูเป็นตาให้กับรัฐบาลทหารคอยสอดส่องผู้เห็นต่าง วิชาพัชร์วิจารณ์และต่อต้านรัฐบาล ซึ่ง USDA มีลงไปถึงระดับท้องถิ่นซึ่งทำให้สามารถควบคุมสังคมโดยรวมได้โดยลงไปถึงระดับท้องถิ่นด้วย¹⁴⁶ การทำหน้าที่ดังกล่าวเห็นได้จากกรณีที่สมาชิก USDA ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐตามจับกลุ่มผู้เข้าร่วมประท้วงในเหตุการณ์ Saffron Revolution เมื่อค.ศ. 2007

นอกจากการใช้ USDA ตามวัตถุประสงค์ข้างต้นแล้ว การจัดชุมนุมมวลชนก็เป็นวิธีการที่เกิดขึ้นบ่อยๆ โดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาลทหารเพื่อแสดงให้เห็นถึงความชอบธรรมในนโยบายของรัฐบาลว่ามีประชาชนให้การสนับสนุน ดังเช่นวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 2003 ซึ่งเป็นวันที่นายพลชิน อุ่นได้ประกาศถึงแผนการเดินหน้าในการเปลี่ยนผ่านการเมือง เวลาหลังจากนั้นองค์กร USDA ได้แสดงออกถึงการสนับสนุนแนวทางการเมืองของรัฐบาลทหารโดยการจัดชุมนุมมวลชนเพื่อสนับสนุนโรดแม็ป 7 ขั้น (7 Steps Roadmaps) อีกเหตุการณ์หนึ่งซึ่งเห็นได้ต่อบทบาทในการสร้างความชอบธรรมคือการชุมนุมของ USDA เพื่อประณามฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองที่เคลื่อนไหวประท้วงในเหตุการณ์ Saffron Revolution¹⁴⁷ ดังนั้นการชุมนุมมวลชนจึงมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าสร้างความชอบธรรมให้คณะทหารซึ่งทำให้รัฐบาลทหารสามารถใช้เหตุการณ์ดังกล่าวเพื่อยืนยันความชอบธรรมในการปราบปรามโดยอ้างว่าได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่¹⁴⁸

อย่างไรก็ตามบทบาทและหน้าที่ในระยะยาวของ USDA นั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดนั่นคือรัฐบาลทหารจำเป็นต้องมีฐานมวลชนที่จะทำให้รัฐธรรมนูญใหม่ที่ถูกร่างภายใต้อำนาจของรัฐบาลทหารได้รับการยอมรับผ่านการทำประชามติ¹⁴⁹ ซึ่งนั่นทำให้รัฐบาลทหารพยายามหามวลชนให้เข้ามา

145 Network for Democracy and Development. 54-55.

146 Holliday, 100.

147 Min, "Internal Dynamics of the Burmese Military: Before, During and after the 2007 Demonstrations," 40.

148 Ibid.

149 Steinberg, *Burma: The State of Myanmar*, 80.

เป็นสมาชิกของ USDA ซึ่งไม่เพียงแต่คนเมียนมาเท่านั้นแต่ยังขยายฐานออกไปรวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆด้วย เช่น ปะโอ (Pao) โดยให้การสนับสนุนสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น ด้านการศึกษา การลงทุนทางเศรษฐกิจดังที่ได้กล่าวไปแล้ว¹⁵⁰ นอกจากนี้ยังได้รับการยกเว้นจากการถูกบังคับเกณฑ์แรงงาน¹⁵¹ ซึ่งหากไม่ใช่สมาชิก USDA ชาวเมียนมาแต่ละครัวเรือนในพื้นที่ชนบทจะต้องส่งคนในครัวเรือนของตนอย่างน้อย 1 คนมาทำงานสาธารณประโยชน์ เช่น การสร้างถนน เมื่อถูกเจ้าหน้าที่ขององค์กร USDA เรียกเกณฑ์แรงงาน¹⁵² ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้เป็นหนึ่งในกลไกของการรักษาอำนาจของรัฐบาลที่เป็นเผด็จการและอำนาจนิยม¹⁵³ ท้ายที่สุดเมื่อมีการทำประชามติรัฐธรรมนูญ สมาชิก USDA และสวอนอาร์ ชินยังได้เคลื่อนไหวณรงค์ให้รับร่างรัฐธรรมนูญด้วย¹⁵⁴ ซึ่งท้ายที่สุดรัฐธรรมนูญก็ได้รับการยอมรับผ่านการทำประชามติ

นอกจาก USDA จะกลายเป็นฐานที่จะสนับสนุนอำนาจของรัฐบาลทหารโดยการเปลี่ยนเป็นพรรคการเมืองของทหารในอนาคตเช่นเดียวกับองค์กร GOLKAR ของอินโดนีเซียซึ่งสนับสนุนประธานาธิบดีซูฮาร์โต¹⁵⁵ โดยองค์กร GOLKAR นี้เป็นองค์กรมวลชนที่กองทัพจัดตั้งขึ้นมาซึ่งภายนอกดูไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง หากแต่ในทางปฏิบัตินั้นมีความเกี่ยวข้องกันซึ่งในท้ายที่สุด GOLKAR ได้เปลี่ยนแปลงตัวเองเป็นพรรคการเมืองของกองทัพ¹⁵⁶ เช่นเดียวกัน เมื่อรัฐบาล SPDC ได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งในค.ศ. 2010 องค์กร USDA ได้เปลี่ยนไปเป็นพรรคการเมืองชื่อพรรคเอกภาพและการพัฒนา (Union Solidarity and Development Party) หรือ USDP เช่นเดียวกัน GOLKAR ของอินโดนีเซีย

¹⁵⁰ Callahan, *Political Authority in Burma's Ethnic Minority States : Devolution, Occupation and Co-Existence* 46-47.

¹⁵¹ Network for Democracy and Development. 24.

¹⁵² Holliday, 69.

¹⁵³ Milan W. Svobik, *The Politics of Authoritarian Rule* (New York: Cambridge, 2012), 164.

¹⁵⁴ Lall, 37.

¹⁵⁵ Steinberg, *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know*, 128.

¹⁵⁶ *Burma: The State of Myanmar*, 114.

การรวมอำนาจให้เป็นหนึ่งเดียวภายในกองทัพ

การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ศูนย์กลางอำนาจภายในรัฐบาลก็เป็นสิ่งสำคัญ สมัยของ SLORC/SPDC ความเข้มแข็งในอำนาจของผู้นำมีความแตกต่างจากในสมัยนายพลเน วิน เนื่องจากเขามีอำนาจสูงสุดอย่างชัดเจน ขณะที่ผู้นำของ SLORC/SPDC ไม่เป็นเช่นนั้น¹⁵⁷ การเสริมความเข้มแข็งให้กับผู้นำสูงสุดของรัฐบาลทหารอย่างนายพลตาน ฉ่วย จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น ดังนั้นนายพลตาน ฉ่วยได้พยายามสร้างอำนาจให้ตนเองเหนือกว่าผู้ที่ท้าทายหรือคุกคามอำนาจของเขา ผ่านการโยกย้ายและสับเปลี่ยนตำแหน่งในกองทัพและในรัฐบาลเพื่อให้อำนาจเหล่านั้นอยู่ภายใต้การควบคุมและเป็นเอกภาพ ปัญหาทางอำนาจที่เห็นได้ชัดภายในกองทัพและส่งผลกระทบต่อเอกภาพของกองทัพเกิดขึ้นระหว่างทหารและหน่วยข่าวกรองซึ่งอยู่ภายใต้การนำของนายพลชิน ยุ้น นำมาสู่การกำจัดการจัดนายพลชิน ยุ้น และเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองของเขาออกจากอำนาจเมื่อค.ศ. 2004

การกำจัดการจัดนายพลชิน ยุ้น ออกจากอำนาจเป็นการสร้างเอกภาพภายในกองทัพและยังเป็นการกำจัดศัตรูทางอำนาจที่สำคัญของนายพลตาน ฉ่วย เนื่องจากบทบาททางการเมืองและการขยายอำนาจที่มากเกินไปของหน่วยข่าวกรองภายใต้การบังคับบัญชาของเขานั้นกลับกลายเป็นการคุกคามผู้นำคนอื่นและสร้างปัญหาต่อความเป็นหนึ่งเดียวภายในกองทัพ

นายพลชิน ยุ้น ดำรงตำแหน่งเลขาธิการลำดับที่ 1 ของ SLORC ซึ่งถือว่ามีอำนาจมากเป็นลำดับที่ 3 นับจากประธานและรองประธานของ SLORC โดยเขาเป็นผู้ดูแลกิจการต่างประเทศด้วย อีกทั้งยังอยู่ในตำแหน่งที่ดูแลข่าวกรอง รวมถึงมีบทบาทในการเจรจาพูดคุยกับนางออง ซาน ซู จี และมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศด้วย สิ่งเหล่านี้ทำให้นายพลชิน ยุ้น ถูกมองว่ามีความยืดหยุ่น (Softliner)¹⁵⁸ มากกว่านายพลตาน ฉ่วย และนายพลหม่อง เอ ด้วยเหตุนี้อิทธิพลและบทบาทของนายพลชิน ยุ้น ในทางการเมืองจึงค่อยๆ เพิ่มขึ้น

157

Kyaw Yin Hlaing, "Setting the Rules for Survival: Why the Burmese Military Regime Survives in an Age of Democratization," *The Pacific Review* 22, no. 3 (2009): 279.

158

Marco Bunte, "Burma's Transition to 'Disciplined Democracy': Abdication or Institutionalization of Military Rule?," in *GIGA Working Papers*, ed. Bert Hoffmann (Hamburg: German Institute of Global and Area Studies, August 2011), 19.

อย่างไรก็ตามข้อเสียเปรียบของเขาคือการไม่มีกำลังทหารภายใต้การบัญชาการ อีกทั้งไม่เคยมีประสบการณ์ในการสั่งการรบ¹⁵⁹ แต่การที่เขาสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นความลับอื่นๆทำให้เขาสามารถควบคุมและใช้ข้อมูลเหล่านั้นเพื่อประโยชน์ในการสร้างอำนาจของตนเองได้¹⁶⁰ ไม่ต่างกับสมัยของนายพลเน วินที่ใช้หน่วยข่าวกรองเป็นเครื่องมือสำหรับควบคุมอำนาจของนายทหารอื่นๆโดยใช้ข้อมูลต่างๆด้านลบของอีกฝ่ายเป็นเครื่องต่อรองและควบคุม¹⁶¹ ยิ่งไปกว่านั้นภายใต้อำนาจของนายพลชิน อุ่น หน่วยข่าวกรองของเขายังได้ขยายอิทธิพลและมีการเพิ่มขึ้นของหน่วยงานภายในอย่างมากมายและยังสร้างความไม่พอใจให้กับนายพลและทหารอื่นๆ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยข่าวกรองไม่เคารพอำนาจตามลำดับการบังคับบัญชา¹⁶²

อำนาจที่เพิ่มขึ้นของนายพลชิน อุ่นและหน่วยข่าวกรองได้นำมาสู่ความไม่ลงรอยกันระหว่างสองฝ่าย ในเดือนกันยายน ค.ศ. 2004 เกิดความขัดแย้งระหว่างทหารกับหน่วยข่าวกรองที่เมืองมุเซ (Muse) ชายแดนเมียนมา-จีน โดยสาเหตุมาจากผู้บัญชาการกองทัพอากาศ (Regional Commander) ได้รับเรื่องร้องเรียนในประเด็นการใช้อำนาจและการทุจริตของหน่วยข่าวกรองจากเจ้าหน้าที่พลเรือน จึงส่งทหารเข้าไปสืบสวนหาข้อเท็จจริงในพื้นที่ดังกล่าว แต่หน่วยข่าวกรองในพื้นที่ปฏิเสธที่จะให้เข้าไปดำเนินการดังกล่าว และมีข่าวลือว่ามีการปะทะระหว่างกันของทั้งสองฝ่าย¹⁶³

เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้บัญชาการกองทัพอากาศได้แจ้งไปยังนายพลหม่อง เอ (Senior General Maung Aye) ซึ่งเป็นรองประธาน SPDC รวมถึงนายพลตาน ฉ่วย (Senior General Than Shwe) ประธาน SPDC ซึ่งมีอำนาจสูงสุด เป็นผลให้นายพลตาน ฉ่วยออกคำสั่งให้นายพลชิน อุ่น ปลดเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เมืองมุเซ แต่นายพลชิน อุ่นปฏิเสธที่จะปฏิบัติตาม การกระทำดังกล่าวคือการแข็งขันและไม่เคารพลำดับชั้นของอำนาจซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อเอกภาพภายในกองทัพ ด้วยเหตุนี้จึงนำมาซึ่งการการจับกุมและปลดนายพลชิน อุ่นในวันที่ 18

¹⁵⁹ Steinberg, *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know*, 94.

¹⁶⁰ Hlaing, "Setting the Rules for Survival: Why the Burmese Military Regime Survives in an Age of Democratization," 278.

¹⁶¹ Yawngghwe, 150-51. Accessed September 20, 2016, retrieved from <https://open.library.ubc.ca/media/download/pdf/831/1.0098440/1>

¹⁶² Hlaing, "Setting the Rules for Survival: Why the Burmese Military Regime Survives in an Age of Democratization," 280.

¹⁶³ *Ibid.*, 281.

ตุลาคม ค.ศ. 2004 ด้วยข้อกล่าวหาละเมิดระเบียบวินัย รวมถึงข้อกล่าวหาว่าเกี่ยวข้องกับสินบน ตามที่นายพล ธุระ ฉ่วย มาน (General Thura Shwe Mann) ได้อ้างไว้¹⁶⁴ นอกจากนี้ยังได้มีการปลดเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองของนายพลชิน ยู่นและยุบสำนักงานหน่วยข่าวกรองแห่งชาติ (National Intelligence Bureau) ด้วย

สาเหตุที่ทำให้ให้นายพลตาน ฉ่วยต้องปลดนายพลชิน ยู่น มาจากเหตุผลที่นายพล ธุระ ฉ่วย มานได้อ้างไว้เกี่ยวกับวินัยของกองทัพอันเป็นสิ่งสำคัญต่อเอกภาพภายในกองทัพ การไม่เคารพอำนาจและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาแสดงให้เห็นถึงการต่อต้านและท้าทายอำนาจ ขณะเดียวกันความไม่ลงรอยกันระหว่างสองฝ่ายคือทหารกับหน่วยข่าวกรองยังทำให้เกิดรอยแยกในเอกภาพของกองทัพอีกด้วย ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอและไม่เป็นผลดีหากกองทัพซึ่งเป็นสถาบันที่กล่าวอ้างว่าเป็นผู้ปกป้องเอกภาพของประเทศ ไม่สามารถรักษาเอกภาพภายในสถาบันของตนเองได้

ในอีกด้านหนึ่งการดำเนินการดังกล่าวคือกำจัดคู่แข่งทางอำนาจด้วยเช่นกัน อิทธิพลของนายพลชิน ยู่นเริ่มเป็นภัยที่คุกคามต่อทั้งนายพลตาน ฉ่วยและนายพลหม่อง เอ¹⁶⁵ เนื่องจากภายใต้การปกครองของ SLORC/SPDC ไม่มีผู้นำทหารที่ควบคุมอำนาจได้เบ็ดเสร็จเช่นเดียวกับนายพลเนวิน¹⁶⁶ หากแต่มีลักษณะของอำนาจที่กระจายกันในหมู่สมาชิกของ SLORC¹⁶⁷ โดยเฉพาะในผู้นำระดับสูงสามคนคือ นายพลตาน ฉ่วย นายพลหม่อง เอ และนายพลชิน ยู่นซึ่งมีการแข่งขันกัน¹⁶⁸ ดังนั้นการกำจัดนายพลชิน ยู่นออกไป นอกจากเป็นการสร้างเอกภาพภายในกองทัพยังเป็นการเปิดโอกาสให้นายพลตาน ฉ่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับอำนาจของตนเองและโครงสร้างการบังคับบัญชาให้มีความรวมศูนย์มากขึ้นอีกด้วย¹⁶⁹ อย่างไรก็ตามผลที่ตามมาจากปลดนายพลชิน ยู่นและพรรคพวก

¹⁶⁴ The New Light of Myanmar, "Spdc Chose, Assigned Duties to Those Who Were Assumed to Be Able to Loyal Discharge State Duties," 9.

¹⁶⁵ Nyein, "Commentary: Expanding Military, Shrinking Citizenry in Burma," 640.

¹⁶⁶ Williams, 1208.

¹⁶⁷ Min, "Internal Dynamics of the Burmese Military: Before, During and after the 2007 Demonstrations," 30.

¹⁶⁸ Williams, 1208.

¹⁶⁹ Nyein, "Commentary: Expanding Military, Shrinking Citizenry in Burma," 641.

คือสังคมลดความกลัวจากการสอดส่องโดยหน่วยข่าวกรองลง เนื่องจากรัฐบาลทหารต้องใช้เวลาในการจัดระบบหน่วยข่าวกรองใหม่ที่สามารถไว้วางใจได้¹⁷⁰

ไม่เพียงแค่นายพลชิน ยุ้นและหน่วยข่าวกรองเท่านั้น ผู้บัญชาการกองทัพภาค (Regional Commander) ก็ถูกมองว่าเป็นคุกคามต่ออำนาจของผู้นำ แต่ยังไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกต่อเอกภาพภายในกองทัพ ดังนั้นเพื่อที่จะสร้างความมั่นคงให้กับอำนาจรวมถึงป้องกันการสร้างฐานอำนาจภายในกองทัพ การโยกย้ายตำแหน่งจึงกลายเป็นเครื่องมือที่นายพลอาวุโสตามช่วยใช้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำดังกล่าว¹⁷¹

การโยกย้ายหรือสับเปลี่ยนตำแหน่งผู้บัญชาการกองทัพภาคโดยนายพลตามช่วยได้เริ่มตั้งแต่ค.ศ. 1995 โดยจะย้ายไปอยู่ในตำแหน่งที่ไม่สามารถบังคับบัญชากองทัพโดยตรงได้ เช่น ตำแหน่งรัฐมนตรีในกระทรวงต่างๆ หรือ ตำแหน่งบริหารของหน่วยงานในศูนย์บัญชาการของกองทัพ ซึ่งเมื่อย้ายนายพลเหล่านั้นไปอยู่ตำแหน่งอื่นแล้วก็จะนำผู้ที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนของตนขึ้นดำรงตำแหน่งนั้นแทน สำหรับนายพลตามช่วยมักจะเลือกนายทหารที่มาจากกองพลทหารราบที่ 88 (Light Infantry Division 88) และจากศูนย์บัญชาการภาคตะวันตกเฉียงใต้ (Southwest Command) มาดำรงตำแหน่งแทน เนื่องจากนายพลตามช่วยเคยเป็นผู้นำมาก่อน¹⁷² และนับตั้งแต่ค.ศ. 1997 เป็นต้นไปนายพลตามช่วย ได้สับเปลี่ยนและโยกย้ายเอาคนที่ไว้ใจไปดำรงตำแหน่งสำคัญภายในกองทัพและรัฐบาล ซึ่งทำให้ในท้ายที่สุดมีอำนาจที่เข้มแข็งและเหนือกว่านายพลหม่อง เอซึ่งเป็นรองประธานของ SLORC/SPDC อีกทั้งเป็นคู่แข่งทางอำนาจอีกด้วย

การย้ายเมืองหลวงสู่เนปีดอว์

การย้ายเมืองหลวงมีความสำคัญอย่างมากต่อรัฐบาลทหารในแง่ของยุทธศาสตร์ความมั่นคง งานของดุษฎีภาค ปรีชาธิราช (2555) ได้เสนอว่าเบื้องหลังการย้ายเมืองหลวงจากกรุงย่างกุ้งไปยังเนปีดอว์ซึ่งอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินมีเหตุผลเกี่ยวกับความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยความมั่นคงภายในนั้นคือการย้ายศูนย์อำนาจออกจากพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางของการลุกฮือต่อต้านของ

170 Lall, 19.

171 Nyein, "Commentary: Expanding Military, Shrinking Citizenry in Burma," 641.

172 Min, "Looking inside the Burmese Military," 166.

ประชาชนซึ่งคุกคามศูนย์กลางอำนาจการบริหารและปกครอง อีกทั้งยังสามารถขยายอำนาจทางการเมืองและทางทหารไปควบคุมยังรัฐของชนกลุ่มน้อยที่อยู่รอบๆ ได้ ขณะที่ภายนอกประเทศคือการป้องกันการรุกรานของกองทัพต่างชาติ ไม่ให้สามารถเข้ายึดครองประเทศได้โดยง่าย¹⁷³

หากพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหลวงกับการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารแล้วไม่ว่าในระยะสั้นหรือระยะยาว การย้ายเมืองหลวงจึงมีเหตุผลเกี่ยวกับความมั่นคงอย่างแน่นอน ตั้งแต่ประท้วงและลุกฮือในเหตุการณ์ 8888 กรุงย่างกุ้งกลายเป็นศูนย์กลางที่มีการประท้วงตลอดมา กระทั่งเหตุการณ์การประท้วงที่นำโดยพระสงฆ์ในค.ศ. 2007 สถานที่สำคัญทางศาสนาและมหาวิทยาลัยมักเป็นศูนย์กลางของการชุมนุมประท้วง เช่น เจดีย์ชเวดากอง เจดีย์ชูละ มหาวิทยาลัยย่างกุ้ง เป็นต้น ยิ่งกว่านั้นกรุงย่างกุ้งยังประกอบไปด้วยฝ่ายต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและคนหลายเชื้อชาติ ทั้งนักการทูตจากสถานทูตและผู้สื่อข่าวตะวันตก รวมถึงมีความเจริญความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อสารทำให้รัฐบาลทหารกลัวการถูกจารกรรมข้อมูลและข่าวสารซึ่งอาจจะรั่วไหลไปยังคนภายนอกได้¹⁷⁴ ความกังวลดังกล่าวอาจไม่เกินจริงนัก ดังเช่น เอกสารลับของหน่วยข่าวกรองกลาง(Central Intelligence Agency) ของสหรัฐอเมริกาหรือ CIA ซึ่งระบุถึงเหตุการณ์การประท้วงช่วงเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1988 ที่เกิดขึ้นในเมียนมา¹⁷⁵ เอกสารลับนี้ชี้ให้เห็นว่าในเมียนมามีเจ้าหน้าที่ต่างชาติคอยเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ นอกจากนี้การดำเนินการดังกล่าวยังเป็นการตัดการติดต่อสื่อสารระหว่างนักการทูตตะวันตกกับเจ้าหน้าที่ของเมียนมาด้วย¹⁷⁶ ดังนั้นการย้ายเมืองหลวงจึงเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับระบอบอย่างไม่ต้องสงสัย

ขณะเดียวกันเมืองเนปิดอว์ยังถูกทำให้เป็นสัญลักษณ์ของศูนย์กลางอำนาจของระบอบทหารด้วย เนื่องจากที่ทำการของสมาคมเอกภาพและการพัฒนา (USDA) ซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนรัฐบาลทหารได้ตั้งอยู่ที่นี้ อีกทั้งผู้คนในเมืองก็ประกอบไปด้วยข้าราชการซึ่งสนับสนุนนโยบายของ

173

ศุลยาภาศ ปรีชาวัชร, เนปิดอว์ : ปรากฏการณ์กองทัพพม่า (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), 2-4.

174

ibid., 37.

175

Central Intelligence Agency, "Burma: Antigovernment Protests," ed. Central Intelligence Agency (Central Intelligence Agency, 1988). Accessed December 7, 2017, retrieved from <https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/CIA-RDP89G01321R000500010006-1.pdf>

176

Egreteau and Jargan, 215.

รัฐบาลทหาร ขณะที่กรุงย่างกุ้งเปรียบเสมือนศูนย์กลางทางการเมืองของทางฝ่ายประชาธิปไตย เนื่องจากสำนักงานใหญ่ของพรรค NLD ตั้งอยู่ที่เมืองนี้¹⁷⁷ ลักษณะดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับข้อมูลของ Rogers ซึ่งได้อ้างถึงคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่กองทัพที่เคยทำงานใกล้ชิดกับนายพลตาน ฉ่วย โดยระบุว่าความคิดในการย้ายเมืองหลวงเริ่มตั้งแต่ค.ศ. 1998 ซึ่งแรกเริ่มเพียงแค่ว่าจะย้ายศูนย์กลางราชการกองทัพเท่านั้น โดยให้ย่างกุ้งเป็นศูนย์กลางอำนาจการบริหารของพลเรือนเพื่อให้เป็นสัญลักษณ์ของสองการปกครองที่แยกจากกัน แต่ภายหลังการกำจัดนายพลขึ้น ยूनออกจากอำนาจศูนย์กลางอำนาจการบริหารทั้งหมดพร้อมทั้งกองทัพได้ย้ายไปอยู่ที่เนปิดอร์ทั้งหมด¹⁷⁸ กระนั้นก็ตาม เห็นได้ว่าในท้ายที่สุดเมืองย่างกุ้งก็คือเมืองสัญลักษณ์ของพลเรือน กลุ่มประชาธิปไตย เช่น พรรค NLD ขณะที่กรุงเนปิดอร์คือศูนย์กลางอำนาจของกองทัพและอำนาจทางการเมือง ซึ่งหากมองปรากฏการณ์ดังกล่าวในแง่สัญลักษณ์ การบริการการปกครองของรัฐบาลพลเรือนที่เมืองเนปิดอร์ย่อมอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของทหารด้วยเช่นกัน

เมืองเนปิดอร์ยังมีความสำคัญในแง่ของการควบคุมพื้นที่ของรัฐของชนกลุ่มน้อยรอบๆ โดยเมืองเนปิดอร์จะเป็นศูนย์กลางที่จะขยายอำนาจไปยังพื้นที่ของรัฐชนกลุ่มน้อยเหล่านั้นผ่านเมืองสำคัญๆ คือ ย่างกุ้ง มัณฑะเลย์ ตองยี ตองอู มิกธิลาและป्योंจู่-ลวี่ง¹⁷⁹ ซึ่งเมืองต่างๆ เหล่านี้ทำหน้าที่ควบคุมพื้นที่ที่มีการกบฏ เช่น เมืองตองอูเป็นที่มั่นของกองทัพเมียนมาสำหรับควบคุมและปราบปรามกบฏชนกลุ่มที่อยู่ในรัฐคะยาห์หรือกะเหรี่ยง ขณะที่เมืองตองยีก็จะเป็นฐานที่มั่นสำหรับปราบกบฏในแถบที่ราบสูงของฉาน¹⁸⁰ เห็นได้ว่าการย้ายเมืองย่างกุ้งไปยังเนปิดอร์จะทำให้อำนาจของศูนย์กลางขยายออกไปควบคุมได้ทั่วมากขึ้นมากกว่าเดิมซึ่งรัฐต่างๆ เหล่านี้ก็มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยซึ่งไม่ได้ซบถกลางหยุดยิงและยังคงต่อต้านอำนาจของรัฐบาลอยู่

ขณะที่ในส่วนความมั่นคงภายนอกนั้น ความกลัวการบุกรุกของกองกำลังต่างชาติมีผลอย่างมากต่อผู้นำทางทหารของเมียนมา ตั้งแต่ค.ศ. 1988 เป็นต้นมา รัฐบาลทหารถูกรัฐบาลตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปดำเนินนโยบายกดดันทางการเมืองอยู่เรื่อยมาจนกระทั่ง

177 ดุลยภาค ปรีชาวิฑู, 46-47.

178 Rogers, 164.

179 ดุลยภาค ปรีชาวิฑู, 123.

180 Ibid.

สมัยประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช (ค.ศ. 2001-2009) สหรัฐอเมริกาได้แสดงความแข็งแกร่งและข่มขู่เมียนมามากขึ้นจากการระบุว่าเป็นหนึ่งด่านหน้าของทรราช (Outpost of Tyranny) ที่สหรัฐอเมริกาจะต้องเข้าไปจัดการ ท่าทีดังกล่าวประกอบกับความกลัวต่างชาติของรัฐบาลทหารจึงมีเหตุผลที่ผู้นำของเมียนมาจะมีความกังวล ดังนั้นการย้ายเมืองหลวงจึงเป็นความพยายามป้องกันจากบุกยึดจากกองกำลังต่างชาติ

ในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2006 Irrawaddy สื่อของเมียนมาระบุว่าได้รับเอกสารลับซึ่งผู้นำระดับสูงของเมียนมามีความกังวลว่าสหรัฐอเมริกาจะบุกเมียนมา รวมถึงความพยายามบ่อนทำลายโดย CIA โดยเอกสารดังกล่าว ตอกย้ำให้เห็นถึงความกังวลต่อความเป็นไปได้ที่จะรุกราน โดยในเอกสารระบุว่านายพลตาน ฉ่วยและนายพลหม่อง เอได้สั่งให้กองทัพเตรียมพร้อมต่อสถานการณ์ซึ่งอาจจะเลวร้ายที่สุด ในขณะเดียวกันก็สั่งผู้บัญชาการกองทัพอากาศให้จับตาดูความเคลื่อนไหวพรรค NLD ด้วย ไม่เพียงแค่นั้นความกังวลดังกล่าวยังเกี่ยวพันถึงประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศไทยซึ่งเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาและฝึกซ้อมทางทหารด้วยกันอีกด้วย¹⁸¹ การกังวลดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นผ่านแผนการจัดซื้ออาวุธและระบบป้องกันประเทศ ซึ่งรัฐบาลทหารได้ซื้อระบบเรดาร์และจรวดนำวิถีแซม 7 (SAM-7 Missiles) จากจีน โดยติดตั้งตามแนวชายฝั่งของกรุงย่างกุ้ง เครื่องยิงจรวดจากพื้นสู่อากาศ HN-2 และ HN-5 ซึ่งถูกส่งไปยังเขตมะริด (Mergui Township) และภูมิภาคตะนาวศรี (Tanessarim Division) และฐานทัพอื่นๆ ตามแนวชายแดนของไทย¹⁸² ระบบอาวุธเหล่านี้ถูกติดตั้งยังแนวชายแดนและจุดยุทธศาสตร์สำคัญ

อย่างไรก็ตาม Selth ได้ให้ข้อสังเกตว่าการย้ายเมืองหลวงเข้าไปอีกเพียง 320 กิโลเมตร จะทำให้รัฐบาลทหารรู้สึกปลอดภัยเพิ่มขึ้นหรือไม่ เนื่องจากการทำสงครามสมัยอาวุธยุทโธปกรณ์ต่างๆ มีความทันสมัยและมีระยะปฏิบัติการที่ไกล ทั้งนี้ Selth ยังได้ยกกรณีการบุกอิรักของสหรัฐอเมริกาอีกด้วย ซึ่งอิรักมีพื้นที่ติดทะเลเช่นกัน¹⁸³ กระนั้นก็ตามดุลยภาพให้ข้อเสนอที่น่าสนใจคือ

¹⁸¹ The Irrawaddy, "Regime Nervous About Us and Thai Intentions "

http://www2.irrawaddy.com/article.php?art_id=5459.

¹⁸² "Paranoid Junta Strengthens Air Defenses,"

http://www2.irrawaddy.com/print_article.php?art_id=5818.

¹⁸³ Andrew Selth, "Burma and the Threat of Invasion: Regime Fantasy or Strategic

Reality?," in *Regional Outlook Paper* (Brisbane: Griffith Asia Institute, 2008), 19. Accessed November

สภาพภูมิศาสตร์ของเมืองเนปิดอร์ที่เต็มไปด้วยป่าเขาจะทำให้กองทัพเมียนมาสามารถทำสงครามแบบกองโจรซึ่งจะยืดระยะเวลาในการทำสงครามให้นานออกไป ส่งผลให้ฝ่ายผู้รุกรานเหนื่อยล้าและสามารถเอาชนะได้ในที่สุด¹⁸⁴ อีกทั้งยุทธวิธีดังกล่าวยังสอดคล้องกับหลักการสงครามประชาชน (People's War Doctrine) ของกองทัพเมียนมา ซึ่งใช้ยุทธวิธีการต่อต้านการรบแบบกองโจรเพื่อต่อต้านการกบฏ ขณะเดียวกันก็ใช้ยุทธวิธีการรบแบบกองโจรสำหรับตอบโต้การรุกรานจากต่างชาติ¹⁸⁵ ทั้งนี้ยังมีประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในยุทธวิธีดังกล่าวด้วยในฐานะทหารอาสา(militia) โดยมีการฝึกอาวุธและการรบแบบกองโจรด้วย ซึ่งประชาชนที่รับการฝึกมาจากสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่มที่รัฐบาลให้การสนับสนุน เช่น องค์กร USDA , Auxiliary Fire Brigade, the Red Cross เป็นต้น¹⁸⁶ ยิ่งกว่านั้นเมื่อพิจารณาเมืองหลวงใหม่ในฐานะที่เป็นที่เป็นศูนย์กลางของ USDA นั้นยิ่งเน้นย้ำแสดงให้เห็นว่าเมืองเนปิดอร์จะเป็นที่มั่นสำหรับการต่อต้านการรุกรานจากต่างชาติที่อาจจะเกิดขึ้นตามยุทธวิธีของกองทัพดังที่กล่าวมาข้างต้น

นอกเหนือจากความมั่นคงแล้วการสร้างเมืองเนปิดอร์ยังเป็นการแสดงเชิงสัญลักษณ์ของนายพลตาน ฉ่วยที่ต้องการให้เห็นถึงอำนาจ บารมีและความชอบธรรมตามธรรมเนียมเก่าแก่ของกษัตริย์เมียนมาอีกด้วย การสร้างเมืองใหม่ถือเป็นการเริ่มต้นใหม่ของความสงบสุขและความก้าวหน้า¹⁸⁷ เพราะฉะนั้นการย้ายเมืองหลวงจากย่างกุ้งมาสู่เมืองเนปิดอร์นั้นมีความสำคัญต่อรัฐบาลทหารโดยในระยะสั้นนั้นช่วยให้ศูนย์กลางอำนาจของการบริหารของรัฐบาลทหารไม่ถูกคุกคามจากฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง ในขณะที่ระยะยาวซึ่งสำคัญที่สุด เมืองหลวงใหม่นี้มีศักยภาพที่จะขยายอำนาจของศูนย์กลางไปควบคุมรัฐของชนกลุ่มน้อยได้ใกล้ชิดมากขึ้นและยังเป็นที่ตั้งสำหรับการต่อต้านจากการรุกรานของต่างชาติซึ่งเมืองดังกล่าวจะทำหน้าตอบสนองต่อหลักการ 3 Main National Causes ซึ่งให้ความสำคัญกับเอกภาพ บูรณภาพและอธิปไตยประเทศอันเป็นหลักการสำคัญที่สุดที่กองทัพเมียนมาได้ยึดถือ

11, 2014, retrieved from <http://www.griffith.edu.au/business/griffith-asia-institute/pdf/Andrew-SelthRegional-Outlook-17v2.pdf>

¹⁸⁴ ดุลยภาค ปรีชาวิรัช, 64-66.

¹⁸⁵ Myoe. 27.

¹⁸⁶ Ibid., 35.

¹⁸⁷ Pedersen, 219.

บทสรุป

เมื่อพิจารณาจากรูปแบบและวิธีการทั้งหมดตามที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า SLORC หรือ SPDC ได้เปลี่ยนไปใช้รูปแบบและวิธีการที่สามารถตอบโต้ฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองมากขึ้น ทั้งการใช้กระบวนการทางประชาธิปไตย การใช้องค์กรมวลชน การสร้างความภักดีและการดึงเข้ามาเป็นพวก ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้สามารถที่จะสร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่การใช้อำนาจปกครองของรัฐบาลทหาร ขณะเดียวกันการกดขี่และปราบปรามด้วยกำลังก็ยังคงเป็นวิธีการที่รัฐบาลทหารยังคงใช้อยู่ตลอดเวลา วิธีการดังกล่าวทำให้อำนาจของรัฐบาลทหารมีความเข้มแข็งมากขึ้นด้วย ขณะเดียวกันก็ทำให้ฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองอ่อนแอลง ที่มากกว่านั้นผู้นำของรัฐบาลทหารอย่าง นายพลตาน ฉ่วย ยังได้มองไปถึงอนาคตข้างหน้าว่าเมียนมาที่ไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลทหารจะเป็นอย่างไร ดังนั้นจึงมีการเตรียมการล่วงหน้าที่จะให้สถาบันกองทัพมีความเข้มแข็งพร้อมทั้งคงบทบาททางการเมืองไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลทหารเข้าใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รัฐบาลทหารเอายุทธวิธีในการรบมาประยุกต์ใช้กับการรักษาอำนาจของตนเอง สนามรบในการต่อสู้ไม่ใช่เพียงพื้นที่ทางภูมิประเทศอีกต่อไป หากแต่รวมถึงพื้นที่ทางการเมืองที่รัฐบาลทหารจะต้องต่อสู้เพื่อที่จะรักษาอำนาจของตนเองเอาไว้ด้วย เช่นเดียวกันศัตรูที่คุกคามต่ออำนาจและความมั่นคงของรัฐบาลทหารกลับกลายเป็นนางออง ซาน ซู จีและพรรค NLD ซึ่งเป็นศัตรูทางการเมืองที่มาพร้อมกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย เดกเช่นเดียวกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในอดีตที่มาพร้อมอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ หากแต่นางออง ซาน ซู จีเลือกที่จะต่อสู้บนวิถีทางการเมืองและไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งแตกต่างจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยอื่นๆ การต่อต้านของเธอและพรรคนี้ดำเนินไปในพื้นที่ของการเมือง เพราะฉะนั้นรัฐบาลทหารจะรักษาอำนาจของตนเองให้ได้ พร้อมกับความชอบธรรมจึงจำเป็นที่จะต้องเข้ามาต่อสู้ในทางการเมืองด้วยเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่าท้ายที่สุดแล้วรัฐบาลทหารยังคงได้เปรียบเหนือฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง รวมถึงกลุ่มต่อต้านอื่นๆ เนื่องจากสามารถเลือกวิธีการต่างๆ เพื่อรักษาอำนาจได้มากกว่า

บทที่ 5

บทสรุป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมา โดยมีคำถามหลักของการศึกษาว่า ทำไมรัฐบาล SLORC และ SPDC ซึ่งยังคงเป็นรัฐบาลที่ควบคุมโดยทหารและสามารถใช้อำนาจได้อย่างเบ็ดเสร็จจึงไม่ต้องการหรือไม่สามารถรักษาอำนาจทางการเมือง โดยการใช้กำลังปราบปรามและใช้มาตรการควบคุมกลุ่มผู้ต่อต้านรัฐบาลอย่างเข้มงวดอย่างที่เคยทำมาในสมัยของนายพลเน วิน และหันมาใช้มาตรการหลายอย่างในการรักษาอำนาจ รวมถึงนำเสนอด้วยว่าวิธีการรักษาอำนาจรูปแบบต่างๆ ที่รัฐบาลทหารนำมาใช้ระหว่างค.ศ. 1988-2008 นั้นมีอะไรบ้าง

จากการศึกษาพบว่าระหว่างค.ศ. 1988-2008 มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการสำหรับการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมาซึ่งแสดงถึงการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์เกี่ยวกับการสร้างความชอบธรรมที่เป็นผลมาจากการประเมินสถานการณ์และแรงกดดันทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาล SLORC หรือ SPDC ยังคงยึดมั่นต่อหลักการของชาติ 3 ประการ (Three Mains National Causes) ได้แก่ เอกภาพ บูรณภาพและอำนาจอธิปไตยของประเทศโดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่ผู้นำทหารและกองทัพจะต้องรักษาไว้ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม ภัยที่คุกคามรัฐบาลทหารและกองทัพจึงถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อหลักการของชาติด้วย อย่างไรก็ตามสิ่งที่เปลี่ยนไปคือวิธีการที่รัฐบาลทหารตอบสนองต่อสิ่งที่ตนเองมองว่าเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจของตนและความมั่นคงของประเทศ

การทำความเข้าใจวิธีคิดของรัฐบาล SLORC และ SPDC ต้องเริ่มจากสิ่งที่รัฐบาลทหารมองว่าเป็นภัยคุกคาม ณ เวลานั้นๆ จากการศึกษาพบว่าภัยคุกคามต่อรัฐบาลทหารหลังค.ศ. 1988 ที่สำคัญได้แก่การสร้างความชอบธรรมให้แก่การปกครองโดยรัฐบาลทหารที่ขึ้นมาใช้อำนาจหลังจากการปราบปรามประชาชนอย่างรุนแรงจนทำให้เกิดการประท้วงจากโลกภายนอก การปรากฏตัวของคู่แข่งทางการเมือง เช่นนางออง ซาน ซู จีและพรรค NLD การเมืองโลกหลังสงครามเย็นที่เน้นแนวคิดประชาธิปไตยและเสรีนิยมที่มีอิทธิพลต่อเมียนมา ปัญหาเศรษฐกิจที่ทำให้รัฐบาลทหารไม่สามารถปิดกั้นและโดดเดี่ยวตนเองได้อีกต่อไป ปัญหาการกบฏของชนกลุ่มน้อยที่ยังคงสืบเนื่องมาอย่างยาวนาน และปัญหาที่เกิดจากการแย่งชิงอำนาจในกลุ่มผู้นำทหารด้วยกันเอง เงื่อนไขเหล่านี้คือปัจจัยที่ทำให้

ผู้นำของรัฐบาลทหารไม่สามารถปกครองประเทศด้วยการปราบปรามและใช้กำลังบังคับผู้เห็นต่างทางการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว

จากสนามรบสู่การต่อสู้ทางการเมือง

หลังจากสถาปนาฟื้นฟูกฎและระเบียบแห่งรัฐหรือ SORC ได้เข้ายึดอำนาจเมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1988 ก็ได้เข้าปกครองเมียนมาด้วยอำนาจเผด็จการ อย่างไรก็ตามภายใต้อำนาจเผด็จการนั้นกลับมีความแตกต่างจากสมัยของนายพลเน วินและพรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (BSPP) ซึ่งเป็นรัฐบาลระหว่างค.ศ. 1962 -1988 ในช่วงเวลาดังกล่าว อำนาจทางการเมืองของประเทศอยู่ภายใต้การควบคุมของนายพลเน วินและพรรค BSPP โดยปราศจากคู่แข่งและการท้าทายอำนาจจากฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง และสามารถสร้างความชอบธรรมต่อการปกครองแบบเผด็จการทหารได้ในระดับหนึ่งเนื่องจากในช่วงทศวรรษ 1960 และทศวรรษ 1970 ภัยคุกคามต่อประเทศที่สำคัญที่สุดได้แก่การกบฏของชนกลุ่มน้อยติดอาวุธและพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ทำให้ทหารมีบทบาทและข้ออ้างสำคัญในการใช้กำลังเพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศ

ในทางตรงกันข้าม หลังค.ศ. 1988 เป็นต้นมา รัฐบาล SORC ได้เผชิญกับการคุกคามอำนาจและความชอบธรรมจากฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองซึ่งขึ้นมามีบทบาทและอิทธิพลต่อการเมืองเมียนมาระหว่างเหตุการณ์ประท้วงใหญ่ค.ศ. 1988 รวมถึงการกดดันจากประเทศตะวันตกให้รัฐบาลทหารเปลี่ยนแปลงเมียนมาไปสู่ประชาธิปไตยและเคารพในสิทธิมนุษยชน ขณะเดียวกันการคุกคามจากกลุ่มกบฏชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในช่วงทศวรรษ 1990 ถือได้ว่าไม่รุนแรงเช่นก่อน โดยเฉพาะพรรคคอมมิวนิสต์พม่าซึ่งอ่อนแอลงหลังจากถูกจีนตัดความช่วยเหลือและสลายพรรคลงในที่สุดเมื่อ ค.ศ. 1989 ผลจากการล่มสลายของพรรคคอมมิวนิสต์ทำให้รัฐบาลสามารถจัดการกับการกบฏของกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสามารถใช้ทั้งกำลังทหารปราบปรามและการดำเนินนโยบายปรองดอง ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารัฐบาล SORC และ SPDC ดำเนินงานภายใต้บริบทความมั่นคงที่แตกต่างจากสมัยของนายพล เน วิน ส่งผลทำให้วิธีการรักษาอำนาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

การปราบปรามผู้ประท้วงในเหตุการณ์ต่อต้านการปกครองของนายพลเน วินและเรียกร้องประชาธิปไตยจนมีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากนำมาสู่การสูญเสียความชอบธรรมในการยึด

อำนาจและถูกประณามจากนานาชาติโดยเฉพาะจากชาติตะวันตก อีกทั้งยังถูกกดดันด้วยการตัดความช่วยเหลือต่างๆ เช่น ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรซึ่งสนับสนุนการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน อันส่งผลต่อความมั่นคงของการอยู่ในอำนาจ SLORC ด้วยเหตุนี้รัฐบาลทหารชุดใหม่จึงได้เสนอการปฏิรูปทั้งการเมืองและเศรษฐกิจ โดยการนำกระบวนการประชาธิปไตยมาใช้ มีการเสนอให้มีการจัดการเลือกตั้งและจัดตั้งพรรคการเมือง การเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปทางการเมืองดังกล่าวทำให้พื้นที่ทางการเมืองเปิดกว้างขึ้นนับตั้งแต่นั้นมา การใช้กระบวนการประชาธิปไตยสำหรับรัฐบาลทหารเปรียบเสมือนดาบสองคมซึ่งด้านหนึ่งสามารถสร้างความได้เปรียบด้วยการสร้างความชอบธรรมให้แก่รัฐบาล ขณะที่ในอีกด้านหนึ่งทำให้รัฐบาลเผชิญกับการเคลื่อนไหวต่อต้านทางการเมือง โดยเฉพาะจากผู้นำฝ่ายค้านอย่างเช่นนางออง ซาน ซู จีและพรรค NLD ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเมียนมาและประเทศตะวันตก

การปฏิรูปเศรษฐกิจเป็นอีกภาระหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับรัฐบาลทหารหลังค.ศ. 1988 เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำและสภาวะเงินเฟ้อจากนโยบายเศรษฐกิจวิธิพม่าสู่สังคมนิยมที่ได้ดำเนินมาตลอดสมัยของนายพลเน วิน สร้างผลกระทบต่อปัญหาปากท้องของประชาชนทั่วเมียนมา และส่งผลให้รัฐบาล BSPP ต้องขอสถานะประเทศด้อยพัฒนาเพื่อรับการช่วยเหลือจากสหประชาชาติ ดังนั้น การปฏิรูปเศรษฐกิจจึงเป็นความพยายามแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างความชอบธรรมให้การยึดอำนาจของรัฐบาลทหารใหม่ รัฐบาล SLORC เริ่มเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อให้มีการลงทุนภายในประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ทั้งป่าไม้ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ประมงและอัญมณีกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดการลงทุน การดำเนินการดังกล่าวไม่เพียงแต่จะเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาล แต่ยังสามารถสร้างความได้เปรียบทางการเมืองด้วย เนื่องจากหลายประเทศได้เข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับเมียนมาด้านเศรษฐกิจและการค้า แม้ว่ารัฐบาลทหารจะละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชนและฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองก็ตาม เห็นได้ชัดคือประเทศในอาเซียนและจีน ซึ่งคอยหนุนรัฐบาลทหารบนเวทีการเมืองโลก รวมถึงสร้างทางออกให้กับรัฐบาลทหารเมียนมาต่อการกดดันของสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปที่ได้ดำเนินมาตรการแซงก์ชันทางเศรษฐกิจและลงโทษทางการทูต เช่น ยกเลิกวีซ่าของบุคคลในรัฐบาลทหาร เป็นต้น เพื่อให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเคารพในสิทธิมนุษยชน อาจกล่าวได้ว่ามาตรการกดดันของชาติตะวันตกไม่เป็น

ผลสำเร็จ เพราะรัฐบาลทหารเมียนมาสามารถทดแทนได้ด้วยความสัมพันธ์กับประเทศที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของเมียนมาโดยตรง ซึ่งได้แก่ ประเทศกลุ่มอาเซียนและจีน

รายได้จากการลงทุนของต่างชาติในการตัดดวงผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของเมียนมายังเป็นแหล่งรายได้สำหรับรัฐบาลทหารเมียนมาอีกด้วย ซึ่งจะถูกนำไปใช้ในการขยายและปรับปรุงกองทัพเพื่อให้กองทัพมีขีดความสามารถที่เพียงพอในรักษาความสงบและความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกหลังจากเหตุการณ์ประท้วงใหญ่ อีกทั้งถูกใช้เป็นผลประโยชน์และสิทธิประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพื่อจูงใจให้ประชาชนสนับสนุนรัฐ การปฏิรูปทางเศรษฐกิจจึงสร้างความได้เปรียบให้กับรัฐบาลทหารในการอยู่อำนาจมากกว่าที่จะทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ภัยคุกคามและสภาพแวดล้อมทางการเมืองโลกที่เปลี่ยนแปลงไปนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงวิธีการรักษาอำนาจให้มีความหลากหลายมากขึ้นซึ่งเป็นการตอบโต้ต่อศัตรูทางการเมืองที่ปรากฏขึ้นมาใหม่ โดยเริ่มจากการที่รัฐบาล SLORC ทำข้อตกลงหยุดยิง (ceasefire agreement) กับกลุ่มกบฏชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ หลายกลุ่ม ในค.ศ. 1989 ซึ่งทำให้รัฐบาลทหารสามารถลดความกังวลต่อภัยคุกคามอันเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อย และมุ่งไปจัดการปัญหาทางการเมืองจากกลุ่มนักการเมืองฝ่ายค้าน เช่นนางออง ซาน ซู จีและพรรค NLD ได้อย่างเต็มที่รวมถึงกวาดล้างฝ่ายต่อต้านด้วย สำหรับการใช้กระบวนการประชาธิปไตยด้วยการเลือกตั้งแบบหลายพรรคนั้นเป็นเกมการเมืองที่รัฐบาลทหารของเมียนมาเลือกใช้ในการสร้างอำนาจทางการเมืองอย่างชอบธรรมในสายตาของโลกภายนอก แต่จากการพิจารณาการเลือกตั้งใน ค.ศ. 1990 แลกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญอันยาวนานหลังจากนั้นแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลทหารต้องการเป็นผู้กำหนดและควบคุมกฎกติกา ทำให้ท้ายที่สุดแล้วแม้ว่านางออง ซาน ซู จีและพรรค NLD จะได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งค.ศ. 1990 ก็ไม่สามารถที่จะได้รับมอบอำนาจเพื่อจัดตั้งรัฐบาล ยิ่งกว่านั้นการสนับสนุนแนวคิดประชาธิปไตยโดยไม่มีเงื่อนไขซึ่งเป็นอุดมการณ์ของพรรค NLD เป็นสิ่งที่ทำให้รัฐบาลทหารยอมให้พรรค NLD มีอำนาจไม่ได้ เพราะอาจนำไปสู่การแยกตัวของชนกลุ่มน้อยซึ่งกระทบต่อเอกภาพ บูรณภาพและอธิปไตยของสหภาพ อันเป็นหลักการแห่งชาติ 3 ประการที่กองทัพเมียนมายึดถือและปกป้อง¹

¹ Steinberg, "The State, Power, and Civil Society in Burma-Myanmar: The Status and Prospects for Pluralism," 103.

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการรักษาอำนาจให้หลากหลายขึ้นรวมทั้งการใช้กระบวนการปฏิรูปให้เป็นประชาธิปไตยไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลทหารจะหลีกเลี่ยงหรือเลิกใช้กำลังหรือมาตรการคุกคามฝ่ายตรงข้าม รัฐบาล SORC และ SPDC ยังคงใช้อำนาจที่มีอยู่ทั้งอำนาจทางกฎหมายและอำนาจรัฐที่มีอยู่ในมือควบคุมปราบปรามฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง โดยเห็นได้จากการที่ฝ่ายต่อต้านทั้งนักการเมือง เช่น นางออง ซาน ซู จี อดีตนายพลติน อู สมาชิกพรรค NLD นักศึกษาและผู้ประท้วงอื่นๆ ถูกจับและควบคุมตัวด้วยกฎหมาย 11/91 Law to Safeguard the State Against the Dangers of Those Desiring to Cause Subversive Act ซึ่งเป็นกฎหมายความมั่นคงและกฎหมาย 5/96 The Law Protecting the Peaceful and Systematic Transfer of State Responsibility and the Successful Performance of the Functions of the National Convention against Disturbances and Oppositions ซึ่งเป็นกฎหมายห้ามวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นหนึ่งในการปฏิรูปทางการเมืองของ SORC อีกทั้งหากมีการเคลื่อนไหวประท้วงต่อต้านจะถูกดำเนินการปราบปรามและสลายการชุมนุมด้วยกำลังและความรุนแรง

ยิ่งไปกว่านั้น การต่อสู้การเมืองยังทำให้นายพลตาน ฉ่วย ประธานของ SORC หันมาให้ความสำคัญต่อการสร้างฐานอำนาจให้กับรัฐบาลทหารด้วยการจัดตั้งองค์กรมวลชน USDA เพื่อสนับสนุนนโยบายเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเมือง ทั้งการสร้างความปลอดภัยให้กับนโยบายและการใช้อำนาจของรัฐ เช่น การสนับสนุนโรดแมป 7 ขั้นของนายพลชิน ยุ้น การสนับสนุนการใช้ความรุนแรงของทหารในการปราบปรามการประท้วงเมื่อค.ศ. 2007 และการรณรงค์สนับสนุนการรับร่างรัฐธรรมนูญ 2008 ของรัฐบาลทหาร นอกจากนี้ USDA ยังกลายเป็นหนึ่งในเครื่องมือควบคุมทางการเมืองด้วยการปราบปรามและสลายการชุมนุมของผู้ประท้วงร่วมกับกองกำลังทหารชาวบ้านชื่อว่า สวอน อาร์ ชิน (Swan Arr Shin) และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกทั้งยังได้รับฝึกการใช้อาวุธและการรบแบบกองโจร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของหลักการสงครามประชาชน (People's War Doctrine) ของกองทัพซึ่งใช้ในการต่อต้านลัทธิการกบฏและการจลาจลซึ่งคือชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์

ในภาพรวมจะเห็นได้ว่าหลังจากรัฐบาล SORC จำเป็นต้องเปิดพื้นที่ทางการเมืองให้มากขึ้นเพราะปัจจัยจากภายในและภายนอกได้เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เกิดตัวแสดงในทางการเมืองมากขึ้นซึ่งทำให้รัฐบาลทหารต้องต่อสู้กับนักการเมืองและฝ่ายตรงข้ามที่เคลื่อนไหวต่อต้านรวมถึงการ

กตตันจากประชาคมโลกซึ่งคุกคามความชอบธรรมของรัฐบาล การใช้กระบวนการทางการเมือง เช่น การปฏิรูป การเจรจา การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองจึงสามารถตอบโต้ภัยต่อสถานการณ์ที่ SLORC กำลังเผชิญได้มากกว่าการใช้อำนาจและความรุนแรงปราบปรามเพียงอย่างเดียว ถึงกระนั้นก็ตามการใช้กำลังปราบปรามและจำกัดสิทธิเสรีของฝ่ายตรงข้ามก็ยังคงถูกใช้ควบคู่ไปด้วย ส่วนการใช้กำลังทางทหารยังคงมีอยู่เพราะกองกำลังชนกลุ่มน้อยบางส่วนยังไม่ยอมทำข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลกลาง เช่น สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) และกลุ่มพันธมิตร

กองทัพ : ผู้พิทักษ์เอกภาพของสหภาพ

หลังได้รับเอกราชค.ศ. 1948 เป็นต้นมาจะเห็นได้ว่าเมียนมาได้เผชิญกับปัญหาความมั่นคงภายในประเทศมากมายทั้งจากการกบฏของชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่า การเข้ามาตั้งฐานที่มั่นของกองกำลังต่างชาติ ความขัดแย้งทางการเมืองภายใน จากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้กองทัพเมียนมาจำเป็นต้องเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือนในนามของสภาปฏิวัติซึ่งนำโดยนายพลเน วินเมื่อค.ศ. 1962 เพื่อรักษาเอกภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศให้พ้นจากปัญหาที่นำไปสู่การแตกแยกของประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมียนมาจะมีเสถียรภาพและมั่นคงได้เพราะอยู่ภายใต้การปกป้องของกองทัพ

จากที่กล่าวมาปัญหาของเอกภาพและความมั่นคงที่สำคัญที่สุด คือ ปัญหาการกบฏของชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่า แต่ในค.ศ. 1989 พรรคคอมมิวนิสต์พม่าได้สลายตัวไป คงเหลือแต่กลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มที่ยังเคลื่อนไหวอยู่ ในเมียนมามีชนกลุ่มน้อยกว่า 135 กลุ่ม² สภาพเช่นนี้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างและความหลากหลายของประชากรที่อยู่ภายในเมียนมา อีกทั้งยังมีกองกำลังติดอาวุธของชนกลุ่มน้อยอีกหลายกลุ่มที่ต้องการแยกตนเองและต้องการให้รัฐบาลมีการปกครองที่มีรูปแบบของสหพันธรัฐ³ ซึ่งกลุ่มกบฏเหล่านี้เคลื่อนไหวต่อต้านอำนาจของรัฐบาลกลางมาอย่างยาวนาน โดยที่รัฐบาลทั้งสมัยของนายพลเน วินและ SLORC/SPDC ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างเด็ดขาด ยิ่งกว่านั้นยังมีการสร้างความร่วมมือระหว่างกันของชนกลุ่มน้อย รวมถึงมีความร่วมมือกับฝ่ายผู้ประท้วงชาวเมียนมาที่หลบหนีการปราบปรามทางการเมืองหลัง SLORC ยึด

² Than, "Dreams and Nightmares: State Building and Ethnic Conflict in Myanmar(Burma)," 67.

³ Ibid., 66.

อำนาจเมื่อค.ศ. 1988 ไปเข้าร่วมอีกด้วย เห็นได้อย่างชัดเจนว่ารัฐบาลทหารและกองทัพมองเห็นการเคลื่อนไหวขององค์กรและกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติซึ่งอยู่บนหลักการแห่งชาติ 3 ประการ

ภายใต้การปกครองของ SORC และ SPDC จึงพยายามสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศโดยการควบคุม ปรามปรามหรือทำให้การคุกคามจากชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลอ่อนแอลงและสามารถเอาชนะได้ในที่สุดด้วย โดยรัฐบาลใช้ทั้งการปรามปรามด้วยกับกำลังทางทหารอย่างยุทธวิธี 4 ตัดหรือ 4 Cuts และวิธีการแบ่งแยกและปกครอง (Divide and Rule) โดยวิธีแบ่งแยกและปกครองเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากกว่าในการเข้าจัดการกับการกบฏของชนกลุ่มน้อย รัฐบาลทหารสร้างอำนาจของตนเองเหนือกว่าชนกลุ่มน้อยได้ด้วยการทำให้อ่อนแอและไม่มีศักยภาพหรืออำนาจเพียงพอที่จะคุกคามรัฐบาลและความมั่นคง ผ่านการใช้กระบวนการเจรจาอย่างสันติด้วยการทำข้อตกลงหยุดยิง (ceasefire agreement) ซึ่งผลประโยชน์สำคัญคือชนกลุ่มน้อยสามารถแสวงหาความมั่นคงภายในพื้นที่ที่ตนเองครอบครองอยู่ได้ ข้อตกลงนี้จึงส่งผลให้เกิดการแตกแยกภายในกลุ่มต่อต้านของกลุ่มกบฏและองค์กร เพราะความคิดเห็นถูกแบ่งเป็นสองฝ่ายคือ ฝ่ายที่เห็นด้วยและฝ่ายที่คัดค้านการทำข้อตกลง ท้ายที่สุดความแตกต่างทางความคิดดังกล่าวจะนำไปสู่การแยกตัวในที่สุด

ยิ่งกว่านั้นผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าวยังทำให้รัฐบาลทหารได้ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มมาเป็นพวกพร้อมทั้งเสริมอำนาจให้กับรัฐบาลทหารในทางการเมืองและยุทธศาสตร์การเอาชนะการกบฏของชนกลุ่มอีกด้วย กรณีของกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธ (DKBA) ซึ่งแยกออกจาก KNU ไปช่วยกองทัพเมียนมาเข้าโจมตีศูนย์บัญชาการใหญ่ของ KNU เมื่อค.ศ. 1995 หรือการแยกตัวไปทำข้อตกลงหยุดยิงของกองทัพอิสระคะฉิ่น (KIA) ซึ่งเป็นพันธมิตรกับ KNU เมื่อค.ศ. 1994⁴ โดยที่ KNU ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการดังกล่าว ผลกระทบดังกล่าวแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการแบ่งแยกและปกครองเป็นรูปแบบและวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับการกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อย

ผลจากการใช้วิธีการแบ่งแยกและปกครองทำให้กลุ่มติดอาวุธอ่อนแอ ไม่เข้มแข็ง แม้ว่า จะสร้างความได้เปรียบแก่รัฐบาลทหาร แต่ผลกระทบอย่างสำคัญคือ วิธีการดังกล่าวทำให้การแก้ไข

⁴ Moe, 272-73.

ปัญหาทกบฏชนกลุ่มน้อยในระยะยาวมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นไป เพราะการทำให้ชนกลุ่มน้อยแตกแยกและกระจัดกระจายเป็นกลุ่มย่อยต่างๆ หลายกลุ่มได้ส่งผลต่อกระบวนการสร้างสันติภาพระหว่าง SLORC/SPDC กับกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยที่รวมกลุ่มกันเพื่อทำข้อตกลงหยุดยิงร่วม (Nationwide Ceasefire Agreement) ในเวลาต่อมา ซึ่งผลลัพธ์คือกระบวนการดังกล่าวไม่ราบรื่นอันเกิดจากความเห็นที่แตกต่างกัน⁵ และยังหาข้อสรุปที่องค์กรและกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มพอใจไม่ได้ ทำให้ความขัดแย้งยังคงดำเนินต่อไปพร้อมกับกลุ่มกบฏหลายกลุ่มก็ยังคงมีอิทธิพลและเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงและความสงบสุขของเมียนมา รวมถึงเอกภาพของประเทศด้วย

นอกเหนือจากชนกลุ่มน้อย รัฐบาล SLORC/SPDC ยังสร้างรอยร้าวภายในสังคมของเมียนมาด้วยการใช้องค์กร USDA ซึ่งเป็นฐานมวลชนของตนเองในการควบคุม การสอดส่องและตรวจตราสังคม คุกคามฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง โดยใช้ USDA ทำหน้าที่คอยดูว่าใครกระทำการต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทหารและระบุตัวผู้เคลื่อนไหวประท้วงอีกด้วย ซึ่งทำหน้าที่นี้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับท้องถิ่น การดำเนินการดังกล่าว แม้ว่าจะไม่ใช่การแบ่งแยกและปกครองแต่ทำให้เกิดความขัดแย้งภายในสังคมและก่อให้เกิดความกลัว หวาดระแวงในหมู่ประชาชน ซึ่งจะนำมาสู่ความแตกแยกและไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชนเมียนมาด้วยตนเอง เนื่องจากฝ่ายต่อต้านรัฐบาลถูกคุกคามต่อสิทธิเสรีภาพจากอีกฝ่ายซึ่งจะกลายเป็นรอยร้าวในสังคม แม้ไม่แสดงออกมาอย่างเปิดเผยและชัดเจน ดังนั้นความเป็นเอกภาพและเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคมเมียนมาจึงเป็นสิ่งที่มีความเปราะบาง ซึ่งยังไม่รวมถึงกรณีของชาวเมียนมาพุทธและชาวมุสลิมโรฮิงญาอันเป็นปัญหาที่ขัดแย้งมาอย่างยาวนานภายในสังคมเมียนมาที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์

การดำเนินการข้างต้นของ SLORC และ SPDC เป็นการทำให้ภัยที่คุกคามอำนาจของรัฐบาลอ่อนแอและถูกจำกัดเอาไว้ได้ ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลทหารได้พยายามสร้างความเป็นเอกภาพและเข้มแข็งภายในกองทัพ เพื่อให้เป็นสถาบันที่มีอำนาจเหนือองค์กรหรือสถาบันอื่นๆ และเข้มแข็งพอที่จะสามารถรักษาและปกป้องเสถียรภาพของประเทศได้ ซึ่งภายในกลุ่มผู้นำทหารและกองทัพเองมีปัญหาภายในจากการเกิดพรรคพวกหรือฝักฝ่ายที่เป็นกลุ่มเล็กๆ ของทหารภายในกองทัพ แต่กลไก

⁵ Lall, 114-16.

ภายในกองทัพซึ่งถูกเชื่อมกันโดยผลประโยชน์ที่ได้ร่วมกันยังคงทำให้กองทัพเป็นหนึ่งเดียวกัน หากแต่ปัญหาที่ใหญ่และสำคัญคือความแตกแยกอันเกิดจากการขยายอิทธิพลของบางหน่วยงานหรือผู้นำระดับสูงบางคนซึ่งส่งผลต่อความเป็นหนึ่งเดียวในกองทัพ การกำจัดงานพลขึ้น ยूनและเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองของเขาออกจากอำนาจเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน เพราะอิทธิพลที่มีมากเกินไปของหน่วยข่าวกรองนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ข่าวกรองและทหาร รวมถึงการไม่เคารพอำนาจหรือตำแหน่งของเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองต่อนายทหารในกองทัพที่มียศและตำแหน่งสูงกว่า ความขัดแย้งนี้จะนำมาสู่ปัญหาเอกภาพภายในกองทัพและทำให้กองทัพอ่อนแอซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงของรัฐด้วย และสำหรับเมียนมาแล้วกองทัพกับรัฐเป็นสิ่งที่เดียวกัน ดังนั้นเพื่อปกป้องและพิทักษ์เอกภาพ บูรณภาพและอธิปไตยของชาติ กองทัพจะต้องเป็นสถาบันที่เข้มแข็งและเป็นเอกภาพมากที่สุด

ไม่เพียงเท่านั้นในฐานะที่ต้องรับผิดชอบต่อความมั่นคงของชาติ รัฐบาลทหารยังเสริมความเข้มแข็งให้แก่อำนาจรัฐในระยะยาวด้วยการย้ายเมืองหลวงจากกรุงย่างกุ้งซึ่งอยู่ใกล้ชายฝั่งไปยังกรุงเนปิดอร์ที่อยู่ห่างไกลกว่า แต่มีความสำคัญและข้อได้เปรียบในแง่ของยุทธศาสตร์ทางการเมืองและทหารมากกว่า เพื่อใช้สำหรับเป็นศูนย์กลางในการควบคุมและกระจายอำนาจไปยังรัฐของชนกลุ่มน้อยที่อยู่รอบๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐฉาน รัฐอาระกัน รัฐคะเหรียงหรือกะยิ่น เป็นต้น อีกทั้งใช้เป็นที่ตั้งรับสำหรับการตอบโต้หากเกิดการรุกรานจากกองกำลังชาติตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ซึ่งมักกดดันและพยายามแทรกแซงกิจการภายในของเมียนมาและแสดงท่าทีคุกคามต่อรัฐบาลทหารอีกด้วย การย้ายเมืองหลวงจึงเป็นความพยายามรักษาอำนาจของกองทัพ โดยการวางตำแหน่งที่ตั้งของตนเองให้อยู่ในจุดที่สามารถควบคุมและตอบโต้ต่อการคุกคามจากกองกำลังทั้งภายในและภายนอกประเทศได้

จากสภาพเงื่อนไขทางสังคมที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์และภัยคุกคามจากการต่อต้านอำนาจรัฐบาล ท้ายที่สุดวิธีการรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารข้างต้นจึงกลายเป็นวิธีการที่จะทำให้ฝ่ายตรงข้ามอ่อนแอเพื่อไม่ให้เกิดการคุกคามอำนาจของรัฐบาลทหาร หากแต่ในอีกด้านหนึ่งการแบ่งแยกและปกครองไม่ทำให้ปัญหาการต่อต้านหายไป อีกทั้งยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขไปสู่สันติภาพที่แท้จริงอีกด้วย ขณะที่การใช้ฐานมวลชนเป็นเครื่องมือยังทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ในทางกลับกัน กองทัพเองพยายามสร้างความเป็นเอกภาพและความเข้มแข็งเพื่อที่จะ

สามารถคงอำนาจเหนือกลุ่มต่อต้านอื่นๆ ได้ อีกทั้งยังเสริมความได้เปรียบให้กับตนเองในการฐานะผู้พิทักษ์เอกราช บูรณภาพและอธิปไตยของชาติด้วยการย้ายเมืองหลวงไปยังพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ที่ได้เปรียบเพื่อที่จะสามารถควบคุมชนกลุ่มน้อยและเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ

จากข้างต้นจึงทำให้มองเห็นได้ว่าท้ายที่สุดแล้ววิธีการที่รัฐบาลทหารใช้ในการรักษาอำนาจเพื่อที่จะแก้ไขปัญหามากของประเทศไทยกลับทำให้ปัญหาดังกล่าวซับซ้อนและแก้ไขได้ยากขึ้น และปัญหาความมั่นคงเหล่านี้จะยังคงอยู่ซึ่งทำให้ทหารและกองทัพมีข้ออ้างและความชอบธรรมในการแสดงบทบาทการเป็นผู้พิทักษ์เอกราชและความมั่นคงของประเทศในทางการเมือง ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลรัฐบาลทหารได้มีการเตรียมการไว้แล้วผ่านรัฐธรรมนูญ 2008

ทหารภายใต้รัฐธรรมนูญ ค.ศ. 2008

ตั้งแต่ค.ศ. 1962 เป็นต้นมา เมียนมาเผชิญกับปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับเอกราช บูรณภาพและอธิปไตยตลอดเวลา แต่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารทำให้เมียนมายังคงสามารถผ่านพ้นมาได้ วิธีการรักษาอำนาจที่รัฐบาลทหารได้ใช้นั้นเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐบาลทหารสามารถอยู่รอดได้อย่างไม่ต้องสงสัย จนกระทั่งในท้ายที่สุดรัฐบาลทหารภายใต้การนำของนายพลตานช่วยได้สละอำนาจการปกครองภายใต้กองทัพที่ยาวนานกว่า 48 ปี นับตั้งแต่ค.ศ. 1962-2010 การยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งที่ทหารปกครองอย่างยาวนานย่อมแสดงให้เห็นถึงความมั่นใจบางประการของนายพลตาน ช่วยต่อความมั่นคงภายในของเมียนมา อย่างน้อยสิ่งที่สำคัญที่สุดคือหลักการชาติ 3 ประการจะต้องไม่ถูกคุกคามหรือถูกปกป้องจากการคุกคามได้ ขณะเดียวกันกองทัพเองก็ยังคงมีอำนาจทางการเมืองด้วย ความมั่นใจนี้ได้แสดงให้เห็นผ่านรัฐธรรมนูญ 2008 ที่ให้อำนาจแก่กองทัพในการมีอำนาจและส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมาก ซึ่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวกลายเป็นเครื่องมือที่ยืนยันความชอบธรรมของการอยู่ในอำนาจของกองทัพได้อย่างแท้จริง

หากพิจารณารายละเอียดของรัฐธรรมนูญ 2008 จะเห็นได้ว่ากองทัพสามารถมีอิสระในการบริหารจัดการตนเองรวมถึงการตัดสินใจที่เกี่ยวกับกองทัพทั้งหมด⁶ โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด (Commander in Chief of Defence Services) เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดซึ่งรัฐบาลไม่อาจจะแทรกแซงได้ ขณะที่ตำแหน่งกระทรวงสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศอันได้แก่

⁶ Constitution of the Republic of the Union of Myanmar, (September 2008), 6.

กระทรวงกลาโหม (Ministry of Defence) กระทรวงมหาดไทย (Ministry of Home Affairs) และกระทรวงกิจการชายแดน (Ministry of Border Affairs) ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้เสนอต่อประธานาธิบดี⁷ ส่วนในสภาของรัฐบาล ทหารยังอยู่ในสภาทั้ง Pyithu Hluttaw และ Amyotha Hluttaw เป็นจำนวน 25% โดยไม่ต้องผ่านการเลือกตั้ง ซึ่งการมีทหารอยู่ในสภาทำให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปได้ยาก เพราะการดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญได้จะต้องผ่านการยอมรับจากทั้งสองสภาเป็นจำนวน 75% ซึ่งโอกาสนั้นเป็นไปได้ยาก เป้าหมายดังกล่าวได้สอดคล้องกับลักษณะของรัฐธรรมนูญตั้งที่นายพลชิน อู่น เคยกล่าวว่ารัฐธรรมนูญที่ถูกร่างจะต้องไม่สามารถแก้ไข ร่างใหม่และประกาศใช้ได้โดยคนส่วนน้อย⁸

ยิ่งกว่านั้นในบทเฉพาะกาลซึ่งเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน (Provisions on State of Emergency) ในกรณีที่เกิดปัญหาการเมืองที่นำไปสู่การคุกคามเอกภาพและอธิปไตยของประเทศ ทั้งจากการกบฏเพื่อแบ่งแยกดินแดนหรือการใช้ความรุนแรงจนกระทั่งมีการประกาศสภาวะฉุกเฉิน ผู้บัญชาการทหารสูงสุดสามารถยึดอำนาจทั้งหมดได้ไม่ว่าจะเป็นอำนาจบริหาร นิติบัญญัติและตุลาการ⁹ นอกจากนี้กองทัพยังมีบทบาทอย่างมากในสภาความมั่นคงและป้องกันแห่งชาติ (National Defence and Security Council-NDSC) ซึ่งสภาดังกล่าวประกอบไปด้วยประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี 2 คน ประธานสภา Pyithu Hluttaw ประธานสภา Amyotha Hluttaw ผู้บัญชาการทหารสูงสุด รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด รัฐมนตรีต่างประเทศ รัฐมนตรีมหาดไทย รัฐมนตรีกลาโหม และรัฐมนตรีกิจการชายแดน แม้ว่าประธานาธิบดีจะเป็นผู้นำและจัดตั้งสภาดังกล่าว หากแต่โดยนัยแล้วผู้บัญชาการทหารสูงสุดคือผู้มีอำนาจอย่างแท้จริงและมีอิทธิพลเหนือสภาความมั่นคง

อีกทั้งรัฐธรรมนูญนี้ยังได้กำหนดบทบัญญัติให้มีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยให้สภาความมั่นคงอยู่ภายใต้อำนาจของประธานาธิบดีตามข้อ 431. The National Defence and Security Council shall exercise the sovereign power in the name of the President.¹⁰ ซึ่งจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวประธานาธิบดีเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อการตัดสินใจหรือ

⁷ Ibid., 86.

⁸ Online Burma/Myanmar Library.

⁹ *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar*, 11.

¹⁰ Ibid., 172.

มาตรการใดๆก็ตามของสภาความมั่นคง แต่ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นอำนาจแท้จริงอยู่ที่ผู้บัญชาการทหารสูงสุด อีกทั้งสมาชิกภายในสภามี 10 คน แต่สมาชิกอย่างน้อย 6 คนมาจากกองทัพ ยิ่งกว่านั้นประธานาธิบดีก็ไม่มีอำนาจที่สามารถจะควบคุมกองทัพได้ ดังนั้นภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินและความไม่สงบต่างๆที่เกิดขึ้น การใช้ปฏิบัติทางกองทัพหรือใช้ความรุนแรงในการระงับสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นจึงอาจจะไม่ใช่การตัดสินใจของประธานาธิบดีอย่างแท้จริงแต่อาจเป็นผู้นำของกองทัพเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญ 2008 กลายเป็นเครื่องมือที่รัฐบาล SLOCRC/SPDC ใช้ในการสืบทอดอำนาจและประกันว่าอำนาจของกองทัพยังคงมีอยู่ในการเมือง โดยเฉพาะด้านความมั่นคง ดังนั้นในความเป็นจริงแล้ว กองทัพได้สละอำนาจออกไปแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น ขณะที่อำนาจในส่วนสำคัญ ยังคงอยู่ภายใต้กองทัพ อำนาจที่กองทัพได้รับจากรัฐธรรมนูญ 2008 ได้สะท้อนให้เห็นความสำคัญด้านความมั่นคงของประเทศ แต่ในอีกด้านหนึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของความมั่นคงที่ยังคงมีอยู่โดยเฉพาะกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อย ซึ่งนั่นหมายความว่าเอกภาพของสหภาพยังคงมีความเปราะบางและเสี่ยงต่อการถูกคุกคามต่อไปและกองทัพก็สามารถใช้ปัญหาเอกภาพนี้มาเป็นข้ออ้างของการสืบทอดอำนาจต่อไปได้ในฐานะของผู้พิทักษ์และปกป้องเอกภาพ บูรณภาพและอธิปไตยของประเทศ

กล่าวโดยสรุป ตั้งแต่ค.ศ. 1988 เป็นต้นมา รัฐบาลทหารใช้วิธีการรักษาอำนาจที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุผลในการที่จะรักษาอำนาจของตนเองท่ามกลางปัจจัยต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากช่วงเวลาก่อนหน้านั้น โดยวิธีการรักษาอำนาจที่รัฐบาลทหารเมียนมาใช้ประกอบด้วย 1. การใช้การปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจเพื่อสร้างความชอบธรรม 2. การกดขี่และการใช้กำลัง 3. การสร้างความภักดี (Loyalty) และการดึงเข้าเป็นพวก (Co-optation) 4. การแบ่งแยกและปกครอง (Divide and Rule) และ 5. การเตรียมการเพื่อรักษาอำนาจภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตย วิธีการเหล่านี้ทำให้รัฐบาลทหารของเมียนมาสามารถคงอำนาจทางการเมืองและอยู่รอดจากการต่อต้านทั้งภายในและภายนอกประเทศ จนกระทั่งรัฐบาลทหารสามารถสละอำนาจการปกครองประเทศให้แก่รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งในค.ศ. 2010 โดยมีรัฐธรรมนูญ 2008 ซึ่งตนเองเป็นผู้ควบคุมกระบวนการยกร่าง เป็นเครื่องมือที่จะประกันบทบาททางการเมืองของกองทัพและอำนาจทหารในด้านการรักษาความมั่นคงของประเทศ

รายการอ้างอิง

- Alternative ASEAN Network on Burma. "Burma Briefing Burma's National Convention: Illegitimate, Unrepresentative & Oppressive." Bangkok: Alternative ASEAN Network on Burma, 2005.
- . "National Convention: Roadmap to Instability." Bangkok: Alternative ASEAN Network on Burma, 2007.
- Amnesty International. "Myanmar the Administration of Justice - Grave and Abiding Concerns ", 2004.
- ASEAN Inter-Parliamentary Myanmar Caucus. "The 1990 Elections in Myanmar – 15 Years Waiting." Kuala Lumpur: ASEAN Inter-Parliamentary Myanmar Caucus.
- Barany, Zoltan. *How Armies Respond to Revolutions and Why*. Princeton: Princeton University Press, 2016.
- BBC. "Rice Names Outpost of Tyranny." BBC, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/4186241.stm>.
- Bellamy, Alex J. "The Pursuit of Security in Southeast Asia: Beyond Realism." In *Contemporary Southeast Asia: Regional Dynamics, National Differences*, edited by Mark Beeson. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2004.
- Bünthe, Marco. "Burma's Transition to "Disciplined Democracy": Abdication or Institutionalization of Military Rule?" In *GIGA Working Papers*, edited by Bert Hoffmann. Hamburg: German Institute of Global and Area Studies, August 2011.
- Burma Issues. "Report Living Ghosts: The Spiraling Repression of the Karenni Population under the Burmese Military Junta." Bangkok 2008.
- . "Shoot on Sight: The Ongoing Spdc Offensive against Villagers in Northern Karen State." Bangkok 2006.
- Callahan, Mary P. "Cracks in the Edifice? Military-Society Relations in Burma since 1988." In *Burma-Myanmar: Strong Regime, Weak State?*, edited by Emily Rudland Morten B. Pedersen, Ronald J. May, 22-51. Adelaide: Crawford House, 2000.
- . *Political Authority in Burma's Ethnic Minority States : Devolution, Occupation and Co-Existence* Washington, D.C.: East West Center Washington, 2007.

<http://faculty.washington.edu/mpc/Winter%202010/PS31Callahanpublication.pdf>

- Central Intelligence Agency. "Burma: Antigovernment Protests." edited by Central Intelligence Agency, 2: Central Intelligence Agency, 1988.
- Charney, Michael W. *A History of Modern Burma*. New York: Cambridge University Press, 2009.
- Clymer, Megan. "Min Ko Naing: "Conqueror of Kings" Burma's Student Leader." *The Journal of Burma Studies* 8 (2003): 33-64.
- Collins, Alan. *Security and Southeast Asia: Domestic, Regional and Global Issues*. Boulder: Lynne Rienner, 2003.
- Constitution of the Republic of the Union of Myanmar*. September 2008.
- Davi, Konsam Shakila. "Myanmar under the Military Rule 1962-1988." *International Research Journal of Social Sciences* 10, no. 3 (October 2014).
- Debrix, Francois, and Alexander D. Barder. *Beyond Biopolitics: Theory, Violence, and Horror in World Politics* Oxon: Routledge, 2012.
- Egreteau, Renaud. "The Repression of the August 8-12 1988 (8-8-88) Uprising in Burma/Myanmar." In *Online Encyclopedia of Mass Violence* 2009.
- Egreteau, Renaud, and Larry Jagan. *Back to the Old Habits: Isolationism or the Self-Preservation of Burma's Military Regime*. Bangkok: Institute of Research on Contemporary South East Asia 2008.
- Egreteau, Renaud, and Larry Jagan. *Soldiers and Diplomacy in Burma: Understanding the Foreign Relations of the Burmese Praetorian State*. Singapore: NUS Press, 2013.
- Ezrow, Natasha, and Frantz Erica. *Dictator and Dictatorships: Understanding Authoritarian Regime and Their Leaders*. London: Continuum. London: Continuum, 2011.
- Farrelly, Nicholas. "Remembering Depayin and Other Tragedies." Myanmar Times, <https://www.mmtimes.com/opinion/20575-remembering-depayin-and-other-tragedies.html>.
- Gaens, Bart. "Political Change in Myanmar: Filtering the Murky Waters of "Disciplined Democracy" " In *FIIA Working Paper*. Helsinki: The Finnish Institute of

- International Affairs, February 2013.
- Gravers, Mikael. "Ethnic Diversity, Multiple Conflicts." In *Burma/Myanmar-Where Now?*, edited by Mikael Gravers and Fleming Ytzen, 149-72. Thailand: NIAS Press, 2014.
- . "Ethno-Nationalism and Violence in Burma/Myanmar-the Long Karen Struggle for Autonomy." In *Burma/Myanmar-Where Now?*, edited by Mikael Gravers and Fleming Ytzen, 173-97. Thailand: NIAS Press, 2014.
- Gravers, Mikael, and Fleming Ytzen. "Local Actor." In *Burma/Myanmar - Where Now?*, edited by Mikael Gravers and Fleming Ytzen, 46-71. Thailand: NIAS Press, 2014.
- Gyi, Maung Maung. "Foreign Policy of Burma since 1962: Negative Neutralism for Group Survival." In *Military Rule in Burma since 1962: A Kaleidoscope of Views*, edited by F. K. Lehman, 9-28. Singapore: Maruzen Asia, 1981.
- Haque, Ehsanul. "Pro-Democracy Force Versus Authoritarianism in Burma: An Assessment." *Asian Affairs* 26, no. 1 (2004): 44-74.
- Hlaing, Kyaw Yin. "Myanmar in 2004: Why Military Rule Continues." In *Southeast Asian Affairs 2005*, edited by Daljit Singh and Chin Kin Wah, 231-56. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2005.
- . "Setting the Rules for Survival: Why the Burmese Military Regime Survives in an Age of Democratization." *The Pacific Review* 22, no. 3 (2009): 271-91.
- Holliday, Ian. *Burma Redux: Global Justice and the Quest for Political Reform in Myanmar*. New York: Columbia University Press, 2011.
- Horse, Richard. "The Dramatic Events of 2007 in Myanmar: Domestic and International Implications." In *Dictatorship, disorder and decline in Myanmar*, edited by Monique Skidmore and Trevor Wilson Canberra: ANU E Press 2008.
www.oopen.org/download?type=document&docid=458944.
- Htun, Thaug. "Student Activism in Burma: A Historical Perspective." *Burma Debate* 2, no. 2 (April/May 1995): 4-10.
- Hudson-Rodd, Nancy, and Myo Hunt. "The Military Occupation of Burma." *Geopolitics* 10, no. 3 (2005): 500-21.
- Human Right Watch. "Vote to Nowhere: The May 2008 Constitutional Referendum in Burma." edited by Elaine Pearson, James Ross, Ian Gorvin, Jonathan Cohen, Anna Lopriore and Grace Choi. New York: Human Right Watch, 2008.

Human Rights Watch. "Crackdown: Repression of the 2007 Popular Protest in Burma."

edited by Brad Adams, David Mathieson, James Ross, Joseph Saunders, Dominique Chambless, Andrea Holley, Grace Choi, Jim Murphy and Amha Mogus. New York: Human Rights Watch, 2007.

Lall, Marie. *Understanding Reform in Myanmar: People and Society in the Wake of Military Rule*. London: Hurst&Company, 2016.

Lintner, Bertil. *Outrage : Burma's Struggle for Democracy* London and Bangkok: White Lotus, 1990.

———. *The Rise and Fall of the Communist Party of Burma* Ithaca: Cornell Southeast Asia Program, 1990.

Lwin, Min. "Freed Political Prisoners Call for Others' Release." *The Irrawaddy*, http://www2.irrawaddy.com/article.php?art_id=14307&Submit=Submit.

MacDougall, Hugh C. "Burma Press Summary Volume Ix, No. 11, November 1995." Illinois: The Center for East Asian and Pacific Studies, 1995.

———. "Burma Press Summary Volume X, No. 3, March 1996." Illinois: The Center for East Asian and Pacific Studies, 1996.

McCarthy, Stephen. "Overturning the Alms Bowl: The Price of Survival and the Consequences for Political Legitimacy in Burma." *Journal of International Affairs* 62, no. 3 (September 2008): 298-314.

Min, Win. "Internal Dynamics of the Burmese Military: Before, During and after the 2007 Demonstrations." In *Dictatorship, disorder and decline in Myanmar*, edited by Monique Skidmore and Trevor Wilson Canberra: ANU Press, 2008.

www.oopen.org/download?type=document&docid=458944.

———. "Looking inside the Burmese Military." In *Burma or Myanmar? : The Struggle for National Identity*, edited by Lowell Dittmer. Singapore: World Scientific Publishing, 2010.

———. "Under an Iron Heel: Civil-Military Relations in Burma/Myanmar." In *Democracy under Stress: Civil-Military Relations in South and Southeast Asia*, edited by Paul Chambers and Aurel Croissant Bangkok: Institute of Security and International Studies, 2010. http://www.fes-asia.org/media/publication/2010_Demcracy%20under%20Stress_ISIS.pdf.

- Moe, Wai. "The Struggle for Peace in Northern Myanmar." In *Burma/Myanmar - Where Now?*, edited by Mikael Gravers and Fleming Ytzen, 262-78. Thailand: NIAS Press, 2014.
- Myo, Maung Aung. "A Historical Overview of Political Transition in Myanmar since 1988." In *ARI Working Paper*. Singapore: Asia Research Institute 2007.
- Myoe, Maung Aung. *Building the Tatmadaw: Myanmar Armed Force since 1948*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2009.
https://www.researchgate.net/publication/272092747_Building_the_Tatmadaw.
- Myoe, Maung Maung. *In the Name of Pauk Phaw: Myanmar's China Policy since 1948*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2011.
- Nakanishi, Yoshihiro. "Post-1988 Civil-Military Relations in Myanmar." In *IDE DISCUSSION PAPER*. Chiba: Institute of Developing Economies, 2013.
- National League for Democracy. "Gandhi Hall Declaration." news release, 29 July 1990, 1990, http://www.ibiblio.org/obl/docs/Gandhi_Hall_Declaration.htm.
- . "Statement." news release, May 14, 2004, <http://www.burmalibrary.org/docs07/NLDStatement2004-05-14.pdf>.
- Network for Democracy and Development. *The White Shirts: How the Usda Will Become the New Face of Burma's Dictatorship*. Mae Sot: NDD Documentation and Research Department, 2006.
<http://www.ibiblio.org/obl/docs3/USDAMFinal1.pdf>.
- Nyein, Susanne Prager. "The Armed Force of Burma: The Constant Sentinel." In *The Political Resurgence of the Military in Southeast Asia: Conflict and Leadership*, edited by Marcus Mietzner. New York: Routledge: Routledge, 2011.
- . "Commentary: Expanding Military, Shrinking Citizenry in Burma." *Journal of Contemporary Asia* 30, no. 4 (November 2009): 638-48.
- Online Burma/Myanmar Library. "Chronology of Statements by Burmese Military Spokesmen on Multi-Party Elections, a New Constitution, the National Convention, Transfer of Power Etc." BSPP, SLORC via OBL, <http://www.ibiblio.org/obl/docs/Statements.htm>
- Paul, Erik. *Obstacles to Democratization in Southeast Asia : A Study of the Nation State, Regional and Global Order*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010.

- Pedersen, Morten B. "Myanmar: The Future Takes Form-but Little Change in Sight." In *Southeast Asian Affairs 2007*, edited by Daljit Singh and Lorraine C. Salazar, 218-41. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2007.
- Roberts, Christopher B. *Asean's Myanmar Crisis: Challenges to the Pursuit of a Security Community* Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2010.
- Rogers, Benedict. *Than Shwe: Unmasking Burma's Tyrant*. Chiang Mai: Silkworm Book, 2010.
- Seekins, Donald M. *The Disorder in Order: The Army-State in Burma since 1962*. Bangkok: White Lotus, 2002.
- Selth, Andrew. "The Armed Forces and Military Rule in Burma." In *Burma: Prospects for a Democratic Future*, edited by Robert H. Taylor, 94. Washington, D.C.: Brookings Institute Press, 1998.
- . *Burma's Armed Force: Power without Glory*. Norwalk, Conn: EastBridge, 2002.
- . "Burma and the Threat of Invasion: Regime Fantasy or Strategic Reality?" In *Regional Outlook Paper* Brisbane: Griffith Asia Institute, 2008.
- . "Race and Resistance in Burma, 1942-1945." *Modern Asian Studies* 20, no. 3 (1986): 483-507.
- Silverstein, Josef. "Burma and the World: A Decade of Foreign Policy under the State Law and Order Restoration Council." In *Burma: Political Economy under Military Rule*, edited by Robert H. Taylor, 119-36. London: Hurst&Company, 2001.
- . *Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation* Ithaca: Cornell University Press, 1977.
- . "Burma's Struggle for Democracy : The Army against the People." In *The military and democracy in Asia and the Pacific* edited by R. J. May and Viberto Selochan Canberra: ANU Press, 2004. <http://press.anu.edu.au/wp-content/uploads/2011/03/ch0533.pdf>
- . "Civil War and Rebellion in Burma." *Journal of Southeast Asian Studies* 21, no. 1 (March 1990): 114-34.
- SLORC. "Announcement " In *1/88*, edited by State Law and Order Restoration Council, 1988.
- Formation of the Convening Commission for the National Convention*. October 2, 1992.

- . "The Union of Myanmar Foreign Investment Law." In *10/88*, edited by Sate Law and Order Restoration Council, 1988.
- Smith, Martin. *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity*. London: Zed Books, 1991.
- . *State of Fear : Censorship in Burma (Myanmar)*. London: Article 19, 1991.
- Spillius, Alex. "Helicopter Crash Kills Chief in Burmese Junta." *The Telegraph*, February 20, 2001.
- Steinberg, David I. *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know*. New York: Oxford University Press, 2010.
- . *Burma: The State of Myanmar*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2001.
- . "Myanmar: Reconciliation-Progress in the Progress?." In *Southeast Asian Affairs 2003*, edited by Daljit Singh and Chin Kin Wah, 171-88. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2003.
- . "The State, Power, and Civil Society in Burma-Myanmar: The Status and Prospects for Pluralism." In *Burma Myanmar: Strong Regime, Weak State?*, edited by Morten B. Pederson, Emily Rudland and Ronald J. May. Adelaide: Crawford House, 2000.
- Steinberg, David I., and Hongwei Fan. *Modern China-Myanmar Relations: Dilemmas of Mutual Dependence* Copenhagen: NIAS Press, 2012.
- Svolik, Milan W. *The Politics of Authoritarian Rule*. New York: Cambridge, 2012.
- Taylor, Robert H. "Burma." In *Military-Civilian Relations in South-East Asia*, edited by Zakaria Haji Ahmed and Harold Crouch. Singapore: Oxford University Press, 1985.
- . "Myanmar: Roadmap to Where?." In *Southeast Asian Affairs 2004*, edited by Daljit Singh and Chin Kin Wah, 171-84. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2004.
- Than, Tin Maung Maung. "Dreams and Nightmares: State Building and Ethnic Conflict in Myanmar(Burma)." In *Ethnic Conflicts in Southeast Asia*, edited by Kusuma Snitwongse and W. Scott Thompson. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006.
- . "Myanmar: Challenges Galore but Opposition Failed to Score." In *Southeast*

- Asian Affairs 2006*, edited by Daljit Singh and Lorraine C. Salazar, 183-207. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006.
- The Irrawaddy. "Paranoid Junta Strengthens Air Defenses."
http://www2.irrawaddy.com/print_article.php?art_id=5818.
- . "Regime Nervous About Us and Thai Intentions "
http://www2.irrawaddy.com/article.php?art_id=5459.
- The Meetings Coverage. "Security Council Fails to Adopt Draft Resolution on Myanmar, Owing to Negative Votes by China, Russian Federation." news release, 12 January 2007, <http://www.un.org/press/en/2007/sc8939.doc.htm>.
- The New Light of Myanmar. "Adjourned National Convention to Be Reconvened; New Constitution Will Be Drafted." *The New Light of Myanmar*,
<http://www.ibiblio.org/obl/docs/Roadmap-KN.htm>.
- . "Spdc Chose, Assigned Duties to Those Who Were Assumed to Be Able to Loyal Discharge State Duties." *The New Light of Myanmar*, October 25, 2004.
- Tonkin, Derek. "The 1900 Elections in Myanmar : Broken Promises or a Failure of Communication?". *Contemporary Southeast Asia* 29, no. 1 (April 2007): 33-54.
- Turnell, Sean. "Myanmar's Fifty-Year Authoritarian Trap." *Journal of International Affairs* 65, no. 1 (2011): 79-92.
- Weatherbee, Donal E. อาเซียน: ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. Translated by เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2558.
- Williams, David C. "Cracks in the Firmament of Burma's Military Government: From Unity through Coercion to Buying Support." *Third World Quarterly* 32, no. 7 (August 2011): 1199-215.
- Wingfield, Tom. "Myanmar: Political Stasis and a Precarious Economy." In *Southeast Asian Affairs 2000*, edited by Daljit Singh, 203-18. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2000.
- Wintle, Justin. *Perfect Hostage: A Life of Aung San Suu Kyi*. London: Hutchinson, 2007.
- Yawnghwe, Chao-Tzang. "Ne Win's Tatmadaw Dictatorship." Master of Arts, University of British Columbia, 1990.
- Zöllner, Hans-Bernd, Barbara Zeus, and Anna Jüscke. "Students, Society and Politics in Burma/Myanmar – Documents and Essays " In *Myanmar Literature Project*

edited by Hans-Bernd Zöllner. Druck: Universität Passau, 2008.

เกียรดิชัย พงษ์พาณิชย์. พม่าผ่าเมือง กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2553.

ดุลยภาค ปรีชารัชช. เนปิตอร์ : ปราการเหล็กกองทัพพม่า. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

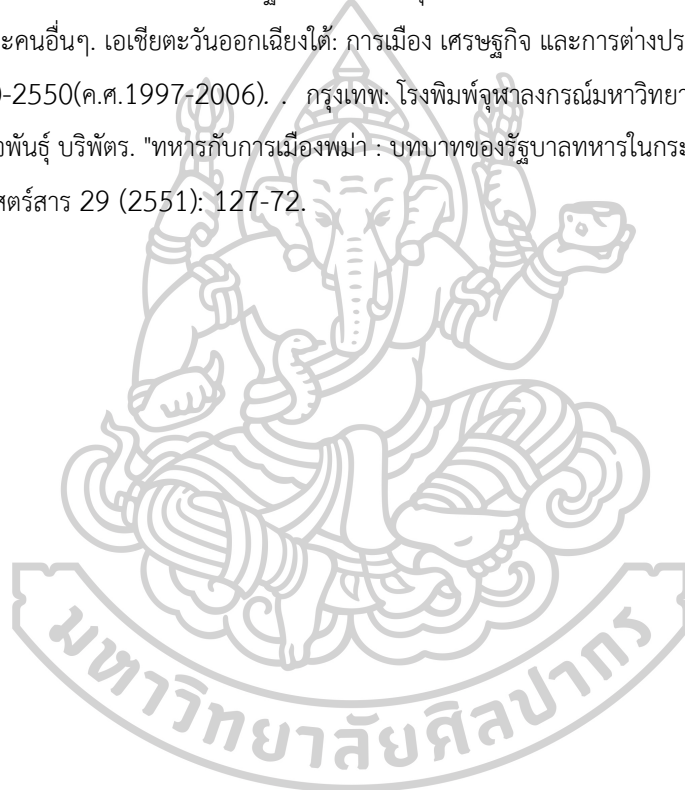
นรนิติ เศรษฐบุตร. รายงานการวิจัย ทหารกับสังคมนิยมในพม่า. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

ละมัย พรหมประทุม. "การเปลี่ยนผ่านของเมียนมาร์: เงื่อนไขที่กองทัพพลออกไปในช่วงต้นศตวรรษที่ 21." ปริญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

วิรัช นิยมธรรม. มโนทัศน์ทางการเมืองของรัฐทหารพม่า. กรุงเทพฯ: โครงการความมั่นคงศึกษา, 2555.

สีดา สอนศรี และคนอื่นๆ. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ.
2540-2550(ค.ศ.1997-2006). . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

หม่อมหลวงพินิจพันธุ์ บริพัตร. "ทหารกับการเมืองพม่า : บทบาทของรัฐบาลทหารในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ."
รัฐศาสตร์สาร 29 (2551): 127-72.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วีรศักดิ์ ฉัตรรุ่งนพคุณ
วัน เดือน ปี เกิด	16 กันยายน 2530
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	อักษรศาสตรบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	149/266 ซ.เพชรเกษม 95 ต. อ้อมน้อย อ. กระทุ่มแบน จ. สมุทรสาคร 74130

